

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

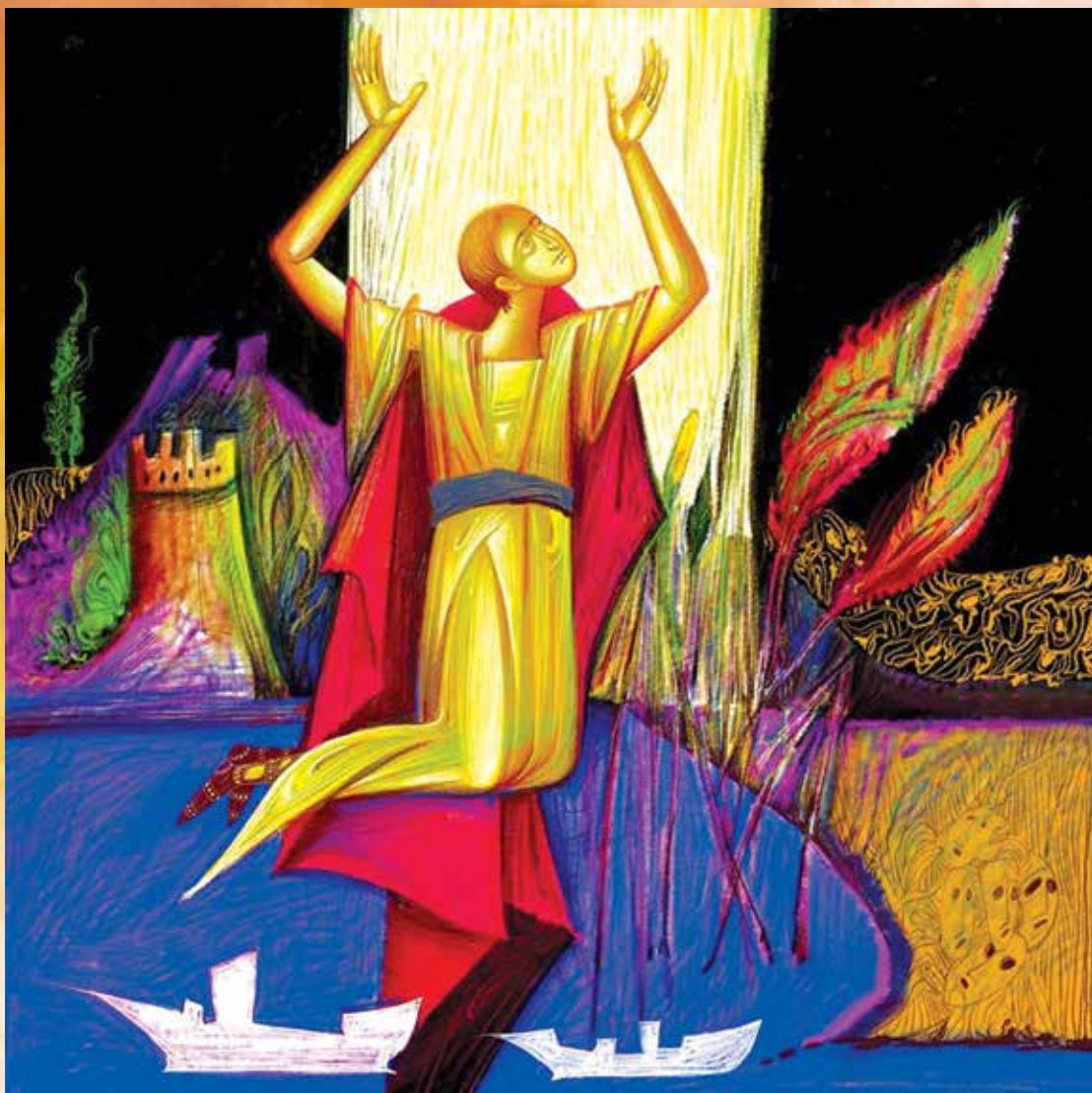
Δέσποινα Ζαράνη

Φωτεινή Καπουτσή

Θρησκευτικά

Πορεία στο φως του Θεού
βασισμένη σε βιβλικές διηγήσεις

Α΄ Γυμνασίου

Θρησκευτικά

**Πορεία στο φως του Θεού
βασισμένη σε βιβλικές διηγήσεις**

Α΄ Γυμνασίου

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονιστής/τρια / Αξιολογητής/τρια

Μάριος Κουκουνάρας Λιάγκης

Εν ενεργεία μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού Πανεπιστημίου

Αξιολογητής/τρια

Ασπασία Καλούδη

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Αξιολογητής/τρια

Γεώργιος Κυριακού

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Σταύρος Μπράνος

Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

Νικόλαος Αντζόπουλος

Διπλωματούχος Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών

**Υπεύθυνος/η του μαθήματος/
γνωστικού αντικειμένου στο πλαίσιο
της Πράξης**

Ειρήνη Παπαδάκη, Σύμβουλος Β΄ ΙΕΠ, μέλος της Επιστημονικής Ομάδας Έργου (ΕΟΕ) της Πράξης

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνη Πράξης

Πολυξένη Μπίλλα

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Προϊσταμένη Τμήματος Β΄ Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού

Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Πράξης

Άννα-Αικατερίνη Λυκούρη

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Δέσποινα Ζαμάνη

Φωτεινή Καπουτσή

Θρησκευτικά

**Πορεία στο φως του Θεού
βασισμένη σε βιβλικές διηγήσεις**

Α΄ Γυμνασίου

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Επιστημονικός υπεύθυνος

Δημήτριος Μόσχος, Καθηγητής Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Τμήμα Θεολογίας,
Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Συγγραφείς

Δέσποινα Ζαμάνη

ΜΔΕ Θεολογίας, Θεολόγος στο Πρότυπο Γυμνάσιο Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης, πτυχιούχος Φιλοσοφίας
-Παιδαγωγικών-Ψυχολογίας και Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης

Φωτεινή Καπουτσή

ΜΔΕ Θεολογίας, Θεολόγος στο Ζάννειο Πρότυπο Λύκειο

Συντονισμός ομάδας σχεδιασμού και αισθητικής

Σωτήριος Κόλλιας

Σύμβουλος παρακολούθησης σε παιδαγωγικά θέματα

Γεώργιος Μπίκος, Σύμβουλος Εκπαίδευσης κλάδου κοινωνικών επιστημών

Γλωσσική και Φιλολογική επιμέλεια

Δήμητρα Γκούτη-Τσιαμπόκαλου, Φιλολόγος

Διόρθωση δοκιμίων

Ιφιγένεια Αθανασοπούλου

Εικονογράφηση

Τριανταφυλλιά Βάσσου

Σελιδοποίηση - γραφιστική επιμέλεια

Αλέξανδρος Μπερμπερίδης

Εμμανουήλ Πάλλας

Σχεδιασμός εξωφύλλου

Νικόλαος Λιάκος

Εικαστικό θέμα εξωφύλλου

Γιώργος Κόρδης, "Μία προσευχή ουρανός" Μονοτυπία επιχρωματισμένη 2020

Δημιουργία ψηφιακών μαθησιακών αντικειμένων

Δέσποινα Ζαμάνη

Φωτεινή Καπουτσή

Υλοποίηση ψηφιακών μαθησιακών αντικειμένων

Μάριος-Ραφαήλ Στίνης, επιστήμων Πληροφορικής

Συντονισμός και επιμέλεια έκδοσης

Δρ Γεώργιος Δ. Μπίκος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περιεχόμενα	5
Η ταυτότητα του βιβλίου	7

A ΜΕΡΟΣ

Εισαγωγή	9
----------	---

ΘΕΟΣ

1η Θεματική Ενότητα: «Όλοι για έναν και ένας για όλους»	10
Α) Εγώ είμαι ο πατέρας σου...	10
Β) Όλοι μέλος του ίδιου σώματος	12
2η Θεματική Ενότητα: Οι θείες εντολές ως οδοδείκτες ζωής	15
Ανακεφαλαιωτικές Δραστηριότητες Θεματικού Πεδίου «Θεός»	18

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ - ΠΤΩΣΗ

3η Θεματική Ενότητα: Ο κόσμος μας ως δημιούργημα του Θεού	19
Α) Ένας καμβάς γεμάτος χρώματα και σοφία	19
Β) Η πίστη και η επιστήμη για τον κόσμο	24
4η Θεματική Ενότητα: Ο άνθρωπος δημιουργείται και δημιουργεί	27
Α) Η ένωση ύλης και θείας πνοής: ο άνθρωπος	27
Β) Η ισοτιμία των δύο φύλων	30
Γ) Το τρίπτυχο: Θεός - άνθρωπος - κόσμος	33
5η Θεματική Ενότητα: Μια διάσπαση με ολέθριες συνέπειες	38
Α) Η ελευθερία και το κακό	38
Β) Ο άνθρωπος απομακρύνεται από τον Θεό	41
Ανακεφαλαιωτικές Δραστηριότητες Θεματικού Πεδίου «Δημιουργία - Πτώση»	44

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ (ΠΡΟΦΗΤΕΣ - ΑΓΙΟΙ)

6η Θεματική Ενότητα: Η ομορφιά της επικοινωνίας με τον Θεό	46
7η Θεματική Ενότητα: Ο Θεός ως προστάτης και καθοδηγητής	50
Α) Ο Θεός καθοδηγεί και προστατεύει τον Ιωσήφ	50
Β) Η αγάπη του Θεού ως ασπίδα προστασίας	53
Γ) Το θαυμαστό πέραςμα στην ελευθερία	57
Δ) Η δύναμη της θείας προστασίας	60
Ε) Τρία παιδιά δροσίζονται από τη χάρη του Θεού	63
ΣΤ) Μια γυναίκα του Θεού σώζει τον λαό της	66
8η Θεματική Ενότητα: Ηγεσία: Εξουσία ή διακονία με τη φώτιση του Θεού;	69
Α) Ένας δυναμικός αρχηγός	69
Β) Το μεγαλείο του βασιλιά	73
Γ) Ένα βασιλικό δώρο: η σοφία του Θεού	77
9η Θεματική Ενότητα: Περπατώντας στον δρόμο του Θεού	81
Α) Η συγκατάβαση ενός κοριτσιού, αιτία σωτηρίας	81
Β) Μια ζωή γεμάτη Θεό: Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος	84
Γ) Η σαγήνη της αγάπης του Θεού	87
Ανακεφαλαιωτικές Δραστηριότητες Θεματικού Πεδίου «Άνθρωποι του Θεού»	91

B ΜΕΡΟΣ

Εισαγωγή	95
ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΗ - ΧΡΙΣΤΟΣ	
10η Θεματική Ενότητα: Ο Θεός γίνεται άνθρωπος	97
Α) Η εκπλήρωση μιας υπόσχεσης - Χριστούγεννα	97
Β) Ένα διαφορετικό παιδί	102
Γ) Η Βάπτιση του αναμάρτητου	104
Δ) Ο Ιησούς δίπλα στους ανθρώπους	107
11η Θεματική Ενότητα: «Αγαπάτε αλλήλους»	110
Α) Ο Θεός είναι πατέρας όλων	110
Β) Ο καλός Σαμαρείτης	113
12η Θεματική Ενότητα: Αποδοχή και συγχώρεση	117
Α) Θύτης ή θύμα;	117
Β) «Τα μισά μου υπάρχοντα στους φτωχούς και κάτι ακόμα...»	119
Γ) Το νερό της αιώνιας ζωής	121
Δ) Τα παιδιά στην εποχή του Χριστού και σήμερα	123
13η Θεματική Ενότητα: Ο Χριστός θεραπεύει τον ανθρώπινο πόνο	126
Α) Όλοι μαζί για καλό σκοπό	126
Β) Η «Κοιμωμένη» του Ιάειρου	129
Γ) Λάζαρος, ο φίλος του Ιησού	131
Δ) «Ο Βασιλιάς έρχεται...»	134
14η Θεματική Ενότητα: Ο Χριστός πρότυπο διακονίας και αγάπης	138
Α) Ακολουθώντας τα βήματα του Χριστού	138
Β) Ο Χριστός είναι στήριγμα σε όσους αδικούνται και υποφέρουν	140
Γ) Ο Χριστός θυσιάζεται για όλους τους ανθρώπους	144
15η Θεματική Ενότητα: Η χαρά της Ανάστασης	148
Α) Η αρχή της αιωνιότητας	148
Β) Ανέλπιστα χαρά	150
Γ) Η Ανάληψη	152
Ανακεφαλαιωτικές Δραστηριότητες Θεματικού Πεδίου «Ενανθρώπηση - Θεός»	155
Επίλογος	157
Γλωσσάρι	158
Πηγές-Βιβλιογραφία-Δικτυογραφία	160

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Το βιβλίο αυτό θα είναι ο συνοδοιπόρος μας στο μάθημα των Θρησκευτικών τη φετινή χρονιά. Θα πορευτούμε μαζί του για να συναντηθούμε λεκτικά, γνωστικά, συναισθηματικά, δημιουργικά με τους/τις συμμαθητές/-τριές μας, τον/την καθηγητή/-ριά μας αλλά και με τις βασικές αλήθειες της ορθόδοξης πίστης, όπως είναι καταγεγραμμένη στην Αγία Γραφή. Αλλά επειδή κάθε συνάντηση είναι κάτι το βιωματικό, το βιβλίο είναι γραμμένο με διαδραστικό τρόπο. Έτσι, μας καλεί μέσα από τις σελίδες του να συμμετάσχουμε ενεργά στο μάθημα των Θρησκευτικών και να εμπλακούμε στις δραστηριότητες που προτείνει στα κεφάλαιά του. Με αυτόν τον τρόπο άλλωστε, θα μας δοθεί η δυνατότητα να βρούμε τις απαντήσεις που αφορούν σε πολλά και σημαντικά ζητήματα της ζωής και της πίστης, αφού είναι γεγονός ότι στην ηλικία αυτή, συχνά συλλογίζομαστε διάφορα ερωτήματα όπως: Πώς δημιουργήθηκε το σύμπαν και ο άνθρωπος; Ποιο είναι το νόημα της ζωής; Τι είναι καλό και τι κακό; Υπάρχει άραγε Θεός; Σε αυτούς τους προβληματισμούς και σε άλλους πολλούς προσπαθεί το μάθημα των Θρησκευτικών να απαντήσει μέσω δημοκρατικού διαλόγου, σεβασμού του διαφορετικού και εμπειριστατωμένης γνώσης.

Φέτος, λοιπόν, θα ασχοληθούμε με 4 σπουδαία Θεματικά Πεδία: 1) Θεός, 2) Δημιουργία-Πτώση, 3) Άνθρωποι του Θεού (Προφήτες-Άγιοι) και 4) Ενανθρώπιση-Χριστός. Κάθε Θεματικό Πεδίο χωρίζεται σε επιμέρους Θεματικές Ενότητες (ΘΕ) με αντίστοιχα Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (ΠΜΑ), δηλαδή επιδιωκόμενους στόχους. Τα κείμενα είναι εμπλουτισμένα με πολλά ψηφιακά εργαλεία, τα οποία μπορούν μέσω των QR code ή των αντίστοιχων ενεργών συνδέσμων να αξιοποιηθούν μέσα στην τάξη σε διαδραστικό πίνακα ή υπολογιστή ή και ως εργασίες των μαθητών/-τριών στο σπίτι. Στο τέλος του βιβλίου υπάρχει **Γλωσσάρι** στο οποίο επεξηγούνται κάποιοι βασικοί όροι ή λέξεις που σημειώνονται στα κείμενα με πλάγια γράμματα και αστερίσκο, καθώς και παράθεση της χρησιμοποιούμενης **Βιβλιογραφίας, Δικτυογραφίας** και των **Πηγών**.

Οι ενότητες του βιβλίου περιστρέφονται γύρω από τρία ερωτήματα: i) Τι σημαίνει να είμαι ορθόδοξος Χριστιανός και πώς η επιλογή αυτή διαμορφώνει τη ζωή μου; ii) Ποιο είναι το πολιτισμικό πλαίσιο και πώς η ορθόδοξη χριστιανική ταυτότητα επηρεάζει τις θέσεις μου στην ευρύτερη κοινωνία; και iii) Πώς διαμορφώνεται η λειτουργία μου ως πολίτη του κράτους, της Ευρώπης και ολόκληρου του κόσμου;

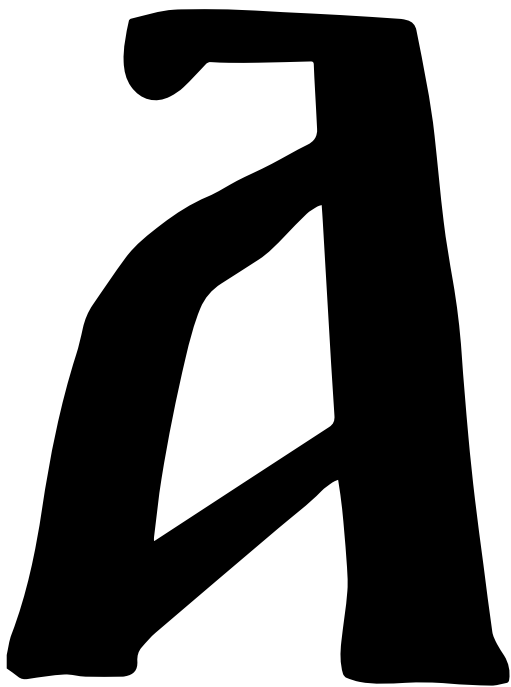
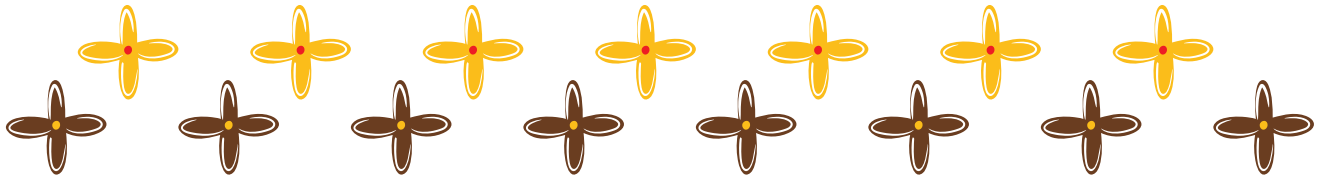
Χάρη σε αυτήν την ορθόδοξη χριστιανική ταυτότητα, ευελπιστούμε ότι το θρησκευτικό μάθημα αφουγκράζεται το πνεύμα της σύγχρονης εποχής και, παράλληλα, μπορεί να δώσει ένα σημαντικό νόημα για τη ζωή όλων μας, αλλά, κυρίως, δείχνει τον δρόμο της ζωής για κάθε νέο άνθρωπο που θέλει να πορευτεί με φως, ειρήνη, χαρά, και ευχαριστία!

Κλείνοντας, ευχαριστούμε θερμά τους αγιογράφους Νότα Κόλλια, Παναγιώτη Κόλλια, Γεώργιο Κόρδη και Βλάσιο Τσοτσώνη για την παραχώρηση των έργων τους, καθώς και τον φωτογράφο Γιώργο Κουντούρη για τη διάθεση των φωτογραφιών του. Επίσης, ευχαριστούμε όλους τους φορείς που παραχώρησαν ευγενικά τα δικαιώματα χρήσης υλικού.

Καλή αρχή!

Οι συγγραφείς

Συντομεύσεις: Μτ.: κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο, Μκ.: κατά Μάρκον Ευαγγέλιο, Λκ.: κατά Λουκάν Ευαγγέλιο, Ιω.: κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο

ΜΕΡΟΣ

Α' ΜΕΡΟΣ

Εισαγωγή

Θεός

Η αναζήτηση και η συζήτηση για τον Θεό απασχολεί τον άνθρωπο σε πολλές φάσεις της ζωής του. Υπάρχει Θεός; Ποιος είναι; Πώς είναι; Έχει σχέση με τους ανθρώπους και τον κόσμο; Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα -που ενδεχομένως έχετε κι εσείς- τα οποία δημιουργούνται στη σκέψη και ζητούν απαντήσεις. Η χριστιανική διδασκαλία απαντά σε αυτά βασισμένη κυρίως στα βιβλία της Αγίας Γραφής. Συγκεκριμένα, στην Παλαιά Διαθήκη και την Καινή Διαθήκη. Εκεί πληροφορούμαστε για την ύπαρξη του Θεού και για την αγάπη Του προς τους ανθρώπους.

Δημιουργία - Πτώση

Στο πρώτο βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης εκφράζεται με τρόπο ποιητικό η πίστη ότι ο Θεός είναι ο δημιουργός όλων όσων υπάρχουν, καθώς βέβαια και των ανθρώπων. Με αγάπη, παντοδυναμία, σοφία και πρόνοια έφτιαξε τα πάντα πολύ καλά. Ωστόσο, ο άνθρωπος απομακρύνθηκε από τον Θεό. Αυτό έγινε αιτία να εισέλθει το κακό στον κόσμο, με αποτέλεσμα να διαταραχθούν οι σχέσεις Θεού-ανθρώπων-φύσης. Όμως, ο Θεός ως στοργικός γονιός θέλησε να βοηθήσει τον άνθρωπο να αποκτήσει την προηγούμενη χαρά και ισορροπία.

Άνθρωποι του Θεού

Συνεργάτες Του σε αυτό το έργο της σωτηρίας στάθηκαν άνθρωποι με πίστη και φώτιση προερχόμενοι αρχικά από τον λαό του *Ισραήλ**. Ξεκινώντας με τους *Πατριάρχες** (π.χ. Αβραάμ, Ιωσήφ) γνωρίζουμε πώς οι άνθρωποι άρχισαν να προσανατολίζονται στον δρόμο του Θεού. Έπειτα, διαπιστώνουμε τις δοκιμασίες που πέρασαν και τον τρόπο που ο Θεός τούς συμπαράσταθη (π.χ. μέσω του Μωυσή ή των *Κριτών**, όπως του Γεδεών). Στη συνέχεια, πληροφορούμαστε πώς οργανώθηκαν σε κοινωνίες με κέντρο την πίστη στον Θεό και με επικεφαλής ικανούς και δίκαιους ανθρώπους (π.χ. οι βασιλιάδες Δαβίδ και Σολομώντας). Τη θαυμαστή αυτήν πορεία συνέχισαν η Παναγία και ο Άγιος Ιωάννης Πρόδρομος. Πολλοί ακόμα άνθρωποι Τον αγάπησαν όπως οι μαθητές Του.

Γλωσσάρι: Τα βιβλία της Π. Διαθήκης

1	Γένεσις	Γέν
2	Έξοδος	Έξ
3	Λευιτικό	Λευ
4	Αριθμοί	Αρ
5	Δευτερονόμιο	Δτ
6	Ιησούς Ναυή	Ιησ
7	Κριταί	Κρ
8	Ρουθ	Ρουθ
9	Βασιλειών Α' ή Σαμουήλ Α'	Α Βασ ή Α Σαμ
10	Βασιλειών Β' ή Σαμουήλ Β'	Β Βασ ή Β Σαμ
11	Βασιλειών Γ' ή Βασιλειών Α'	Γ Βασ ή Α Βασ
12	Βασιλειών Δ' ή Βασιλειών Β'	Δ Βασ ή Β Βασ
13	Παραλειπομένων Α' ή Χρονικών Α'	Α Παρ ή Α Χρον
14	Παραλειπομένων Β' ή Χρονικών Β'	Β Παρ ή Β Χρον
15	Έσδρας Α'	Α Εσδ
16	Έσδρας Β'	Β Εσδ
17	Νεεμίας	Νε
18	Τωβίτ	Τωβ
19	Ιουδιθ	Ιδθ
20	Εσθήρ	Εσθ
21	Μακκαβαίων Α'	Α Μακ
22	Μακκαβαίων Β'	Β Μακ
23	Μακκαβαίων Γ'	Γ Μακ
24	Ψαλμοί	Ψλ
25	Παροιμίες	Πρμ
26	Εκκλησιαστής	Εκ
27	Άσμα Ασμάτων	Ασμ
28	Ιώβ	Ιώβ
29	Σοφία Σολομώντος	Σολ
30	Σοφία Σειράχ	Σειρ
31	Ωσηέ	Ωσ
32	Αμώς	Αμ
33	Μιχαίας	Μιχ
34	Ιωήλ	Ιλ
35	Οβδιού	Οβδ
36	Ιωνάς	Ιων
37	Ναούμ	Νμ
38	Αββακούμ	Αβ
39	Σοφονίας	Σφν
40	Αγγαίος	Αγγ
41	Ζαχαρίας	Ζαχ
42	Μαλαχίας	Μαλ
43	Ησαΐας	Ησ
44	Ιερεμίας	Ιερ
45	Βαρούχ	Βαρ
46	Θρήνοι	Θρ
47	Επιστολή Ιερεμία	Επί
48	Ιεζεκιήλ	Ιεζ
49	Δανιήλ	Δν

1η Θεματική Ενότητα - “Όλοι για έναν και ένας για όλους”

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

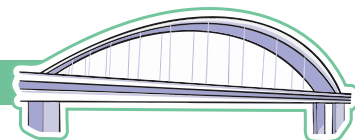
- Ποια είναι η σχέση του Θεού με τους ανθρώπους;
- Ποια είναι η σχέση των ανθρώπων με τον Θεό;
- Πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε στον ίδιο μας τον εαυτό;
- Πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε μεταξύ μας;
- Μπορούμε να χαιρόμαστε με τη χαρά των άλλων και να πονάμε με τον πόνο τους;

A) Εγώ είμαι ο πατέρας σου...

Πατέρας, επικοινωνία, προσευχή, επιθυμίες

Ο μικρός σας αδερφός μάλωσε με τους γονείς σας, γιατί δεν του αγοράζουν καινούριο ποδήλατο. Τους κατηγορεί ότι δεν είναι καλοί γονείς και σας ρωτάει αν συμφωνείτε μαζί του. Ας πούμε λέξεις ή φράσεις που χαρακτηρίζουν κάποιον/-α ιδανικό/-ή πατέρα/μητέρα και να τις σημειώσουμε στις ακτίνες του ήλιου.

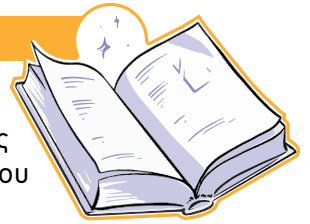

Ο άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος στο παρακάτω κείμενο μιλάει για τον Θεό, που γίνεται τα πάντα για χάρη των ανθρώπων. Ας διαβάσουμε το κείμενο και ας συζητήσουμε σε δυάδες όσα γράφει ο άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος.

«Εγώ είμαι ο πατέρας σου, εγώ ο αδελφός σου, εγώ ο σύζυγός σου, εγώ το σπίτι σου, εγώ το φαγητό σου, εγώ το ρούχο σου, εγώ η ρίζα σου, εγώ το θεμέλιό σου, καθετί το οποίο θέλεις είμαι εγώ· για να μην έχεις ανάγκη από τίποτα. Εγώ και θα σε υπηρετήσω· γιατί ήρθα να υπηρετήσω, όχι να υπηρετηθώ. Εγώ είμαι και φίλος σου, και μέλος του σώματός σου και κεφαλή και αδελφός σου, και αδελφή και μητέρα, όλα είμαι εγώ· αρκεί να θέλεις να είσαι φίλος μου. Εγώ έγινα φτωχός για σένα· έγινα και ζητιάνος για σένα· ανέβηκα πάνω στον

Σταυρό για σένα· μπήκα στον τάφο για σένα· στον ουρανό πάνω για σένα παρακαλώ τον Πατέρα· κάτω στη γη στάληκα από τον Πατέρα ως μεσολαβητής για σένα. Όλα για μένα είσαι εσύ· και αδελφός και συγκληρονόμος και φίλος και μέλος του σώματός μου. Τι περισσότερο θέλεις;»

Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου, απόσπασμα από την 76η ομιλία στο κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο 24, 16-31 (ΕΠΕ τόμ. 12, σελ. 34), διασκευή από τους συγγραφείς.

Η προσευχή είναι τρόπος επικοινωνίας με τον Θεό. Με την προσευχή οι άνθρωποι εκφράζουν την ευχαριστία, τη δοξολογία, τις προσδοκίες, τις επιθυμίες, τις αγωνίες και τους φόβους τους. Η προσευχή αποτυπώνει τις προθέσεις και τις ελπίδες του ανθρώπου για τη σχέση του με τον Θεό, τον εαυτό του και τον συνάνθρωπο.

Η Κυριακή προσευχή

Κάποτε ο Ιησούς προσευχόταν σε έναν τόπο. Όταν τελείωσε, ένας από τους μαθητές του τού είπε: «Κύριε, δίδαξέ μας πώς να προσευχόμαστε, όπως και ο Βαπτιστής Ιωάννης δίδαξε τους μαθητές του» (Λκ. 11, 1). «Εσείς, λοιπόν, έτσι να προσεύχεστε: Πατέρα μας, που βρίσκεσαι στους ουρανούς, κάνε να Σε δοξάσουν όλοι ως Θεό, να έρθει η βασιλεία Σου· να γίνει το θέλημά Σου και από τους ανθρώπους, όπως γίνεται από τις ουράνιες δυνάμεις. Δώσε μας σήμερα τον απαραίτητο για τη ζωή μας άρτο. Και χάρισέ μας τα χρέη των αμαρτιών μας, όπως κι εμείς τα χαρίζουμε στους δικούς μας οφειλέτες. Και μη μας αφήσεις να πέσουμε σε πειρασμό, αλλά γλίτωσέ μας από τον πονηρό. Γιατί σ' Εσένα ανήκει παντοτινά η βασιλεία, η δύναμη και η δόξα. Αμήν» (Μτ. 6, 9-13).

«Πάτερ ημών»
Ανακτήθηκε από
I. Μ. Θεσσαλονίκης

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά Σου·
ἐλθέτω ἡ Βασιλεία Σου·
γενηθήτω τὸ θέλημά Σου,
ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς·
τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον·
καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,
ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·
καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ας διαβάσουμε το «Πάτερ ημών» και ας συζητήσουμε σε δυάδες και μετά σε τετράδες:

1. Ποιοι στίχοι εκφράζουν τη σχέση του πιστού με τον Θεό, ποιοι με τον εαυτό του και ποιοι με τον συνάνθρωπο στην Κυριακή προσευχή;
2. Πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε ο ένας στον άλλο, σύμφωνα με την Κυριακή προσευχή; Ας υπογραμμίσουμε τις σωστές προτάσεις: Να συγχωρούμε, να εκδικούμαστε, να μην κάνουμε αμαρτίες, να κάνουμε καλές σκέψεις, να κάνουμε κακές σκέψεις, να ζητάμε το καλό του άλλου, να σκεφτόμαστε πάντοτε αγαθά, να ζητάμε μόνο το προσωπικό μας κέρδος, να κλέβουμε, να σεβόμαστε τους συνανθρώπους μας, να είμαστε συμπονετικοί.

Ο Απόστολος Παύλος στην επιστολή στην εκκλησία της Εφέσου γράφει: «Μιμηθείτε, λοιπόν, τον Θεό, αφού είστε αγαπητά Του παιδιά' να συμπεριφέρεστε με αγάπη κατά το πρότυπο του Χριστού, που μας αγάπησε κι έδωσε τη ζωή Του για μας, προσφορά και θυσία που τη δέχεται ευχάριστα ο Θεός» (Εφ. 5, 1-2).

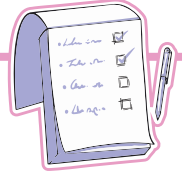

Ας σκεφτούμε λέξεις ή φράσεις, από αυτά που μάθαμε στο σημερινό μάθημα, για το ποιος είναι ο Θεός και τι ζητάει από τους ανθρώπους, προκειμένου να καταλάβουμε γιατί ο Απόστολος Παύλος ζητάει από τους χριστιανούς στην Έφεσο να μιμηθούν τον Θεό. Ας γράψουμε τις λέξεις ή τις φράσεις στον πίνακα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Ας σκεφτούμε μόνοι/μόνες μας και μετά σε дуάδες αν θα θέλαμε να προσθέσουμε κάποια επιθυμία μας ή κάποιο αίτημά μας στην Κυριακή προσευχή.

2. Ας προσπαθήσουμε να λύσουμε ηλεκτρονικά την κρεμάλα.

Κυριακή
προσευχή

3. Ας γράψουμε σε ένα χαρτί τι περισσότερο θα θέλαμε να είναι ο Θεός για μας και γιατί. Ας διαβάσουμε τις σκέψεις μας και ας τις συζητήσουμε στην τάξη. Τα χαρτάκια μπορούμε να τα στερεώσουμε με μανταλάκια σε ένα σχοινί που έχουμε κρεμάσει στην τάξη.

Β) Όλοι μέλος του ίδιου σώματος

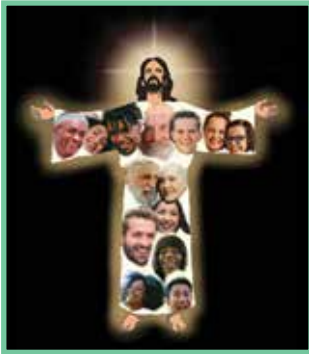
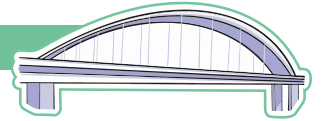
ενότητα, ταπείνωση, συμπαράσταση, αλληλοβοήθεια

Ας σκεφτούμε έναν τίτλο για την εικόνα.

.....
.....

Αφού παρατηρήσουμε την εικόνα, ας συνεργαστούμε σε δυάδες και ας απαντήσουμε στις ερωτήσεις:

-Τι σκεφτόμαστε γι' αυτό που βλέπουμε;

.....

-Τι μας κάνει να αναρωτιόμαστε;

.....

Η Αγία Τριάδα

Ο ένας Θεός είναι τριαδικός. Αυτό δε σημαίνει ότι είναι τρεις Θεοί, αλλά ένας Θεός. Ένας Θεός σε τρία πρόσωπα, ο Πατέρας, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα. Κάθε πρόσωπο είναι ο όλος Θεός. Όλος Θεός ο Πατέρας, όλος Θεός ο Υιός, όλος Θεός το Άγιο Πνεύμα. Ο Πατέρας, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα είναι ακώριστα ενωμένοι μεταξύ τους και έχουν την ίδια θεία φύση. Τα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδας είναι ίσα, ομότιμα και ισότιμα.

Στις κοινωνίες μας, μπορεί όλοι οι άνθρωποι να έχουμε την ίδια ανθρώπινη φύση, αλλά δεν είμαστε ίσοι ούτε ισότιμοι. Για αυτόν τον λόγο, οι Απόστολοι Ιωάννης και Παύλος μάς προτρέπουν να ζούμε σύμφωνα με το πρότυπο της Αγίας Τριάδας για μια κοινωνία πραγματικής ισότητας και αδελφότητας. Ας υπογραμμίσουμε τις λέξεις και τις φράσεις που αναφέρονται στις αρετές που πρέπει να έχουμε στο παρακάτω κείμενο και ας τις γράψουμε στον πίνακα της τάξης.

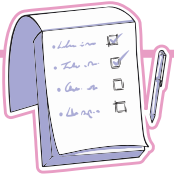
«Να ζείτε με ταπεινωση, πραότητα και υπομονή· να ανέχεστε με αγάπη ο ένας τον άλλο και να προσπαθείτε να διατηρείτε, με την ειρήνη που σας συνδέει μεταξύ σας, την ενότητα που δίνει το Πνεύμα του Θεού. Ένα σώμα αποτελείτε όλοι κι ένα πνεύμα σας ενώνει, όπως και μία είναι η ελπίδα σας για την οποία σας κάλεσε ο Θεός. Ένας Κύριος υπάρχει, μία πίστη, ένα βάπτισμα. Ένας Θεός και Πατέρας όλων, που κυριαρχεί σε όλους, ενεργεί μέσα απ' όλους και κατοικεί σε όλους σας» (Εφ. 4, 2-6).

«Ας αγαπάμε ο ένας τον άλλο, γιατί η αγάπη προέρχεται από τον Θεό. Όποιος αγαπάει δείχνει ότι έχει αναγεννηθεί από τον Θεό και ότι γνωρίζει τον Θεό» (Α΄ Ιω. 4, 7-8).

«Αδερφοί μου, να χαίρεστε, να προσδεύετε, να συμπαραστέκεστε ο ένας στον άλλο· να μην έχετε διαφωνίες, να έχετε ειρήνη, κι ο Θεός που χαρίζει την αγάπη και την ειρήνη θα είναι μαζί σας» (Β΄ Κορ. 13, 11).

Η «Αποστολή» είναι ο φιλανθρωπικός οργανισμός της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, με μεγάλη δράση σε τομείς επισιτιστικής ασφάλειας (συσσίτια, δέματα τροφίμων), πρωτοβάθμια υγεία (εξέταση από γιατρούς, φάρμακα, υγειονομικό και φαρμακευτικό υλικό), φροντίδα τρίτης ηλικίας, εκπαίδευση, καταπολέμηση ανεργίας, προγράμματα αρωγής προσφύγων και μεταναστών, κοινωνική πρόνοια, περιβάλλον κ.ά. Ας σκεφτούμε σε δυάδες και μετά σε τετράδες πώς μπορούμε εμείς ως σχολείο να βοηθήσουμε το φιλανθρωπικό έργο της «Αποστολής» και ας μοιραστούμε τις σκέψεις μας στην ολομέλεια της τάξης.

1. Ας βρούμε τις παρακάτω λέξεις στο κρυπτόλεξο:

Ο άγιος Σπυρίδων, Π. Κόλλιας

- ταπεινωση
- πραότητα
- υπομονή
- αγάπη
- ειρήνη
- ελπίδα
- καλοσύνη
- ευσπλαχνία

Τ	Α	Π	Ε	Ι	Ν	Ω	Σ	Η	Α
Ε	Α	Δ	Ι	Π	Λ	Ε	Η	Ι	Μ
Κ	Ε	Μ	Γ	Χ	Π	Ν	Ν	Η	Φ
Χ	Ω	Ε	Κ	Δ	Ο	Χ	Υ	Σ	Ζ
Η	Ι	Τ	Υ	Μ	Α	Δ	Σ	Ω	Υ
Ν	Ε	Κ	Ο	Λ	Ξ	Δ	Ο	Ψ	Π
Η	Σ	Π	Π	Λ	Ν	Μ	Λ	Ν	Τ
Ρ	Υ	Σ	Η	Π	Α	Γ	Α	Δ	Λ
Ι	Υ	Ι	Ρ	Ο	Ψ	Χ	Κ	Γ	Ξ
Ε	Ο	Π	Ρ	Α	Ο	Τ	Η	Τ	Α

2. Ας επιλέξουμε τη σωστή απάντηση και έπειτα ας αιτιολογήσουμε την απάντησή μας:

i. Ο άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος μιλάει για τον Θεό που:

- A** Γίνεται αυστηρός κριτής των ανθρώπων.
- B** Γίνεται τα πάντα για χάρη των ανθρώπων.
- Γ** Αδιαφορεί για τις ανάγκες των ανθρώπων.

ii. Η προσευχή είναι:

- A** Τρόπος για να κρίνουμε τους άλλους ανθρώπους.
- B** Τρόπος για να μη σκεφτόμαστε τίποτα.
- Γ** Τρόπος επικοινωνίας με τον Θεό.

iii. Το «Πάτερ ημών» είναι:

- A** Η προσευχή που μας έδωσε ο ίδιος ο Κύριος.
- B** Η προσευχή που μας έδωσε ο Απόστολος Πέτρος.
- Γ** Η προσευχή που μας έδωσε ο Ιωάννης ο Πρόδρομος.

iv. Ο Απόστολος Παύλος στην επιστολή στην εκκλησία της Εφέσου ζητάει από τους ανθρώπους να ζουν με:

- A** Ταπεινωση, πραότητα και υπομονή.
- B** Μόνο γνώμονα το δικό τους συμφέρον.
- Γ** Εγωισμό και προσωπικό όφελος.

v. Ο Απόστολος Παύλος στην επιστολή του στην εκκλησία της Κορίνθου προτρέπει τους χριστιανούς να:

- A** Αδιαφορούν για τους συνανθρώπους τους.
- B** Φροντίζουν μόνο τον εαυτό τους.
- Γ** Συμπαραστέκονται ο ένας στον άλλον.

2η Θεματική Ενότητα - Οι θείες εντολές ως οδοδείκτες ζωής

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

- Πόσο σημαντικές είναι οι συμβουλές και οι κανόνες για τη ζωή των ανθρώπων;
- Πώς οι 10 εντολές λειτουργούν ως οδοδείκτες στις σχέσεις των ανθρώπων μεταξύ τους και με τον Θεό;

συμβουλές, κανόνες, Δεκάλογος, εντολές

Οι καθηγητές μας συχνά μας συμβουλεύουν. Αφού σκεφτούμε και γράψουμε 3 συμβουλές που μας λένε, ας συζητήσουμε για τη χρησιμότητά τους ανά δυάδες, έπειτα ανά τετράδες και τελικά ας ανακοινώσουμε όσα γράψαμε στην ολομέλεια της τάξης.

Ο Θεός νοιάζεται για τον άνθρωπο και για αυτό τον συμβουλεύει πώς μπορεί να ζήσει μια αρμονική ζωή. Μάλιστα του προσφέρει 10 εντολές - συμβουλές. Ας τις διαβάσουμε:

1. Εγώ είμαι ο Κύριος ο Θεός σου. Δε θα υπάρχουν για σένα άλλοι θεοί εκτός από μένα.
2. Δε θα κατασκευάσεις για σένα είδωλα και κανενός είδους ομοίωμα. Δε θα τα προσκυνάς ούτε θα τα λατρεύεις.
3. Δε θα προφέρεις χωρίς λόγο το όνομα του Κυρίου, του Θεού σου. Εγώ ο Κύριος δε θ' αθώσω κανέναν που προφέρει το όνομά μου χωρίς λόγο.
4. Να θυμάσαι την ημέρα του Σαββάτου, για να την ξεχωρίζεις και να την αφιερώνεις στον Κύριο. Έξι μέρες θα εργάζεσαι και θα κάνεις όλες τις εργασίες σου. Αλλά η έβδομη μέρα είναι μέρα ανάπαυσης, αφιερωμένη σ' εμένα, τον Κύριο τον Θεό σου.
5. Να τιμάς τον πατέρα σου και τη μητέρα σου για να ζήσεις πολλά χρόνια στη χώρα που εγώ ο Κύριος, ο Θεός σου, θα σου δώσω.
6. Δε θα φονεύσεις.
7. Δε θα απατήσεις τον σύντροφό σου.
8. Δε θα κλέψεις.
9. Δε θα καταθέσεις ψεύτικη μαρτυρία ενάντια στον συνάνθρωπό σου.
10. Δε θα επιθυμήσεις τίποτε απ' ό,τι ανήκει στον συνάνθρωπό σου.

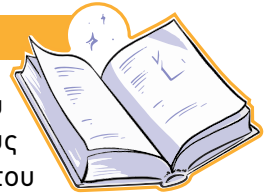

Ο Μωυσής λαμβάνει τον νόμο της Παλαιάς Διαθήκης. Τοιχογραφία από τη Ι. Μονή Διονυσίου στο Άγιον Όρος. Κρητική τέχνη του 16^{ου} αιώνα.

Ας ξεχωρίσουμε ποιες αφορούν στη σχέση του ανθρώπου με τον Θεό και ποιες με τον συνάνθρωπο.

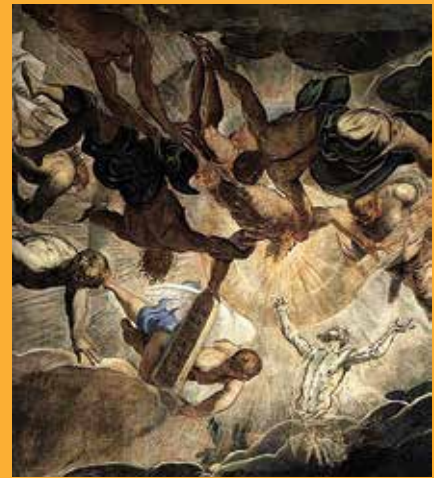

Οι Ισραηλίτες (γνωστοί και ως Εβραίοι ή Ιουδαίοι) ήταν οι πρώτοι που δέχτηκαν το κάλεσμα από τον Θεό όταν απελευθερώθηκαν από τους Αιγυπτίους (13^{ος} αιώνας π.Χ.). Κάποιες φορές ξεσηκώθηκαν εναντίον του Μωυσή, του απελευθερωτή τους, και εναντιώθηκαν στον Θεό, που τους χάρισε την ελευθερία τους, γιατί δυσκολεύονταν να αντιμετωπίσουν τις νέες καταστάσεις. Ο Μωυσής τους συμβουλεύει με το παρακάτω κείμενο:

«Κοιτάξτε· εγώ βάζω σήμερα μπροστά σας τη ζωή και την ευτυχία από τη μια μεριά, τον θάνατο και τη δυστυχία από την άλλη. Δώστε προσοχή σ' αυτό που σας διατάζω σήμερα. Δηλαδή ν' αγαπάτε τον Κύριο, τον Θεό σας, και να βαδίζετε στον δρόμο Του τηρώντας τις εντολές Του, τους νόμους Του και τα προστάγματά Του. Τότε θα ζήσετε και θα γίνετε πολυάριθμοι. Ο Κύριος θα σας ευλογήσει στη χώρα που μπαίνετε για να την πάρετε ιδιοκτησία σας. Αν όμως αλλάξετε διάθεση και δεν υπακούτε σ' Αυτόν, αν παρασυρθείτε στην πλάνη να προσκυνήσετε άλλους θεούς και να τους λατρέψετε, τότε σας το δηλώνω από σήμερα ότι εξάπαντος θ' αφανιστείτε και δε θα μείνετε για πολύ στη χώρα που πηγαίνετε να πάρετε για ιδιοκτησία σας, διαβαίνοντας τον Ιορδάνη» (Δτ. 30, 15-18).

Μάλιστα, ο Θεός τούς βοήθησε να ρυθμίσουν τη ζωή τους φανερώνοντας το θέλημά Του με τη μορφή των 10 εντολών (Δεκάλογος) στον Μωυσή στο όρος Σινά.

“Ο Μωυσής παραλαμβάνει τον Νόμο”
Τζάκοπο Τιντορέττο

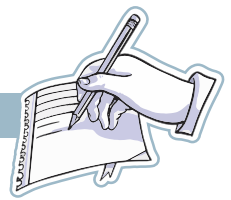

Ας σκεφτούμε και ας συζητήσουμε πρώτα με τον/τη διπλανό/-ή μας κι έπειτα με τους /τις υπόλοιπους/-ες συμμαθητές/-τριές μας:

- α) Πώς θα ήταν η ζωή των Ισραηλιτών χωρίς αρχηγό, υπακοή και κανόνες συμπεριφοράς;
- β) Πώς θα ήταν η ζωή τους με αυτά;

Ας εκφράσουμε τη γνώμη μας για τα λόγια: «Αν ο πνευματικός (δηλαδή ο ιερέας που συμβουλεύει και εξομολογεί τους πιστούς) χρησιμοποιεί τους κανόνες (της Εκκλησίας) σαν... κανόνια και όχι με διάκριση ανάλογα με τον άνθρωπο με τη μετάνοια που έχει και τα λοιπά, αντί να θεραπεύει ψυχές, θα εγκληματεί». (Αγ. Παΐσιου Αγιορείτη, *Πνευματικός Αγώνας, Λόγοι Γ΄*, σ. 278).

Έχοντας υπόψη τις 10 εντολές κατά σειρά, ας σκεφτούμε και ας γράψουμε από μία λέξη που να εκφράζει το περιεχόμενο της καθεμίας. Στη συνέχεια, ας συζητήσουμε με τον/τη διπλανό/-ή μας και τέλος στην ολομέλεια τις λέξεις αυτές.

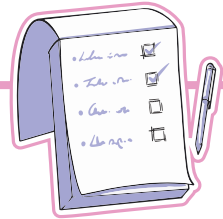

10 εντολές

.....

.....

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Ας συμπληρώσουμε τα κενά με την κατάλληλη λέξη.

επιλογή - αποδοχή - ζωή - Διαθήκη - προτείνει - συμβουλεύει

Στην Παλαιά _____ διαβάζουμε ότι ο Μωυσής παρέλαβε τις 10 εντολές προκειμένου αυτές να λειτουργήσουν ως οδοδείκτες στη _____ των ελεύθερων Ισραηλιτών. Ο Θεός δηλαδή _____ τους ανθρώπους σε δύσκολες στιγμές και τους _____ τρόπους για να ζουν αγαπημένα και ειρηνικά. Ωστόσο, η αποδοχή ή μη _____ τους εξαρτάται πάντα από την ελεύθερη _____ των ανθρώπων.

Κανόνες - Συμβουλές

2. _____

Στο σημερινό μάθημα ας γράψουμε με συντομία:

-Τι καινούριο μάθαμε;

-Τι θα προσπαθήσουμε να εφαρμόσουμε στη ζωή μας;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. Ας διαβάσουμε τους στίχους από το τραγούδι και ας υπογραμμίσουμε στο μεταφρασμένο κείμενο που ακολουθεί τους στίχους που εκφράζουν την αγάπη της Αγίας Τριάδας προς τον άνθρωπο.

Περί Αγάπης

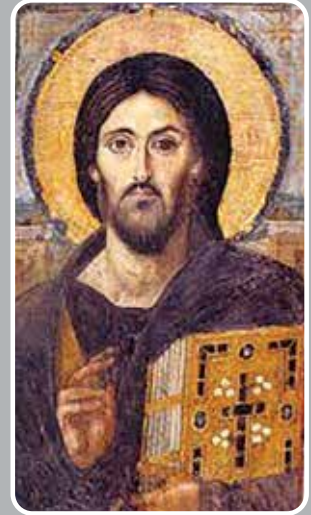
Αλλ' ουδέ επιτρέπει η γλώσσα λαλήσαι
ούτε νους και καρδιά, ψυχή και θελήσει,
επειδή βασιλεύει η γλυκεία Αγάπη

Ιησούς ο Σωτήρ μου, ο γλυκύτετος έρωσ.

Και Πατήρ πλαστοργός μου και Άγιον Πνεύμα,
ω Τριας Παναγία, εν Μονάδι τη θεία,
η ζωή της ψυχής μου και τρυφή της καρδιάς
φωτισμός του νοός μου, ω Αγάπη τελεία.

Η πηγή της Αγάπης, η ελπίς και η πίστις,
δίδαξόν με τον τρόπον του για πάντα να σ' έχω·
ναι, γλυκεία αγάπη, Ιησούς ο Σωτήρ μου,
τούτο μόνο ειπέ μου, κι άλλο πλέον δεν θέλω.

Διαρκώς να Σε έχω, στους Σους πόδας να πίπτω
και γλυκά να φιλήσω τας πληγάς και τους ήλους,
αενάως να κλαίω μετά πόνου καρδιάς,
και τους πόδας να βρέχω ως η πάλαι Μαρία.

Χριστός, Ι. Μονή Αγ. Αικατερίνης,
Σινά, 6^{ος} αι. μ. Χ.

Στίχοι: Άγιος Ιωσήφ Ησυχαστής (κοιμήθηκε στις 15/28 Αυγούστου 1959). Σύνθεση: Χρίστος Τσιαμούλης
Τραγούδι: Κάιτη Κουλλιά, Ενορχήστρωση: Θεόδωρος Κοτεπάνος, πηγή: Ινστιτούτο Άγιος Μάξιμος ο Γραικός

Αλλά δεν μπορεί να μιλήσει η γλώσσα ούτε το μυαλό και η καρδιά, η ψυχή ακόμα και αν το θέλει, επειδή βασιλεύει η γλυκιά Αγάπη ο Ιησούς ο Σωτήρας μου, ο πιο γλυκός έρωτας. Και ο Πατήρ ο δημιουργός μου και το Άγιο Πνεύμα, Παναγία Τριάδα σε θεία Μονάδα, η ζωή της ψυχής μου και η χαρά της καρδιάς, ο φωτισμός του μυαλού μου, τέλεια Αγάπη. Η πηγή της Αγάπης, η ελπίδα και η πίστη δίδαξέ με τον τρόπο να σε έχω για πάντα· ναι, γλυκιά αγάπη, Ιησού Σωτήρα μου, τούτο μόνο πες μου και άλλο πλέον δε θέλω. Διαρκώς να σε έχω, να πέσω στα πόδια σου και να φιλήσω γλυκά τις πληγές και τα καρφιά, πάντα να κλαίω με πόνο καρδιάς, και τα πόδια σου να βρέχω όπως κάποτε η Μαρία.

(μετάφραση από τους συγγραφείς)

Οι Δέκα Εντολές

2. Ας ανταλλάξουμε σκέψεις και εντυπώσεις για την πρόταση: «Γιατί όποιον ο Κύριος αγαπάει, εκείνον τον διορθώνει, καθώς παιδαγωγεί ο γονιός τον γιο για τον οποίο καμαρώνει» (Παροιμία Σολομώντος, 3, 12).

3η Θεματική Ενότητα - Ο κόσμος μας ως δημιούργημα του Θεού

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

- Πώς περιγράφει το βιβλίο «Γένεσις» τη δημιουργία του κόσμου; Η αφήγηση έχει κυριολεκτικό ή συμβολικό χαρακτήρα;
- Δίνει το βιβλίο απαντήσεις στα ερωτήματα ποιος και γιατί δημιούργησε το σύμπαν;

A) Ένας καμβάς γεμάτος χρώματα και σοφία

Γένεσις, αλληγορία, δημιουργία, σύμπαν

«Όσες φορές έχω την ευκαιρία να πάω εκδρομή, εντυπωσιάζομαι ειλικρινά με τη φυσική ομορφιά που υπάρχει γύρω μας. Πολύχρωμα πουλιά, παράξενα ζώα, ευωδιαστά λουλούδια, καθάρια ποτάμια... Πραγματικός παράδεισος! Άραγε ποιος καλλιτέχνης έφτιαξε όλα αυτά τα θαυμαστά είδη;»

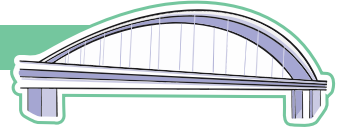

1. Ας σκεφτούμε και ας γράψουμε 2 εικόνες της φύσης που θαυμάζουμε, συζητώντας τες έπειτα ανά δυάδες και τέλος στην ολομέλεια.

.....

.....

.....

Αφού διαβάσουμε τους στίχους του τραγουδιού και του ψαλμού, ας γράψουμε 5 λέξεις που μας έρχονται στον νου.

Τραγούδι
ο Σπίνος

Σε φουντωμένο δέντρο κλωνάρι
κάδεται σπίνος και κελαηδεί,
τόση ακούει τέρψη και χάρη
και πλησιάζει ένα παιδί.
Σπίνε, μ' αρέσει το ψάλσιμό σου,
τα λέγεις όλα, όλα καλά,
μα ποίος είναι διδάσκαλός σου
που σε μαθαίνει τα μουσικά;
Μάθε, παιδάκι, διδάσκαλός μου
που με μαθαίνει τη μουσική
είναι ο πλάστης όλου του κόσμου,
η πρόνοιά Του η πατρική.

Τη γη επισκέπτεσαι και της
χαρίζεις αφθονία,
την πλημμυρίζεις αγαδά·
με νερό, Θεέ, γεμίζεις το
ποτάμι Σου,

φροντίζεις την καρποφορία της,
έτσι καθώς την προετοιμάζεις.
Δίνεις στ' αυλάκια της να πιουν,
το σβωλιασμένο της το χώμα ισιώνεις,
την απαλαίνεις με την ήρεμη βροχή
και ευλογείς το κάθε της βλαστάρι.

Όλο τον κύκλο της χρονιάς
τον στολίζεις με τις καλοσύνες Σου·
όπου περάσεις χύνετ' η αφθονία.
Στις στέπες τα λιβάδια δάλλουν
κι οι λόφοι περιζώνονται χαρά.
Γεμίζουν πρόβατα τα βοσκοτόπια,
οι κάμποι μες στις δημωνιές τυλίγονται·
τραγούδια και κραυγές χαράς ηχούν!

(Ψλ. 65, 10-14)

Ποίημα με την ευρύτερη σημασία της λέξης, δηλαδή δημιουργημα,
θεωρείται ο κόσμος (= στολίδι)

1. Ο φιλόσοφος Θαλής ο Μιλήσιος είχε πει: «Κάλλιστος ο κόσμος. Ποίημα γαρ Θεού εστί» (= Ο κόσμος είναι πάρα πολύ ωραίος, γιατί είναι δημιουργημα του Θεού). Ας εκφράσουμε τις σκέψεις μας για τη ρήση του Θαλή.

2.

Εκτός από μεγάλους αρχαίους φιλοσόφους, για τη δημιουργία του σύμπαντος (κοσμολογία) γράφει με τρόπο αλληγορικό - ποιητικό και το πρώτο βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης *Γένεσις*. Αφού διαβάσουμε πώς αυτό την αφηγείται, ας συμπληρώσουμε τι δημιουργήθηκε κάθε μέρα και ας μοιραστούμε με τους/τις συμμαθητές/-τριές μας όσα γράψαμε:

Στην αρχή, ο Θεός δημιούργησε τον ουρανό και τη γη. Η γη όμως ήταν έρημη και ασχημάτιστη· ήταν σκοτάδι πάνω από την άβυσσο, και πάνω στα νερά έπνεε Πνεύμα Θεού.

Τότε είπε ο Θεός: «*Να γίνει φως*»· κι έγινε φως. Ο Θεός είδε ότι το φως ήταν καλό και το χώρισε από το σκοτάδι. Το φως το ονόμασε «*ημέρα*» και το σκοτάδι «*νύχτα*». Ήρθε το βράδυ, ήρθε το πρωί· *ημέρα μία*.

1η μέρα

Μετά, είπε ο Θεός: «*Στερέωμα να γίνει στα νερά ανάμεσα, για να χωρίζει νερά από νερά*». Έτσι κι έγινε· δημιούργησε ο Θεός το στερέωμα και χώρισε τα νερά που ήταν κάτω απ' αυτό, από κείνα που ήταν πάνω απ' αυτό. Κι ονόμασε ο Θεός το στερέωμα «*ουρανό*». Ήρθε το βράδυ, ήρθε το πρωί· *δεύτερη ημέρα*.

2η μέρα

Τότε είπε ο Θεός: «*Να συναχθούν σε έναν τόπο τα νερά που είναι κάτω από τον ουρανό και να φανεί η στεριά*». Έτσι κι έγινε. Τα νερά που ήταν κάτω από τον ουρανό συνάχθηκαν στον τόπο τους και φάνηκε η στεριά.

Κι ονόμασε ο Θεός «*γη*» τη στεριά, και το σύναγμα των υδάτων το είπε «*θάλασσες*». Και είδε ο Θεός ότι ήταν καλό.

Μετά, είπε ο Θεός: «*Να πρασινίσει η γη: Να βλαστήσουν πάνω σ' αυτή χορτάρια που να βγάζουν σπόρους και καρποφόρα δέντρα, που ανάλογα με το είδος τους να κάνουν καρπούς, οι οποίοι να περιέχουν τους σπόρους τους*». Έτσι κι έγινε. Πρασίνισε η γη: Βλάστησε χορτάρια που έβγαζαν σπόρους ανάλογα με το είδος τους και καρποφόρα δέντρα, που οι καρποί τους περιείχαν τους σπόρους τους, ανάλογα με το είδος τους. Και είδε ο Θεός ότι ήταν καλό. Ήρθε το βράδυ, ήρθε το πρωί· *τρίτη ημέρα*.

3η μέρα

Τότε είπε ο Θεός: «*Να γίνουν φωτεινά σώματα στο στερέωμα του ουρανού, για να χωρίζουν την ημέρα από τη νύχτα, για να είναι σημάδια για τις εποχές, τις ημέρες και τα έτη, ώστε από το στερέωμα του ουρανού να φωτίζουν τη γη*». Έτσι κι έγινε. Δημιούργησε ο Θεός τα δύο μεγάλα φωτεινά σώματα — το μεγαλύτερο για να κυριαρχεί την ημέρα, και το μικρότερο για να κυριαρχεί τη νύχτα· δημιούργησε και τ' αστέρια. Και τα έβαλε όλα στο στερέωμα του ουρανού για να φωτίζουν τη γη, για να κυριαρχούν την ημέρα και τη νύχτα και να χωρίζουν το φως απ' το σκοτάδι. Και είδε ο Θεός ότι ήταν καλό. Ήρθε το βράδυ, ήρθε το πρωί· *τέταρτη ημέρα*.

Η δημιουργία του κόσμου
N. Κόλλια (ιδιωτική συλλογή)

4η μέρα

Τότε είπε ο Θεός: «*Να γεμίσουν τα νερά με ζωντανές υπάρξεις πλήθος και να πετάνε πτηνά πάνω από τη γη προς το στερέωμα του ουρανού*». Έτσι δημιούργησε ο Θεός τα μεγάλα κήτη και όλα τα είδη των ζωντανών οργανισμών, που κολυμπούν και γεμίζουν τα νερά. Επίσης δημιούργησε όλα τα είδη των πτηνών. Και είδε ο Θεός ότι ήταν καλό. Τα ευλόγησε λοιπόν όλα ο Θεός και τους είπε: «*Να πολλαπλασιάζεστε και να γεμίσετε τα νερά των θαλασσών· και τα πτηνά ας πληθαίνουν πάνω στη γη*». Ήρθε το βράδυ, ήρθε το πρωί· *πέμπτη ημέρα*.

5η μέρα

Τότε είπε ο Θεός: «Να βγάλει η γη κάθε είδος ζωντανού οργανισμού: Όλα τα είδη των ζώων, των ερπετών και των θηρίων». Έτσι κι έγινε. Δημιούργησε ο Θεός όλα τα είδη των αγρίων ζώων, των ήμερων ζώων και των ερπετών της γης. Και είδε ο Θεός ότι ήταν καλό. [...] Ο Θεός είδε τα δημιουργήματά Του και ήταν όλα πάρα πολύ καλά. Ήρθε το βράδυ, ήρθε το πρωί· έκτη ημέρα.

6η μέρα

(Γέν. 1, 1-25 και 31)

Στατική χρονογραμμή έξι μέρες δημιουργίας

3.

Όλη η αρμονία, η απεραντοσύνη, η ωραιότητα του σύμπαντος προϋποθέτουν για την πίστη μια πηγή δημιουργίας και έναν σκοπό. Με όσα αναφέρονται στην Παλαιά Διαθήκη ας σκεφτούμε και ας απαντήσουμε ατομικά και ομαδικά:

- Ποια είναι αυτή η πηγή της δημιουργίας;
- Ποια χαρακτηριστικά νομίζουμε ότι έχει ο Δημιουργός;
- Ποιος θεωρούμε ότι είναι ο σκοπός της δημιουργίας;

Τόση ομορφιά δημιουργημένη σε έξι μόνο μέρες; Είναι δυνατόν; Και από την άλλη, αφού ο Θεός είναι πνεύμα, πώς έπλασε και πώς είδε τον κόσμο; Είναι αληθινά τα όσα γράφονται;

Ο Θεός είναι πνεύμα, οπότε δεν έχει σωματικά χαρακτηριστικά και αισθήσεις όπως εμείς. Οι άνθρωποι όμως, προκειμένου να κατανοήσουν τη σχέση Του με τον κόσμο και με τους ίδιους, χρησιμοποιούν ανθρωπομορφικές εκφράσεις. Οι εκφράσεις αυτές ναι μεν δεν είναι κυριολεκτικές, αλλά συμβολικές-ποιητικές, εμπεριέχουν όμως αλήθειες για τον Θεό και τον άνθρωπο. Με αυτόν τον τρόπο, οι αλήθειες αυτές γίνονται πιο εύκολα κατανοητές και εντυπώνονται βαθύτερα στη μνήμη και την καρδιά των ανθρώπων.

4.

Ας προσπαθήσουμε ανά δυάδες να αντιστοιχήσουμε τις συμβολικές εκφράσεις με τη σημασία τους.

Συμβολική έκφραση

Σημασία

Ο Θεός δημιούργησε. ○

○ Σκέφτηκε.

Ο Θεός είπε. ○

○ Μεγάλα χρονικά διαστήματα.

Ο Θεός είδε. ○

○ Θέλησε να γίνει.

Ο Θεός ονόμασε. ○

○ Αναγνώρισε.

Ημέρα 1η, 2η, 3η.... ○

○ Αξιολόγησε.

Κείμενο Μ. Βασιλείου
«Εις την εξαήμερον»

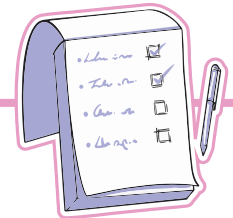
1. _____
 Η αξία και η ομορφιά της φύσης δε γίνονται πάντα σεβαστές από τον άνθρωπο (π.χ. μόλυνση θαλασσών, εμπρησμοί δασών κ.ά.). Ας γράψουμε ένα σύντομο κείμενο για τη σχολική εφημερίδα επιχειρηματολογώντας με όσα μάθαμε σήμερα για την ομορφιά και τη σπουδαιότητα του κόσμου που μας περιβάλλει.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Ας λύσουμε ηλεκτρονικά:

Θεός και κόσμος

2. Ας προσπαθήσουμε ανά δύο να αντιστοιχίσουμε τα παρακάτω ψηφιδωτά με τις σωστές μέρες της Δημιουργίας.

Περισσότερες απεικονίσεις της Δημιουργίας μπορούμε να δούμε εδώ: Η Δημιουργία του κόσμου, συλλογή εικόνων

ψηφιδωτό 12^{ος} αιώνας,
 Capella Palatina,
 Παλέρμο Ιταλίας

ψηφιδωτό 12^{ος} αιώνας,
 Capella Palatina,
 Παλέρμο Ιταλίας

ψηφιδωτό 12^{ος} αιώνας,
 Capella Palatina,
 Παλέρμο Ιταλίας

ψηφιδωτό 12^{ος} αιώνας,
 Capella Palatina,
 Παλέρμο Ιταλίας

Ημέρα.....

Ημέρα.....

Ημέρα.....

Ημέρα.....

Η Γένεσις ημέρα 3η

Γ) Η πίστη και η επιστήμη για τον κόσμο

εξέλιξη, έκρηξη, αλληλοσυμπλήρωση, γνώση

Πίστη και Επιστήμη

Ο καθηγητής της Βιολογίας μάς εξήγησε ότι τα διάφορα είδη είναι αποτέλεσμα της εξέλιξης αιώνων και ότι, μέσω τυχαίων γενετικών διαδικασιών ή περιβαλλοντικών αλλαγών, προκύπτουν οι τροποποιήσεις τους. Η ανόργανη ύλη επίσης αλλάζει μορφή. Στα Θρησκευτικά του δημοτικού είχαμε μάθει ότι η δημιουργία του σύμπαντος ολοκληρώθηκε χάρη στον λόγο του Θεού σε έξι μέρες.

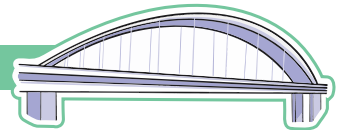
α. Έχουμε κι εμείς αναρωτηθεί ποια εκδοχή (η επιστημονική ή η θεολογική) είναι η ορθή;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

β. Μπορεί να είναι και οι δύο εκδοχές σωστές; Γιατί;

.....
.....

«Ούτε η γνώση χωρίς πίστη, ούτε η πίστη χωρίς γνώση» (Κλήμης Αλεξανδρείας, Στρωματείς Ε΄ 1, 3)

Ας σκεφτούμε και ας γράψουμε τι νομίζουμε ότι εννοεί ο Κλήμης Αλεξανδρείας. Στη συνέχεια, ας το συζητήσουμε με τον/τη διπλανό/-ή μας και στην ολομέλεια.

.....
.....
.....
.....

Σχετικά με τη δημιουργία του σύμπαντος, προβάλλεται συχνά η άποψη ότι όσα διδάσκει η θρησκεία είναι εντελώς αντίθετα με όσα υποστηρίζει η επιστήμη. Είναι όμως έτσι;

Η πίστη δεν αποσκοπεί να προσφέρει πληροφορίες για τον τρόπο και τον χρόνο (για το πώς και το πότε) που δημιουργήθηκε το σύμπαν, αλλά να μιλήσει για τον Δημιουργό και τον σκοπό του κόσμου, βοηθώντας έτσι στην κατανόηση του σύμπαντος και της ζωής. Με αφετηρία τον φυσικό κόσμο, επιδιώκει να περιγράψει τον υπερφυσικό κόσμο, με τη βοήθεια όχι μόνο του νου, αλλά και της πνευματικής εμπειρίας, του βιώματος, της ενόρασης και του συναισθήματος.

Η επιστήμη, με συστηματική και συνεχή έρευνα του φυσικού κόσμου, προσπαθεί να περιγράψει τους νόμους και τους μηχανισμούς που διέπουν τη λειτουργία του, χρησιμοποιώντας τη λογική, την παρατήρηση και το πείραμα. Ενδιαφέρεται, δηλαδή, για το πώς και το πότε της Δημιουργίας.

Τα δύο αυτά μεγέθη έχουν πολύ μεγάλη αξία για τη ζωή, καθώς και διακριτούς ρόλους, κάποιες κοινές θέσεις και ίδιο σκοπό: την αλήθεια για χάρη της ανθρώπινης ευτυχίας.

1. Ας βάλουμε ✓ σε αυτό που νομίζουμε ότι ισχύει. Θα μας βοηθήσουν τα κείμενα για τη Δημιουργία που ακολουθούν.

	ΘΡΗΣΚΕΙΑ	ΕΠΙΣΤΗΜΗ
Σταδιακή Δημιουργία		
Δημιουργία από το μηδέν		
Δημιουργία από προϋπάρχουσα ύλη		
Δημιουργία από τα απλά στα σύνθετα		
Αιτία Δημιουργίας η τύχη		
Αιτία Δημιουργίας ο Θεός		
Χρονικά διαστήματα των φάσεων της δημιουργίας		
Αρμονία και οργάνωση του σύμπαντος		

1. Η θεωρία της μεγάλης έκρηξης:

Στην αρχή, υπήρχε μια πολύ μικρή ποσότητα ύλης με μικρή μάζα και τεράστια ενέργεια. Κάποια στιγμή, η ύλη αυτή εξερράγη και τα διασκορπισμένα κομμάτια της σιγά-σιγά αποτέλεσαν τα ουράνια σώματα. Ξεκίνησε κατ' αυτόν τον τρόπο η σύνθεση του μακρόκοσμου και του μικρόκοσμου. **2. Η θεωρία του παλλόμενου σύμπαντος:** Το σύμπαν διαστέλλεται και συστέλλεται.

«Και αν κάποιος απ' αυτά που είπαμε σου φαίνεται πιθανό, να μεταφέρεις τον θαυμασμό σου προς τη Σοφία του Θεού που τα τακτοποίησε όλα έτσι. Επειδή δεν ελαττώνεται η έκπληξη για τα καταπληκτικά πράγματα, όταν βρεθεί ο τρόπος με τον οποίο λύνεται κάποιο από τα παράδοξα.» (Μ. Βασιλείου, *Εις την Εξαήμερον Ομιλία Α'*, PG 29 στ. 25).

«Γι' αυτό την κεφαλή του χρόνου, όχι πρώτη ημέρα, αλλά "μία" την ονόμασε· έτσι ώστε και από την προσηγορία να συγγενεύει με τον αιώνα. [...] έτσι ώστε απ' αυτό μας φανερώνονται μάλλον καταστάσεις και διαφορές ποικίλων πραγμάτων, αλλά όχι περιγραφές και όρια και διαδοχές αιώνων» (Μ. Βασιλείου, *Εις την Εξαήμερον Ομιλία Β'*, PG 29 στ. 49-52).

Το Βίαιο σύμπαν

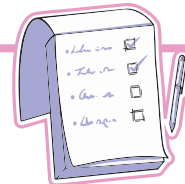
2. Από όσα διαβάσαμε για την πίστη ή (και) για την επιστήμη, συμπεραίνουμε ότι το σύμπαν σχηματίστηκε ακαριαία και στην τελική μορφή του; Ας δώσουμε 2 παραδείγματα υπέρ της θετικής ή αρνητικής απάντησής μας και ας συζητήσουμε τα στην ολομέλεια.

Σχέσεις πίστης και επιστήμης

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Με βάση τα παραπάνω ας προσπαθήσουμε να κάνουμε το κουίζ για την πίστη και την επιστήμη:

2. Ας διαβάσουμε τις παρακάτω προτάσεις, που αφορούν τη σχέση επιστήμης και του βιβλίου «Γένεσις», και ας σταθούμε δίπλα στο μετεωρολογικό σύμβολο που έχει τοποθετηθεί σε κάποιο σημείο της τάξης (κεραυνός = διαφωνώ πολύ, βροχή = διαφωνώ λίγο, συννεφιά = συμφωνώ λίγο, ηλιοφάνεια = συμφωνώ πολύ) και που εκφράζει την άποψή μας.

1. Η Γένεσις προσφέρει τεκμηριωμένη επιστημονική άποψη για τη Δημιουργία του κόσμου.
2. Η επιστήμη δεν ενδιαφέρεται να ερευνήσει το ποιος και το γιατί της Δημιουργίας αλλά το πώς και το πότε.
3. Ο πιστός πρέπει να αδιαφορεί για τις επιστημονικές αναζητήσεις και τα πορίσματά τους.
4. Πίστη και επιστήμη είναι δύο πνευματικά μεγέθη, αναγκαία για την ανθρώπινη πρόοδο.
5. Η εξέλιξη στη Δημιουργία είναι κοινό στοιχείο της πίστης και της επιστήμης.

4η Θεματική Ενότητα - Ο άνθρωπος δημιουργείται και δημιουργεί

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

- Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση του Θεού. Τι σημαίνουν αυτές οι φράσεις;
- Υπάρχει ισοτιμία μεταξύ άνδρα και γυναίκας κατά τη δημιουργία τους;
- Πώς πρέπει να συμπεριφέρεται ο άνθρωπος απέναντι στον Θεό, το περιβάλλον και τον συνάνθρωπο;

A) Η ένωση ύλης και θείας πνοής: ο άνθρωπος

κατ' εικόνα, καθ' ομοίωση, ύλη, πνοή ζωής

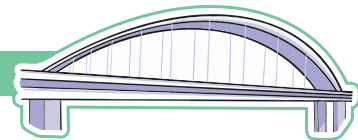
1. Σίγουρα όλοι/όλες γνωρίζουμε πολλούς ανθρώπους. Ας προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε και να καταγράψουμε 3 βασικά στοιχεία στα οποία μοιάζουν μεταξύ τους και 3 βασικά στοιχεία στα οποία διαφέρουν. Ας τα συζητήσουμε όλοι/όλες μαζί:

ΜΟΙΑΖΟΥΝ

ΔΙΑΦΕΡΟΥΝ

1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....

Ας σκεφτούμε αν η εικόνα είναι η αρχή, η μέση ή το τέλος μιας ιστορίας. Στη συνέχεια, ας συνθέσουμε την ιστορία αυτήν και ας παρουσιάσουμε έπειτα τις ιδέες μας στην ολομέλεια.

Ψηφιδωτό
12ος αι., Παλέρμο

1. Οι παρακάτω βιβλικές περικοπές εκφράζουν τη θεολογική απάντηση στο ερώτημα για τη δημιουργία του ανθρώπου. Αφού τις διαβάσουμε, ας υπογραμμίσουμε τις φράσεις που εξηγούν την ομοιότητα των ανθρώπων και ας τις συζητήσουμε.

«Μετά είπε ο Θεός: “Ας φτιάξουμε τον άνθρωπο σύμφωνα με την εικόνα τη δική μας και την ομοίωση, κι ας εξουσιάζει στις θάλασσας τα ψάρια, στου ουρανού τα πτηνά, στα ζώα και γενικά σ’ όλη τη γη και στα ερπετά που σέρνονται πάνω σ’ αυτήν”. Δημιούργησε, λοιπόν, ο Θεός τον άνθρωπο σύμφωνα με τη δική Του την εικόνα, “κατ’ εικόνα Θεού” τον δημιούργησε, τους δημιούργησε άντρα και γυναίκα». (Γέν. 1, 26-27)

«Τότε ο Κύριος ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο από το χώμα της γης και φύσηξε μέσα στα ρουθούνια του πνοή ζωής. Έτσι έγινε ο άνθρωπος ζωντανό». (Γέν. 2, 7)

Η δημιουργία του Αδάμ, Μιχαήλ Άγγελος,
Καπέλα Σιξτίνα, 16^{ος} αι. μ.Χ.

Δημιουργία Αδάμ

2.

Ας προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε τις λέξεις/φράσεις των αγιογραφικών κειμένων αρχικά σε συνεργασία με τον/τη διπλανό/-ή μας και στη συνέχεια με τους/τις υπόλοιπους/-ες συμμαθητές/ -τριές μας:

Μετά

Ας φτιάξουμε (πληθυντ.).....

Εξουσιάζει

Χώμα της γης.....

Πνοή ζωής.....

Βασικό στοιχείο του ανθρώπου, που τον ξεχωρίζει από τα υπόλοιπα δημιουργήματα, είναι η **κατ' εικόνα Θεού** δημιουργία του. Είναι όμως κυριολεκτική αυτή η φράση; Έχει ο Θεός εικόνα, δηλαδή μορφή; Ο Θεός δεν έχει υλικό σώμα, άρα ούτε εξωτερικά χαρακτηριστικά. Ως ύπαρξη όμως έχει γνωρίσματα, τα οποία χάρισε και στους ανθρώπους, όπως τη λογική, την ελευθερία, την κοινωνικότητα, την ελευθερία βούλησης (δηλαδή το αυτεξούσιο). Το δεύτερο βασικό στοιχείο του ανθρώπου είναι η **καθ' ομοίωση Θεού** δημιουργία του, δηλαδή η δυνατότητα (και όχι η υποχρεωτικότητα) που έχουν όλοι οι άνθρωποι να πορευθούν τον δρόμο του Θεού και να γίνουν κατά χάρη παιδιά Του (**θέωση**).

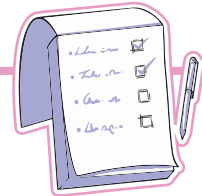
Συλλογή εικόνων:
Δημιουργία ανθρώπου

3.

Αφού διαβάσουμε όσα σχετικά γράφει ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, ας προσπαθήσουμε μετά να εξηγήσουμε γραπτά σε χαρτάκι με δικά μας λόγια τη σημασία των φράσεων «κατ' εικόνα» και «καθ' ομοίωση». Ας στερεώσουμε το χαρτάκι μας με μανταλάκι στο σχοινί που είναι τοποθετημένο στον τοίχο και ας συζητήσουμε όλοι μαζί.

«Όταν λοιπόν αυτά ήταν έτσι, ο Θεός δημιουργεί με τα χέρια Του τον άνθρωπο και από ορατή και από αόρατη φύση, ν' αποτελεί δική Του εικόνα και ομοίωση· το σώμα το έπλασε από τη γη, ενώ με το δικό Του φύσημα έδωσε τη λογική και νοερή ψυχή, πράγμα το οποίο το ονομάζουμε θεία εικόνα. Διότι το νοερό και το αυτεξούσιο του ανθρώπου δείχνει το "κατ' εικόνα", ενώ η, όσο είναι δυνατόν, ομοιότητα στην αρετή δείχνει το "καθ' ομοίωσιν"» (Αγ. Ιωάννης ο Δαμασκηνός, Έκδοσις Ακριβής τής Ορθοδόξου Πίστεως, κεφ. 26).

1. Ας κυκλώσουμε Σ ή Λ ανάλογα με το αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες και ας αιτιολογήσουμε την απάντησή μας:

1. Η φράση «κατ' εικόνα Θεού» αναφέρεται σε εξωτερικά χαρακτηριστικά.	Σ	Λ
2. Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε πριν τα ζώα.	Σ	Λ
3. Η θέωση του ανθρώπου είναι δεδομένη και σίγουρη για όλους τους ανθρώπους.	Σ	Λ
4. Οι Άγιοι/-ες επιθύμησαν και πέτυχαν με την πίστη και τα έργα τους την κατά χάρη ομοίωσή τους με τον Θεό.	Σ	Λ
5. Ο Θεός δημιούργησε με ιδιαίτερη αγάπη και σοφία τον άνθρωπο.	Σ	Λ

Δημιουργία ανθρώπου

2. Ας γράψουμε ένα πολύ μικρό κείμενο εξηγώντας σε κάποιον/-α μικρότερό/-ή μας για τη Δημιουργία του ανθρώπου.

.....

.....

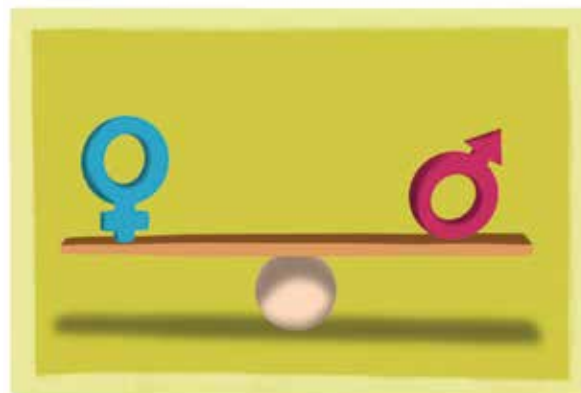
.....

Β) Η ισοτιμία των δύο φύλων

άνδρας, γυναίκα, σχέση, συντροφικότητα

1. Θεωρούμε ότι στη σημερινή εποχή οι γυναίκες και οι άνδρες απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα και έχουν ίδιες ευκαιρίες για έκφραση και εξέλιξη; Ας γράψουμε 3 περιπτώσεις για να στηρίξουμε την άποψή μας και ας τις συζητήσουμε.

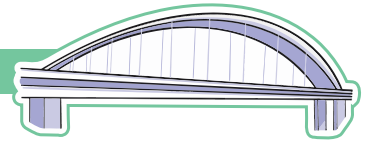

.....

.....

.....

.....

1. _____
- Τι βλέπουμε;
 - Τι νομίζουμε ότι συμβαίνει;
 - Τι αναρωτιόμαστε γι' αυτό που βλέπουμε;

«Η συνάντηση του
Αδάμ και της Εύας»

Ψηφιδωτό, 12ος αι.

2. Ας γράψουμε έναν τίτλο που νομίζουμε ότι ταιριάζει στην εικόνα. _____

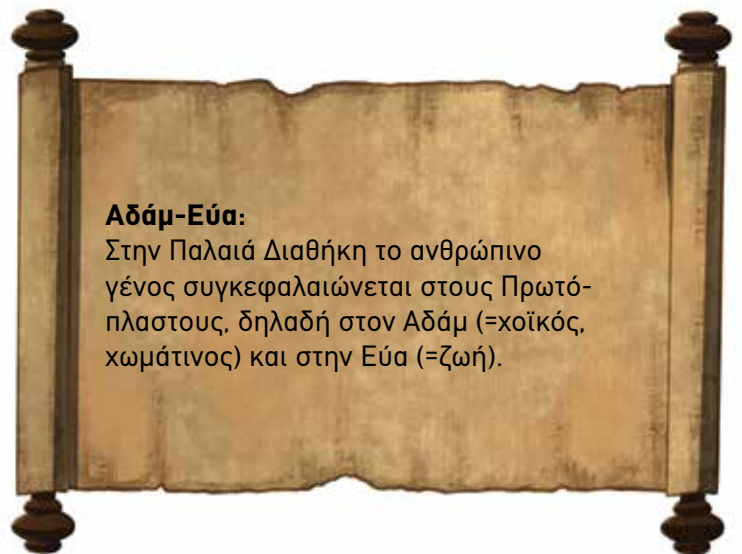

Η διάκριση άνδρα και γυναίκας είναι ένα ζήτημα που φαίνεται πως απασχολούσε τους ανθρώπους από τότε που απέκτησαν συνείδηση του εαυτού τους και των σχέσεων μεταξύ τους. Η ορθόδοξη θεολογία προσπαθεί να ερμηνεύσει το φαινόμενο βασιζόμενη στο χωρίο της Γένεσης, όπως καταγράφεται ακολούθως:

Ο Κύριος ο Θεός είπε: «Δεν είναι καλό να είναι ο άνθρωπος μόνος. Θα του φτιάξω έναν σύτροφο όμοιον μ' αυτόν» (Γέν. 2, 18).

«...Για τον άνθρωπο όμως δε βρέθηκε σύντροφος όμοιός του. Τότε ο Κύριος ο Θεός τον έριξε σε βαθύ ύπνο κι αποκοιμήθηκε· πήρε μία από τις πλευρές του και τη θέση της τη συμπλήρωσε με σάρκα. Μετά, από την πλευρά που πήρε από τον Αδάμ, σχημάτισε μια γυναίκα και την οδήγησε σ' αυτόν. Τότε ο Αδάμ είπε: "Αυτό επιτέλους είναι κόκαλο από τα κόκαλά μου και σάρκα από τη σάρκα μου. Γυναίκα αυτή θα λέγεται, γιατί απ' τον άντρα πάρθηκε". Γι' αυτόν τον λόγο θα εγκαταλείπει ο άντρας τον πατέρα του και τη μητέρα του και θα ενώνεται με τη γυναίκα του· θα γίνονται ένας άνθρωπος». (Γέν. 2, 20-24)

Αδάμ-Εύα:

Στην Παλαιά Διαθήκη το ανθρώπινο γένος συγκεφαλαιώνεται στους Πρωτόπλαστους, δηλαδή στον Αδάμ (=χοϊκός, χωμάτινος) και στην Εύα (=ζωή).

1. Ας απαντήσουμε στις ερωτήσεις.

- **Ποιος** δημιούργησε τον άνδρα και τη γυναίκα;
.....
- **Ποια** σημασία έχει η δημιουργία της γυναίκας από το συγκεκριμένο σημείο του άνδρα;
.....
- **Ποιος** είναι ο λόγος που ο Θεός αποκοίμισε τον Αδάμ;
.....
- Από **ποιο** σημείο του σώματος του άνδρα δημιουργήθηκε η γυναίκα;
.....
- **Πόσο** δυνατή είναι η σχέση των δύο φύλων;
.....
- **Γιατί** υπάρχουν τα δύο φύλα;
.....

2. Πιστεύουμε ότι εκφράζεται ισότητα ή ανισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα στα παραπάνω κείμενα; Ας στηρίξουμε την απάντησή μας με συγκεκριμένες φράσεις των κειμένων και ας τις συζητήσουμε έπειτα στην ολομέλεια.

.....

.....

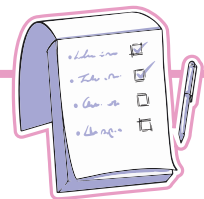
1. Η *Παγκόσμια ημέρα της γυναίκας** εορτάζεται στις 8 Μαρτίου κάθε χρόνο ως ημέρα μνήμης των αγώνων του κινήματος για τα δικαιώματα των γυναικών. Ας αποτυπώσουμε σε μεγάλο χαρτόνι και σε μορφή εφημερίδας (με σχόλια, υπέρτιτλους, εικόνες/φωτογραφίες) το νόημα αυτής της παγκόσμιας ημέρας. Εναλλακτικά, ας δημιουργήσουμε ηλεκτρονική ειδησεογραφική ιστοσελίδα.

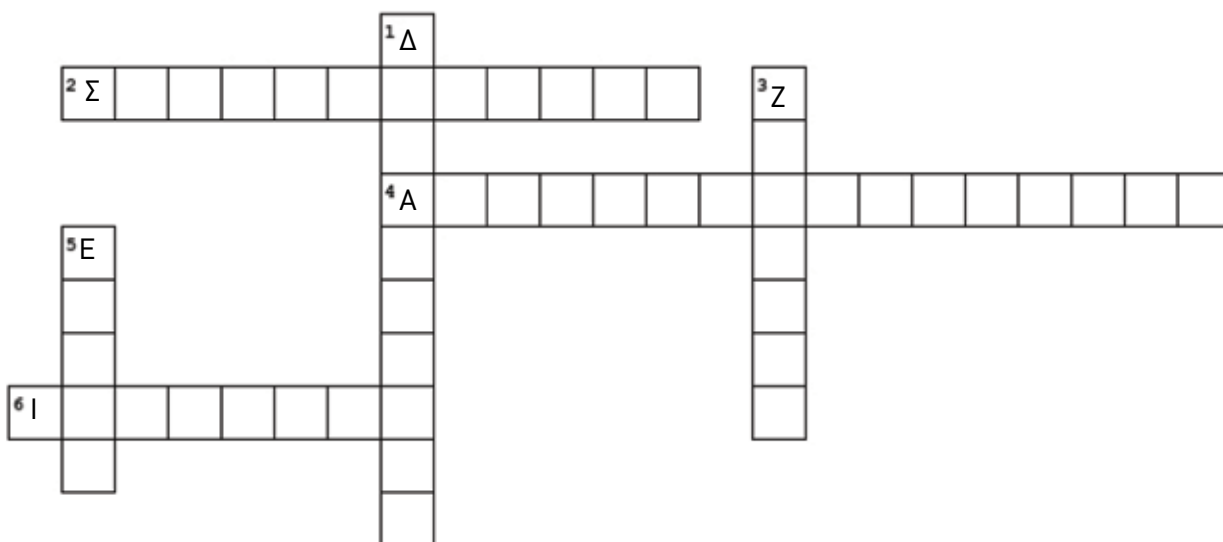
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Η βιβλική περικοπή για τη δημιουργία της γυναίκας ανακατεύτηκε. Ας προσπαθήσουμε να βάλουμε ηλεκτρονικά τα κομμάτια στη σωστή σειρά.

Δημιουργία γυναίκας

2. ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΔΡΑΣ

Οριζόντια

2. Όταν κάποιοι άνθρωποι πορεύονται στον ίδιο δρόμο.
4. Όταν ο ένας συμπληρώνει τον άλλον.
6. Τιμώ όλους ως ίσους (ουσ. θηλυκό).

Κάθετα

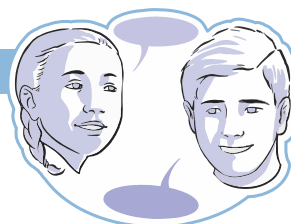
1. Όλοι οι άνθρωποι πρέπει να έχουν τα ίδια...
3. Δύο άνθρωποι μαζί.
5. Σκοπός της σχέσης των ανθρώπων.

Γ) Το τρίπτυχο: Θεός-άνθρωπος-κόσμος

σεβασμός, φροντίδα, αλληλοεξάρτηση, κτίση

1. _____
Ας σκεφτούμε κι ας γράψουμε από ποιον/-α έχουμε πάρει το όνομα και το επίθετό μας.

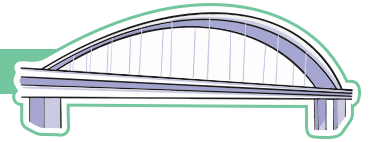
-Ποια είναι η σχέση μας με αυτό το πρόσωπο;

.....

.....

Ο κήπος της Εδέμ

Ονοματοδοσία ζώων, Θεοφάνης, Ι. Μ. Αγ. Νικολάου Αναπαυσά, Μετέωρα, 16^{ος} αι. μ.Χ.

1. Συνήθως κάποια ζώα, όπως το λιοντάρι και το φίδι, είναι απειλητικά για τον άνθρωπο. Τι νομίζουμε ότι συμβαίνει όμως στην εικόνα; Γιατί το πιστεύουμε αυτό;

Κάθε μέρα γύρω μας συναντάμε τη ζωή: άνθρωποι, ζώα, φυτά. Ποια είναι η σχέση μας μαζί τους και πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε απέναντί τους; Ας διαβάσουμε τη σχετική βιβλική διήγηση:

«Ο Κύριος έπλασε από το έδαφος όλα τα ζώα του αγρού και τα πτηνά του ουρανού και τα έφερε μπροστά στον άνθρωπο, για να δει πώς θα τα ονομάσει. Και ό,τι όνομα έδινε ο άνθρωπος σε κάθε ζωντανή ύπαρξη, αυτό ήταν και το όνομά της.[...] Έδωσε ονόματα σε όλα τα ζώα, στα πτηνά του ουρανού και στα άγρια θηρία». (Γέν. 2, 9, 20).

1. Ας σκεφτούμε και ας γράψουμε ποια σχέση δηλώνεται ανάμεσα στον άνθρωπο που ονοματοδοτεί τα ζώα και σε αυτά και ας συζητήσουμε σχετικά στην ολομέλεια.

.....

.....

.....

2.

Ας υποθέσουμε τις σκέψεις των πρώτων ανθρώπων στο άκουσμα των παρακάτω λόγων του Θεού προς αυτούς.

«Τους ευλόγησε και τους είπε: “Να κάνετε πολλά παιδιά, ώστε να πολλαπλασιαστείτε, να γεμίσετε τη γη και να κυριαρχήσετε σ’ αυτήν. Να εξουσιάσετε στην θάλασσα τα ψάρια, στον ουρανό τα πτηνά και σε κάθε ζώο που κινείται πάνω στη γη”. Και συνέχισε ο Θεός: “Να, όλα τα φυτά πάνω στη γη, που βγάζουν σπόρους, σας τα δίνω, καθώς και όλα τα δέντρα που έχουν καρπούς γεμάτους σπόρους· αυτά θα είναι για τροφή σας. Και όλα τα χλωρά χόρτα τα δίνω για τροφή στα ζώα της γης, σε όσα πετούν στον ουρανό και σε όσα έρπουν στη γη κι έχουν ζωή”. Έτσι κι έγινε. Ο Θεός είδε τα δημιουργήματά Του και ήταν όλα πάρα πολύ καλά. Ήρθε το βράδυ, ήρθε το πρωί· έκτη ημέρα». (Γέν. 1, 28-31)

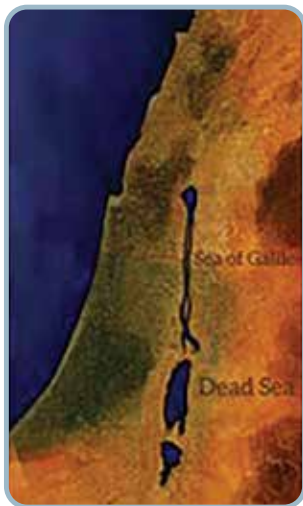
3.

Αν ο κήπος της Εδέμ* συμβολίζει όλη τη φύση, ας προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε ποιος είναι ο ρόλος και η συμπεριφορά του ανθρώπου προς αυτή με βάση την περικοπή: «Πήρε, λοιπόν, ο Κύριος ο Θεός τον άνθρωπο και τον έβαλε μέσα στον κήπο της Εδέμ για να τον καλλιεργεί και να τον προσέχει» (Γέν. 2, 15).

1.

Με όσα επεξεργαστήκαμε, ας διαβάσουμε το παρακάτω κείμενο και ας απαντήσουμε στο ερώτημα: Τι μας διδάσκει η φύση για τις σχέσεις των ανθρώπων μεταξύ τους;

«Στην Παλαιστίνη υπάρχουν δύο λίμνες, η λίμνη της Γαλιλαίας και η Νεκρά Θάλασσα. Το κοινό χαρακτηριστικό τους είναι ότι δέχονται και οι δύο τα νερά του ποταμού Ιορδάνη. Αλλά η Γαλιλαία δέχεται τα νερά και τα αφήνει να φύγουν προς τον Νότο. Η Νεκρά Θάλασσα δέχεται τα νερά του Ιορδάνη και τα κρατάει για τον εαυτό της. Στη Γαλιλαία υπάρχει υπέροχη ζωή μέσα στη λίμνη και γύρω από αυτήν. Στη Νεκρά δεν υπάρχει ίχνος ζωής».

Μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Τιράνων,
Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας, κυρός Αναστάσιος
www.kalamata.gr/el/enimerosi/news/4894-o-arhiepiskopos-albanias-anastasios-ankirixthike-epitimos-dimotis-kai-elabe-to-brabeio-fotea

2.

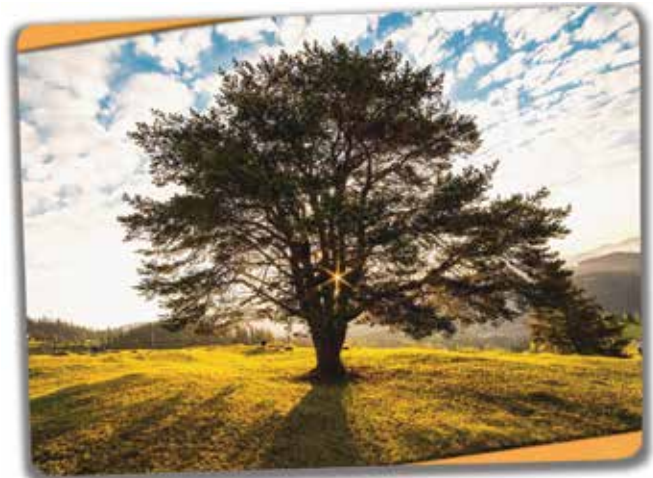
Αφού διαβάσουμε το ακόλουθο κείμενο, ας γράψουμε ανά ομάδες 5 δράσεις που θα προτείναμε να αναλάβει η Εκκλησία για την προστασία του περιβάλλοντος. Ας τις συζητήσουμε στην ολομέλεια.

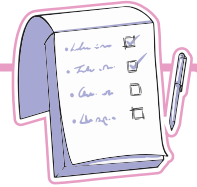

«Αγαπητοί αδελφοί,

Η 5η Ιουνίου, Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, συνιστά ασφαλώς μια ημέρα οικουμενικής περισυλλογής και αφύπνισης για όλη τη διεθνή κοινότητα, αλλά ιδιαίτερα για όλους εμάς τους Ορθόδοξους Χριστιανούς. Είναι γεγονός ότι ο άκρατος υλισμός που επικρατεί περιφρονεί τη Δημιουργία του Θεού, αφού επιβαρύνει με κάθε τρόπο το οικοσύστημα της Γης [...] Απέναντι σ' αυτήν την πραγματικότητα και στα μεγάλα και συγχρόνως επιτακτικά ερωτήματα που θέτει η εποχή, με σεβασμό έναντι της Θείας Δημιουργίας και με αίσθημα ευθύνης απέναντι στις μελλοντικές γενιές, καλούμαστε να δράσουμε άμεσα και με αποφασιστικότητα. Όχι με ευκολόγια, αλλά με στοχευμένες ενέργειες ο καθένας ατομικά, στον καθημερινό τρόπο ζωής του, αλλά και με συλλογικές δράσεις που σταδιακά μπορούν να επιφέρουν την εξομάλυνση της διασαλευθείσας αρμονίας. Η Εκκλησία της Ελλάδος σχεδιάζει και υλοποιεί δράσεις, οι οποίες καλούν σε αφύπνιση και επαγρύπνηση. Ο κόσμος μας, ο οίκος τον οποίον ο Θεός εμπιστεύθηκε στον άνθρωπο, εκπέμπει σήμα κινδύνου».

*μήνυμα του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών
και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου,
ως Προέδρου της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος
για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, Ιούνιος 2022*

1.

Σύμφωνα με όσα συζητήσαμε στο μάθημα για τον σεβασμό του ανθρώπου προς τη φύση, επιβεβαιώνει άραγε το τραγούδι «Πάω να δω τ' αστέρια» τη φροντίδα του περιβάλλοντος από τον άνθρωπο; Ας σκεφτούμε και ας συζητήσουμε όλοι μαζί τις απόψεις μας.

Κάθε φορά που θα 'ρθω, θα 'ρθω στο νησί,
που ανέμοι το χτυπούν σκληρά όλο τον χρόνο,
υπάρχει πάντα κάτι τόσο τόσο απλό
που μόνο εδώ το βρίσκω πάλι, εδώ μόνο.
Τις νύχτες της παρέας με γλυκό κρασί
πάνω στη χώρα ή κάτω κάτω στο λιμάνι
βλέπω ξανά όλα τ' αστέρια καθαρά
στον ουρανό χιλιάδες πάνε πυροφάνι,
ναι, στον ουρανό χιλιάδες πάνε πυροφάνι.
Στη μεγάλη την πόλη, την απάνθρωπη, όλοι
δεν τα βλέπουμε πια τ' αστεράκια ψηλά.
Με σκυμμένα κεφάλια, ναυαγοί στα μπουκάλια,
πες μου τι ψάχνουμε τρελοί μες στα τυφλά
και πόσα χάνουμε, πόσα πολλά.
Μη μου κλείνεις τα μάτια με τα χέρια,
σ' αγαπάω, μα πάω να δω τ' αστέρια.
Και τι αστέρι θέλεις πια να γεννηθεί
σ' αυτήν τη γη που 'χει χωρίσει από τη φύση;
Ποια λάμψη να 'χει έλα πες μου και ποια αντοχή
που να μπορεί τον ψεύτη χρόνο να νικήσει;
Πάνω στην τρεις φορές καμμένη ετούτη γη,
που ούτε ουρανό ούτε μια θάλασσα δε βλέπει,
που η αγάπη περιμένεις να καθρεφτιστεί,
που προσευχή και θαύμα θαύμα να επιτρέπει,
που προσευχή και θαύμα θαύμα να επιτρέπει.

Έναστρη νύχτα,
Βαν Γκογκ,
19ος αι. μ.Χ.

Πάω να δω τα
αστέρια
(Δ. Σαββόπουλος,
Κ. Λειβαδάς)

2.

Ας βάλουμε στη σωστή σειρά τα γράμματα των λέξεων ηλεκτρονικά.

Αναγραμματισμός Θεός-άνθρωπος-φύση

3. Αναλογιζόμενοι/-ες όσα επεξεργαστήκαμε σήμερα, ας γράψουμε σε χαρτάκι 5 λέξεις που να προσδιορίζουν τη στάση του ανθρώπου προς τον Δημιουργό και τη Δημιουργία. Ας στερεώσουμε τα χαρτάκια σε σχοινί που είναι τοποθετημένο στην τάξη και ας τα συζητήσουμε.

Κρεμάλες Θεός-άνθρωπος-φύση

5η Θεματική Ενότητα - Μια διάσπαση με ολέθριες συνέπειες

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

- Γιατί υπάρχει το κακό στον κόσμο; Συνδέεται η κακή χρήση της ελευθερίας του ανθρώπου με την ύπαρξη του κακού;
- Υπάρχει ρήξη των σχέσεων αγάπης ανθρώπων με τον Θεό και μεταξύ τους; Είναι ο εγωισμός αιτία αυτής της διάσπασης;

A) Η ελευθερία και το κακό

επιλογή, σχέση, διάσπαση, πτώση

«Πάλι μάλωσα με τους γονείς μου. Τους κρατάω μούτρα εδώ και δύο μέρες, παρόλο που αυτοί προσπαθούν να μου πιάσουν κουβέντα. Πώς να δεχτώ, όμως, τους περιορισμούς που μου βάζουν;»

1. Ο άνθρωπος πλάστηκε ελεύθερος, ώστε να ορίζει μόνος του τη ζωή του. Είναι όμως αυτή η ελευθερία ανεξέλεγκτη; Υπάρχουν όρια στην ελευθερία; Όσοι μας αγαπούν, κάποιες φορές, μας θέτουν ορισμένους περιορισμούς. Έχουμε αναρωτηθεί αν και γιατί συμβαίνει αυτό;

1. Στην ακόλουθη περικοπή, ας σκεφτούμε και ας συζητήσουμε γιατί τέθηκε ο συγκεκριμένος περιορισμός στον άνθρωπο από τον Θεό.

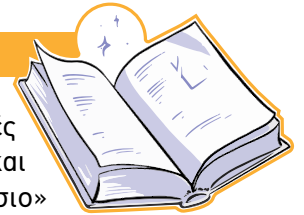
«Πήρε, λοιπόν, ο Κύριος ο Θεός τον άνθρωπο και τον έβαλε μέσα στον κήπο της Εδέμ για να τον καλλιεργεί και να τον προσέχει. Του έδωσε αυτήν την εντολή: "Απ' όλα τα δέντρα του κήπου μπορείς να τρως. Από το δέντρο όμως της γνώσης του καλού και του κακού να μη φας· γιατί την ίδια μέρα που θα φας απ' αυτό, εξάπαντος θα πεθάνεις;"» (Γέν. 2, 15-17).

2. Ας σκεφτούμε: στην εικόνα α) πώς μπορεί να νιώθουν οι εικονιζόμενοι β) τι μπορεί να γνωρίζουν για τη θέση τους και γ) για τι μπορεί να φροντίζουν.

Αδάμ και Εύα, Θεόφιλος Χατζημιχαήλ, 1932, Εθνική Πινακοθήκη

Η ελευθερία είναι δώρο Θεού προς τον άνθρωπο προκειμένου να κάνει τις επιλογές του και να ρυθμίζει την πορεία του όπως επιθυμεί και με γνώμονα την ευτυχία και την πνευματική του πρόοδο. Αυτή η δυνατότητα θεολογικά ονομάζεται «αυτεξούσιο» (=έχω την εξουσία του εαυτού μου). Κάποιες φορές, ωστόσο, ο άνθρωπος δυσκολεύεται να διαχειριστεί σωστά την ελευθερία και προβαίνει σε άστοχες επιλογές, που τον οδηγούν σε καταστροφικά αποτελέσματα. Έτσι, δυστυχεί.

1. Διαβάζοντας τη βιβλική διήγηση για την απομάκρυνση του ανθρώπου από τον Θεό πρέπει να θυμόμαστε ότι εμπριέχονται πολλές συμβολικές λέξεις και φράσεις. Συγκεκριμένα:

φίδι = κακή επιρροή, πειρασμός

δέντρο = η γνώση του καλού και του κακού

εντολή απαγόρευσης βρώσης = όρια περιορισμός του εγωισμού

εύγεστοι, ελκυστικοί, επιθυμητοί καρποί = η αστοχία, το λάθος, η αμαρτία

άνοιξαν τα μάτια και των δύο = αυτογνωσία, συνειδητοποίηση του λάθους

γυμνοί = ντροπή

φύλλα συκιάς = κάλυψη του λάθους

- Στην ακόλουθη περικοπή ας καταγράψουμε τις συμβολικές εκφράσεις και τη σημασία τους.
- Θεωρούμε ότι οι Πρωτόπλαστοι έκαναν σωστές επιλογές; Γιατί;
- Ευθύνονται οι ίδιοι για τις επιλογές τους ή κάποιος άλλος εξωτερικός παράγοντας;
- Ευθύνεται κάποιος περισσότερο από τον άλλο;

Π. Κόλλιας, *Η έξοδος των Πρωτοπλάστων*,
Ι. Ν. Αγ. Γεωργίου, *Βέλο Κορινθίας*

«Απ' όλα τα ζώα του αγρού που είχε δημιουργήσει ο Κύριος ο Θεός, το φίδι ήταν το πιο πανούργο. Είπε λοιπόν το φίδι στη γυναίκα: "Αλήθεια είπε ο Θεός να μη φάτε από κανένα δέντρο του κήπου;" Η γυναίκα τού απάντησε: "Μπορούμε να φάμε καρπούς απ' όλα τα δέντρα, εκτός από κείνο που βρίσκεται στη μέση του κήπου. Ο Θεός είπε να μη φάμε τον καρπό του, ούτε καν να τον αγγίξουμε, για να μην πεθάνουμε". Τότε το φίδι είπε στη γυναίκα: "Όχι βέβαια! Δε θα πεθάνετε· ξέρει όμως ο Θεός ότι την ημέρα που θα φάτε απ' αυτό, θα ανοιχτούν τα μάτια σας και θα γίνετε σαν θεοί, και θα γνωρίζετε το καλό και το κακό". Η γυναίκα είδε ότι οι καρποί του δέντρου ήταν εύγεστοι, ελκυστικοί και ξεσήκωναν την επιθυμία για την απόκτηση γνώσης. Πήρε, λοιπόν, από τους καρπούς του κι έφαγε· έδωσε και στον άντρα της που ήταν μαζί της, και έφαγε κι αυτός. Τότε άνοιξαν τα μάτια και των δύο και κατάλαβαν ότι ήταν γυμνοί. Έραψαν, λοιπόν, φύλλα συκιάς και έφτιαξαν καλύμματα για να σκεπάσουν τη γύμνια τους» (Γέν. 3, 1-7).

«Απ' όλα τα ζώα του αγρού που είχε δημιουργήσει ο Κύριος ο Θεός, το φίδι ήταν το πιο πανούργο. Είπε λοιπόν το φίδι στη γυναίκα: "Αλήθεια είπε ο Θεός να μη φάτε από κανένα δέντρο του κήπου;" Η γυναίκα τού απάντησε: "Μπορούμε να φάμε καρπούς απ' όλα τα δέντρα, εκτός από κείνο που βρίσκεται στη μέση του κήπου. Ο Θεός είπε να μη φάμε τον καρπό του, ούτε καν να τον αγγίξουμε, για να μην πεθάνουμε". Τότε το φίδι είπε στη γυναίκα: "Όχι βέβαια! Δε θα πεθάνετε· ξέρει όμως ο Θεός ότι την ημέρα που θα φάτε απ' αυτό, θα ανοιχτούν τα μάτια σας και θα γίνετε σαν θεοί, και θα γνωρίζετε το καλό και το κακό". Η γυναίκα είδε ότι οι καρποί του δέντρου ήταν εύγεστοι, ελκυστικοί και ξεσήκωναν την επιθυμία για την απόκτηση γνώσης. Πήρε, λοιπόν, από τους καρπούς του κι έφαγε· έδωσε και στον άντρα της που ήταν μαζί της, και έφαγε κι αυτός. Τότε άνοιξαν τα μάτια και των δύο και κατάλαβαν ότι ήταν γυμνοί. Έραψαν, λοιπόν, φύλλα συκιάς και έφτιαξαν καλύμματα για να σκεπάσουν τη γύμνια τους» (Γέν. 3, 1-7).

Όταν παραβαίνουμε τα όρια και αθετούμε τις συμφωνίες, επέρχεται ρήξη στις σχέσεις μας με τους άλλους. Αυτή η κατάσταση ονομάζεται θεολογικά «πτώση», αφού ο άνθρωπος «πέφτει» από το ανώτερο επίπεδο αγαθότητας και εμπιστοσύνης σε χαμηλότερα επίπεδα όσον αφορά τις σχέσεις του με τον Θεό και τους άλλους.

Συμπλήρωση κενών
Παρακοή

2.

Πώς θα περιγράφαμε τη σχέση Θεού και ανθρώπων μετά την παρακοή με βάση τις περικοπές που ακολουθούν; Ας σκεφτούμε και ας συζητήσουμε όλοι μαζί.

«Τότε άκουσαν τον θόρυβο που έκανε ο Κύριος ο Θεός, καθώς περπατούσε στον κήπο το δειλινό, και κρύφτηκαν απ' Αυτόν ο Αδάμ και η γυναίκα του ανάμεσα στα δέντρα του κήπου. Αλλά ο Κύριος ο Θεός φώναξε τον Αδάμ και του είπε: "Πού είσαι;". Εκείνος απάντησε: "Σε άκουσα στον κήπο, φοβήθηκα και κρύφτηκα, γιατί είμαι γυμνός". "Ποιος σου είπε πως είσαι γυμνός;" ρώτησε ο Θεός. "Μήπως έφαγες από το δέντρο που σου είχα απαγορέψει να φας;". Ο Αδάμ αποκρίθηκε: "Η γυναίκα που μου έδωσες, εκείνη μου πρόσφερε έναν καρπό και έφαγα". Ο Κύριος ο Θεός ρώτησε τη γυναίκα: "Γιατί το έκανες αυτό;" Εκείνη απάντησε: "Το φίδι με εξαπάτησε κι έφαγα" (Γέν. 8-13).

[...] «Και στη γυναίκα είπε: "Θ' αυξήσω κατά πολύ τη θλίψη και τους πόνους της κυοφορίας σου, και με πόνους θα γεννάς τα παιδιά σου. Η επιθυμία σου θα στρέφεται προς τον άντρα σου, αλλά αυτός θα σε εξουσιάζει". Μετά είπε στον Αδάμ: "Επειδή άκουσες τη γυναίκα σου κι έφαγες από το δέντρο, απ' το οποίο σε είχα διατάξει να μη φας, καταραμένη θα είναι η γη εξαιτίας σου. Με μόχθο θα την καλλιεργείς σ' όλη σου τη ζωή. Αγκάθια και τριβόλια θα σου βλασταίνουν και θα τρως το χορτάρι του αγρού. Με τον ιδρώτα του προσώπου σου θα τρως το ψωμί σου, ώσπου να ξαναγυρίσεις στη γη από την οποία προήλθες, γιατί χώμα είσαι, και στο χώμα θα επιστρέψεις". Ο Αδάμ ονόμασε τότε τη γυναίκα του "Εύα", γιατί αυτή έγινε μητέρα όλης της ανθρωπότητας. Ο Κύριος ο Θεός έφτιαξε για τον Αδάμ και τη γυναίκα του δερμάτινους χιτώνες και τους έντυσε. [...] Έτσι, ο Κύριος ο Θεός έδωξε τον άνθρωπο από τον κήπο της Εδέμ, για να καλλιεργεί τη γη απ' την οποία είχε προέλθει» (Γέν. 16-23).

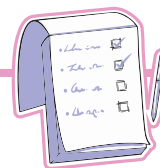
3.

Αν μπορούσαμε υποθετικά να συναντήσουμε τον Αδάμ και την Εύα, τι θα θέλαμε να τους ρωτήσετε; Ένας συμμαθητής μας ας αναλάβει τον ρόλο του Αδάμ και μία συμμαθήτριά μας τον ρόλο της Εύας και, καθισμένοι σε καρέκλα, ας απαντήσουν στα ερωτήματά μας.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Ας σκεφτούμε και ας απαντήσουμε:

- **Ποια** εντολή έδωσε ο Θεός στους Πρωτόπλαστους;
- **Πώς** αντέδρασαν οι Πρωτόπλαστοι σε αυτήν την εντολή;
- **Ποιος** είναι υπεύθυνος για τη ρήξη των σχέσεων αγάπης Θεού-ανθρώπου-περιβάλλοντος;
- **Ποιες** είναι οι συνέπειες αυτής της ρήξης;
- **Πόσο** εμφανείς είναι οι συνέπειες αυτές στη ζωή μας σήμερα;
- **Γιατί** πρέπει να υπάρχουν όρια στην ελευθερία;

Κρεμάλες παρακοή

Ας συζητήσουμε όλοι μαζί τις ακόλουθες προτάσεις:

- Παρά τις εξωτερικές επιδράσεις, τελικός υπεύθυνος για τις επιλογές και τις αποφάσεις του είναι ο κάθε άνθρωπος προσωπικά.
- Η ανάληψη των ευθυνών είναι χαρακτηριστικό ευσυνείδητου ανθρώπου.
- Κάθε μορφή κακού στον κόσμο είναι αποτέλεσμα των κακών επιλογών και συμπεριφορών των ανθρώπων και όχι κάτι σταλμένο από τον Θεό.

Β) Ο άνθρωπος απομακρύνεται από τον Θεό

κακό, ευθύνη, εγωισμός, ρήξη

1.

Ας σκεφτούμε για ποιες καταστάσεις θα κραύγαζε ο σύγχρονος άνθρωπος και ας συζητήσουμε στην ολομέλεια.

Μπορούμε να λάβουμε υπόψη διάφορες μορφές του κακού στον σύγχρονο κόσμο εδώ

Η κραυγή, Έντβαρτ Μουνκ, 1893

1. Ας προσπαθήσουμε σε συνεργασία με τον/τη διπλανό/-ή μας να καταγράψουμε ποιες μορφές κακού αναφέρονται στον παρακάτω ψαλμό.

Καταστροφή του περιβάλλοντος

¹Θα τραγουδήσω την αγάπη και τη δίκαιη κρίση σ' Εσένα τον ψαλμό μου, Κύριε, θα πω.

²Θα προσπαθώ την τέλεια να 'χω διαγωγή - τότε θα 'ρθείς σ' εμένα;

Μ' ευθύτητα θα φέρομαι καρδιάς μέσα στο σπίτι μου.

³Για καμιά πράξη ποταπή δε θα ενδιαφερθώ· τα έργα της αποστασίας τ' αποστρέφομαι· δε θα 'χω τίποτα κοινό μ' αυτά.

⁴Μακριά μου θα κρατήσω κάθε διεστραμμένο· τον μοχθηρό δε θέλω να τον ξέρω.

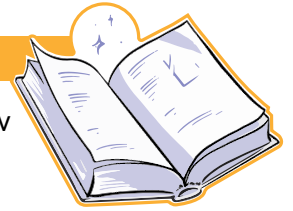
⁵Αυτόν που στα κρυφά θα μου διαβάλει τον πλησίον του,

θα τον εξολοθρέψω· τον υπερόπτη και τον άπληστο δε θα τους ανεχτώ.

⁶Θα βλέπω ποιοι είναι μες στη χώρα οι πιστοί, για να μένουν μαζί μου· όποιος μ' ευθύτητα πορεύεται, αυτός και θα με υπηρετεί.

⁷Ο απατεώνας δε θα μείνει μες στο σπίτι μου, ο ψευδολόγος μπρος μου δε θα σταθεί.

(Ψλ. 101)

Το κακό δεν υπάρχει εξαρχής στην καρδιά του ανθρώπου. Εισέρχεται σε αυτή, όταν ο άνθρωπος επιλέγει να μη ζει με τρόπο αγαθό.

1. Αφού χωριστούμε σε δύο ομάδες, ας διαβάσουμε τις βιβλικές περικοπές που παρατίθενται στη συνέχεια και ας συζητήσουμε στην ολομέλεια ποια θεωρούμε πως είναι η αιτία που απομακρύνει το αγαθό και διασπά τις σχέσεις των ανθρώπων.

α. Κάιν και Άβελ

«Ο Αδάμ συνευρέθηκε με την Εύα, τη γυναίκα του, κι εκείνη έμεινε έγκυος και γέννησε τον Κάιν και είπε: "Απέκτησα άνθρωπο με τη βοήθεια του Κυρίου". Έπειτα, γέννησε τον αδερφό του, τον Άβελ. Ο Άβελ έγινε βοσκός προβάτων και ο Κάιν γεωργός. Ύστερα από καιρό, ο Κάιν προσέφερε στον Κύριο θυσία από τους καρπούς της γης. Ο Άβελ προσέφερε κι αυτός από τα πρωτότοκα πρόβατα του κοπαδιού του και μάλιστα τα παχύτερα μέρη τους. Ο Κύριος είδε με ευμένεια τον Άβελ και τη θυσία του. Στον Κάιν, όμως, και στη δική του θυσία δεν έδειξε ευμένεια. Τότε ο Κάιν εξοργίστηκε και σκυθρώπιασε. Κι ο Κύριος του είπε: "Γιατί οργίστηκες και σκυθρώπιασες; Αν πράξεις το σωστό, θα ξαναβρείς το κέφι σου. Αν όχι, η αμαρτία δεν παύει να παραμονεύει σαν θηρίο στην πόρτα. Εσένα επιθυμεί· εσύ όμως πρέπει να κυριαρχήσεις πάνω της". Τότε ο Κάιν είπε στον Άβελ, τον αδερφό του: "Πάμε στα χωράφια". Κι εκεί, στα χωράφια, όρμησε ο Κάιν εναντίον του Άβελ και τον σκότωσε. Ο Κύριος ρώτησε τον Κάιν: "Πού είναι ο αδερφός σου, ο Άβελ;". Εκείνος απάντησε: "Δεν ξέρω. Μήπως φύλακας του αδερφού μου είμαι εγώ;". Είπε τότε ο Κύριος: "Τι πήγες κι έκανες; Άκου! Το αίμα του αδερφού σου μου φωνάζει γοερά από τη γη! Από δω και πέρα θα σε καταριέται η ίδια η γη, που άνοιξε για να δεχτεί το αίμα του αδερφού σου, που εσύ τον σκότωσες. Όταν θα την καλλιεργείς, δε θα σου δίνει πια τους καρπούς της. Φυγάς θα είσαι και περιπλανώμενος για πάντα πάνω στη γη"» (Γέν. 4, 1-12).

Ο Κάιν και ο Άβελ προσφέρουν τις θυσίες των εις τον Θεόν.
Μωσαϊκό 12^{ου} αιώνας,
Capella Palatina, Παλέρμο

β. Ο πύργος της Βαβέλ

«Αρχικά, οι κάτοικοι της γης μιλούσαν όλοι μία γλώσσα και χρησιμοποιούσαν τις ίδιες λέξεις. Καθώς μετακινούνταν από την ανατολή, βρήκαν μια πεδιάδα στη χώρα της Σεναάρ κι εγκαταστάθηκαν εκεί. Τότε είπαν μεταξύ τους: "Ελάτε να κατασκευάσουμε πλίνθρες και να τις ψήσουμε στη φωτιά". Έτσι, για τις οικοδομές άρχισαν να χρησιμοποιούν πλίνθρες αντί για πέτρες και πίσσα αντί για λάσπη. Μετά είπαν: "Ελάτε να χτίσουμε μια πόλη κι έναν πύργο που η κορφή του να φτάνει στους ουρανούς. Έτσι, θα γίνουμε ονομαστοί και δε θα διασκορπιστούμε πάνω στη γη". Κατέβηκε, λοιπόν, ο Κύριος να δει την πόλη και τον πύργο που έχτιζαν

Ο Πύργος της Βαβέλ,
Πίτερ Μπρίγκελ ο πρεσβύτερος, περ. 1563

οι άνθρωποι. Και είπε ο Κύριος: "Τώρα όλοι αυτοί αποτελούν έναν λαό με κοινή γλώσσα και τούτο δώ είναι η αρχή των πράξεών τους. Από δώ και πέρα, τίποτε απ' όσα θα σκέφτονται να κάνουν δε θα τους είναι αδύνατο. Εμπρός, ας κατεβούμε κι ας επιφέρουμε εκεί σύγχυση στη γλώσσα τους, ώστε να μην καταλαβαίνει ο ένας τη γλώσσα του άλλου". Έτσι, ο Κύριος τους διασκόρπισε από κει σε όλη τη γη και σταμάτησαν να χτίζουν την πόλη. Γι' αυτό ονόμασαν την πόλη εκείνη Βαβέλ, γιατί εκεί ο Κύριος προκάλεσε σύγχυση στη γλώσσα των ανθρώπων και από κει τους διασκόρπισε σε όλη τη γη» (Γέν. 11, 1-9).

2. Ας προσπαθήσουμε να φανταστούμε πώς θα ήταν η ζωή των προσώπων των ιστοριών που διαβάσαμε αν συμπεριφέρονταν με γνώμονα το καλό αντί για το κακό και τον εγωισμό και ας το ανακοινώσουμε στην ολομέλεια για να συζητήσουμε σχετικά.

Εννοιολογικός χάρτης κακό

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Με βάση όσα επεξεργαστήκαμε στο μάθημα της ημέρας, ας επιχειρηματολογήσουμε για το ποιος ευθύνεται για κάθε μορφή κακού που αναφέρεται:

Πείνα Βία Πόλεμος Φτώχεια Εκφοβισμός Ρατσισμός

2. Ας λύσουμε το σταυρόλεξο Εγωισμός-Κακό (ηλεκτρονικά [εδώ](#))

Αίτια και Μορφές του κακού

3. Ας γράψουμε σε χαρτάκι μια πρόταση ή ένα σύντομο κείμενο για να εκφράσουμε πόσο αρνητικά αποτελέσματα έχει ο εγωισμός στις ανθρώπινες σχέσεις και ας το στερεώσουμε στο σχοινί που είναι τοποθετημένο στην αίθουσα.

Ανακεφαλαιωτικές Δραστηριότητες Θεματικού Πεδίου «Δημιουργία - Πτώση»

1. _____
Ας αντιστοιχίσουμε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β.

A	B
Ανθρώπινο είδος ☐	☐ δώρο Θεού
Πίστη ☐	☐ πείραμα, παρατήρηση
Κακό ☐	☐ παρακοή
Ελεύθερη επιλογή ☐	☐ βίωμα, συναίσθημα
Επιστήμη ☐	☐ δημιούργημα του Θεού
Σύμπαν ☐	☐ ανώτερο από όλα τα είδη

2. _____
Ας προσπαθήσουμε να σχηματίσουμε τις ακροστιχίδες των λέξεων ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ και ΠΤΩΣΗ με σχετικές λέξεις ή μικρές φράσεις από το Θεματικό Πεδίο.

Δ.....	Π.....
Η.....	Τ.....
Μ.....	Ω.....
Ι.....	Σ.....
Ο.....	Η.....
Υ.....	
Ρ.....	
Γ.....	
Ι.....	
Α.....	

3. _____
Ας λύσουμε το σταυρόλεξο.

4.

Η γλώσσα της Αγίας Γραφής είναι πολλές φορές ποιητική και συμβολική. Ας προσπαθήσουμε να θυμηθούμε περιπτώσεις στη Δημιουργία και την πτώση που ισχύει αυτό και να τις ανακοινώσουμε στην ολομέλεια.

5.

Ας προσπαθήσουμε να πούμε με απλά λόγια γιατί η Βίβλος δεν εξηγεί επιστημονικά τη δημιουργία του σύμπαντος και ας ανακοινώσουμε τα επιχειρήματά μας.

6.

Με όσα επεξεργαστήκαμε για την ύπαρξη του κακού στον κόσμο, ας διατυπώσουμε απορίες, προβληματισμούς, προτάσεις για το μέλλον της ανθρωπότητας.

7.

Πόσο μας βοήθησαν όσα επεξεργαστήκαμε σε αυτό το θεματικό πεδίο να αλλάξουμε γνώμη για ζητήματα όπως τον σεβασμό στη φύση, την ισότητα των ανθρώπων, την ισοτιμία των δύο φύλων και την ανθρώπινη ευθύνη για την ύπαρξη του κακού; Ας συζητήσουμε με τον/τη διπλανό/-ή μας και στη συνέχεια στην ολομέλεια της τάξης.

8.

Η ορφάνια, η ασθένεια, η μοναχικότητα των ηλικιωμένων είναι μορφές κακού. Ας οργανώσουμε μια επίσκεψη σε ορφανοτροφείο, νοσοκομείο ή γηροκομείο, για να συζητήσουμε με τους συνανθρώπους μας που έχουν ανάγκη και για να εκφράσουμε την αλληλεγγύη μας.

6η Θεματική Ενότητα

Η ομορφιά της επικοινωνίας με τον Θεό

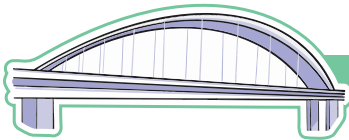
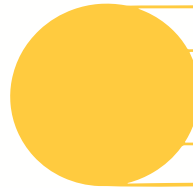
Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

- Είναι ο Θεός άγνωστος και μακρινός ή φανερώνεται στον άνθρωπο;
- Θα μπορούσε μια θεία αποκάλυψη να αλλάξει τη ζωή του ανθρώπου;

αποκάλυψη, συνομιλία, Αβραάμ, πορεία ζωής

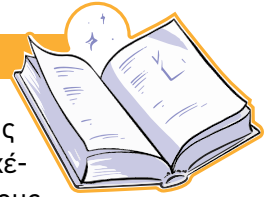
1. _____
Ας γράψουμε στις ακτίνες τις λέξεις που μας έρχονται αυθόρμητα στον νου ακούγοντας τη λέξη «επικοινωνία».

1. _____
Στη διπλανή εικόνα υπάρχει επικοινωνία; Γιατί το λέμε αυτό;

Αγία Τριάς, Π. Κόλλιας

Ο Άβραμ ζούσε με την οικογένειά του στην πόλη Ούρ. Κάποια στιγμή, ο πατέρας του τους οδήγησε στην περιοχή Χαρράν. Εκεί, ο Θεός αποκαλύφθηκε στον Άβραμ και του υποσχέθηκε ότι θα τον κάνει αρχηγό ενός μεγάλου έθνους και θα δοξάσει το όνομά του σε όλους. Του είπε ακόμα να αναχωρήσει για τη χώρα Χαναάν (= σημερινό Ισραήλ). Πράγματι, ο Άβραμ με τη γυναίκα του Σάρα, τον ανηψιό του Λωτ και τους υπηρέτες του εγκαταστάθηκε στη Χαναάν. Όταν παρουσιάστηκε πείνα στη Χαναάν, πήγε στην Αίγυπτο, όπου έζησε για αρκετά χρόνια. Τέλος, επέστρεψε στη Χαναάν. Στη χώρα αυτήν ο Θεός συνομιλεί για δεύτερη φορά με τον Άβραμ. Του υπόσχεται ότι θα αποκτήσει απόγονο, παρά τη μεγάλη ηλικία του, και ότι από αυτόν θα προέλθουν απόγονοι όσα τα αστέρια του ουρανού. Γι' αυτό ο Θεός άλλαξε το όνομά του, και από Άβραμ (= υψηλός πατέρας), λεγόταν πια Αβραάμ (= πατέρας πολλών εθνών). Η Χαναάν δόθηκε ως γη του Αβραάμ και των απογόνων του. Ο Αβραάμ υποσχέθηκε να υπακούει στο θέλημα του Θεού. Κατ' αυτόν τον τρόπο συνήφθη η διαθήκη (= συμφωνία) μεταξύ τους.

Το ταξίδι
του Αβραάμ

1.

 - **Ποιος** φανερώθηκε στον Αβραάμ;
.....
 - **Ποιες** υποσχέσεις έδωσε ο Θεός στον Αβραάμ;
.....
 - **Πού** εγκαταστάθηκε ο Αβραάμ φεύγοντας από την Ούρ;
.....
 - **Ποια** χώρα προσέφερε ο Θεός στον Αβραάμ για να γίνει χώρα του έθνους του;
.....
 - **Πώς** ερμηνεύεται το όνομα Αβραάμ;
.....
 - **Γιατί** είναι σημαντική για τον Αβραάμ η συνομιλία του με τον Θεό;
.....

2. Ας σημειώσουμε ηλεκτρονικά το ταξίδι του Αβραάμ

εδώ

Ο Θεός, όταν φανερώθηκε στον Αβραάμ για δεύτερη φορά στη Χαναάν, συνομίλησε μαζί του και του αποκάλυψε σημαντικά στοιχεία για την πορεία της ζωής του. Ας τα υπογραμμίσουμε στην παρακάτω βιβλική περικοπή:

«Ο Κύριος παρουσιάστηκε στον Αβραάμ, κοντά στη Δρυ Μαμβρή, ενώ αυτός καθόταν στο άνοιγμα της σκηνής του κατά το μεσημέρι. Σήκωσε τα μάτια του και είδε τρεις άντρες να στέκονται απέναντί του. Αμέσως, έτρεξε να τους προϋπαντήσει και τους προσκύνησε ως τη γη. "Κύριέ μου" είπε, "αν έχω την εύνοιά σου, μην προσπεράσεις τον δούλο σου. Ας φέρουν λίγο νερό να πλύνετε τα πόδια σας και μετά μπορείτε ν' αναπαυθείτε κάτω από το δέντρο. Θα φέρω και λίγο ψωμί να πάρετε δύναμη και μετά μπορείτε να πηγαίνετε. Περάστε, λοιπόν, από τον δούλο σας". Εκείνοι απάντησαν: "Κάνε όπως είπες". Τότε ο Αβραάμ έτρεξε στη σκηνή και είπε στη Σάρρα: "Πάρε γρήγορα τρεις γαβάθες αλεύρι εκλεκτό, ζύμωσε το και κάνε πίτες". Μετά έτρεξε στα βόδια πήρε ένα μοσχάρι τρυφερό και καλό, το έδωσε στον υπηρέτη, κι εκείνος το ετοίμασε στα γρήγορα. Πήρε ακόμα βούτυρο, γάλα και το μοσχάρι που είχε ετοιμάσει και τα έβαλε μπροστά στους άντρες. Αυτός στεκόταν απέναντί τους κάτω από τα δέντρα κι εκείνοι έτρωγαν. Τότε ρώτησαν τον Αβραάμ: "Πού είναι η Σάρρα η γυναίκα σου;" Αυτός απάντησε: "Εκεί, στη σκηνή". Κι ο Κύριος είπε: "Του χρόνου τέτοια εποχή θα ξανάρθω και η γυναίκα σου η Σάρρα θα έχει γιο". Η Σάρρα τα άκουγε όλα αυτά, γιατί στεκόταν από πίσω του, στο άνοιγμα της σκηνής. Ο Αβραάμ και η Σάρρα ήταν γέροντες προχωρημένης ηλικίας και η Σάρρα δεν είχε πια περίοδο. Η Σάρρα λοιπόν γέλασε κρυφά καθώς σκεφτόταν: "Αφού γέρασα, είναι δυνατό να έχω ορμές; Κι ο άντρας μου είναι κι αυτός γέροντας". Αλλά ο Κύριος είπε στον Αβραάμ: "Γιατί γέλασε η Σάρρα; Γιατί αμφιβάλει ότι θ' αποκτήσει γιο τώρα που γέρασε; Τίποτα δεν είναι αδύνατο για τον Κύριο! Όταν την ίδια εποχή ύστερα από έναν χρόνο θα ξανάρθω σπίτι σου, η Σάρρα θα έχει γιο» (Γέν. 18, 1-14).

Ο δίκαιος Αβραάμ,
Ν. Κόλλια

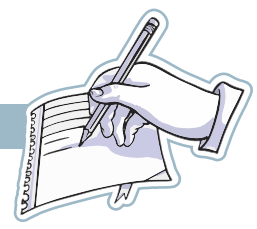
Γλωσσάρι Αβραάμ

3. _____

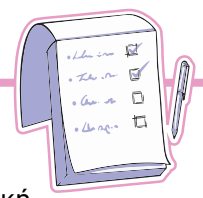
Ας διαλέξουμε 10 αντικείμενα από τη ζωή του Αβραάμ που θα έμπαιναν σε μια (υποθετική) χρονοκάψουλα.

1.....	6.....
2.....	7.....
3.....	8.....
4.....	9.....
5.....	10.....

1. _____
Στη σύγχρονη εποχή υπάρχουν πολλοί τρόποι για να επικοινωνούν οι άνθρωποι μεταξύ τους. Παλιά, ήταν πολύ συνηθισμένη η αποστολή καρτών. Ας δημιουργήσουμε μια κάρτα για κάποιο αγαπημένο μας πρόσωπο.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. _____
Ας ορίσουμε δύο άκρες ενός διαδρόμου στην τάξη ως το θετικό και το αρνητικό. Στη μέση του διαδρόμου ας χαράξουμε μια γραμμή με ένα ερωτηματικό. Ας πάμε στη θετική ή στην αρνητική πλευρά του διαδρόμου επιλέγοντας τις διαβαθμίσεις του θετικού και του αρνητικού (συμφωνώ απόλυτα, σχετικά, λίγο κ.λπ.) ανάλογα με τη θέση μας στις ακόλουθες προτάσεις ή ας μείνουμε στο κέντρο αν έχουμε αμφιβολίες ή δε θέλουμε να απαντήσουμε. Θα αιτιολογήσουμε έπειτα τη θέση μας ή θα αλλάξουμε θέση.

- Ο Θεός φανερώνεται στους ανθρώπους με διάφορους τρόπους.
- Η φανέρωση του Θεού γίνεται για επίδειξη της δύναμης και της δόξας Του.
- Σημαντική προϋπόθεση για μια ουσιαστική επικοινωνία είναι η εμπιστοσύνη.

2. _____

Ας λύσουμε ηλεκτρονικά:

Η φιλοξενία του Αβραάμ

7η Θεματική Ενότητα - Ο Θεός ως προστάτης και καθοδηγητής

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

- Γιατί ο άνθρωπος στρέφεται στον Θεό σε δύσκολες καταστάσεις;
- Σε στιγμές δοκιμασίας στηρίζει και καθοδηγεί τους ανθρώπους ο Θεός;
- Δοκιμάζει η στέρηση της ελευθερίας τον άνθρωπο κάθε εποχής που διεκδικεί να ζει ελεύθερος;

A) Ο Θεός καθοδηγεί και προστατεύει τον Ιωσήφ

Ιωσήφ, αδικία, ευλογία, βοήθεια

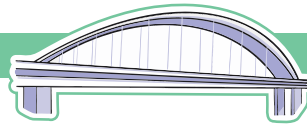

«Ξεφυλλίζοντας την Οδύσσεια, η ματιά μου έπεσε στο όνομα του Μέντορα, του έμπιστου φίλου του Οδυσσέα, που καθοδηγούσε και βοηθούσε τον Τηλέμαχο και τον ομηρικό ήρωα σε δύσκολες καταστάσεις. Τη λέξη "μέντορας" την έχω ξανακούσει από νέους καλλιτέχνες, όταν αναφέρονται σε ανθρώπους που τους καθοδήγησαν και τους βοήθησαν να αναδειχθούν».

Ο Τηλέμαχος και ο Μέντορας
François Fénelon, 1699

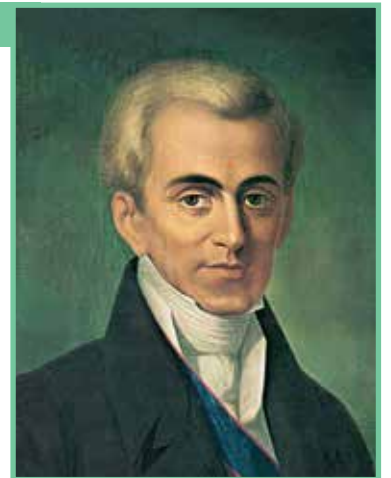
1. _____
Ας γράψουμε στο συννεφάκι λέξεις που μας έρχονται στον νου ακούγοντας τη λέξη «προστασία».

α. Στις 20 Ιανουαρίου του 1828, ο Ιωάννης Καποδίστριας, απευθυνόμενος από την Αίγινα στον ελληνικό λαό, εκφράζει τη βεβαιότητα και ταυτόχρονα την ευχή ότι «Εάν ο Θεός μεθ' ημών, τις καθ' ημών;» (Αν ο Θεός είναι μαζί μας, ποιος θα έρθει εναντίον μας;) Προκήρυξις προς τους Έλληνας, 20 Ιανουαρίου 1828, Αίγινα (Betan E., *Επιστολαί Ιωάννου Καποδίστρια, Κυβερνήτου της Ελλάδος*, τόμ. Α', σ. 277, Αθήνησι 1841).

β. Κατά τη διάρκεια του Μεγάλου Αποδείννου της Μ. Σαρακοστής ψάλλεται ο ύμνος που ακολουθεί στην επόμενη σελίδα (εμπνευσμένος από το βιβλίο του προφήτη Ησαΐα, κεφ. 8, απόσπασμα):

Δ. Τσόκου,
Ιωάννης Καποδίστριας

Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, γνῶτε ἔθνη καὶ ἠτῶσαδε.
Ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.
Ἐπακούσατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς,
Ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.
Ἰσχυρότερες ἠτῶσαδε.
Ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.
Ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, καὶ πάλιν ἠττηθήσεσθε.
Ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.
Καὶ ἦν ἂν βουλὴν βουλευήσεσθε, διασκεδάσει
Κύριος.
Ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

Μάθετε, ἔθνη, μαζί μας (εἶναι) ο Θεός και θα νικη-
θείτε,
γιατί μαζί μας είναι ο Θεός.
Ακούστετε μέχρι την άκρη της γης
ὅτι μαζί μας είναι ο Θεός.
Οι δυνατοί θα νικηθείτε,
γιατί μαζί μας είναι ο Θεός.
Αν πάλι υπερισχύσετε, και πάλι
θα νικηθείτε,
γιατί ο Θεός είναι μαζί μας.
Και όποια σκέψη σκεφτείτε,
θα τη σκορπίσει ο Κύριος,
γιατί ο Θεός είναι μαζί μας.

1. Ας σκεφτούμε και ας συζητήσουμε ποια βεβαιότητα εκφράζεται στα κείμενα α' και β' σχετικά με τη στήριξη του Θεού στους ανθρώπους.

Στην Παλαιά Διαθήκη καταγράφονται ιστορίες όπου ο Θεός βρίσκεται κοντά στους ανθρώπους, τους βοηθά σε δύσκολες καταστάσεις και τους καθοδηγεί προκειμένου να βγουν από τα αδιέξοδά τους. Ακολουθεί η ιστορία του Ιωσήφ, ενός δίκαιου και πιστού Ισραηλίτη, απόγονου του Αβραάμ (Αβραάμ, Ισαάκ, Ιακώβ, Ιωσήφ), ο οποίος βρέθηκε πολλές φορές σε επώδυνες καταστάσεις:

Ο Ιωσήφ ήταν αγαπητός γιος του πατέρα του Ιακώβ και αυτό προκάλεσε τον φθόνο των αδελφών του. Μια μέρα που έβοσκαν μαζί τα πρόβατα, τα αδέρφια του σκέφτηκαν να τον σκοτώσουν. Για να μη διαπράξουν όμως φόνο, προτίμησαν να τον πετάξουν σε ένα ξεροπήγαδο. Τελικά, βλέποντας караβάνια να κατευθύνονται στην Αίγυπτο και, για να κερδίσουν χρήματα, τον πούλησαν ως δούλο σε κάποιους εμπόρους. Στον πατέρα τους είπαν ότι τον Ιωσήφ τον κατασπάραξε ένα άγριο θηρίο. Για να τον πείσουν, του έδειξαν τον πολύχρωμο χιτώνα του αδελφού τους βαμμένο από το αίμα ενός κατσικιού.

Εκεί πουλήθηκε ως σκλάβος σε έναν αξιωματούχο του Φαραώ*, τον Πετεφρή. «Ο Κύριος όμως ήταν μαζί με τον Ιωσήφ, κι αποδείχτηκε άνθρωπος ικανός. Έμεινε στο σπίτι του αφεντικού του, του Αιγυπτίου. Το αφεντικό του είδε ότι ο Κύριος ήταν μαζί του και πως αυτός με τη βοήθεια Του πετύχαινε κάθε έργο που αναλάμβανε. Έτσι, ο Ιωσήφ κέρδισε την εύνοια του αφεντικού του κι εκείνος τον έκανε επιστάτη στο σπίτι του· όλα τα υπάρχοντά του τα εμπιστεύτηκε στα χέρια του. Από τότε που τον έκανε επιστάτη στο σπίτι του και στην περιουσία του, ο Κύριος ευλόγησε το σπίτι, τα υπάρχοντα και τα κτήματα του Αιγυπτίου, εξαιτίας του Ιωσήφ» (Γέν. 39, 2-5). Κάποτε, ο Ιωσήφ κατηγορήθηκε άδικα από τη γυναίκα του Πετεφρή ότι τάχα ήθελε να την αποπλανήσει και γι' αυτό φυλακίστηκε. «Ο Κύριος όμως ήταν μαζί του και τον ελέησε, ώστε να κερδίσει την εύνοια του αρχιδεσμοφύλακα. Εκείνος εμπιστεύτηκε στον Ιωσήφ όλους τους κρατούμενους και καθετί που γινόταν στη φυλακή αυτός το φρόντιζε. Ο αρχιδεσμοφύλακας δε νοιαζόταν για τίποτα απ' όσα είχε αναλάβει ο Ιωσήφ, γιατί ο Κύριος ήταν μαζί του και με τη βοήθεια του Κυρίου κάθε έργο που αναλάμβανε πετύχαινε (Γέν. 39, 21-23). Ύστερα από χρόνια, ο Ιωσήφ κλήθηκε από τον Φαραώ να του εξηγήσει δύο παράξενα όνειρά του. «Ο Ιωσήφ τού απάντησε: "Όχι εγώ· ο Θεός μπορεί να απαντήσει ευνοϊκά στο Φαραώ" (Γέν. 41, 16). Λόγω της σοφής ερμηνείας των ονείρων και τη συνακόλουθη ευημερία και του πλουτισμού της Αιγύπτου, ο Φαραώ όρισε τον Ιωσήφ άρχοντα ολόκληρης της Αιγύπτου.

1. Ο φυλακισμένος Ιωσήφ παρουσιάζεται στον Φαραώ: Ας αναπαραστήσουμε τη συγκεκριμένη σκηνή και ας προσπαθήσουμε να ανιχνεύσουμε:

- Τι σκέφτεται ο Ιωσήφ;
- Τι φοβάται;
- Σε ποιον/τι ελπίζει;

Ύστερα από χρόνια, τα αδέρφια του Ιωσήφ αναγκάστηκαν να έρθουν στην Αίγυπτο για να ζητήσουν σιτάρι, αφού στη χώρα τους υπήρχε μεγάλη πείνα. Ο Ιωσήφ τους αναγνώρισε, εκείνοι όμως όχι. Σκόπιμα τους απείλησε με φυλάκιση, ζητώντας τους να φέρουν στην Αίγυπτο αρχικά τον μικρότερό τους αδερφό, τον Βενιαμίν, και στη συνέχεια τον γηραιό πατέρα τους. Εκείνοι θεώρησαν ότι δίκαια δοκιμάζονται εξαιτίας του κακού που είχαν διαπράξει στον Ιωσήφ και μετάνιωσαν. Ο Ιωσήφ τους αποκαλύφθηκε και τους συγχώρεσε λέγοντας: «Εσείς σκεφτήκατε να μου κάνετε κακό, ο Θεός όμως το μετέτρεψε σε καλό» (Γέν. 50, 20). Τους προσκάλεσε, μάλιστα, να ζήσουν όλοι μαζί πλουσιοπάροχα στην Αίγυπτο όπως και έγινε.

2. α) Ας εντοπίσουμε και ας υπογραμμίσουμε στα παραπάνω κείμενα από ποιες δοκιμασίες υπέφερε ο Ιωσήφ. β) Πώς τον βοήθησε ο Θεός;

1. Βασιζόμενοι/-ες στην πορεία της ζωής του Ιωσήφ, ας γράψουμε ένα σύντομο μήνυμα σε φίλο/-η μας για να τον/την εμψυχώσουμε σε κάποιο πρόβλημα που αντιμετωπίζει.

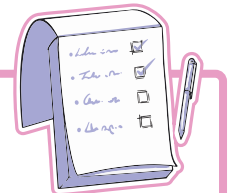
Η ιστορία του Ιωσήφ στη δυτική τέχνη
Συλλογή εικόνων

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Πώς νομίζουμε ότι θα κατέγραφε ο Ιωσήφ τις εναλλαγές της ζωής του στο προσωπικό του ημερολόγιο; Ας γράψουμε σε α' ενικό πρόσωπο ένα σύντομο κείμενο ημερολογίου.

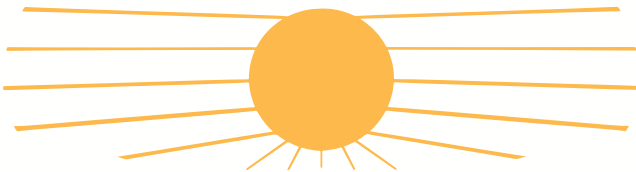
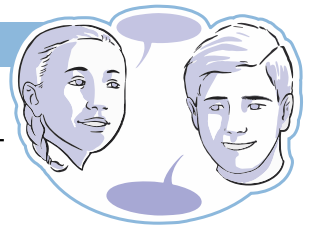
Σωστό-Λάθος
Ιωσήφ

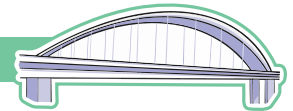
B) Η αγάπη του Θεού ως ασπίδα προστασίας

δοκιμασία, φλόγα, καθοδήγηση, Μωυσής

«Πριν δέκα μέρες, ήμουν πολύ άρρωστη και έπρεπε αναγκαστικά να μείνω σπίτι. Οι μέρες αυτές μου φάνηκαν αιώνας. Για να παρηγορηθώ σκεφτόμουν άλλους ανθρώπους που καταπιέζονται, περιορίζονται και στερούνται την ελευθερία τους».

1. Ας σκεφτούμε και ας γράψουμε στις ακτίνες τα συναισθήματων ανθρώπων που στερούνται βασικά δικαιώματα, όπως την ελευθερία και την αξιοπρέπειά τους.

1. Με βάση το παρακάτω απόσπασμα από τον «Ύμνο εις την Έλευθερίαν», ας προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στην ερώτηση:
α) Ποιον/Ποιους προβληματισμό/-ούς έχουμε για τη σχέση της πίστης με την ελευθερία με αφορμή τους στίχους αυτούς;

«Η Ελλάς Ευγνωμονούσα» (1858), Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα, Ελλάδα

89. Σου 'λθε εμπρός λαμποκοπώντας
η Θρησκεία μ' έναν σταυρό,
και το δάκτυλο κινώντας
οπού ανεί τον ουρανό,

90. σ' αυτό, εφώναξε, το χώμα
στάσου ολόρθη, Ελευθεριά
και φιλώντας σου στο στόμα
μπάνει μες στην εκκλησιά.

91. Εις την τράπεζα σιμώνει,
και το σύγνεφο το ακνό
γύρω γύρω της πυκνώνει
που σκορπάει το θυμιατό.

92. Αγρικάει την ψαλμωδία
οπού εδίδαξεν αυτή
βλέπει τη φωταγωγία
στους Αγίους εμπρός χυτή.

Ύμνος εις την Έλευθερίαν, στίχοι: Διονύσιος Σολωμός,
μελοποίηση: Νικόλαος Μάντζαρος, στροφές 89-92

ανακτήθηκε από: www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/browse.html?cnd_id=10&text_id=3384

«Ύμνος εις την Έλευθερίαν»

Ο Ιωσήφ έζησε ευτυχισμένα με όλη την οικογένειά του στην Αίγυπτο. Μετά τον θάνατό του, οι Ισραηλίτες συνέχισαν να ζουν στη χώρα αυτή. Ύστερα από χρόνια, την εξουσία της Αιγύπτου ανέλαβε ο Φαραώ Ραμσής Β', που δε γνώριζε την ιστορία του Ιωσήφ. Η αύξηση του πληθυσμού των Ισραηλιτών τον φόβισε, καθώς θεώρησε ότι οι Ισραηλίτες θα υπερίσχυαν των Αιγυπτίων και θα έπαιρναν την εξουσία. Γι' αυτό, ανέθετε στους Ισραηλίτες τις πιο βαριές και εξαντλητικές δουλειές. Μάλιστα, διέταξε να θανατώνεται κάθε αρσενικό παιδί των Ισραηλιτών. Όμως, μια Ισραηλίτισσα έκρυψε το νεογέννητο αγοράκι της σε ένα καλάθι και το άφησε στις όχθες του Νείλου. Εκεί το είδε η κόρη του Φαραώ, το λυπήθηκε και ανέλαβε να το φροντίζει. Το ονόμασε Μωυσή*.

Πίνακας Ο Μωυσής σώζεται από τα νερά

Καίόμενη βάτος, Π. Κόλλιας,
Ι. Ν. Αγ. Γεωργίου, Βέλο Κορινθίας

Όταν μεγάλωσε ο Μωυσής, μη ανεχόμενος την καταπίεση των συμπατριωτών του, σκότωσε έναν Αιγύπτιο που χτυπούσε κάποιον Εβραίο και του φερόταν βάνουσα. Γι' αυτό αναγκάστηκε να φύγει από τη χώρα. Μια μέρα «του φανερώθηκε ο άγγελος του Κυρίου μέσα σε πύρινη φλόγα που έβγαινε από μια βάτο. Ο Μωυσής είδε πως, ενώ η βάτος είχε πάρει φωτιά κι ήταν μέσα στις φλόγες, δεν καιγόταν να γίνει στάχτη. Είπε, λοιπόν: «Ας πάω, να δω αυτό το παράδοξο θέαμα: γιατί δεν καιγεται η βάτος;» Όταν ο Κύριος είδε ότι ο Μωυσής πλησίαζε για να παρατηρήσει, του φώναξε μέσα από τη βάτο: «Μωυσή, Μωυσή». Αυτός απάντησε: «Ορίστε». «Μην πλησιάζεις εδώ», είπε ο Κύριος. «Βγάλε τα σανδάλια σου από τα πόδια σου, γιατί ο τόπος όπου στέκεσαι είναι τόπος Άγιος. Εγώ», του λέει, «είμαι ο Θεός των προγόνων σου, ο Θεός του Αβραάμ, ο Θεός του Ισαάκ και ο Θεός του Ιακώβ». Τότε ο Μωυσής σκέπασε το πρόσωπό του, γιατί φοβόταν να κοιτάξει το Θεό. Ο Κύριος συνέχισε: «Είδα τη δυστυχία του λαού μου στην Αίγυπτο, και άκουσα την κραυγή τους εξαιτίας των καταπιεστών τους. Ξέρω τα βάσανά τους. Γι' αυτό κατέβηκα να τους γλιτώσω από τους Αιγύπτιους και να τους φέρω από αυτήν τη χώρα, σε μια χώρα μεγάλη και εύφορη, στη χώρα όπου ρέει γάλα και μέλι, εκεί που τώρα

κατοικούν οι Χαναναίοι, οι Χετταίοι, οι Αμορραίοι, οι Φερεζαίοι, οι Ευαίοι και οι Ιεβουσαίοι» (Έξ. 3, 2-8).

Μωυσής και Φλεγόμενη Βάτος

1.

Ο δρόμος προς την ελευθερία δεν είναι εύκολος. Με βάση τα παρακάτω, ας απαντήσουμε στα ερωτήματα που ακολουθούν:

«Και τώρα που η κραυγή των Ισραηλιτών έφτασε ως εμένα, και είδα πώς τους καταπιέζουν οι Αιγύπτιοι, τώρα εγώ σε στέλνω στον Φαραώ, να βγάλεις τον λαό μου, τους Ισραηλίτες, από την Αίγυπτο». Ο Μωυσής είπε στον Θεό: «Ποιος είμαι εγώ, για να πάω στον Φαραώ και να βγάλω τους Ισραηλίτες από την Αίγυπτο;» «Εγώ θα είμαι μαζί σου», του απάντησε ο Θεός. «Και να ποιο θα είναι το σημάδι ότι εγώ σε έστειλα: όταν θα βγάλεις τον λαό από την Αίγυπτο, θα λατρεύσετε τον Θεό σ' αυτό εδώ το βουνό». Αλλά ο Μωυσής είπε πάλι: «Καλά, εγώ θα πάω στους Ισραηλίτες και θα τους πω: "ο Θεός των προγόνων σας με έστειλε σ' εσάς".

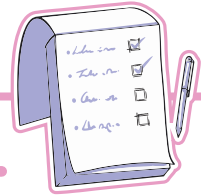
Αυτοί όμως θα με ρωτήσουν: "Ποιο είναι το όνομά Του;" Τι θα τους πω;» Τότε ο Θεός απάντησε στον Μωυσή: "Ο ων*" (Εξ. 3, 9-14). Τότε αποκρίθηκε ο Μωυσής: "Κι αν δε με πιστέψουν και δε με υπακούσουν, κι αμφισβητήσουν ότι μου παρουσιάστηκε ο Κύριος;" (Εξ. 4, 1).

Ο Θεός τότε του υπέδειξε τρία θαύματα που θα μπορούσε να επιτελέσει με τη δική Του δύναμη: Να μεταμορφώσει το ραβδί του σε φίδι, να γίνει το χέρι του άσπρο σαν το χιόνι και να μετατρέψει νερό του Νείλου σε αίμα. Ο Μωυσής όμως είπε στον Κύριο: «Εγώ, Κύριέ μου, ποτέ μέχρι σήμερα δεν ήμουν επιδέξιος ομιλητής, ούτε κι έγινα από την ώρα που άρχισες να μου μιλάς. Είμαι βραδύγλωσσος, τραυλίζω». Ο Κύριος του είπε: «Ποιος έδωσε το στόμα στον άνθρωπο; Και ποιος κάνει τον άνθρωπο άλαλο ή κουφό, να βλέπει ή να 'ναι τυφλός; Εγώ, ο Κύριος. Πήγαινε, λοιπόν, τώρα κι εγώ θα είμαι μαζί σου όταν θα μιλάς, και θα σου υποδεικνύω τι να λες». Ο Μωυσής απάντησε: «Σε παρακαλώ, Κύριέ μου, στείλε κανέναν άλλον». Τότε οργίστηκε ο Κύριος με τον Μωυσή και του είπε: «Έχεις τον αδερφό σου τον Ααρών, τον Λευίτη. Ξέρω ότι αυτός μιλάει με ευκολία. Έρχεται μάλιστα να σε συναντήσει και θα χαρεί όταν σε δει. Θα του μιλήσεις και θα του υπαγορεύσεις τι να πει, κι εγώ θα είμαι μαζί μ' εσένα και μ' εκείνον όταν θα μιλάτε, και θα σας υποδεικνύω τι να κάνετε» (Εξ. 4, 10-15).

1. Τι προβληματίζει τον Μωυσή;
2. Ποιον έχει βοηθό και καθοδηγητή;
3. Ποια εφόδια έχει για τη διεκδίκηση της ελευθερίας του λαού του;

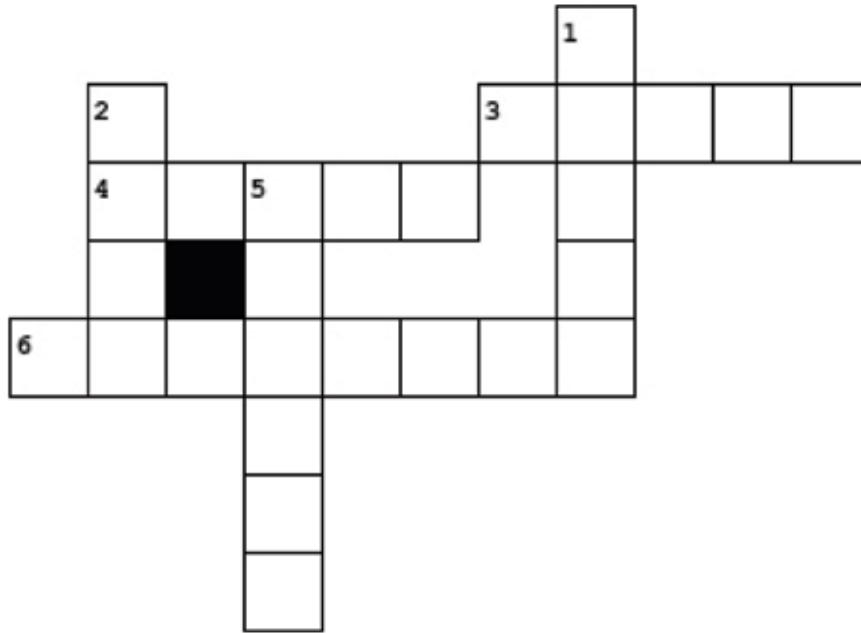

Βλ. Τσοτσώνης, προφήτης Ααρών,
Ι. Μ. Ταξιαρχών Αγ. Γεωργίου Νηλείας Πηλίου

1.

ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΜΩΥΣΗΣ

Οριζόντια

Κάθετα

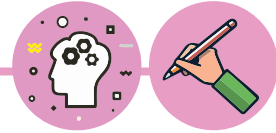
3. Αδερφός του Μωυσή. 4. Ο Θεός απάντησε στον Μωυσή: «Εγώ είμαι εκείνος που...» 6. Από αυτήν τη χώρα ο Μωυσής θα έβγαζε τους Ισραηλίτες.	1. Φλεγόταν αλλά δε γινόταν στάχτη. 2. Στη χώρα όπου θα οδηγούσε ο Θεός τους Ισραηλίτες έρεε γάλα και... 5. Το όνομα αυτό σημαίνει αυτός που τραβήχτηκε από το νερό.

2.

Ας συμπληρώσουμε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις αλλάζοντας όπου χρειάζεται τους τύπους.

θανατώνομαι, βοηθάω, δοκιμάζομαι, καλούμαι, οδηγώ, γεννιέμαι, καταδιώκομαι

Ο Μωυσής πολύ από μικρός. σε εχθρική χώρα, όπου λόγω της καταγωγής τους έπρεπε να, έζησε ως σκλάβος, από τους Αιγυπτίους. Ωστόσο, από τον Θεό να τους συμπατριώτες του και να τους στην ελευθερία. Για να τα καταφέρει, ζήτησε επανειλημμένα ενίσχυση και καθοδήγηση από τον Θεό.

3.

Ας απαντήσουμε στα ερωτήματα:

- **Πώς** σώθηκε ο μικρός Μωυσής από τον θάνατο;
- **Ποιο** παράξενο θέαμα είδε ο Μωυσής;
- **Ποιο** ευχάριστο νέο είπε ο Θεός στον Μωυσή;
- Από **ποιον** έπρεπε να ζητήσει ο Μωυσής την ελευθερία των συμπατριωτών του;
- Από **πού** φαίνεται ότι ο Μωυσής είχε ανάγκη τον Θεό για να πετύχει την απελευθέρωση του λαού του;
- **Γιατί** ο Θεός βοήθησε τους Ισραηλίτες;

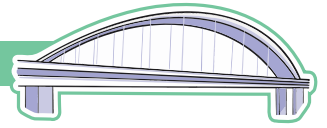
Γ) Το θαυμαστό πέρασμα στην ελευθερία

απελευθέρωση, έρημος, διάσωση, καθοδήγηση

Ποιες λέξεις μάς έρχονται στον νου ακούγοντας τη λέξη «απελευθέρωση»;

Four horizontal yellow lines for writing, with a large yellow circle on the left side.

1. Η διπλανή εικόνα απεικονίζει την Έξοδο των πολιορκημένων Ελλήνων από το Μεσολόγγι στις 10 Απριλίου 1826, κατά την πολιορκία τους από τους Τούρκους. Ας απαντήσουμε:

Τι αναρωτιόμαστε για την απεικόνιση του Χριστού και των αγγέλων;

2. Γιατί νομίζουμε ότι ο Διονύσιος Σολωμός αναφέρει τον Μωυσή στο ποίημα «Ύμνος εις την Έλευθεριάν»;

Η έξοδος του Μεσολογγίου, Θεόδωρος Βρυζάκης, 1853, Εθνική Πινακοθήκη

118. Α! γιατί δεν έχω τώρα τη φωνή του Μωυσή; Μεγαλόφωνα, την ώρα οπού εσβηρούντο οι μισητοί.

Ύμνος εις την Έλευθεριάν, στίχοι: Διονύσιος Σολωμός

119. τον Θεόν ευχαριστούσε στου πελάου τη λύσσα εμπρός, και τα λόγια ηχολογούσε αναρίθμητος λαός

120. ακλουθάει την αρμονία η αδελφή του Ααρών, η προφήτισσα Μαρία, μ' ένα τύμπανο τερπνόν

ανακτήθηκε από

Ο προφήτης Μωυσής, Π. Κόλλιας Ι. Ν. Αγ. Γεωργίου, Βέλο Κορινθίας

Ο Μωυσής παρουσιάστηκε στον Φαραώ ζητώντας την απελευθέρωση του λαού του. Όμως, αυτός αρνήθηκε. Όταν όμως συνέβησαν τρομερές συμφορές στην Αίγυπτο, ο Φαραώ διέταξε να φύγουν από τη χώρα θεωρώντας τους υπεύθυνους. Πράγματι, οι Ισραηλίτες έφυγαν βιαστικά μέσα στη νύχτα από την Αίγυπτο. Ο Θεός προχωρούσε μπροστά τους τη μέρα μέσα σε μια στήλη νεφέλης για να τους δείχνει τον δρόμο και τη νύχτα μέσα σε στήλη φωτιάς για να τους φωτίζει, ώστε να πορεύονται μέρα και νύχτα (Εξ. 13, 21). Ωστόσο, οι Αιγύπτιοι τους καταδίωξαν. Βέβαια, οι Ισραηλίτες με τη βοήθεια του Θεού διήλθαν την Ερυθρά θάλασσα με τρόπο θαυμαστό. Ο Μωυσής άπλωσε το χέρι του πάνω στη θάλασσα, και ο Κύριος, μ' έναν ισχυρότατο ανατολικό άνεμο που φυσούσε όλη τη νύχτα, έκανε τα νερά να υποχωρήσουν. Έτσι, η θάλασσα έγινε στεριά. Τα νερά χωρίστηκαν στα δύο και οι Ισραηλίτες πέρασαν από μέσα, πατώντας σε στεριά, ενώ τα νερά σχημάτιζαν τείχος δεξιά τους κι αριστερά τους (Εξ. 14, 21-22). Και άλλα θαυμαστά γεγονότα συνέβησαν χάρη στον Θεό κατά την παραμονή του ισραηλιτικού λαού στην έρημο προκειμένου να επιβιώσει:

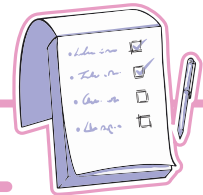
- έφτασαν στη Μερά, αλλά δεν μπόρεσαν να πιουν απ' τα νερά της, γιατί ήταν πικρά· γι' αυτό και την είχαν ονομάσει Μερά (= πικρός, πικρία). Τότε ο λαός τα 'βαλε με τον Μωυσή και τον ρωτούσε: «Τι θα πιούμε τώρα;» Ο Μωυσής προσευχήθηκε με δυνατή φωνή στον Κύριο, κι Αυτός του υπέδειξε ένα κομμάτι ξύλο· ο Μωυσής το 'ριξε στα νερά και τα νερά έγιναν γλυκά (Έξ. 15, 23-25). [...]
- Μίλησε τότε ο Κύριος στον Μωυσή και του είπε: «Άκουσα τα παράπονα των Ισραηλιτών. Πες τους, λοιπόν, ότι το βράδυ θα φάνε κρέας και το πρωί θα χορτάσουν ψωμί. Έτσι θα μάθουν ότι εγώ είμαι ο Κύριος, ο Θεός τους». Το βράδυ ήρθε ένα σμήνος από ορτύκια και σκέπασε το στρατόπεδο· και το πρωί τριγύρω στο στρατόπεδο υπήρχε ένα στρώμα δροσιάς. Όταν διαλύθηκε η δροσιά, σχηματίστηκε πάνω στην επιφάνεια της ερήμου κάτι λεπτό σαν πάχνη*. Το είδαν οι Ισραηλίτες, αλλά δεν ήξεραν τι ήταν, και ρωτούσαν ο ένας τον άλλο: «Τι είν' ετούτο». Ο Μωυσής τούς είπε: «Αυτό είναι το ψωμί που σας δίνει ο Κύριος να φάτε (Έξ. 16, 11-15). [...]
- Ο Κύριος είπε στον Μωυσή: «Χτύπα τον βράχο, και θα βγει από κει νερό για να πιει ο λαός». Έτσι κι έκανε ο Μωυσής ενώπιον των πρεσβυτέρων του λαού Ισραήλ (Έξ. 17, 5-6). [...]
- Στη Ραφιδίν ήρθαν οι Αμαληκίτες να πολεμήσουν τους Ισραηλίτες. Είπε τότε ο Μωυσής στον Ιησού του Ναυί: «Διάλεξε άντρες ικανούς να μας υπερασπιστούν και πήγαινε να πολεμήσεις αύριο τους Αμαληκίτες. Εγώ θα σταθώ στην κορυφή του λόφου κρατώντας στο χέρι μου το ραβδί του Θεού». [...] Έτσι, ο Ιησούς του Ναυί κατατρόπωσε τους Αμαληκίτες και τον στρατό τους (Έξ. 17, 8-13).

1. _____
α) Γιατί πιστεύουμε ότι συνέβησαν τα θαυμαστά γεγονότα στους Ισραηλίτες;
β) Τι θα τους συνέβαινε αν δεν είχαν την καθοδήγηση και την προστασία του Κυρίου;
2. _____
 Ας υποθέσουμε ότι ένας/μία από εσάς είναι Ισραηλίτης/-ισσα. Τι θα τον/τη ρωτούσαμε για όσα έζησε μετά την απελευθέρωσή του/της από την Αίγυπτο;
3. _____
 Ας ξεκινήσουμε να αποδίδουμε με τα σώματά μας μια στιγμή της πορείας των Ισραηλιτών προς την ελευθερία, στην οποία θα ενσωματώνονται σταδιακά και οι υπόλοιποι συμμαθητές/-τριές μας μέχρι να δημιουργηθεί μια ολοκληρωμένη σύνθεση.

Μπορούμε να εμπνευστούμε
και από τις εικόνες από το φωτόδεντρο εδώ

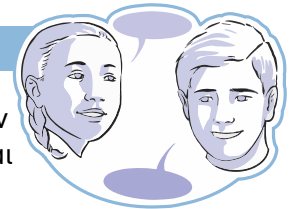
1. Ας αντιστοιχίσουμε τα στοιχεία της στήλης Α με τα κατάλληλα στοιχεία της στήλης Β:

A	B
Διάβαση Ερυθράς θάλασσας ○	○ Ύψωση των χεριών του Μωυσή
Πείνα ○	○ Ρίψη ξύλου στο νερό
Αντιμετώπιση εχθρών ○	○ Ο Μωυσής άπλωσε τα χέρια του στη θάλασσα
Πικρά νερά ○	○ Ορτύκια και πάχνη δροσιάς

2. Ας χωριστούμε σε ομάδες κι ας γράψουμε έναν τίτλο για εφημερίδα σχετικά με την απελευθέρωση και τη διάσωση του ισραηλιτικού λαού.

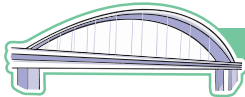
Δ) Η δύναμη της θείας προστασίας

Δανιήλ, αδικία, δικαιοσύνη, αλήθεια

«Ο Βαγγέλης σήμερα τιμωρήθηκε με ωριαία αποβολή, γιατί πετούσε χαρτάκια την ώρα του μαθήματος. Ισχυρίζεται, όμως, πως δεν το έκανε αυτός. Εγώ ξέρω ότι είναι αθώος, γιατί... τα χαρτάκια τα πετούσα εγώ».

1. Πώς νομίζουμε ότι νιώθει ο Βαγγέλης γι' αυτό που του συμβαίνει;
2. Τι πιστεύουμε ότι πρέπει να κάνει ο συμμαθητής του που ευθύνεται για το συμβάν;
3. Έχουμε βρεθεί σε μία από τις δύο θέσεις; Αν ναι, πώς αντιδράσαμε; Αν όχι, πώς θα αντιδρούσαμε;

Στον διπλανό αλληγορικό πίνακα, απεικονίζεται στο μέσο ένας νεαρός που κατηγορείται άδικα και τον τραβά από τα μαλλιά η Συκοφαντία (συνοδευόμενη από την Απάτη, τη Μοχθηρία και τον Φθόνο). Ο νεαρός οδηγείται για να δικαστεί ενώπιον του βασιλιά με τα γαϊδουρινά αυτιά, που ακούει την Άγνοια και την Υποψία. Αριστερά, απεικονίζεται η γυμνή Αλήθεια.

Η συκοφαντία (De calumnia), Σάντρο Μποιτισέλι, 1494-1495

1. Ας σκεφτούμε και ας συζητήσουμε σχετικά με τον πίνακα της προηγούμενης σελίδας: Σε τι μπορεί να ελπίζει ο νεαρός και η Αλήθεια σηκώνοντας τα χέρια τους προς τον ουρανό;

Η δικάωση της Σουσάννας,
François-Guillaume Méneageot, 1779

Η συκοφαντία και η επίκληση του Θεού για βοήθεια δεν είναι απλώς ένας πίνακας, αλλά μια πικρή πραγματικότητα για κάποια πρόσωπα του παρόντος και του παρελθόντος. Ένα από αυτά ήταν η Ιουδαία Σουσάννα, που κατηγορήθηκε άδικα από δύο κοινωνικά σημαντικούς αλλά πονηρούς Ιουδαίους για απιστία προς τον σύζυγό της. Η σύναξη τους πίστεψε, επειδή ήταν γεροντότεροι και δικαστές, και την καταδίκασαν σε θάνατο. Τότε η Σουσάννα φώναξε δυνατά και είπε: «Αιώνιε Θεέ, εσύ που είσαι γνώστης των κρυπτών και γνωρίζεις τα πάντα πριν γίνουν, ξέρεις καλά ότι αυτοί οι πρεσβύτεροι μαρτύρησαν ψέματα εναντίον μου· και τώρα πρέπει να πεθάνω χωρίς να έχω κάνει τίποτε απ' όσα αυτοί μηχανεύτηκαν εναντίον μου». (Δν. Α', 41-43)

Ο Κύριος άκουσε τη Σουσάννα που του ζήτησε βοήθεια, κι ενώ την οδηγούσαν στον θάνατο, αφύπνισε την άγια συνείδηση κάποιου νέου που ονομαζόταν Δανιήλ, ο οποίος φώναξε δυνατά: «Εγώ δεν έχω καμιά σχέση με τον φόνο αυτής της γυναίκας!». Ο κόσμος στράφηκε τότε προς αυτόν και τον ρώτησε τι σήμαιναν αυτά τα λόγια. Ο Δανιήλ στάθηκε ανάμεσά τους και τους είπε: «Μα είστε στα καλά σας, Ισραηλίτες; Καταδικάσατε σε θάνατο μια Ισραηλίτισσα χωρίς ανάκριση και χωρίς ν' αποδειχτεί η αλήθεια. Γυρίστε πίσω στο δικαστήριο! Ψέματα είπαν αυτοί εναντίον της». Ο Δανιήλ με τη φώτιση του Θεού απέδειξε το ψέμα των δύο πρεσβυτέρων και η Σουσάννα σώθηκε (Δν. Α', 44-49).

Ο προφήτης
Δανιήλ

1. Ας σκεφτούμε και ας γράψουμε έναν τίτλο για πρωτοσέλιδο σύγχρονης εφημερίδας σχετικό με την αθώωση της Σουσάννας.

«Ο Δανιήλ ήταν Ιουδαίος που έζησε τα χρόνια στα οποία ο βασιλιάς των Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσορας κατέκτησε την Ιερουσαλήμ (6ος αι. π.Χ.) και ανάγκασε τους Ισραηλίτες να φύγουν από εκεί και να εγκατασταθούν στη Βαβυλώνα. Εκεί, ο Δανιήλ, λόγω των χαρισμάτων που του χάρισε ο Θεός (σύνεση, ευφυΐα, φώτιση), κατέλαβε υψηλά αξιώματα στην αυλή του βασιλιά. Κάποτε, αξιωματούχοι του βασιλιά Δαρείου, διαδόχου του Ναβουχοδονόσορα, φθόνησαν τον Δανιήλ και τον έπεισαν να τον τιμωρήσει επειδή δεν προσευχόταν στους θεούς των Βαβυλωνίων αλλά στον Θεό του Ισραήλ. Πράγματι, ο Δανιήλ ρίχτηκε σε λάκκο με πεινασμένα λιοντάρια. Με θαυμαστό τρόπο, ο Δανιήλ σώθηκε» (Δν. 6, 20-23).

Η προσδοκία για έναν κόσμο δικαιοσύνης είναι έντονη σε κάθε εποχή. Ο Δανιήλ με τη φώτιση του Θεού προφήτευσε την τελική κυριαρχία της δικαιοσύνης.

2.

Ας διαβάσουμε το κείμενο που αφορά το όραμα του Δανιήλ. Ας προσπαθήσουμε να διακρίνουμε με ποιον τρόπο και από ποιον θα αποκατασταθεί η δικαιοσύνη. Να γράψουμε τις απόψεις μας σε χαρτάκι και να το κρεμάσουμε στο σχοινί που έχει τοποθετηθεί στην αίθουσα.

«Να, λοιπόν, τι είδες, βασιλιά: Ήρθε και στάθηκε μπροστά σου ένα άγαλμα, πολύ μεγάλο, με εξαιρετική λαμπρότητα και φοβερή όψη. Το κεφάλι του ήταν από καθαρό χρυσάφι, το στήθος του και οι βραχίονές του από ασήμι, η κοιλιά του και οι μηροί του από χαλκό, οι κνήμες του από σίδηρο και τα πόδια του ήταν ένα μέρος από σίδηρο κι ένα μέρος από πηλό. Ενώ εσύ κοίταζες το άγαλμα, ένα λιθάρι κόπηκε από κάποιο βουνό, χωρίς να το αγγίξει ανθρώπινο χέρι, και χτύπησε το άγαλμα στα πόδια τα καμωμένα από σίδηρο κι από πηλό και τα σύντριψε. Τότε ο σίδηρος, ο πηλός, ο χαλκός, το ασήμι και το χρυσάφι έγιναν όλα κομμάτια και διασκορπίστηκαν όπως το άχυρο στο αλώνι το καλοκαίρι· τα πήρε ο άνεμος και δε βρέθηκε ίχνος απ' αυτά. Το λιθάρι όμως που χτύπησε το άγαλμα, έγινε ένα μεγάλο βουνό και σκέπασε όλη τη γη. Αυτό ήταν το όνειρο, βασιλιά. [...] Στις ημέρες των βασιλιάδων εκείνων, ο Θεός του ουρανού θα ιδρύσει μια βασιλεία, που δε θα καταστραφεί ποτέ ούτε θα παραδοθεί σε άλλον λαό. Αυτή η βασιλεία θα διαλύσει και θα συντρίψει όλα τα προηγούμενα βασίλεια, η ίδια όμως θα μείνει στεριωμένη για πάντα· αυτό σημαίνει το λιθάρι που είδες ότι κόπηκε από το βουνό, χωρίς να το αγγίξει ανθρώπινο χέρι και κατασύντριψε το σίδηρο, το χαλκό, τον πηλό, το ασήμι και το χρυσάφι του αγάλματος» (Δν. 2, 31-45).

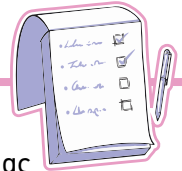
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Ας προσπαθήσουμε να αφηγηθούμε την ιστορία του Δανιήλ στο μικρό μας αδερφάκι.

2. Ας ορίσουμε δύο άκρες ενός διαδρόμου στην τάξη ως το θετικό και το αρνητικό. Στη μέση του διαδρόμου ας χαράξουμε μια γραμμή με ένα ερωτηματικό. Ας πάμε στη θετική ή στην αρνητική πλευρά του διαδρόμου επιλέγοντας τις διαβαθμίσεις του θετικού και του αρνητικού (συμφωνώ απόλυτα, σχετικά, λίγο κλπ.) ανάλογα με τη θέση μας στις ακόλουθες προτάσεις ή ας μείνουμε στο κέντρο αν έχουμε αμφιβολίες ή δε θέλουμε να απαντήσουμε. Αιτιολογούμε τη θέση μας ή αλλάζουμε θέση.

α) Όποιος σιωπά ενώ γνωρίζει την αλήθεια δεν έχει καμία ευθύνη, β) Όλοι είναι αθώοι μέχρι αποδείξεως του αντιθέτου. γ) Οι άνθρωποι ενδέχεται να σφάλουν στην απόδοση δικαιοσύνης, όχι όμως ο Θεός. δ) Οι άνθρωποι που κατηγορούνται άδικα δεν πρέπει να χάνουν την ελπίδα τους, γιατί στο τέλος κυριαρχεί πάντα η δικαιοσύνη.

Ε) Τρία παιδιά δροσίζονται από τη χάρη του Θεού

απειλή, προσευχή, θάρρος, έλεος

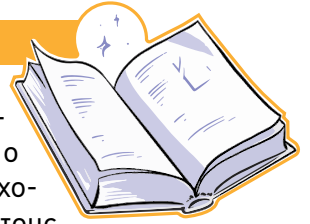
Πώς αντιδράμε όταν κάποιος μας πιέζει να παραβούμε βασικές αρχές μας, π.χ. να πούμε ψέματα, να κατακρίνουμε κ.ά.;

Τι βλέπουμε; Τι σκεφτόμαστε γι' αυτό που βλέπουμε; Τι θα θέλαμε να μάθουμε σχετικά μ' αυτό που απεικονίζεται;

Νότα Κόλλια
Ι. Ν. Αγ. Γεωργίου, Βέλο Κορινθίας

Μαζί με τον Δανιήλ μεταφέρθηκαν αιχμάλωτοι από την Ιερουσαλήμ στη Βαβυλώνα και τρεις νέοι Ισραηλίτες, πιστοί, μορφωμένοι, ευγενικής γενιάς: ο Ανανίας, ο Μισαήλ και ο Αζαρίας. Αυτοί προσλήφθηκαν στην υπηρεσία του βασιλιά Ναβουχοδονόσορα. Κάποτε, ο βασιλιάς κατασκεύασε ένα χρυσό άγαλμα και διέταξε όλους τους υπηκόους του να το προσκυνήσουν. Ωστόσο, οι τρεις νέοι αρνήθηκαν να προσκυνήσουν, λέγοντας ότι δεν προσκυνούν αγάλματα και δε λατρεύουν ψεύτικους θεούς. Καταγγέλθηκαν στον βασιλιά και αυτός, οργισμένος, διέταξε να τους θανατώσουν ρίχνοντάς τους στη φωτιά.

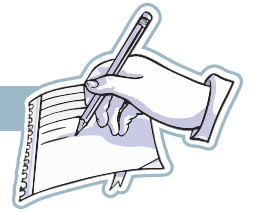
1. Ένας/Μία μαθητής/-τρια ας μπει στον ρόλο ενός από τους Τρεις Παίδες. Οι υπόλοιποι μαθητές/-τριες ας σχηματίσουμε δύο σειρές που αντικρίζει η μία την άλλη, αφήνοντας αρκετό χώρο μεταξύ μας, ώστε να μπορεί να διασχίσει τον διάδρομο ο/η μαθητής/-τρια σε ρόλο. Καθώς αυτός περπατάει αργά μέσα στο «διάδρομο», εμείς του λέμε τι τον/τη συμβουλευόμαστε να κάνει: να προσκυνήσει το άγαλμα ή να μείνει σταθερός/-ή στην πίστη του/της και γιατί. Στο τέλος της διαδικασίας, ο/η μαθητής/-τρια εκφράζει τις σκέψεις του/της.

«Αλλά μαζί με τους συντρόφους του Αζαρία μπήκε στο καμίνι και ο άγγελος του Κυρίου. Παραμέρισε τις φλόγες και μετέβαλε το κέντρο του καμινιού σε δροσερή περιοχή, σαν να την είχε φυσήξει δροσερή αύρα. Η φωτιά ούτε που τους άγγιξε· δε φοβήθηκαν ούτε υπέφεραν το παραμικρό. Τότε οι τρεις νέοι μ' ένα στόμα άρχισαν να υμνολογούν, να δοξάζουν και να ευλογούν τον Θεό μέσα στο καμίνι, μ' αυτά τα λόγια: «Δοξασμένος είσαι, Κύριε, Θεέ των προγόνων μας! Αξίζει να Σε υμνούν και να Σε δοξολογούν για πάντα. Δοξασμένο το Άγιο, το ένδοξο όνομά Σου! Αξίζει να το υμνούν και να το δοξολογούν για πάντα» (Δν. 3, 49-52).

- 2.
- **Ποιοι** απειλήθηκαν με βασανισμό;
.....
 - **Ποιος** διέταξε τον βασανισμό τους;
.....
 - **Πώς** θα τιμωρούνταν;
.....
 - **Ποια** ήταν η αιτία που οδηγήθηκαν στο μαρτύριο;
.....
 - **Ποιον** δοξολόγησαν για την ευτυχή έκβαση της κατάστασης;
.....
 - **Γιατί** νομίζουμε ότι σώθηκαν;
.....

1. Το Πυροσβεστικό Σώμα τιμά ως προστάτες του τους Τρεις Παίδες (Π.Δ. 1186/1981). Ας σκεφτούμε ποια στοιχεία από τη ζωή τους που είδαμε στο σημερινό μάθημα νομίζουμε ότι επηρέασαν αυτήν την επιλογή.

2. Ας διαβάσουμε το *απολυτίκιο** (= τιμητικός ύμνος) που ψέλνουμε στη γιορτή των Τριών Παίδων (17 Δεκεμβρίου). Κατόπιν, ας γράψουμε κι εμείς έναν άλλον σύντομο ύμνο ή μια προσευχή με την οποία θα εκφράζουμε την ευχαριστία ή την παράκλησή μας να είναι ο Θεός βοηθός στη ζωή μας.

Απολυτίκιο (μετάφραση)

Μεγάλα τα κατορθώματα της πίστης! Οι Άγιοι Τρεις Παίδες χαίρονταν στην πηγή της φωτιάς όπως στην απόλαυση του νερού· και ο Προφήτης Δανιήλ αποδείχθηκε βοσκός των λιονταριών σαν αυτά να ήταν πρόβατα. Με τις ικεσίες τους, Χριστέ ο Θεός, ελέησέ μας.

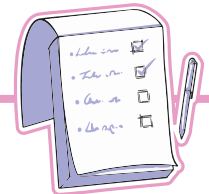

.....

.....

.....

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- 1.
- Τι ήταν έκπληξη για εμάς από όσα μελετήσαμε;
 - Τι θα εφαρμόσουμε στη ζωή μας από τη ζωή των Τριών Παίδων;

.....

.....

.....

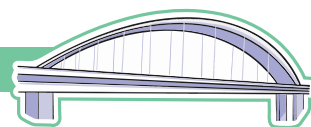
.....

ΣΤ) Μια γυναίκα του Θεού σώζει τον λαό της

Εσθήρ, παρέμβαση, υπεράσπιση, διάσωση

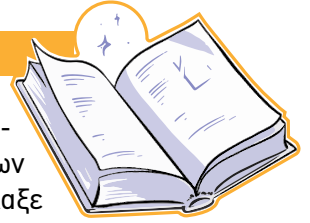
Ας σημειώσουμε στο συννεφάκι λέξεις που μας έρχονται στον νου ακούγοντας τη λέξη «υπεράσπιση».

1. Ας ακούσουμε το παρακάτω τραγούδι και ας γράψουμε 5 λέξεις που μας έρχονται στο μυαλό. Ας το ακούσουμε ξανά και ας συμπληρώσουμε τη λίστα με ακόμα 5 λέξεις.

Κίνα γλώσσα:
Τραγούδι για την Εσθήρ

Το τραγούδι αναφέρεται σε μια νεαρή Ιουδαία, την Εσθήρ. Η Εσθήρ ήταν πάρα πολύ όμορφη και γι' αυτό ο βασιλιάς της Περσίας Αρταξέρξης (5ος αιώνας π.Χ.) τη διάλεξε για γυναίκα του. Δεν του αποκάλυψε, όμως, την καταγωγή της. Αναγκάστηκε να το κάνει όταν ο βασιλιάς έβγαλε διάταγμα να θανατωθούν όλοι οι Ιουδαίοι της επικράτειάς του. Τότε η Εσθήρ με κίνδυνο της ζωής της αποφάσισε να επέμβει. Η βασίλισσα Εσθήρ βρισκόταν κι αυτή σε αγωνία θανάτου και κατέφυγε στον Κύριο. Προσευχόταν στον Κύριο και έλεγε: «Κύριέ μου, Εσύ είσαι ο μόνος βασιλιάς μας. Βοήθησέ με, που είμαι μόνη και δεν έχω άλλον βοηθό εκτός από Σένα. Ο κίνδυνος βρίσκεται πολύ κοντά μου. [...] Εσύ, Θεέ, που έχεις τη δύναμη πάνω σε όλους, άκουσε τη φωνή

των απελπισμένων. Λύτρωσέ μας από τη δύναμη των κακών ανθρώπων κι απάλλαξε κι εμένα από τους φόβους μου». (Εσθ. Γ', 27-28, 41). Στη συνέχεια, παρουσιάστηκε απρόσκλητη στον βασιλιά - κάτι που απαγορευόταν και τιμωρούνταν με θάνατο, εκτός αν ο βασιλιάς άπλωνε προς το μέρος της το χρυσό του σκήπτρο. Ο Αρταξέρξης, με τη χάρη του Θεού, διατέθηκε ευνοϊκά σε αυτήν και με νέα διαταγή επέτρεψε στους Ισραηλίτες να αντισταθούν με κάθε τρόπο στην επακόλουθη επίθεση. Πράγματι, αυτοί ενισχύθηκαν, οργανώθηκαν και κατατρόπωσαν τους εχθρούς τους.

1.

Μια συμμαθήτριά μας θα υποδυθεί την Εσθήρ, καθισμένη σε καρέκλα. Θα της κάνουμε ερωτήσεις σχετικά με τη ζωή της.

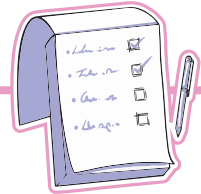
2.

Ας γράψουμε 3 λόγους που έδωσαν θάρρος στην Εσθήρ να ικετεύσει τον βασιλιά υπέρ των ομοεθνών της.

- 1.....
- 2.....
- 3.....

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1.

Ας βάλουμε στη σωστή σειρά τις παρακάτω εικόνες με βάση την ιστορία της Εσθήρ.

.....

.....

.....

.....

2.

Ας σταθούμε δίπλα στα σύμβολα με τα καιρικά φαινόμενα (κεραυνός = διαφωνώ πολύ, βροχή = διαφωνώ λίγο, συννεφιά = συμφωνώ λίγο, ηλιοφάνεια = συμφωνώ πολύ) σχετικά με τα συναισθήματά μας: 1) για την προσευχή της Εσθήρ στον Θεό και 2) για την απόφαση της Εσθήρ να μεσολαβήσει στον βασιλιά υπέρ των συμπατριωτών της.

α. κεραυνός

β. βροχή

γ. συννεφιά

δ. ηλιοφάνεια

8η Θεματική Ενότητα

Ηγεσία: Εξουσία ή διακονία με τη φώτιση του Θεού;

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

- Για ποιες αρετές διακρίνονταν οι ηγέτες της Παλαιάς Διαθήκης;
- Η ανάληψη της εξουσίας πρέπει να αποβλέπει στο ατομικό συμφέρον ή να αποσκοπεί στη διακονία των συνανθρώπων;

A) Ένας δυναμικός αρχηγός

Κριτής, αρχηγία, ηγέτης, προτερήματα

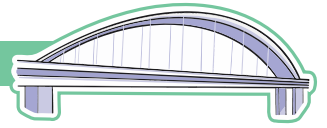
«Πριν λίγες ημέρες εκλέξαμε το πενταμελές συμβούλιο του τμήματός μας και αναδείξαμε τον Μάνο ως πρόεδρο. Είναι σεμνό παιδί και καλοσυνάτο, φιλικός με όλους και ταυτόχρονα αποφασιστικός και πολύ δραστήριος. Μακάρι να ενδιαφερθεί για καθετί που αφορά στο τμήμα σε συνεργασία με τους υπόλοιπους!»

1. Ποια 4 χαρακτηριστικά θεωρούμε σημαντικά για κάποιον/κάποια που αναλαμβάνει μια σπουδαία θέση; Ας τα καταγράψουμε και ας τα συζητήσουμε με τον/τη διπλανό/-ή μας. Έπειτα, ας βρούμε τα κοινά και ας τα ανακοινώσουμε στην ολομέλεια της τάξης.

1..... 3.....

2..... 4.....

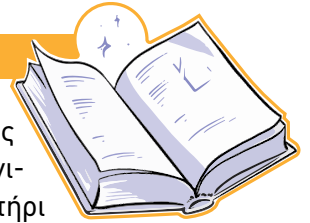
1. Με βάση τα λόγια του αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου για τους πολιτικούς άρχοντες, που ακολουθούν, ας προσπαθήσουμε να ζωγραφίσουμε/σκιαγραφήσουμε σε ομάδες το πορτραίτο του ιδανικού ηγέτη (Τι ηλικία έχει; Τι φορά; Τι ύψος έχει; Πώς αισθάνεται;)

«Δεν πρέπει να ζητούν τη δική τους τιμή αλλά το κοινό συμφέρον»
(Ελληνική Πατρολογία του Migne 62, 671).

«Δεν ξεχωρίζουν από τη χλαμύδα, αλλά από το ότι προστατεύουν όσους υποφέρουν, διορθώνουν τα άσχημα, τιμωρούν την αδικία, δεν επιτρέπουν να καταπατείται το δίκαιο»
(Ελληνική Πατρολογία του Migne 52, 678).

«Οι πολιτικοί ηγέτες πρέπει να έχουν υψηλή νοημοσύνη, να μιλούν με παρρησία, να περιφρονούν τα βιοτικά, να μισούν την πονηρία, να είναι ήπιοι και φιλόανθρωποι»
(Ελληνική Πατρολογία του Migne 52, 678).

Σε πολλούς τομείς της κοινωνικής μας ζωής αναδεικνύονται και δρουν άνθρωποι που αναλαμβάνουν ηγετικές θέσεις (πρωθυπουργός χώρας, δήμαρχος πόλης, πρόεδρος εταιρείας, αρχηγός αθλητικής ομάδας κ.ά). Ηγέτες, βεβαίως, αναδεικνύονταν και σε παλαιότερες εποχές.

Όταν έφτασαν οι Ισραηλίτες στη Γη της Επαγγελίας, χρειάστηκε να αντιμετωπίσουν διάφορους λαούς, που είτε ήταν εγκαταστημένοι εκεί διεκδικούσαν τα ίδια εδάφη. Οι ισραηλιτικές φυλές, αν και διαιρημένες, ενώνονταν τότε ενάντια στους εχθρούς.

«Οι Ισραηλίτες δυσαρέστησαν πάλι τον Κύριο με τις πράξεις τους κι ο Κύριος τους παρέδωσε στους Μαδιανίτες για επτά χρόνια. Οι Μαδιανίτες καταπίεζαν σκληρά τους Ισραηλίτες. [...] Εξαιτίας, λοιπόν, των Μαδιανιτών οι Ισραηλίτες είχαν τρομερά εξαθλιωθεί και επικαλέστηκαν τον Κύριο. [...] Τότε ήρθε ο άγγελος του Κυρίου στο χωριό Οφρά και κάθισε κάτω από τη βελανιδιά που ανήκει στον Ιωάς της συγ-

γένειας του Αβιέζερ. Ο γιος του Ιωάς, ο Γεδεών, κοπάνιζε σιτάρι μέσα στο πατητήρι

για να το κρύψει από τους Μαδιανίτες.

Ο άγγελος του Κυρίου εμφανίστηκε στον Γεδεών και του είπε: «Ο Κύριος είναι μαζί σου, γενναίε πολεμιστή». [...] Τότε ο Κύριος στράφηκε σ' αυτόν και του είπε: «Μ' αυτήν τη δύναμη που έχεις, πήγαινε, και θα ελευθερώσεις τον Ισραήλ από τους Μαδιανίτες. Εγώ σε στέλνω». «Μα πώς, Κύριέ μου, θα γλιτώσω εγώ τον Ισραήλ;» αποκρίθηκε ο Γεδεών. «Η συγγενείά μου είναι η πιο ταπεινή ανάμεσα στη φυλή Μανασσή κι εγώ ο πιο μικρός της οικογένειας του πατέρα μου». Τότε του είπε ο Κύριος: «Ναι, αλλά εγώ θα είμαι μαζί σου, και θα νικήσεις τους Μαδιανίτες σαν να 'ταν ένας μόνον άνθρωπος» (Κρ. 6, 1-2, 6-7, 12, 14-16).

Γλωσσάρι: Κριτές

1. Για ποια προτερήματα του Γεδεών νομίζετε ότι τον επέλεξε ο Θεός ως κριτή για να ηγηθεί των Ισραηλιτών κατά των Μαδιανιτών; Σημειώστε ✓ όπου συμφωνείτε:

Μόρφωση - γνώσεις			
Εμπιστοσύνη στον Θεό			
Πλούτος			
Τελειότητα			
Γενναιότητα			
Σπουδαία καταγωγή			
Υπακοή στο θείο θέλημα			
Φιλοδοξία			

2.

Είναι σίγουρα πολύ δελεαστικό να προτείνουν σε κάποιον άνθρωπο να γίνει ηγέτης. Τι θα συμβουλευάμε τον Γεδεών να απαντήσει, όταν οι συμπατριώτες του του ζήτησαν να τους κυβερνήσει και του υποσχέθηκαν μάλιστα να ορίζονται για πάντα οι απόγονοί του αρχηγοί του λαού;

«Υστερα απ' αυτά, οι Ισραηλίτες είπαν στο Γεδεών: "Γίνε εσύ κυβερνήτης μας, έπειτα ο γιος σου και μετά ο εγγονός σου, γιατί εσύ μας ελευθέρωσες από τους Μαδιανίτες". Ο Γεδεών όμως τους απάντησε: "Δε θα σας κυβερνήσω εγώ, ούτε κι ο γιος μου· ο Κύριος θα σας κυβερνάει"» (Κρ. 8, 22-23).

1.

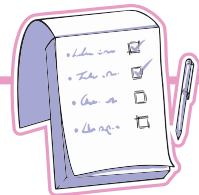
Με όσα συζητήσαμε στο σημερινό μάθημα για τα χαρίσματα του Γεδεών ως ηγέτη ας γράψουμε ένα σύντομο κείμενο προς κάποιο πολιτικό πρόσωπο (χωρίς να αναφέρουμε όνομα), στο οποίο θα εκφράζουμε τα χαρίσματα-αρετές που πρέπει να έχει ως εκπρόσωπος του λαού και θα καταδεικνύουμε την αξία της ηγεσίας ως διακονία.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

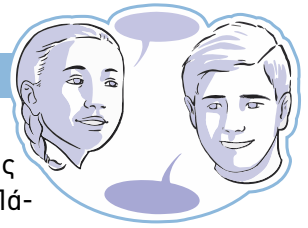
1.

Ας προσπαθήσουμε να λύσουμε το σταυρόλεξο [εδώ](#).

B) Το μεγαλείο του βασιλιά

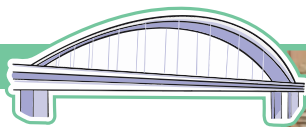
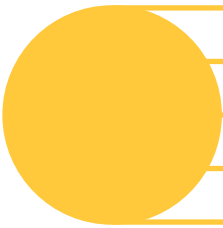
Δαβίδ, θέση ευθύνης, διακονία, αρετές

Ο Μάνος σήμερα ήταν στενοχωρημένος, γιατί στη χθεσινή συνέλευση του τμήματος μίλησε έντονα σε κάποιον συμμαθητή μας που είχε αντίθετη γνώμη με αυτόν. Πάντως, είναι ειλικρινής και παραδέχεται τα λάθη του ζητώντας συγγνώμη, όπως έκανε και χθες. Πόσο πιθανό είναι άραγε ένας ηγέτης να αναγνωρίζει τις αδυναμίες και τα λάθη του;

1. _____
Τι νομίζουμε ότι δυσκολεύει τους ανθρώπους –και μάλιστα όσους έχουν μια διακεκριμένη θέση– να ομολογήσουν ότι έσφαλαν; Ας το σημειώσουμε στις ακτίνες του ήλιου.

1. _____
Αφού παρατηρήσουμε προσεκτικά τη διπλανή εικόνα του βασιλιά Δαβίδ, ας απαντήσουμε:

- α) Πώς μπορεί να νιώθει ο βασιλιάς Δαβίδ;
- β) Τι μπορεί να πιστεύει;
- γ) Ποιο θέμα μπορεί να τον απασχολεί;

Νότα Κόλλια,
Ο Δαβίδ ως ψαλμωδός

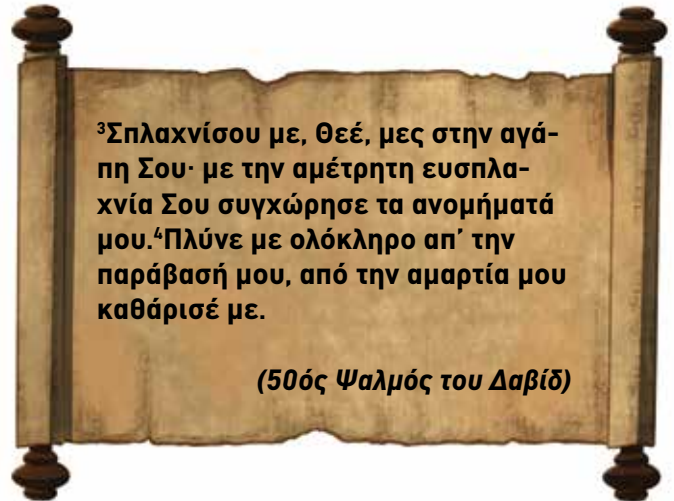

2.

Ο Δαβίδ φέρθηκε άδικο σε έναν αξιωματικό του και έγινε αιτία αυτός να σκοτωθεί στη μάχη. Μετάνιωσε ωστόσο ειλικρινά και ο Θεός τον συχώρεσε.

Ποια βασική αρετή για έναν αρχηγό -και γενικά για κάθε άνθρωπο- εκφράζεται από τη μετάνοια του Δαβίδ; Ας συζητήσουμε τις απόψεις μας με τον/τη διπλανό/-ή μας και στη συνέχεια όλοι μαζί.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

³Σπλαχνίσου με, Θεέ, μες στην αγάπη Σου· με την αμέτρητη ευσπλαχνία Σου συχώρησε τα ανομήματά μου.⁴Πλύνε με ολόκληρο απ' την παράβασή μου, από την αμαρτία μου καθάρισέ με.

(50ός Ψαλμός του Δαβίδ)

Όταν οι Ισραηλίτες εγκαταστάθηκαν στη γη Χαναάν αντιμετωπίζοντας με επιτυχία εχθρικούς λαούς, άρχισαν να οργανώνονται σε κράτος. Θεώρησαν πως ο θεσμός των Κριτών δεν ήταν ικανοποιητικός και γι' αυτό ζήτησαν βασιλιά. Πρώτος βασιλιάς χρίστηκε ο Σαούλ, που ήταν χαρισματικός, αλλά στη συνέχεια απομακρύνθηκε από τον Θεό. Ο Θεός υπέδειξε τότε στον Κριτή Σαμουήλ τον Δαβίδ.

1.

Ας προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε τα κριτήρια με τα οποία ο Δαβίδ διακρίθηκε ως εκλεκτός του Θεού και ας τα συζητήσουμε στην ολομέλεια:

[...] Όταν έφταναν εκεί, είδε ο Σαμουήλ τον Ελιάβ και σκέφτηκε: «Ασφαλώς, ο άνθρωπος που στέκεται εδώ ενώπιον του Κυρίου, αυτός είναι ο εκλεκτός Του». Αλλά ο Κύριος είπε στο Σαμουήλ: «Μη σου κάνει εντύπωση η μορφή του και το ψηλό του ανάστημα, γιατί εγώ δεν τον εγκρίνω. Εγώ δεν κρίνω με ανθρώπινα κριτήρια. Ο άνθρωπος βλέπει τα φαινόμενα, εγώ όμως βλέπω την καρδιά». [...] «Απομένει ακόμα ο μικρότερος, αλλ' αυτός βόσκει τα πρόβατα». «Στείλε και φέρ' τον», του είπε ο Σαμουήλ· «δε θα καθίσουμε στο τραπέζι πριν να 'ρθεί κι αυτός εδώ». Ο Ιεσσαί έστειλε κι έφερε το Δαβίδ. Ήταν ξανθός, με σπινθηροβόλο βλέμμα κι ωραίο πρόσωπο. Ο Κύριος είπε στον Σαμουήλ: «Σήκω και χρίσε* τον, αυτός είναι!». Πήρε λοιπόν ο Σαμουήλ το δοχείο με το λάδι και τον έχρισε βασιλιά μπροστά στους αδερφούς του. Τότε ήρθε το Πνεύμα του Κυρίου στο Δαβίδ κι από κείνη την ημέρα έμεινε μαζί του» (Α Βασ./Α Σαμ. 16, 6-7, 11-13). Ήταν γιος του Ιεσσαί από τη Βηθλεέμ, «που ξέρει να παίζει άρπα· είναι άνθρωπος αξιόλογος και πολεμιστής γενναίος· μιλάει με φρόνηση, έχει ωραία εμφάνιση και είναι ο Κύριος μαζί του» (Α Βασ./Α Σαμ. 16, 17). Ο Δαβίδ αποδείχθηκε πολύ ικανός σε στρατιωτικό και πολιτικό επίπεδο κατορθώνοντας

να νικήσει τους γειτονικούς λαούς και να δυναμώσει το κράτος. Μάλιστα, κατέλαβε την Ιερουσαλήμ, που ονομάστηκε πλέον «Πόλη Δαβίδ» και κατέστη η ιερή πρωτεύουσα του κράτους. Εκεί ο Δαβίδ μετέφερε την *Κιβωτό της Διαθήκης** ως κέντρο της λατρείας του Θεού.

Ο Δαβίδ πολλές φορές διακρίθηκε για τις ικανότητές του. Μια χαρακτηριστική περίπτωση είναι όταν, έφηβος ακόμα, αντιμετώπισε τον Γολιάθ, έναν πελώριο

και τρομερό πολεμιστή των εχθρικών Φιλισταίων. Ο Δαβίδ βρήκε το θάρρος να αναμετρηθεί μαζί του με μόνα όπλα το ραβδί του, πέντε πέτρες, τη σφεντόνα του και τη βεβαιότητα ότι: «Ο Κύριος, που με γλίτωσε από τα νύχια του λιονταριού και της αρκούδας, αυτός θα με γλιτώσει κι από τα χέρια αυτού του Φιλισταίου» (Α Βασ./Α Σαμ. 17, 37). Μόλις ο

Γολιάθ είδε τον Δαβίδ, τον ειρωνεύτηκε. Όμως ο Δαβίδ απάντησε στο Φιλισταίο: «Εσύ έρχεσαι εναντίον μου με ξίφος, ακόντιο και λόγχη· εγώ όμως έρχομαι εναντίον σου στο όνομα του παντοδύναμου Θεού, του Κυρίου των ισραηλιτικών στρατευμάτων, που εσύ τα εξευτέλισες». [...] «Άπλωσε το χέρι του στο σακούλι, πήρε ένα λιθάρι και το εκσφενδόνισε ενάντια στον Φιλισταίο. Το λιθάρι χώθηκε στο μέτωπό του κι εκείνος έπεσε με το πρόσωπο

Domenico Gargiulo, Ο Δαβίδ μεταφέρει την Κιβωτό της Διαθήκης στην Ιερουσαλήμ.

στη γη. Έτσι, ο Δαβίδ μ' ένα λιθάρι και τη σφεντόνα του κατατρόπωσε τον Φιλισταίο. Τον χτύπησε και τον σκότωσε, χωρίς να έχει ξίφος στα χέρια του» (Α Βασ./Α Σαμ. 17, 45, 49-50).

Εννοιολογικός χάρτης Χαρίσματα Δαβίδ

2.

Με βάση τα παραπάνω κείμενα, ποια ήταν η πηγή άντλησης θάρρους και δύναμης του Δαβίδ; Ας σκεφτούμε και ας γράψουμε τη γνώμη μας. Έπειτα, ας συζητήσουμε όλοι μαζί.

.....

.....

.....

Ο Δαβίδ στην ανατολική τέχνη (συλλογή εικόνων)

Ο Δαβίδ στη δυτική τέχνη (συλλογή εικόνων)

Ας σκεφτούμε: αν η ζωή του Δαβίδ ήταν i) μεταφορικό μέσο ή ii) μετεωρολογικό φαινόμενο,

- θα ήταν..... γιατί.....

- θα ήταν..... γιατί.....

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. _____
Ας συμπληρώσουμε τα γράμματα από λέξεις του μαθήματος

2. _____
Με τη φράση «Βασιλιάς Δαβίδ» ας συμπληρώσουμε την ακροστιχίδα με λέξεις ή φράσεις σχετικές με το σημερινό μάθημα.

Β.....

Δ.....

Α.....

Α.....

Σ.....

Β.....

Ι.....

Ι.....

Λ.....

Δ.....

Ι.....

Α.....

Σ.....

Ο προφήτης Δαβίδ, Π. Κόλλιας
Ι. Ν. Αγ. Γεωργίου, Βέλο Κορινθίας

Γ) Ένα βασιλικό δώρο: η σοφία του Θεού

Σολομών, χαρίσματα, ηγέτης, κοινό καλό

Μας έκαναν εντύπωση και εκτιμήσαμε ιδιαίτερα τα λόγια του Μάνου, όταν μας μίλησε για την υποψηφιότητά του: «Δεν με ενδιαφέρει να αποκτήσω απλώς τον τίτλο του προέδρου, αλλά επιθυμώ να βρίσκομαι κοντά σε όποιον με χρειάζεται. Εύχομαι να έχω την ικανότητα να λύνω κάθε πρόβλημα και να δημιουργώ ευχάριστο κλίμα για γνώση και δημιουργία».

Εμάς ποια υπόσχεση που θα έδινε ο/η υποψήφιος/-α πρόεδρος του τμήματός μας θα μας έπειθε να τον/τη ψηφίσουμε; Ας τη σημειώσουμε στο συννεφάκι.

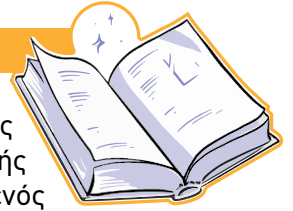

1. Κάποτε ήρθαν μπροστά στον βασιλιά των Ισραηλιτών Σολομώντα δύο γυναίκες που διεκδικούσαν το ίδιο μωρό. Εκείνος έπρεπε να βγάλει μια δίκαιη απόφαση. Τότε διπλωματικά πρότεινε να το μοιραστούν. Η αληθινή μητέρα από αγάπη το παραχώρησε στην άλλη γυναίκα. Έτσι αποδείχθηκε η αλήθεια.

Το τέχνασμα αυτό του Σολομώντα ονομάζεται «Σολομώντεια λύση». Πώς κρίνουμε έναν τέτοιο ηγέτη;

Ο βασιλιάς
Σολομώντας

Επιθυμία και αγωνία για να διοικεί σωστά τον λαό του είχε και ο βασιλιάς Σολομώντας*, γιος και διάδοχος του Δαβίδ.

Ο ναός του Σολομώντα

«Κάποτε, ο βασιλιάς πήγε στη Γαβαών να θυσιάσει, γιατί ήταν πολύ σπουδαίος εκείνος ο ιερός τόπος. Χίλια ολοκαυτώματα πρόσφερε ο Σολομών στο θυσιαστήριο εκείνο. Τη νύχτα, εκεί στη Γαβαών, του παρουσιάστηκε ο Κύριος, ο Θεός, σε όνειρο και του είπε: «Ζήτησέ μου τι θέλεις να σου δώσω». Ο Σολομών απάντησε: «Κύριε, Εσύ έδειξες μεγάλη αγάπη στον δούλο σου το Δαβίδ, τον πατέρα μου, γιατί έζησε με πιστότητα, δικαιοσύνη και ειλικρίνεια απέναντί Σου. Αυτή Σου την αγάπη την εκδήλωσες με το να του δώσεις έναν γιο που να τον διαδεχτεί στον θρόνο, όπως συμβαίνει σήμερα. Και τώρα, Κύριε Θεέ μου, Εσύ έκανες βασιλιά εμένα τον δούλο Σου στη θέση εκείνου, παρόλο που εγώ είμαι πολύ νέος και δεν

ξέρω να κυβερνώ. Ο δούλος Σου βρέθηκα επικεφαλής του εκλεκτού λαού Σου, ενός λαού τόσο πολυάριθμου, που δεν είναι δυνατόν να καταμετρηθεί. Δώσε μου, λοιπόν, Κύριε, τη σοφία που χρειάζομαι για να διοικώ τον λαό Σου και να διακρίνω τι είναι καλό και τι κακό γι' αυτούς, γιατί χωρίς αυτήν την ικανότητα, ποιος θα μπορούσε να κυβερνήσει αυτόν το λαό Σου, τον τόσο πολυπληθή;». Ο Κύριος ευχαριστήθηκε με το αίτημα του βασιλιά Σολομώντα και του είπε: «Επειδή δεν ζήτησες μακροβιότητα ούτε πλούτο ούτε τον θάνατο των εχθρών σου, αλλά μου ζήτησες την ικανότητα να κυβερνάς με σοφία και δικαιοσύνη, γι' αυτό κι εγώ, όπως μου ζήτησες, θα σου δώσω σοφία και γνώση, όση κανένας δεν είχε πριν από σένα ούτε μετά από σένα θα έχει. Κι επιπλέον, σου δίνω όσα δε ζήτησες: πλούτο και δόξα, ώστε να μην υπάρξει κανένας σαν κι εσένα ανάμεσα στους άλλους βασιλιάδες όσο θα ζεις. Κι αν ακολουθείς το θέλημά μου και τηρείς τους νόμους μου και τις εντολές μου, όπως ο πατέρας σου ο Δαβίδ, θα αυξήσω και τα χρόνια της ζωής σου» (Α Βασ. 3, 4-14). Πράγματι, ο Σολομών εδραίωσε την ειρήνη στο κράτος, σύναψε συμμαχίες με πολλούς λαούς και έκλεισε προσοδοφόρες εμπορικές συμφωνίες με γειτονικά ή μακρινά κράτη. Έχτισε, μάλιστα, μεγαλοπρεπή ναό (τον οποίο ονειρευόταν ο πατέρας του να χτίσει) που έγινε το κέντρο της εβραϊκής λατρείας. Βασίλευσε για 40 χρόνια.

1. Ας γράψουμε και στη συνέχεια ας συζητήσουμε ανά δύο κι έπειτα όλοι μαζί:
 - α) Τι ζήτησε ο Σολομώντας να του χαρίσει ο Θεός για να ανταποκριθεί στην ευθύνη της εξουσίας του;

.....

.....

.....

Ο Σολομώντας στον θρόνο του,
Andreas Brugger, 1777

β) Σύμφωνα με το παραπάνω κείμενο, πώς αντιλαμβανόταν ο Σολομώντας την εξουσία; Ως ευκαιρία για προσωπική ευτυχία ή ως διακονία (=προσφορά) προς τον λαό του;

.....

.....

.....

.....

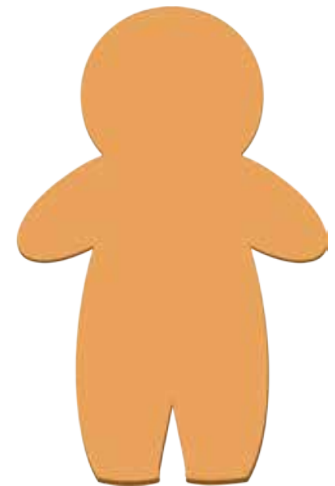
.....

.....

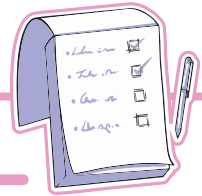
.....

2. Ας συμπληρώσουμε εντός του περιγράμματος τις σκέψεις και τα συναισθήματα του Σολομώντα και εκτός του περιγράμματος τι σκεφτόμαστε και τι νιώθουμε εμείς για αυτόν ως άνθρωπο κι ηγέτη.

Με βάση όσα επεξεργαστήκαμε στο σημερινό μάθημα σχετικά με την εξουσία και τις αρετές του Σολομώντα, ας συντάξουμε ένα κείμενο για τον ιδανικό ηγέτη. Μπορούμε να παρουσιάσουμε την εργασία μας στη «Βουλή των Εφήβων».

1.

Ας αντιστοιχίσουμε τα στοιχεία της 1ης ομάδας με τα σωστά της 2ης ομάδας:

1η ομάδα

Θετικά στοιχεία ηγέτη

Αρνητικά στοιχεία ηγέτη

2η ομάδα

- Σεβασμός
- Βιαιότητα
- Προσφορά
- Δικαιοσύνη
- Εγωισμός
- Ανιδιοτέλεια
- Αγένεια
- Τιμιότητα
- Απληστία
- Διαφθορά

2.

Ας λύσουμε το σταυρόλεξο [εδώ](#)

3.

Ας μεταφέρουμε τη ζωή και το έργο του Σολομώντα σε έκφραση και περιεχόμενο σύντομου άρθρου σύγχρονου περιοδικού.

9η Θεματική Ενότητα - Περπατώντας στον δρόμο του Θεού

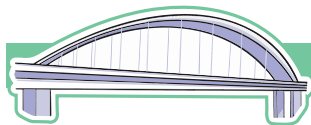
Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

- Πώς συνδέεται η ανθρώπινη σωτηρία με την ελεύθερη αποδοχή του θείου θελήματος από την Παναγία;
- Πώς η ζωή του αγίου Ιωάννη του Προδρόμου σηματοδοτεί τις σχέσεις των ανθρώπων με τον Θεό και μεταξύ τους;
- Ποιοι ήταν οι μαθητές του Χριστού;

A) Η συγκατάβαση ενός κοριτσιού, αιτία σωτηρίας

Παναγία, Ευαγγελισμός, επιλογή, ταπείνωση

Κάποιοι άνθρωποι αφιερώνουν τη ζωή τους για το καλό των άλλων. Τέτοιο παράδειγμα αποτελεί ο Γερμανός γιατρός Αλβέρτος Σβάιτσερ (1875-1965), ο οποίος αφιέρωσε όλη τη ζωή του στην ιατρική φροντίδα των ιθαγενών της Αφρικής. Τι σκεφτόμαστε και τι νιώθουμε για αυτόν;

1.

Ας παρατηρήσουμε την εικόνα και ας καταγράψουμε:

- Τι βλέπουμε;
- Τι ισχυριζόμαστε ότι συμβαίνει;
- Τι αναρωτιόμαστε γι' αυτό που συμβαίνει;

Αντρέι Ρουμπλιώφ,
Ευαγγελισμός της Θεοτόκου,
Μόσχα 1405

Στις 25 Μαρτίου η Εκκλησία έχει καθιερώσει να τιμάμε ένα πολύ σημαντικό γεγονός, τον Ευαγγελισμό [Ευαγγελισμός = ευ (χαρμόσυνη) + αγγελία (είδηση, νέο)] της Θεοτόκου. Ποιο είναι αυτό το γεγονός και ποια είναι η σπουδαιότητά του;

«Τον έκτο μήνα της εγκυμοσύνης της Ελισάβετ*, ο Θεός έστειλε τον άγγελο Γαβριήλ στην πόλη της Γαλιλαίας Ναζαρέτ σε μια παρθένο, που ήταν αρραβωνιασμένη με κάποιον που λεγόταν Ιωσήφ και προερχόταν από τη γενιά του Δαβίδ. Η παρθένος λεγόταν Μαριάμ (η Μαριάμ ήταν κόρη της αγίας Άννας και του αγίου Ιωακείμ. Την απέκτησαν έπειτα από πολλά χρόνια γάμου με πολλή

προσευχή και πίστη στον Θεό). Παρουσιάστηκε, λοιπόν, σ' αυτήν ο άγγελος και της είπε: "Χαίρε εσύ, η προικισμένη με τη χάρη του Θεού! Ο Κύριος είναι μαζί σου. Ευλογημένη απ' τον Θεό είσαι εσύ, περισσότερο απ' όλες τις γυναίκες". Εκείνη μόλις τον είδε τaráχτηκε με τα λόγια του και προσπαθούσε να ερμηνεύσει τι σήμαινε ο χαιρετισμός αυτός. Ο άγγελος της είπε: "Μη φοβάσαι, Μαριάμ, ο Θεός σου έδωσε τη χάρη Του· θα μείνεις έγκυος, θα γεννήσεις γιο και θα τον ονομάσεις Ιησού. Αυτός θα γίνει μέγας και θα ονομαστεί 'Υιός του Υψίστου'. Σ' αυτόν θα δώσει ο Κύριος ο Θεός τον θρόνο του Δαβίδ, του προπάτορά Του. Θα βασιλέψει για πάντα στους απογόνους του Ιακώβ και η βασιλεία Του δεν

θα έχει τέλος". Η Μαριάμ τότε ρώτησε τον άγγελο: "Πώς θα μου συμβεί αυτό, αφού εγώ δεν έχω συζυγικές σχέσεις με κανέναν άντρα;". Ο άγγελος της απάντησε: "Το Άγιο Πνεύμα θα έρθει επάνω σου και θα σε καλύψει η δύναμη του Θεού· γι' αυτό και το Άγιο Παιδί που θα γεννήσεις θα ονομαστεί 'Υιός Θεού'. Μάθε ακόμη ότι η συγγενής σου, η Ελισάβετ, συνέλαβε γιο στα γηρατειά της· έτσι, αυτή που την αποκαλούσαν στείρα τώρα βρίσκεται στον έκτο μήνα της εγκυμοσύνης. Για τον Θεό τίποτα δεν είναι ακατόρθωτο". Η Μαριάμ τότε είπε: "Είμαι μια δούλη του Κυρίου· ας γίνει το θέλημά Του σ' εμένα όπως μου το είπες". Κι έφυγε από αυτήν ο άγγελος» (Λκ. 1, 26-38).

1. Ας απαντήσουμε:

- **Πού** συνέβη ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου;
- **Πότε** συνέβη ο Ευαγγελισμός;
- **Ποιος** παρουσιάστηκε στην Παναγία;
- **Ποιο** χαρμόσυνο μήνυμα έφερε στην Παναγία;
- **Με** ποια λόγια εκφράζεται η συγκατάβαση (=αποδοχή) της Παναγίας στο θέλημα του Θεού;
- **Γιατί** είναι σημαντικό το γεγονός του Ευαγγελισμού;

2.

Ας συμπληρώσουμε ηλεκτρονικά την ευαγγελική διήγηση για τον Ευαγγελισμό.

Π. Κόλλιας, Ευαγγελισμός της Θεοτόκου

3.

Ας γράψουμε κι ας ανακοινώσουμε τις απαντήσεις μας στην τάξη σχετικά με το πώς αντέδρασε η Παναγία στην εμφάνιση και στα λόγια του αρχαγγέλου.

Αρχικά,

.....

Έπειτα,

.....

Στο τέλος,

.....

Η Παναγία, όταν συνέβη ο Ευαγγελισμός, ήταν ήδη αρραβωνιασμένη με έναν πιστό κι ενάρετο άνδρα, τον Ιωσήφ*.

Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου
Λεονάρντο ντα Βίντσι, Φλωρεντία

1. _____
Με όσα μάθαμε για την Παναγία, θα άλλαζε/επηρεαζόταν η απάντησή μας στο αρχικό ερώτημα του σημερινού μαθήματος; Γιατί;

2. _____
Ας εργαστούμε ομαδοσυνεργατικά για να αναζητήσουμε πληροφορίες σχετικά με: i. Τις καλλιτεχνικές απεικονίσεις της Παναγίας στην παγκόσμια τέχνη, ii. Τα προσωνύμια που έχουν αποδοθεί στην Παναγία, iii. Τις γιορτές της Παναγίας, iv. Τους εκκλησιαστικούς ύμνους που είναι αφιερωμένοι στη Θεοτόκο, v. Τοπικές παραδόσεις για θαυμαστά γεγονότα σχετικά με την Παναγία. Ας τις ανακοινώσουμε στην ολομέλεια.

Γλωσσάρι Ονομασίες Παναγίας

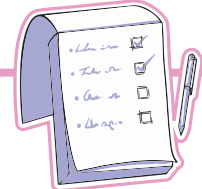

3. _____
Ας επισκεφθούμε τον κοντινό μας ιερό ναό για να δούμε πώς απεικονίζεται το πρόσωπο και η συμβολή της Παναγίας στην ανθρώπινη σωτηρία.

Συλλογή εικόνων Παναγίας

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

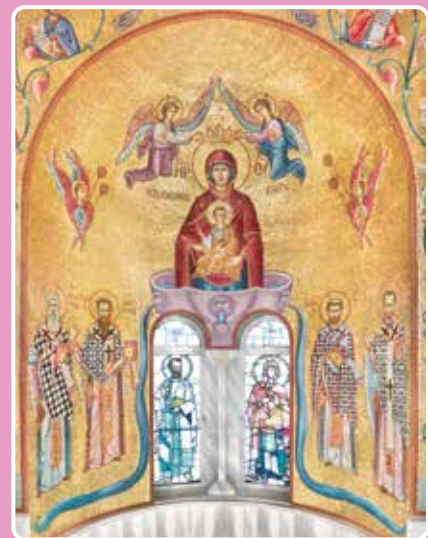
1. _____
Ας εντοπίσουμε στο παρακάτω απολυτίκιο τα στοιχεία του Ευαγγελισμού της Παναγίας και ας τα υπογραμμίσουμε.

Άπολυτίκιον

Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον,
καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἡ φανέρωσις·
ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεται,
καὶ Γαβριὴλ τὴν χάριν εὐαγγελίζεται·
διὸ καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ τῇ Θεοτόκῳ βοήσωμεν·
Χαῖρε Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ.

Μετάφραση

Σήμερα είναι η κυριότερη μέρα της σωτηρίας μας
και η φανέρωση του μυστηρίου,
που ήταν από πολλά χρόνια κρυμμένο:
Ο Υιός του Θεού γίνεται Υιός της Παρθένου Μαρίας
και ο αρχάγγελος Γαβριήλ αυτό το χαρμόσυνο μήνυμα φέρνει.
Γι' αυτό και εμείς μαζί μ' αυτόν ας πούμε ζωηρά στην Παναγία:
Χαίρε, Κεχαριτωμένη, ο Κύριος είναι μαζί σου.

*Βλ. Τσοτσώνης, Η Ζωοδόχος Πηγή (κόγχη Ιερού Βήματος),
Ι. Ν. Αγίας Λυδίας Φιλίππων*

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

2. _____
Ας συμπληρώσουμε ηλεκτρονικά το σταυρόλεξο.

3. _____
Μέσω ενός σύντομου κειμένου, ας εξηγήσουμε σε έναν φίλο/μία φίλη μας ό,τι μας έκανε εντύπωση από το σημερινό μάθημα για την Παναγία.

Β) Μια ζωή γεμάτη Θεό: Άγιος Ιωάννης Πρόδρομος

προφήτης, Βαπτιστής, κήρυγμα, έρημος

Είμαστε ένα ανήσυχο τμήμα. Ή μάλλον, ένα καταστροφικό τμήμα! Θρανία, καρέκλες, τοίχοι είναι θύματα των μαρκαδόρων, των ψαλιδιών και της μανίας μας. Οι περισσότεροι έχουμε συμμετάσχει στις ζημιές. Ο Γιάννης, όμως, ποτέ. Είναι η φωνή της σύνεσης: «Μην καταστρέφετε την τάξη. Περνάμε τόσες ώρες σε αυτήν, μην την κάνετε χάλια!». Εγώ πότε συμφωνώ μαζί του και πότε... προσθέτω και το δικό μου σύνθημα στο θρανίο ή τον τοίχο.

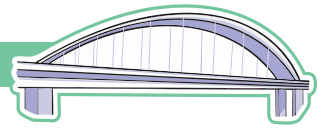

1. _____
Ας γράψουμε ποια στάση θα κρατούσαμε εμείς σε ένα τέτοιο τμήμα αν ακούγαμε τον Γιάννη και ας το συζητήσουμε.

.....

.....

.....

1. Αφού διαβάσουμε το ακόλουθο απόσπασμα, ας υποθέσουμε σε ποιον αναφέρεται το ποίημα και ποιες πληροφορίες αντλούμε από τους συγκεκριμένους στίχους:

Ω της ερήμου εσύ, μονάκριβε, σαν ποιο τραγούδι να σου ψάλλω;
 Το στόμα της αλήθειας σ' έκραξε των γεννητών τον πιο μεγάλο.
 Άστρο ορθρινό! Καθώς επρόβαλες μεσ' στης αυγής τ' απαλοθάμψη,
 μας προμηνάς το ακτινοβόλημα του Ήλιου π' ανέσπερος θα λάμπει.
 Φωνή που κράζεις μεσ' στην έρημο και στην κοιλάδα του Ιορδάνη,
 είσαι γλυκό και πρώτο ανάκρουσμα της απολύτρωσης που φθάνει.
 (Γ. Βερίτης)

«Εκείνο τον καιρό, εμφανίστηκε στην έρημο της Ιουδαίας ο Ιωάννης ο Βαπτιστής. [...] Ο Ιωάννης φορούσε ρούχα από τρίχες καμήλας και ζώνη δερμάτινη στη μέση του. Η τροφή του ήταν ακριδες και μέλι από αγριομέλισσες. Σ' αυτόν τον άνθρωπο πήγαινε τότε όλος ο κόσμος, από τα Ιεροσόλυμα κι απ' όλη την Ιουδαία, κι απ' όλη την περιοχή του Ιορδάνη. Έρχονταν και τους βάφτιζε στον Ιορδάνη ποταμό, καθώς ομολογούσαν τις αμαρτίες τους» (Μτ. 3, 1, 4-6).

Ο Ιωάννης ήταν συνομήλικος εξάδελφος του Χριστού. Οι γονείς του, ο ιερέας Ζαχαρίας και η Ελισάβετ, ήταν πολύ ευσεβείς. Με τη χάρη του Θεού προφήτευε τον ερχομό του Μεσσία. Για τον Ιωάννη είχε προφητέψει ο προφήτης Ησαΐας: «Μια φωνή βροντοφωνάζει στην έρημο: "Ετοιμάστε τον δρόμο για τον Κύριο, ισιώστε τα μονοπάτια να περάσει!"» (Μτ. 3, 3). Συμβούλευε τους ανθρώπους να δεχθούν το θέλημα του Θεού. Τους επεσήμανε τα παραπτώματά τους, τους καλούσε να μετανοήσουν και τους συμβούλευε πώς να συμπεριφέρονται σωστά απέναντι στον Θεό και τους συνανθρώπους τους.

Η Παναγία με τον Χριστό και τον άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο σε νηπιακή ηλικία, Ιω. Περμενιάτης, Πάτμος

«Οι όχλοι τον ρωτούσαν: "Τι να κάνουμε, λοιπόν;". Κι εκείνος τους απαντούσε: "Όποιος έχει δύο χιτώνες ας δώσει τον έναν σ' αυτόν που δεν έχει κι όποιος έχει τρόφιμα ας κάνει το ίδιο". Έρθαν επίσης και τελώνες να βαφτιστούν και του είπαν: "Δάσκαλε, τι να κάνουμε;". Κι εκείνος τους αποκρίθηκε: "Να μην

Γλωσσάρι Γιορτές
 αγίου Ιωάννη Προδρόμου

απαιτείτε περισσότερα απ' ό,τι σας παραχωρεί ο νόμος". Τον ρωτούσαν ακόμη και στρατιώτες: "Κι εμείς τι πρέπει να κάνουμε;". Και τους έλεγε: "Μην παίρνετε λεφτά από κανέναν με ψεύτικες κατηγορίες, ούτε με τη βία, αλλά να αρκείστε στον μισθό σας"» (Λκ. 3, 10-14).

1. Με βάση το παραπάνω κείμενο που αναφέρεται στη ζωή και το έργο του αγίου Ιωάννη, ας καταγράψουμε ανά 2 και μετά ανά 4 τις συμβουλές που έδινε στους ανθρώπους. Στη συνέχεια, να τις συζητήσουμε στην ολομέλεια.

.....

.....

.....

.....

2. Ας σκεφτούμε κι ας συζητήσουμε ποια είναι η στάση του αγίου Ιωάννη προς τον Θεό με βάση το ακόλουθο κείμενο.

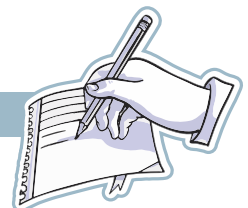
«Καθώς ο κόσμος περίμενε κι όλοι σκέφτονταν μέσα τους για τον Ιωάννη μήπως αυτός είναι ο Χριστός, εκείνος απαντούσε σε όλους κι έλεγε: "Εγώ σας βαπτίζω με νερό, έρχεται όμως Αυτός που είναι πιο ισχυρός από μένα και που εγώ δεν είμαι άξιος να λύσω το λουρί απ' τα υποδήματά Του. Αυτός θα σας βαπτίσει με Άγιο Πνεύμα και φωτιά"» (Λκ. 3, 1-16). Ο άγιος Ιωάννης βάπτισε τον τριακονταετή Χριστό στον Ιορδάνη ποταμό.

Μάλιστα, ο Ιωάννης δε δίστασε να επικρίνει τον Ηρώδη, τον βασιλιά της Ιουδαίας, για την ανήθικη πράξη του να έχει για γυναίκα τη γυναίκα του αδερφού του, την Ηρωδιάδα. Για τον λόγο αυτόν, η Ηρωδιάδα τον μισούσε και, με ευκαιρία την

υπόσχεση του Ηρώδη προς την κόρη της, Σαλώμη, απαίτησε τον αποκεφαλισμό του. Ο Ηρώδης, αν και γνώριζε ότι ο Ιωάννης ήταν δίκαιος, προχώρησε στη θανάτωσή του.

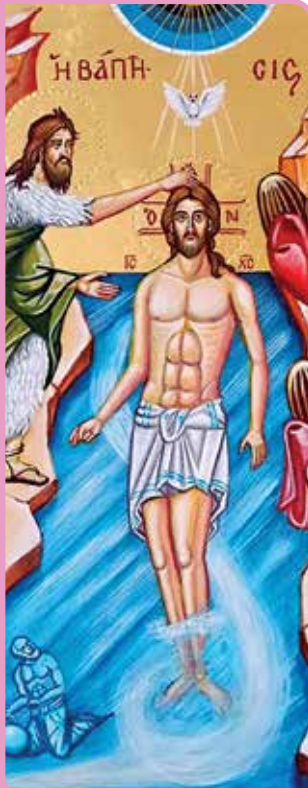
1. «Όποιος έχει δύο χιτώνες ας δώσει τον έναν σ' αυτόν που δεν έχει, κι όποιος έχει τρόφιμα ας κάνει το ίδιο». Εφαρμόζοντας αυτήν τη συμβουλή, ας οργανώσουμε ένα τμήμα συγκέντρωσης ειδών ρουχισμού και τροφίμων για τους άπορους συμπολίτες μας, συνοδεύοντας τη δράση μας με χειροποίητες κάρτες αλληλεγγύης προς αυτούς.

2. _____
Ας γράψουμε ένα σύντομο άρθρο για τη σχολική εφημερίδα σχετικά με το κήρυγμα και το έργο του αγίου Ιωάννη.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

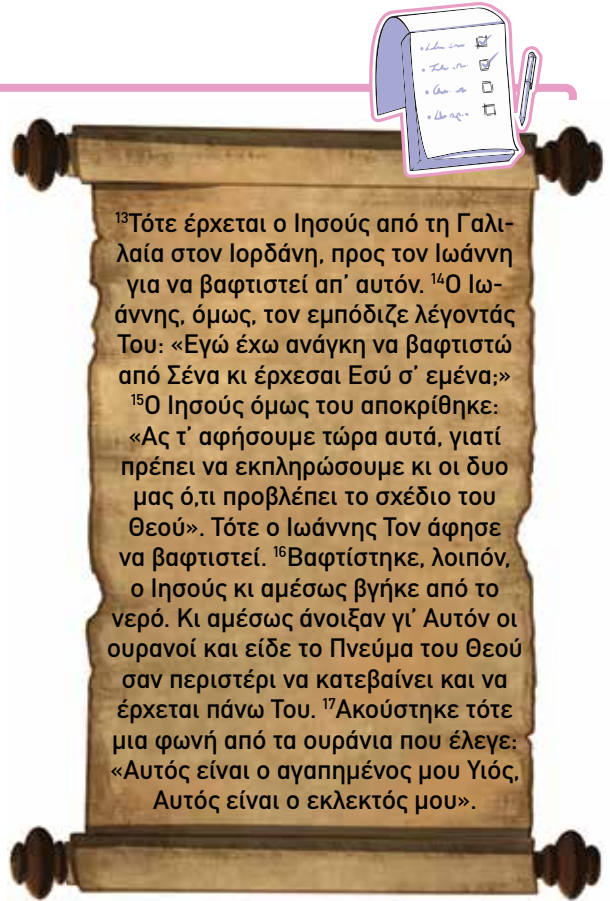

1. _____
Ας προσπαθήσουμε να λύσουμε το σταυρόλεξο.

2. _____
Ο άγιος Ιωάννης χαρακτηρίζεται Προφήτης, Πρόδρομος, Βαπτιστής. Με όσα μάθαμε στο μάθημα, ας προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε γιατί και ας το συζητήσουμε όλοι/όλες μαζί.

Η Βάπτιση, Π. Κόλλιας

¹³Τότε έρχεται ο Ιησούς από τη Γαλιλαία στον Ιορδάνη, προς τον Ιωάννη για να βαφτιστεί απ' αυτόν. ¹⁴Ο Ιωάννης, όμως, τον εμπόδιζε λέγοντάς Του: «Εγώ έχω ανάγκη να βαφτιστώ από Σένα κι έρχεσαι Εσύ σ' εμένα.» ¹⁵Ο Ιησούς όμως του αποκρίθηκε: «Ας τ' αφήσουμε τώρα αυτά, γιατί πρέπει να εκπληρώσουμε κι οι δυο μας ό,τι προβλέπει το σχέδιο του Θεού». Τότε ο Ιωάννης Τον άφησε να βαφτιστεί. ¹⁶Βαφτίστηκε, λοιπόν, ο Ιησούς κι αμέσως βγήκε από το νερό. Κι αμέσως άνοιξαν γι' Αυτόν οι ουρανοί και είδε το Πνεύμα του Θεού σαν περιστέρι να κατεβαίνει και να έρχεται πάνω Του. ¹⁷Ακούστηκε τότε μια φωνή από τα ουράνια που έλεγε: «Αυτός είναι ο αγαπημένος μου Υιός, Αυτός είναι ο εκλεκτός μου».

Γ) Η σαγήνη της αγάπης του Θεού

μαθητές, κλήση, απόστολοι, δώδεκα

«Υπήρχαν πολλές φορές που τίποτα δε με ευχαριστούσε. Μέχρι πριν έναν μήνα. Τότε ήταν που η φίλη μου με προσκάλεσε σε μια γιορτή του ωδείου, όπου μαθαίνει πιάνο. Αυτό ήταν! Μαγεύτηκα από τις μελωδίες. Αποφάσισα να μάθω κιθάρα, που πάντα με ενθουσίαζε. Τώρα έχω κάτι που με ικανοποιεί αφάνταστα».

1. _____
Πόσο ξαφνική θεωρούμε την απόφαση της κοπέλας να μάθει κιθάρα; Ας σημειώσουμε ✓ σε όποια λέξη μας εκφράζει και ας συζητήσουμε έπειτα τις απόψεις μας στην ολομέλεια:

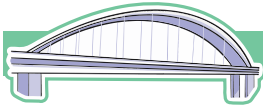
Πάρα πολύ

Πολύ

Αρκετά

Λίγο

Καθόλου

1.

Στη διπλανή εικόνα:

α) Τι βλέπουμε;

β) Τι νομίζουμε ότι συμβαίνει;

γ) Τι θα θέλαμε να μάθουμε σχετικά;

*Η κλήση
του Πέτρου
και του Ανδρέα,
Ντούτσιο ντι
Μπουονινσένια,
Σιένα*

Καθώς τα πλήθη συνωστίζονταν κάποτε γύρω από τον Χριστό για ν' ακούσουν τον λόγο του Θεού, κι Εκείνος στεκόταν στην όχθη της λίμνης Γεννησαρέτ, είδε δύο ψαροκάικα στην άκρη της λίμνης. Οι ψαράδες είχαν κατεβεί απ' αυτά και έπλεναν τα δίχτυα. Εκείνος ανέβηκε σ' ένα από τα ψαροκάικα, σ' αυτό που ήταν του Σίμωνα, και τον παρακάλεσε να τραβηχτεί λίγο από την ξηρά. Κάθισε στο ψαροκάικο και απ' αυτό δίδασκε τα πλήθη. Όταν τελείωσε την ομιλία Του, είπε στον Σίμωνα: «Πήγαινε στα βαθιά και ρίξε τα δίχτυα σας για ψάρεμα». Ο Σίμων του αποκρίθηκε: «Διδάσκαλε, όλη τη νύχτα παιδευόμασταν και δεν πιάσαμε τίποτε· επειδή όμως το λες Εσύ, θα ρίξω το δίχτυ». Το έριξαν κι έπιασαν πάρα πολλά ψάρια, τόσα που το δίχτυ τους άρχισε να σκίζεται. Με νεύματα ειδοποίησαν τους συνεταίρους τους, που ήταν στο άλλο πλοίο να έρθουν να τους βοηθήσουν. Εκείνοι ήρθαν και γέμισαν και τα δύο ψαροκάικα σε σημείο που να κινδυνεύουν να βυθιστούν. Όταν ο Σίμων Πέτρος είδε τι έγινε, έπεσε στα γόνατα του

Ιησού και Του είπε: «Βγες από το καϊκι μου, Κύριε, γιατί είμαι άνθρωπος αμαρτωλός».

Αυτά τα είπε γιατί είχε κυριευτεί από δέος, αυτός και όλοι όσοι ήταν μαζί του, για τα πολλά ψάρια που είχαν πιάσει. Το ίδιο συνέβη και με τα παιδιά του Ζεβεδαίου, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη, που ήταν συνεργάτες του Σίμωνα. Ο Ιησούς τότε είπε στον Σίμωνα: «Μη φοβάσαι, από τώρα θα ψαρεύεις ανθρώπους». Ύστερα, αφού τράβηξαν τα ψαροκάικα στη στεριά, άφησαν τα πάντα και τον ακολούθησαν (Λκ. 5, 1-11).

Και αλλού διαβάζουμε παρομοίως: Καθώς ο Ιησούς περπατούσε στην όχθη της λίμνης της Γαλιλαίας, είδε δύο αδέρφια, τον Σίμωνα, που τον έλεγαν και Πέτρο, και τον αδερφό του, τον Ανδρέα, να ρίχνουν τα δίχτυα στη λίμνη, γιατί ήταν ψαράδες. «Ακολουθήστε με», τους λέει, «και θα σας κάνω ψαράδες ανθρώπων». Κι αυτοί αμέσως άφησαν τα δίχτυα και Τον ακολούθησαν (Μτ. 4, 18-20).

1.

Ύστερα απ' αυτά βγήκε έξω και είδε έναν τελώνη, που ονομαζόταν Λευί, να κάθεται στο τελωνείο. Του είπε: «Ακολουθήσέ με». Εκείνος τα εγκατέλειψε όλα, σηκώθηκε και Τον ακολούθησε και Του έκανε πλούσιο τραπέζι σπίτι του (Λκ 5, 27-29). Ο Λευί έγινε μαθητής του Ιησού. Είναι ο Απόστολος κι Ευαγγελιστής Ματθαίος.

ii. Πόσο ξαφνική θεωρούμε την απόφαση του Λευί να ακολουθήσει τον Χριστό; Ας σημειώσουμε όποια λέξη μας εκφράζει και ας συζητήσουμε έπειτα τις απόψεις μας στην ολομέλεια:

Πάρα πολύ

Πολύ

Αρκετά

Λίγο

Καθόλου

iii. Ποιες δυσκολίες πιστεύουμε ότι είχε η απόφαση του Λευί να γίνει μαθητής του Χριστού;

.....

.....

.....

iv. Τι νομίζουμε ότι τον παρακίνησε να αλλάξει ζωή;

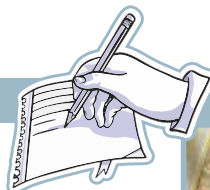
.....

.....

Σταδιακά και άλλοι ακολούθησαν τον Ιησού. Περισσότερο συνδέθηκαν μαζί Του ως μαθητές, συνεργάτες και συνεχιστές του έργου Του 12 άνδρες. Ήταν οι εξής: Σίμων (Πέτρος), Ανδρέας, Ιωάννης, Ιάκωβος του Ζεβεδαίου, Ιάκωβος του Αλφαίου, Φίλιππος, Βαρθολομαίος, Θωμάς, Ματθαίος, Ιούδας ή Θαδδαίος, Ιούδας ο Ισκαριώτης, Σίμων ο Ζηλωτής. Μετά την προδοσία του Ιούδα, εκλέχτηκε στη θέση του ο Ματθίας. Οι Απόστολοι* κήρυξαν τη διδασκαλία του Χριστού σε όλον τον τότε γνωστό κόσμο μέσω πολλών κινδύνων, ταλαιπωριών και μαρτυριών*. Το έργο τους είναι πολύ σημαντικό για τη διάδοση του ευαγγελικού μηνύματος και για την ίδρυση της Εκκλησίας. Η Εκκλησία τιμά τους 12 Αποστόλους στις 30 Ιουνίου.

Γλωσσάρι 12 μαθητές

1. _____
 Ας επισκεφτούμε με τον/τη θεολόγο μας τον κοντινότερο ναό και ας καταγράψουμε πού και πώς αγιογραφούνται οι μαθητές του Χριστού. Ας συζητήσουμε και με τον ιερέα για τη θέση και τη σημασία τους στη ζωή της Εκκλησίας.

Συλλογή εικόνων Μαθητές Χριστού

2. _____
 Ας δημιουργήσουμε ομαδικά ένα ημερολόγιο τοίχου για την τάξη μας, το οποίο θα περιλαμβάνει τις γιορτές των αγίων Αποστόλων συνοδευόμενο από βασικές πληροφορίες για τον βίο τους και σχετικές εικόνες.

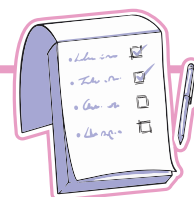
Μπορούμε να δούμε συλλογή εικόνων των αγίων στην ανατολική τέχνη με κάποιες πληροφορίες για τη ζωή τους.

*Ι. Ν. Αγίου Γεωργίου Χαλανδρίου,
 Βλ. Τσοτσώνης*

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. _____
 Σωστό-Λάθος Μαθητές Χριστού

«Τιμῶ θεόπτας δώδεκα Χριστοῦ φίλους,
 Ἡρωας ἄνδρας καὶ θεοὺς τολμῶ λέγειν.
 Δώδεκα εὐκλεέας τριακοστῆ ἀγείρει μύστας».

Τιμῶ δώδεκα φίλους του Χριστοῦ
 που είδαν τον Θεό,
 Ἡρωες ἄνδρες και τολμῶ να πω θεοὺς.
 Δώδεκα ἔνδοξους γνώστες της ἀλήθειας φανερώνει η τριακοστή (ημέρα).

Στίχοι από το Συναξάριον της εορτής των Αγίων Αποστόλων

Έχοντας γνωρίσει την Παναγία, τον άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο και τους μαθητές του Χριστού, ας απαντήσουμε προφορικά στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Κάτι καινούριο που έμαθα...
- Με δυσκόλεψε...
- Θα εφαρμόσω στη ζωή μου...
- Ένα πράγμα που μου κέντρισε το ενδιαφέρον και θα ήθελα να το μελετήσω με περισσότερες λεπτομέρειες στο μέλλον...

Ανακεφαλαιωτικές Δραστηριότητες Θεματικού Πεδίου «Άνθρωποι του Θεού»

1. _____

Ας συμπληρώσουμε τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις προσαρμόζοντάς τες ανάλογα.

αδερφός, διάκονος, μητέρα, βασιλεία, πρόδρομος

Ας τιμήσουμε τη Θεοτόκο κατεχοχήν και αληθινά σαν του Θεού· τον προφήτη Ιωάννη σαν βαπτιστή, απόστολο και μάρτυρα· διότι, όπως είπε ο Κύριος, «καμιά γυναίκα δε γέννησε μεγαλύτερη προσωπικότητα από τον Ιωάννη»· αυτός αναδείχθηκε ο πρώτος κήρυκας της Του. (Ας τιμήσουμε) τους αποστόλους σαν του Κυρίου, μάρτυρας και των παθών Του. (Αγ. Ιω. Δαμασκηνός, Έκδοσις Ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως, σσ. 389-391)

2. _____

Ας προσπαθήσουμε να τοποθετήσουμε στη γραμμή κατά χρονολογική σειρά τα πρόσωπα.

Ιωάννης Πρόδρομος, Δαβίδ, Αβραάμ, Μωυσής, Σολομώντας, Ιωσήφ, Γεδεών

3. _____

Ας λύσουμε το ακόλουθο σταυρόλεξο:

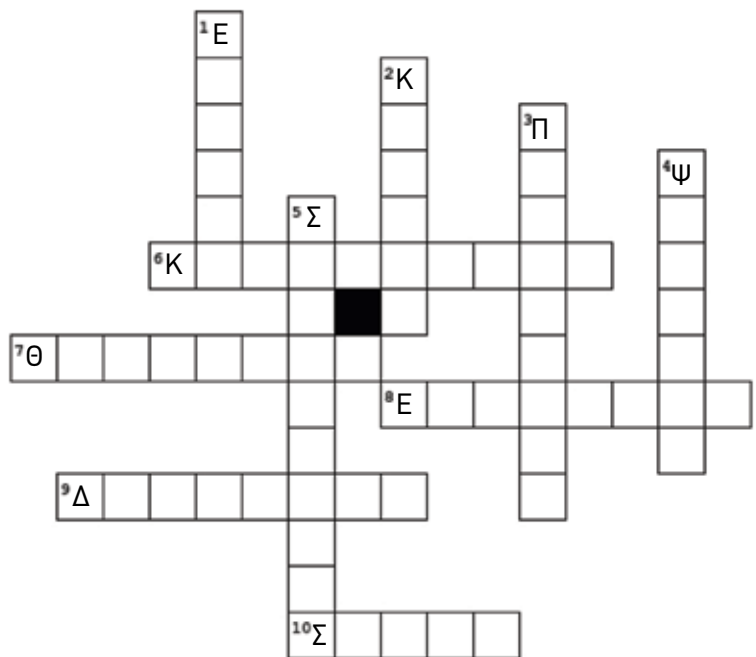
ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Οριζόντια

6. Προσφέρει ο Θεός στους ανθρώπους σε δύσκολες στιγμές.
7. Αλλιώς η Παναγία ως μητέρα Θεού.
8. Η μητέρα του αγίου Ιωάννη του Προδρόμου.
9. Είναι η εξουσία όταν λειτουργεί με σκοπό το κοινό καλό.
10. Αυτό ζήτησε ο Σολομών από τον Θεό.

Κάθετα

1. Θάλασσα που διέσχισαν οι Ισραηλίτες φεύγοντας από την Αίγυπτο.
2. Ο Γεδεών ήταν ένας...
3. Οι άνθρωποι ζητούν την... του Θεού.
4. Ήταν το επάγγελμα των πρώτων μαθητών του Χριστού.
5. Ο γιος του Δαβίδ.

4. Ας προσπαθήσουμε να βρούμε ποιο πρόσωπο «κρύβεται» σε κάθε αίνιγμα: _____
α. Τα αδέρφια του τον ζήλεψαν, θέλησαν να του κάνουν κακό κι αυτός τα συγχώρεσε. β. Είδε μία βάτο να φλέγεται χωρίς να καίγεται. γ. Είναι ο πρόγονος όλου του ισραηλιτικού λαού. δ. Η σοφία και η δικαιοσύνη αυτού του βασιλιά είναι πολύ φημισμένη. ε. Το δικό της «ναι» στο θείο θέλημα έσωσε όλους τους ανθρώπους. στ. Κάποιοι θεωρούσαν ότι αυτός ήταν ο ερχόμενος Υιός του Θεού. ζ. Ήταν αδέρφια μεταξύ τους κι έγιναν μαθητές του Χριστού.

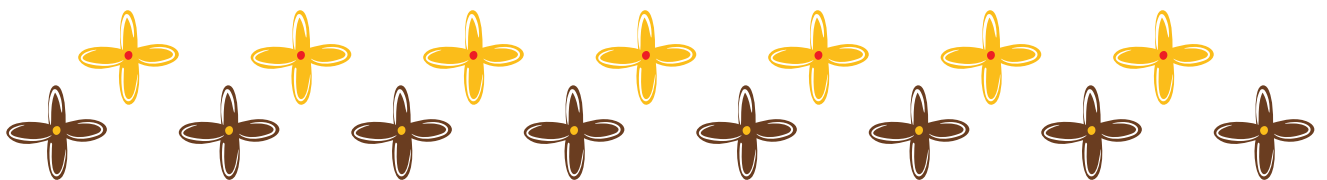

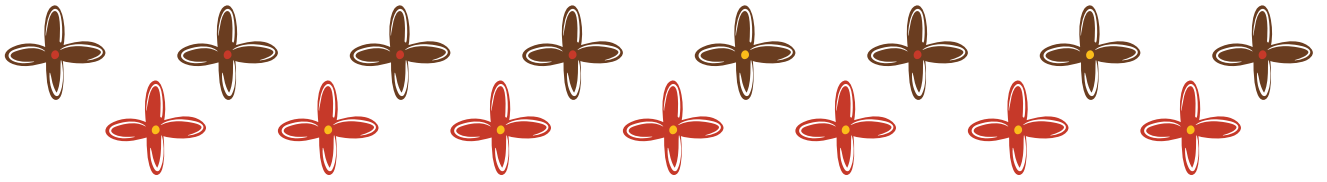
5. _____
Η φανέρωση του Θεού στον Αβραάμ και στους μαθητές Του, τους άλλαξε τη ζωή. Ας σκεφτούμε ποιοι λόγοι τους οδήγησαν να Τον εμπιστευτούν.

6. _____
Ας δημιουργήσουμε ομαδικά ένα ημερολόγιο τοίχου, όπου θα αναγράφουμε τις γιορτές των προσώπων που μελετήσαμε σε αυτό το Θεματικό Πεδίο συνοδευόμενες από εικόνες και στοιχεία από τη ζωή τους.

7. _____
Ας σκεφτούμε ομαδικά το σενάριο και ας πραγματοποιήσουμε τα γυρίσματα μιας ταινίας με κεντρικό θέμα «Η εξουσία ως διακονία».

Β

ΜΕΡΟΣ

Εισαγωγή

Ο Ιησούς γεννήθηκε και έζησε στην Ιουδαία, μια χώρα που χωριζόταν στη νότια επαρχία (με πρωτεύουσα την Ιερουσαλήμ) και τη βόρεια, που ονομαζόταν Ισραήλ με κυριότερες επαρχίες τη Σαμάρεια (οι κάτοικοι ονομάζονταν Σαμαρείτες) και τη Γαλιλαία (οι κάτοικοι ονομάζονταν Γαλιλαίοι). Η έκτασή της ήταν 30.000 χλμ. και ο πληθυσμός της ήταν 1,5-2 εκατομμύρια. Η ελληνική κατοχή, που κράτησε από το 332 π.Χ. μέχρι το 165 π.Χ., άφησε την επίδρασή της στους Ισραηλίτες, έτσι και η γλώσσα που μιλούσαν ήταν η ελληνιστική (η δημοτική της τότε ελληνικής). Έπαιρναν ελληνικά ονόματα και τα 27 βιβλία της Καινής Διαθήκης παραδόθηκαν στην ελληνιστική γλώσσα.

Τα χρόνια που έζησε ο Ιησούς, στην πατρίδα Του επικρατούσε Ρωμαϊοκρατία και στη χώρα Του υπήρχε επίτροπος (του Ρωμαίου διοικητή που υπήρχε στη Συρία) με έδρα την Καισάρεια. Αυτοκράτορες ήταν ο Οκταβιανός Αύγουστος (27 π.Χ. – 14 μ.Χ.) και ο Τιβέριος (14-37 μ.Χ.). Ο Ηρώδης ορίστηκε το 40 π.Χ. ως υποτέλης στη Ρώμη βασιλιάς της Ιουδαίας. Ύστερα από διαπραγματεύσεις με τους Ρωμαίους, η μονοθεϊστική Ισραηλιτική θρησκεία έγινε σεβαστή και οι Ισραηλίτες απαλλάχτηκαν από την υποχρέωση να λατρεύουν τον αυτοκράτορα ως θεό. Πρόσφεραν μόνο στον Ναό των Ιεροσολύμων δυο φορές την ημέρα θυσίες υπέρ του αυτοκράτορα και της Ρώμης.

Ο Ιησούς έδρασε κυρίως στη Γαλιλαία. Από εδώ ξεκίνησε, εδώ εκφώνησε την «Επί τοῦ Ὁρους Ὁμιλία», εδώ μεταμορφώθηκε, εδώ συναντήθηκε με τους μαθητές και τις μαθήτριές Του μετά την Ανάσταση. Εκτός από τον Ιούδα, όλοι οι μαθητές Του ήταν Γαλιλαίοι. Η πατρίδα του Ιησού, η Ναζαρέτ της Γαλιλαίας ήταν ένα μικρό αγροτικό και ποιμενικό χωριό με 200 κατοίκους.

Ο πρώτος που καταγράφει τη ζωή και το έργο του Ιησού, το 70 μ.Χ., είναι ο Μάρκος, μαθητής του Αποστόλου Πέτρου. Ο μαθητής του Ιησού, Ματθαίος, το 70-80 μ.Χ. γράφει το δικό του ευαγγέλιο, όπου τονίζει ότι ο Ιησούς είναι ο αναμενόμενος Μεσσίας. Το 80-90 μ.Χ., ο Λουκάς, μαθητής του Αποστόλου Παύλου, γράφει κι αυτός ευαγγέλιο και τέλος ο αγαπημένος μαθητής του Ιησού, Ιωάννης γράφει κι αυτός το ευαγγέλιο του γύρω στο 90-100 μ.Χ.

Παρακάτω, θα βρείτε τους τίτλους και τις συντομογραφίες των 27 βιβλίων της Καινής Διαθήκης, που θα σας βοηθήσουν να αναγνωρίσετε τα βιβλία μέσα στα κείμενα που θα ακολουθήσουν.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ευαγγέλια και Πράξεις των Αποστόλων

1. κατά Ματθαίον	Μτ
2. κατά Μάρκον	Μκ
3. κατά Λουκάν	Λκ
4. κατά Ιωάννην	Ιω
5. Πράξεις των Αποστόλων	Πράξ

2. ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

A) Επιστολές Παύλου

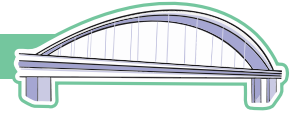
1. προς Ρωμαίους	Ρωμ
2. Α΄ προς Κορινθίους	Α΄ Κορ
3. Β΄ προς Κορινθίους	Β΄ Κορ
4. προς Γαλάτας	Γαλ
5. προς Εφεσίους	Εφ
6. προς Φιλιπησίους	Φιλ
7. προς Κολοσσαείς	Κολ
8. Α΄ προς Θεσσαλονικείς	Α΄ Θεσ
9. Β΄ προς Θεσσαλονικείς	Β΄ Θεσ
10. Α΄ προς Τιμόθεον	Α΄ Τιμ
11. Β΄ προς Τιμόθεον	Β΄ Τιμ
12. προς Τίτον	Τίτο
13. προς Φιλήμονα	Φλμ
14. προς Εβραίους	Εβρ

B) Καθολικές Επιστολές

1. Ιακώβου	Ιακ
2. Α΄ Πέτρου	Α΄ Πετρ
3. Β΄ Πέτρου	Β΄ Πετρ
4. Α΄ Ιωάννου	Α΄ Ιω
5. Β΄ Ιωάννου	Β΄ Ιω
6. Γ΄ Ιωάννου	Γ΄ Ιω
7. Ιούδα	Ιούδα

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ

Αποκάλυψη Ιωάννη Απ

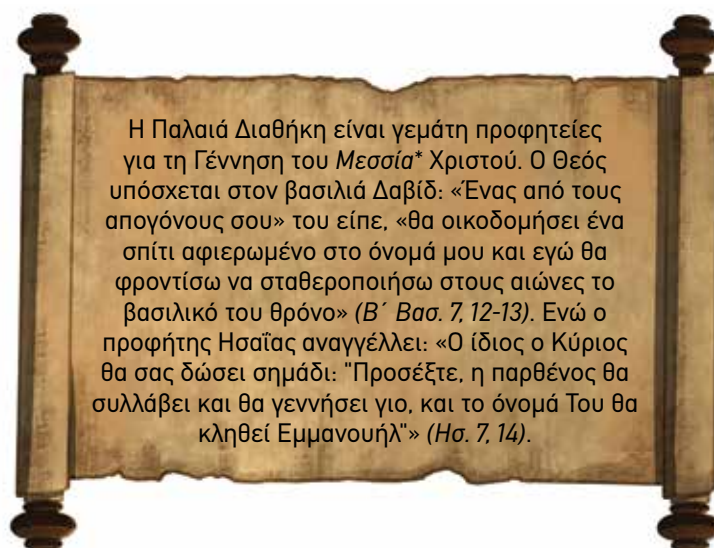

Ας διαβάσουμε τα παρακάτω κείμενα και, αφού παρατηρήσουμε την εικόνα, ας γράψουμε σε δυάδες τι μπορεί να σκέφτονται τα πρόσωπα που φαίνονται στην εικόνα.

Η Γέννηση του Χριστού, φορητή εικόνα
Θεοφάνης ο Κρης, Ιερά Μονή Σταυρονικήτα
Άγιον Όρος, 1546

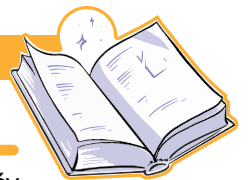
- **Ο στάβλος.** Είναι σκοτεινός μέσα σε βράχο και συμβολίζει την άγνοια στη ζωή των ανθρώπων πριν τον ερχομό του Ιησού.
- **Το λουτρό του βρέφους Ιησού.** Δηλώνει ότι ο Χριστός είναι τέλειος άνθρωπος και θα περάσει από όλα τα ανθρώπινα και ως βρέφος θα λουστεί. Αν ο Χριστός δε χρειαζόταν να λουστεί επειδή είναι Θεός, δε θα ήταν τέλειος άνθρωπος.
- **Θεοτόκος.** Η θέση και το μέγεθος της Θεοτόκου στην εικόνα της Γέννησης φανερώνουν την κεντρική σημασία της για όλη την κτίση.
- **Ο Ιησούς στη φάτνη.** Είναι τυλιγμένος σε πάνινες λουρίδες και κοιμάται μέσα σε μια κούνια που μοιάζει με τάφο. Εδώ η Γέννηση του Χριστού μάς προετοιμάζει για την Ανάστασή Του.
- **Ο Ιωσήφ.** Κάθεται σκεπτικός, ενώ μπροστά του είναι ένας άνθρωπος με σκουρόχρωμη κάπα, προσωποποίηση του πειρασμού, τη στιγμή που του βάζει στον νου τη σκέψη να διώξει την Παναγία με τον Ιησού στα σπλάχνα της. Άγγελος Κυρίου, όμως, τον πληροφορεί ότι το παιδί που περιμένει προέρχεται από το Άγιο Πνεύμα (Μτ. 1, 19-24).
- **Οι βοσκοί.** Προσκυνούν το Θείο Βρέφος και εκπροσωπούν τον πιστό Ιουδαϊκό λαό.
- **Οι Μάγοι.** Έρχονται ως προσκυνητές από την Ανατολή και εκπροσωπούν τους ανθρώπους από τα άλλα έθνη. Φέρνουν στον Χριστό τρία δώρα: χρυσό, λιβάνι και σμύρνα. Χρυσάφι γιατί είναι βασιλιάς, λιβάνι γιατί είναι Θεός και σμύρνα, ένα υλικό με το οποίο άλειφαν τους νεκρούς, γιατί ο Χριστός θα θυσιαστεί για όλους τους ανθρώπους. Δεν προσκυνούν τον Χριστό στη φάτνη, αλλά σε σπίτι αρκετό καιρό μετά τη γέννησή Του. Οι εικόνες δεν απεικονίζουν όλα τα γεγονότα τη στιγμή που έγιναν χρονικά.
- **Οι άγγελοι.** Δοξολογούν. Ο ουράνιος κόσμος συμμετέχει κι αυτός στη Γέννηση του Θεάνθρωπου.
- **Το άστρο.** Το Θείο Φως που οδηγεί τους Μάγους στον Θεάνθρωπο.

Η Παλαιά Διαθήκη είναι γεμάτη προφητείες για τη Γέννηση του Μεσσία* Χριστού. Ο Θεός υπόσχεται στον βασιλιά Δαβίδ: «Ένας από τους απογόνους σου» του είπε, «θα οικοδομήσει ένα σπίτι αφιερωμένο στο όνομά μου και εγώ θα φροντίσω να σταθεροποιήσω στους αιώνες το βασιλικό του θρόνο» (Β΄ Βασ. 7, 12-13). Ενώ ο προφήτης Ησαΐας αναγγέλλει: «Ο ίδιος ο Κύριος θα σας δώσει σημάδι: "Προσέξτε, η παρθένος θα συλλάβει και θα γεννήσει γιο, και το όνομά Του θα κληθεί Εμμανουήλ"» (Ησ. 7, 14).

Βλ. Τσοτσώνης, Ο Εμμανουήλ, Ι. Ν. Αγ. Γεωργίου, Χαλάνδρι

Ας διαβάσουμε το ευαγγελικό απόσπασμα και το *κοντάκιο** των Χριστουγέννων που ακολουθούν και ας βρούμε σε δυάδες τη διδασκαλία της Εκκλησίας για τη Γέννηση του Χριστού.

«...ο Καίσαρας Αύγουστος έβγαλε διάταγμα να απογραφεί όλη η οικουμένη [...] Πήγε κι ο Ιωσήφ από τη Ναζαρέτ της Γαλιλαίας στην Ιουδαία, για να απογραφεί στην πόλη του Δαβίδ, που ονομάζεται Βηθλεέμ [...] Τον καιρό που αυτοί ήταν εκεί, ήρθε η ώρα της Μαρίας να γεννήσει, και γέννησε τον γιο της [...] Τον τύλιξε και Τον ξάπλωσε μέσα σε μια φάτνη, γιατί δε βρήκαν μέρος στο πανδοχείο. Στην περιοχή εκείνη βρίσκονταν βοσκοί στο ύπαιθρο φυλάγοντας τη νύχτα το κοπάδι τους. Σε αυτούς παρουσιάστηκε ένας άγγελος Κυρίου [...] τους είπε: «Μην τρομάζετε! Σας φέρνω χαρμόσυνο άγγελμα, που θα γεμίσει με χαρά μεγάλη όλο τον κόσμο: Σήμερα στην πόλη του Δαβίδ γεννήθηκε για χάρη σας σωτήρας - κι αυτός είναι ο Χριστός, ο Κύριος. Και για να Τον αναγνωρίσετε, τούτο είναι το σημάδι: Θα βρείτε ένα βρέφος τυλιγμένο και ξαπλωμένο μέσα σε μια φάτνη». Ξαφνικά, κοντά στον άγγελο, παρουσιάστηκε ένα πλήθος από την ουράνια στρατιά των αγγέλων, οι οποίοι υμνούσαν τον Θεό και έλεγαν: «Δόξα στον ύψιστο Θεό και ειρήνη στη γη, αγάπη και σωτηρία για τους ανθρώπους!» (Λκ. 2, 1-14).

«Σήμερα η Παρθένος γεννάει Αυτόν που είναι πάνω από την ουσία των όντων,
και η γη δωρίζει το σπήλαιο για να γεννηθεί εκείνος
που δεν μπορεί ο άνθρωπος να Τον πλησιάσει.
Οι άγγελοι δοξολογούν μαζί με τους βοσκούς.
Οι Μάγοι πορεύονται μαζί με το αστέρι. Όλα αυτά συμβαίνουν
διότι γεννήθηκε για εμάς τους ανθρώπους ένα μικρό παιδί,
που είναι όμως ο προαιώνιος Θεός».

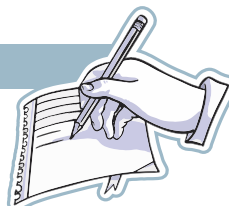
Γέννηση,
εικόνα του
Μπάμπη
Πυλαρινού

Τροπάριο*
Χριστουγέννων

Η γέννηση ενός απογόνου της βασιλικής οικογένειας στην Αγγλία διέπεται από αυστηρό πρωτόκολλο. Ας διαβάσουμε το παρακάτω κείμενο και ας γράψουμε μια σκέψη σχετικά με τη Γέννηση του Χριστού και τη γέννηση επίγειων βασιλιάδων. Στη συνέχεια, ας μοιραστούμε τις σκέψεις μας στην τάξη.

«Σύμφωνα με την παράδοση, η γέννηση θα ανακοινωθεί στους υπηκόους με την αναγγελία που θα υπογράψουν βασιλικοί γιατροί. Η αναγγελία θα αναρτηθεί σε επίχρυσο καβαλέτο που θα τοποθετηθεί στον περίβολο των Ανακτόρων του Μπάκιγχαμ για την ενημέρωση του κοινού. Ο ιδιαίτερος γραμματέας του βασιλιά θα ειδοποιήσει τους γενικούς κυβερνήτες της Κοινοπολιτείας. Το παιδί θα φέρει τον τίτλο του πρίγκιπα ή της πριγκίπισσας. Η χώρα θα χαιρετίσει με κανονιοβολισμούς τη γέννηση και η βρετανική σημαία θα υψωθεί σε όλα τα επίσημα κτίρια».

Ανακτήθηκε από:

.....

.....

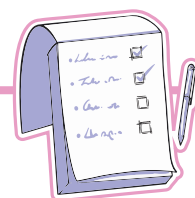
.....

Κάλαντα Πελοποννήσου

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Κυκλώνουμε Σ ή Λ, αναλόγως αν οι προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες και αιτιολογούμε την απάντησή μας.

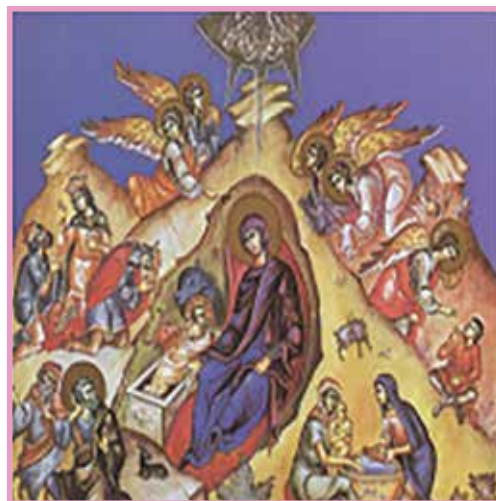

1. Ο Ιησούς γεννήθηκε στην πόλη Ναζαρέτ, σε ένα πανδοχείο.	Σ	Λ
2. Ο Ιησούς είναι ο Μεσσίας, ο Υιός του Θεού, που περίμεναν οι άνθρωποι να έρθει.	Σ	Λ
3. Ο Μεσσίας έχει έρθει για όλους τους ανθρώπους και ζητά να είμαστε ταπεινοί και αυτό το βλέπουμε όταν άγγελοι εμφανίστηκαν πρώτα στους βοσκούς και τους ενημέρωσαν για τη Γέννησή Του.	Σ	Λ
4. Οι Μάγοι επισκέφθηκαν τον Ιησού την ημέρα της Γέννησής Του και συμβολίζουν τους ανθρώπους από τα άλλα έθνη.	Σ	Λ
5. Η Παλαιά Διαθήκη είναι γεμάτη προφητείες για τη Γέννηση του Μεσσία Χριστού.	Σ	Λ
6. Ο προφήτης Ηλίας αναφέρει ότι το όνομα του Μεσσία θα είναι «Εμμανουήλ».	Σ	Λ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Τοιχογραφία από τον Ιερό Ναό Παναγίας της Περιβλέπτου στον Μυστρά

Π. Βαμπούλης

ΔΥΤΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Duccio di Buoninsegna,
«Η κατά σάρκα Γέννησις του Ιησού Χριστού»

Pieter Bruegel,
«Η Προσκύνηση των Μάγων»

Ανακτήθηκε από:

Β) Ένα διαφορετικό παιδί

Υπαπαντή, αναγνώριση, σημείο αντιλεγόμενο

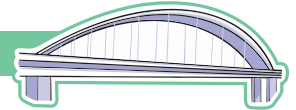
Αφού διαβάσουμε την παρακάτω είδηση, ας σκεφτούμε τι μας έκανε περισσότερο εντύπωση.

«Ο 9χρονός Μπάρνεϋ Τόμας περπάτησε μαζί με τον πατέρα και τον νονό του γύρω από το κεντρικό Λονδίνο για 12 ώρες, προκειμένου να συγκεντρώσουν χρήματα για το Βασιλικό Νοσοκομείο Παιδών του Μπρίστολ. Συγκέντρωσαν από φιλανθρωπίες περισσότερες από 1.700 λίρες για το νοσοκομείο και τα συνδεδεμένα με αυτό φιλανθρωπικά ιδρύματα. Ο Μπάρνεϋ, που γεννήθηκε με δύο τρύπες στην καρδιά του και χειρουργήθηκε όταν ήταν 11 εβδομάδων, κάνει για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά αυτήν τη φιλανθρωπική εκστρατεία και προσφέρει τις δωρεές στο νοσοκομείο. Ο Μπάρνεϋ δήλωσε ότι το δυσκολότερο μέρος της πρόκλησης ήταν τα πονεμένα του πόδια, αλλά πρόσθεσε ότι αισθάνθηκε "χαρούμενος" που κατάφερε να συγκεντρώσει τα χρήματα για το νοσοκομείο».

Ανακτήθηκε από

Πώς ήταν ο Ιησούς σαν παιδί; Πώς ήταν τα παιδικά του χρόνια;

Για τα παιδικά χρόνια του Ιησού γνωρίζουμε πολύ λίγα. Ο ευαγγελιστής Λουκάς μας πληροφορεί ότι όταν ο Χριστός ήταν 8 ημερών έλαβε το όνομα «Ιησούς» και ως Εβραίος υποβλήθηκε σε περιτομή. Όταν ήταν 40 ημερών, η Μαρία και ο Ιωσήφ Τον αφιέρωσαν στον Θεό, σύμφωνα με το εβραϊκό τυπικό. Εκεί, στον ναό των Ιεροσολύμων, Τον υποδέχεται ο Άγιος Συμεών και η προφήτισσα Άννα, που αναγνωρίζουν τον Ιησού ως τον αναμενόμενο Σωτήρα. Η Υπαπαντή, το γεγονός δηλαδή της υποδοχής του Ιησού από τον Άγιο Συμεών ως τον Μεσσία, εορτάζεται στην Ορθόδοξη Εκκλησία στις 2 Φεβρουαρίου.

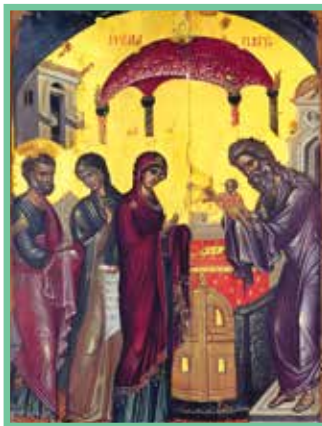

Ας διαβάσουμε το παρακάτω κείμενο και ας προσπαθήσουμε να ανιχνεύσουμε τις σκέψεις και τα συναισθήματα της Μαρίας και του Ιωσήφ στο άκουσμα των λόγων του Αγίου Συμεών και της προφήτισσας Άννας.

Τι μπορεί να σκέφτονται;

Τι αισθάνονται; Τι ελπίζουν;

«Όταν, σύμφωνα με τον Μωσαϊκό νόμο, συμπληρώθηκαν και οι μέρες για τον καθαρισμό τους, έφεραν το Παιδί στα Ιεροσόλυμα για να Το αφιερώσουν στον Θεό. (Σύμφωνα με τον νόμο του Κυρίου, αν το πρώτο παιδί που φέρνει μια γυναίκα στον κόσμο είναι αγόρι, πρέπει να θεωρείται αφιερωμένο στον Κύριο) [...] Στα Ιεροσόλυμα βρισκόταν ένας άνθρωπος που τον έλεγαν Συμεών. Ήταν πιστός και ευλαβής, περίμενε τη σωτηρία του Ισραήλ και τον καθοδηγούσε το Πνεύμα το Άγιο.

Υπαπαντή του Χριστού,
Θεοφάνης ο Κρης,

Ι. Μ. Σταυρονικήτα, Άγιον Όρος, 1546

Του είχε φανερώσει, λοιπόν, το Άγιο Πνεύμα ότι δε θα πεθάνει προτού δει τον Μεσσία. Τότε το Άγιο Πνεύμα του υπέδειξε να πάει στον ναό. Μόλις οι γονείς έφεραν εκεί το Παιδί, τον Ιησού, για να κάνουν γι' αυτό τα έθιμα του νόμου, Τον πήρε στην αγκαλιά του, δόξασε τον Θεό και είπε: "Τώρα, Κύριε, μπορείς ν' αφήσεις τον δούλο σου να πεθάνει ειρηνικά, όπως του υποσχέθηκες, γιατί τα μάτια μου είδαν τον Σωτήρα που ετοίμασες για όλους τους λαούς, φως που θα φωτίσει τα έθνη και θα δοξάσει τον λαό του Ισραήλ". [...] Ο Συμεών τους ευλόγησε

και είπε στη Μαριάμ, τη μητέρα του Ιησού: "Αυτός θα γίνει αιτία να καταστραφούν ή να σωθούν πολλοί Ισραηλίτες. Θα είναι σημείο αντιλεγόμενο, για να φανερωθούν οι πραγματικές διαθέσεις πολλών. Όσο για σένα, ο πόνος για το παιδί σου θα διαπεράσει την καρδιά σου σαν δίκικο μαχαίρι". Στα Ιεροσόλυμα

ζούσε μια γυναίκα που προφήτευε και την έλεγαν Άννα [...] δεν έφευγε από τον ναό, αλλά λάτρευε τον Θεό νύχτα και μέρα με νηστείες και προσευχές. Αυτή παρουσιάστηκε εκείνη την ώρα, δοξολογούσε τον Θεό και μιλούσε για το Παιδί σε όλους όσοι στην Ιερουσαλήμ περίμεναν τη λύτρωση» (Λκ. 2, 22-38).

Η Υπαπαντή του Χριστού
Συλλογή εικόνων

Ο Ιησους 12ετής στον Ναό

Ο ευαγγελιστής Λουκάς μάς αναφέρει και ένα ακόμα περιστατικό από την παιδική ηλικία του Ιησού. Όταν ο Ιησούς ήταν 12 ετών, πήγε με τους γονείς Του στην Ιερουσαλήμ για την εβραϊκή εορτή του Πάσχα. Όταν τελείωσε η γιορτή, δεν ακολούθησε τους γονείς Του με τους άλλους προσκυνητές για τη Ναζαρέτ, αλλά παρέμεινε στην Ιερουσαλήμ για τρεις μέρες, μέχρι να Τον βρουν οι γονείς Του.

Από την ταινία «Ιησούς από τη Ναζαρέτ»,
Φράνκο Τζεφφρέλι, 1977

Ένας/Μια μαθητής/-τρια κάθεται σε μια καρέκλα υποδουόμενος/-η ένα συνομήλικο παιδί με τον Χριστό που βρισκόταν και εκείνο στον Ναό των Ιεροσολύμων και άκουσε τον Χριστό να συνομιλεί με τους νομοδιδασκάλους. Ο/Η συμμαθητής/-τρια δέχεται ερωτήσεις σε πρώτο πρόσωπο από τους άλλους μαθητές/-τριες σχετικά με το περιστατικό που παρακολούθησε και την άποψή του για την πράξη του Ιησού να παραμείνει στον Ναό των Ιεροσολύμων.

Ας διαβάσουμε το απόσπασμα από το ευαγγέλιο του Λουκά και ανά δυάδες ας προετοιμάσουμε ερωτήσεις για τον/τη συμμαθητή/-τρια που θα υποδυθεί το παιδί που ήταν παρών/παρούσα στο περιστατικό της εύρεσης του 12ετούς Ιησού στον Ναό.

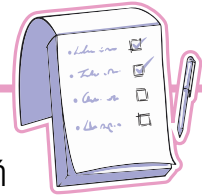
«Νομίζοντας ότι ήταν μέσα στο πλήθος των προσκυνητών, περπάτησαν μιας μέρας δρόμο και ύστερα άρχισαν να Τον αναζητούν ανάμεσα στους συγγενείς και τους γνωστούς. Επειδή δεν Τον βρήκαν, γύρισαν στην Ιερουσαλήμ και Τον αναζητούσαν. Έτσι, ύστερα από τρεις μέρες, τον βρήκαν στον Ναό καθισμένο ανάμεσα στους νομοδιδασκάλους να τους ακούει και να τους κάνει ερωτήσεις. Όλοι όσοι τον άκουγαν έμειναν έκπληκτοι για τη νοημοσύνη και τις απαντήσεις του. Μόλις Τον είδαν οι γονείς του απόρησαν, και η μητέρα του του είπε: "Παιδί μου, γιατί μας το έκανες αυτό; Ο πατέρας σου κι εγώ σε αναζητούσαμε με πολλή αγωνία". Ο Ιησούς τους απάντησε: "Γιατί με αναζητούσατε; Δεν ξέρατε ότι πρέπει να βρίσκομαι στο σπίτι του Πατέρα μου;". Εκείνοι όμως δεν κατάλαβαν τα λόγια που τους είπε. Ο Ιησούς κατέβηκε μαζί τους και ήρθε στη Ναζαρέτ και ζούσε κοντά τους με υπακοή. Η μητέρα του όμως διατηρούσε μέσα στην καρδιά της όλα αυτά τα λόγια» (Λκ. 2, 44-51).

Ο Ιησούς 12ετής στον Ναό
Συλλογή εικόνων

Ας σκεφτούμε τι θα έγραφε στο ημερολόγιό του/της ένας/μία άλλος/-η προσκυνητής/-τρια από τη Ναζαρέτ, όταν έμαθε ότι ο Ιησούς χάθηκε κατά την επιστροφή τους και η οικογένειά Του Τον βρήκε μετά από τρεις μέρες.

1.

Ας επιλέξουμε τη σωστή απάντηση και έπειτα ας αιτιολογήσουμε την απάντησή μας:

- 1) Ο προφήτης Συμεών, όταν κράτησε στην αγκαλιά του τον μικρό Ιησού, Τον χαρακτήρισε:

A) Σημείο επιλεγόμενο **B)** Σημείο αναφοράς **Γ)** Σημείο αντιλεγόμενο
- 2) Ο καθαρισμός στον Ναό και η αφιέρωση του Ιησού ονομάζονται στην εκκλησιαστική γλώσσα:

A) Πάσχα **B)** Υπαπαντή **Γ)** Ευαγγελισμός
- 3) Ο 12ετής Ιησούς φανέρωσε για πρώτη φορά μπροστά στους δασκάλους του Νόμου και τους γονείς Του:

A) ότι ήθελε να πάει στη Ρώμη **B)** ότι είναι ο αναμενόμενος Μεσσίας **Γ)** ότι επιθυμούσε να παραμείνει στη Βηθλεέμ

Τα παιδικά χρόνια του Ιησού

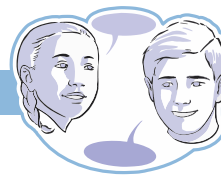
Γλωσσάρι Υπαπαντής

2.

Με όσα επεξεργαστήκαμε στην ενότητα, ας προσπαθήσουμε να συνθέσουμε έναν χάρτη εννοιών με τις ακόλουθες λέξεις (οι λέξεις να συνδέονται με συνδέσμους, βοηθητικά ρήματα «έχω, είμαι», προθέσεις κ.ά.): Υπαπαντή, Συμεών, Παναγία, προφητεία, σημείο αντιλεγόμενο, Μεσσίας, Ναός, 12ετής, Ιησούς, συνομιλία, νομοδιδάσκαλοι.

Γ) Η Βάπτιση του αναμάρτητου

Θεοφάνια, εκλεκτός, Υιός, Άγιο Πνεύμα

Την Κυριακή βαπτίζεται η ξαδέλφη σας και θα την ονομάσουν «Θεοφάνια». Ας σκεφτούμε τι μπορεί να σημαίνει το όνομά της.

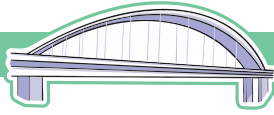
.....

.....

.....

.....

Τι βλέπουμε; Τι σκεφτόμαστε γι' αυτό που βλέπουμε; Τι θα θέλαμε να μάθουμε σχετικά μ' αυτό που απεικονίζεται;

Βλ. Τσοτσώνης, *Η Βάπτιση Ιερά Μονή Οσίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου, Λυκόβρυση*

Τι έγινε, όμως, από την ηλικία των 12 έως και τα 30 έτη που βαπτίστηκε ο Ιησούς από τον Ιωάννη τον Πρόδρομο; Ο ευαγγελιστής Λουκάς αναφέρει ότι ο Ιησούς μεγάλωνε και πρόκοβε στη σοφία, αλλά από αξιόπιστες πηγές δεν έχουμε περισσότερες πληροφορίες. Ο Ιησούς αναλαμβάνει δημόσια το έργο Του στην ηλικία των 30 ετών, γιατί την εποχή Του, μόνο σε ηλικία 30 ετών μπορούσε κανείς να αναλάβει δημόσια δράση.

“Ας τ’ αφήσουμε τώρα αυτά, γιατί πρέπει να εκπληρώσουμε και οι δυο μας ό,τι προβλέπει το σχέδιο του Θεού”. Τότε ο Ιωάννης Τον άφησε να βαπτιστεί. Βαπτίστηκε λοιπόν ο Ιησούς και βγήκε από το νερό. Και να, άνοιξαν γι’ Αυτόν οι ουρανοί και είδε το Πνεύμα του Θεού σαν περιστέρι να κατεβαίνει και να έρχεται πάνω Του. Ακούστηκε τότε μια φωνή από τα ουράνια που έλεγε: “Αυτός είναι ο αγαπημένος μου Υιός, Αυτός είναι ο εκλεκτός μου”» (Μτ. 3, 14-17). «Κι ο Ιωάννης διακήρυξε δημόσια και είπε: “Είδα το Πνεύμα να κατεβαίνει σαν περιστέρι από τον ουρανό και να μένει πάνω του. Εγώ δεν Τον ήξερα ποιος ήταν, Εκείνος όμως που με έστειλε να βαπτίζω με νερό, Εκείνος μου είπε: “Εκείνος που πάνω του θα δεις να κατεβαίνει και να μένει το Πνεύμα, αυτός είναι που βαπτίζει με Άγιο Πνεύμα”. Κι αυτό εγώ το είδα και διακήρυξα δημόσια πως αυτός είναι ο Υιός του Θεού”» (Ιω. 1, 32-34).

«Τότε έρχεται ο Ιησούς από τη Γαλιλαία στον Ιορδάνη προς τον Ιωάννη για να βαπτιστεί από αυτόν» (Μτ. 3, 13). «... ο Ιωάννης βλέπει τον Ιησού να έρχεται προς το μέρος του και λέει: “Αυτός είναι ο αμνός του Θεού, που παίρνει πάνω του την αμαρτία των ανθρώπων”» (Ιω. 1, 29). «Ο Ιωάννης όμως Τον εμπόδιζε (να βαπτιστεί) λέγοντάς Του: “Εγώ έχω ανάγκη να βαπτιστώ από Σένα κι έρχεσαι Εσύ σ’ εμένα;” Ο Ιησούς όμως του αποκρίθηκε:

Ας συνεργαστούμε σε ομάδες και κάθε ομάδα ας αναλάβει να απαντήσει σε ένα ερώτημα. Στην ολομέλεια ας παρουσιάσουμε τις απαντήσεις και ας συζητήσουμε.

- **Πού** βαπτίζεται ο Ιησούς;
.....
- **Ποιος** βαπτίζει τον Ιησού;
.....
- **Πότε** βαπτίζεται ο Ιησούς;
.....
- **Πώς** βαπτίζεται ο Ιησούς;
.....
- **Ποιο** γεγονός συνέβη κατά τη διάρκεια της Βάπτισης του Ιησού;
.....
- **Γιατί** βαπτίζεται ο Ιησούς;
.....

ΘΕΟΦΑΝΙΑ:

Τα Θεοφάνια εορτάζονται στις 6 Ιανουαρίου και είναι η ετήσια εορτή ανάμνησης της Βάπτισης του Ιησού Χριστού στον Ιορδάνη ποταμό από τον άγιο Ιωάννη τον Βαπτιστή. Την παραμονή της εορτής γίνεται στις εκκλησίες ο Αγιασμός των υδάτων και έπειτα αγιασμός των σπιτιών από τους ιερείς των ενοριών. Ανήμερα της εορτής γίνεται ο Μεγάλος Αγιασμός των υδάτων με ρίψη του σταυρού στη θάλασσα, σε ποτάμι ή σε δεξαμενή νερού.

Ας διαβάσουμε το απολυτίκιο της εορτής των Θεοφανίων και σε δυάδες ας βρούμε από πού προκύπτει το όνομα της εορτής.

Απολυτίκιο

Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζόμενου σου, Κύριε,
ἢ τῆς Τριάδος ἐφανερῶδη προσκύνησις· τοῦ γὰρ
Γεννήτορος ἢ φωνῆ προσεμαρτύρει σοι,
ἀγαπητὸν σε Υἱὸν ὀνομάζουσα,
καὶ τὸ Πνεῦμα ἐν εἶδει περιστερᾶς ἐβεβαίω τοῦ
λόγου τὸ ἀσφαλές.
Ὁ ἐπιφανείς Χριστὲ ὁ Θεός,
καὶ τὸν κόσμον φωτίσας, δόξα σοι.

Καθὼς βαπτίζοσυν Κύριε στον Ιορδάνη (ποταμό),
(μας) φανερώθηκε η προσκύνηση της (Αγίας)
Τριάδας, επειδὴ η φωνὴ του Πατέρα ἔδινε μαρτυρία
για Σένα ονομάζοντάς Σε «Αγαπητὸ Υἱό»,
καὶ το (Ἅγιο) Πνεῦμα με μορφή περιστεριού
βεβαίωνε τον ἀλάθητο του λόγου. Χριστέ, Θεέ,
που φανερώθηκες και που τον κόσμο φωτίσες,
δόξα σε Σένα.

Ἡ Βάπτισις του Ιησού
Συλλογή εικόνων

Στην Αιθιοπία, χωρικοί στην περιοχή Τιγκρέι ανεβαίνουν σε ένα τεράστιο, κατακόρυφο βουνό για να φτάσουν στην εκκλησία τους και να βαπτίσουν τα παιδιά τους. Οι ίδιοι πιστεύουν ότι είναι σημαντικό για τα παιδιά τους να βαπτιστούν σε αυτήν την επικίνδυνη τοποθεσία, κι έτσι οι μητέρες, μόλις 40 ημέρες

Βάπτισμα

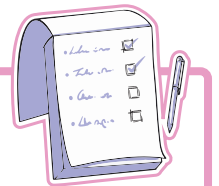
μετά τον τοκετό, ανεβαίνουν στα 400 μέτρα για να βαπτίσουν τα παιδιά τους. Ανά δυάδες ας φτιάξουμε μια ευχετήρια κάρτα για το παιδί που βαπτίζεται.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1) _____
Ας λύσουμε ηλεκτρονικά την κρεμάλα.

Θεοφάνια

2) _____ Β.....
Με λέξεις ή φράσεις από το μάθημα, Α.....
ας δημιουργήσουμε την ακροστιχίδα Π.....
της λέξης ΒΑΠΤΙΣΗ. Τ.....
Ι.....
Σ.....
Η.....

3) Στο σημερινό μάθημα ας αναλογιστούμε:

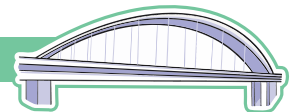
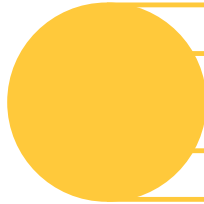
- Τι καινούριο μάθαμε;
- Τι μας δυσκόλεψε στο μάθημα;

Δ) Ο Ιησούς δίπλα στους ανθρώπους

μέριμνα, θεραπεία, ελεημοσύνη

Ας σκεφτούμε και ας γράψουμε τι σημαίνει για μας η λέξη «θαύμα».

Μιλώντας για θαύματα, ας δούμε το πρώτο θαύμα του Ιησού, που γίνεται σε έναν γάμο στην Κανά της Γαλιλαίας. Μετά το θαύμα αυτό, οι μαθητές ήταν σίγουροι για την υψηλή αποστολή από τον Θεό του Ιησού στον κόσμο μας και ότι αυτός ήταν ο Μεσσίας.

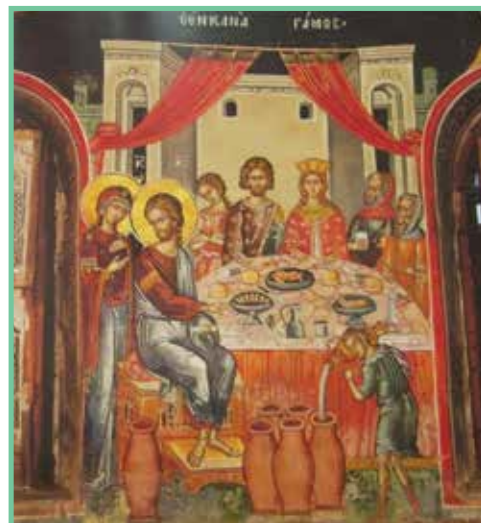
Ο γάμος στην Κανά

«Την τρίτη μέρα, γινόταν ένας γάμος στην Κανά της Γαλιλαίας. Ήταν εκεί και η μητέρα του Ιησού. Προσκάλεσαν λοιπόν και τον Ιησού και τους μαθητές Του στον γάμο. Κάποια στιγμή που τέλειωσε το κρασί, η μητέρα του Ιησού Του λέει: "Δεν έχουν κρασί". Της λέει ο Ιησούς: "Τι επεμβαίνεις εσύ στο δικό μου έργο, γυναίκα; Δεν ήρθε ακόμα η ώρα μου". Τότε η μητέρα

Του λέει στους υπηρέτες: "Κάντε ό,τι σας πει". Εκεί βρίσκονταν έξι πέτρινες στάμνες, που χωρούσαν η καθεμιά ογδόντα ως εκατόν είκοσι λίτρα. Χρειάζονταν για τον καθαρισμό που απαιτούσε ο ιουδαϊκός νόμος. Τότε ο Ιησούς λέει

στους υπηρέτες: "Γεμίστε τις στάμνες με νερό". Και τις γέμισαν ως απάνω. "Πάρτε τώρα" τους είπε, "και φέρτε να δοκιμάσει ο υπεύθυνος για το τραπέζι". Κι αυτοί του έφεραν. Μόλις όμως ο υπεύθυνος για το τραπέζι γεύτηκε το νερό που είχε γίνει κρασί, μην

Γάμος στην Κανά, Μεγάλο Μετέωρο-Μονή της Μεταμορφώσεως, νέο καθολικό 1552

ξέροντας την προέλευσή του, γιατί μόνο οι υπηρέτες που είχαν βάλει το νερό ήξεραν, φωνάζει τον γαμπρό και του λέει: "Όλος ο κόσμος προσφέρει πρώτα το καλό κρασί, κι όταν μεθύσουν, τότε φέρνει το κατώτερο· εσύ όμως φύλαξες το καλό κρασί ως αυτήν την ώρα". Αυτή ήταν η αρχή των σημείων του Ιησού στην Κανά της Γαλιλαίας. Έτσι φανέρωσε τη δόξα Του, και οι μαθητές Του πίστεψαν σ' Αυτόν» (Ιω. 2, 1-11).

Ας συνεργαστούμε ανά θρανίο για να αναδιηγηθούμε το θαυματουργό περιστατικό από τον γάμο στην Κανά από την πλευρά του υπεύθυνου για το τραπέζι και από την πλευρά δύο υπηρέτων που γέμισαν τις στάμνες με νερό. Ο υπεύθυνος για το τραπέζι μετά τη λήξη του γάμου μαθαίνει από τους υπηρέτες ότι ο Ιησούς μετέτρεψε το νερό σε κρασί και, στη συνέχεια, ενημερώνει τον γαμπρό και τη νύφη για το θαύμα που έκανε ο Ιησούς στον γάμο τους.

Θα σου πω μια ιστορία: Μια ιστορία που υπάρχει και στα τέσσερα ευαγγέλια για ένα θαύμα του Ιησού που δίνει τροφή σε πάνω από 5.000 ανθρώπους. Ας συνεργαστούμε σε δυάδες για να γράψουμε ένα πολύ μικρό κείμενο, όπου εξηγούμε στον μικρό/-ή μας αδερφό/-ή πώς και γιατί ο Ιησούς τάισε τόσοσους ανθρώπους. Πώς χόρτασαν πάνω από 5.000 άνθρωποι με μόλις πέντε άρτους και δύο ψάρια;

«Οι Απόστολοι επέστρεψαν και διηγήθηκαν στον Ιησού όλα όσα είχαν κάνει. Εκείνος τους πήρε μαζί Του κι αναχώρησαν μόνοι τους σε μια έρημη περιοχή κοντά στην πόλη που λεγόταν Βηθσαιδά. Ο όχλος, όμως, τους αντιλήφθηκε και Τον ακολούθησε. Εκείνος τους δέχτηκε και τους μιλούσε για τη βασιλεία του Θεού και όσοι είχαν ανάγκη από θεραπεία τούς θεράπευσε. (Λκ. 9, 10-11). Όταν έπεσε το δειλινό, Τον πλησίασαν οι μαθητές Του και Του είπαν: «Ο τόπος είναι ερημικός και η ώρα πια περασμένη. Διώξε τον κόσμο να πάνε στα χωριά για ν' αγοράσουν φαγητά να φάνε». Ο Ιησούς όμως τους είπε: «Δεν υπάρχει λόγος να φύγουν, δώστε τους εσείς να φάνε». «Δεν έχουμε εδώ, παρά πέντε ψωμιά και δύο ψάρια»,

Ένα θαύμα ουσιαστικά είναι ένα αποκαλυπτικό «σημείο» της δύναμης και της αγάπης του Θεού για τον κόσμο μας και ιδιαίτερα για τους πάσχοντες ανθρώπους. Τα θαύματα αποδεικνύουν τη θεϊκότητα του Ιησού, αφού αυτά είναι εκδηλώσεις της νέας εποχής για την οποία μίλησαν στο παρελθόν και αυτοί ακόμα οι Προφήτες. Τα θαύματα δηλώνουν την έλευση της βασιλείας του Θεού στο πρόσωπο και στο έργο του Ιησού Χριστού.

Του απαντούν. «Φέρτε μού τα εδώ» τους λέει. Κι αφού πρόσταξε τον κόσμο να καθίσει για φαγητό πάνω στο χορτάρι, πήρε τα πέντε ψωμιά και τα δύο ψάρια, έστρεψε το βλέμμα Του στον ουρανό, τα ευλόγησε, έκοψε τα ψωμιά σε κομμάτια και τα έδωσε στους μαθητές, και οι μαθητές στο πλήθος. Έφαγαν όλοι και χόρτασαν. Και μάζεψαν τα περισσεύματα από τα κομμάτια, δώδεκα κοφίνια γεμάτα. Αυτοί που έφαγαν ήταν περίπου πέντε χιλιάδες άντρες, χωρίς τις γυναίκες και τα παιδιά» (Μτ. 14, 15-21).

Αντιστοίχιση: Τα θαύματα του Ιησού μπορούν να ενταχθούν σε τρεις κατηγορίες: Α) Ανατροπή των νόμων της φύσης, Β) Θεραπείες, Γ) Αναστάσεις. Ας συμπληρώσουμε τον παρακάτω πίνακα και ας τοποθετήσουμε το κάθε θαύμα στη σωστή κατηγορία: το θαύμα στον εκ γενετής τυφλό, ο πολλαπλασιασμός των άρτων, η ανάσταση του Λαζάρου, η κατάπαυση της τρικυμίας, η ξήρανση της άκαρπης συκιάς, το θαύμα στον παράλυτο, η θεραπεία των δέκα λεπρών, η ανάσταση της κόρης του Ιάιριου, το θαύμα στον γάμο στην Κανά, η θεραπεία του επιληπτικού αγοριού.

Ανατροπή των νόμων της φύσης	Θεραπείες	Αναστάσεις

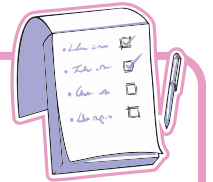
Υπάρχουν και στις μέρες μας άνθρωποι που ενδιαφέρονται για τον πόνο των άλλων. Ας διαβάσουμε το παρακάτω κείμενο για τον *ιεραπόστολο** πατέρα Θεμιστοκλή Αδαμόπουλο στη Σιέρα Λεόνε και, σε ένα χαρτί, ας διατυπώσουμε τις σκέψεις μας για το έργο του. Σε ένα σχοινί που έχουμε κρεμάσει στην τάξη, ας στερεώσουμε τα χαρτιά μας με μανταλάκια, όπου εκεί μπορούμε να τα διαβάσουμε όλοι/όλες.

Μία από τις φτωχότερες χώρες του κόσμου είναι η Σιέρα Λεόνε στην Αφρική. Εκεί, θέλησε να εργαστεί ιεραποστολικά ο πατέρας Θεμιστοκλής Αδαμόπουλος, καθηγητής Πανεπιστημίου από την Αυστραλία. Προερχόμενος από μια πλούσια χώρα, ο πατέρας Θεμιστοκλής βρέθηκε σε μια χώρα που δεν υπάρχει το ηλεκτρικό ρεύμα, το στρώμα, τα παπούτσια, όπου το αντίδωρο που παίρνουν τα παιδιά στη Θεία Λειτουργία μπορεί να είναι το φαγητό της ημέρας τους. Σήμερα, με τις ενέργειες του πατέρα Θεμιστοκλή, η Σιέρα Λεόνε διαθέτει δύο μεγάλους Ιερούς Ναούς, παιδικό σταθμό, δημοτικό και γυμνάσιο 1.500 μαθητών, Ορθόδοξο Πανεπιστήμιο, σχολή ραπτικής για τις γυναίκες τρόφιμους της εθνικής φυλακής της Σιέρα Λεόνε κι έναν οικισμό για θύματα ακρωτηριασμού λόγω πολιομυελίτιδας και εμφυλίων συγκρούσεων. Ο πατέρας Θεμιστοκλής δεν ήξερε ότι υπήρχε τέτοια θλίψη στον πλανήτη μας και όπως λέει χαρακτηριστικά: «Η Αφρική είναι μια καμπάνα που μας χτυπάει και μας λέει "εσείς οι πλούσιοι, τι κάνετε;"».

Ανακτήθηκε από

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1)

Ας σκεφτούμε σε δυάδες τρόπους για να βοηθήσουμε συνανθρώπους μας που βρίσκονται σε ανάγκη. Έπειτα, ας μοιραστούμε τις σκέψεις μας με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας.

.....

.....

.....

2) Κυκλώνουμε Σ ή Λ, αναλόγως αν οι προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες.

A.	Η Παλαιά Διαθήκη είναι γεμάτη προφητείες για τη Γέννηση του Μεσσία Χριστού.	Σ	Λ
B.	Για τα παιδικά χρόνια του Ιησού γνωρίζουμε αρκετά στοιχεία.	Σ	Λ
Γ.	Η Υπαπαντή του Ιησού είναι η υποδοχή στον Ναό από τον προφήτη Συμεών.	Σ	Λ
Δ.	Ο Ιησούς όταν ήταν 14 ετών πήγε με τους γονείς Του στην Ιερουσαλήμ για το Πάσχα.	Σ	Λ
Ε.	Τα Θεοφάνια είναι ετήσια εορτή ανάμνησης της Βάπτισης του Ιησού Χριστού.	Σ	Λ
ΣΤ.	Τα Θεοφάνια εορτάζονται στις 8 Ιανουαρίου.	Σ	Λ

11η Θεματική Ενότητα - «Αγαπάτε αλλήλους»

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

- Ο Θεός μάς αγαπάει άνευ όρων;
- Ενδιαφέρεται μόνο ο Θεός για όλους τους ανθρώπους ή οφείλουμε και εμείς να αγαπάμε και να βοηθάμε τους άλλους, είτε είναι φίλοι μας είτε ξένοι;

A) Ο Θεός είναι πατέρας όλων

πτώση, μετάνοια, ικεσία, επανένωση

Η οικογένεια Χόιτ

Η ιστορία του Ντικ Χόιτ είναι συγκλονιστική. Για περισσότερο από 20 χρόνια έτρεχε σε μαραθωνίους σπρώχνοντας το αναπηρικό καρότσι του τετραπληγικού γιου του Ρικ, που γεννήθηκε με εγκεφαλική παράλυση. Όταν ο Ρικ ήταν 11 ετών, οι γιατροί κατάφεραν να συνδέσουν την κίνηση του εγκεφάλου του με τον

κέρσρα του υπολογιστή και έτσι να επικοινωνήσει

με τους γονείς του και να φοιτήσει για πρώτη φορά σε σχολείο. Μετά από λίγο καιρό, το σχολείο του Ρικ διοργάνωσε έναν αγώνα δρόμου με σκοπό τη συγκέντρωση χρημάτων για έναν συμμαθητή του που είχε ένα ατύχημα και έμεινε παράλυτος. Ο Ρικ Χόιτ ζήτησε από τον πατέρα του να πάρουν μέρος στον αγώνα, όπως και έγινε. Το τέλος του αγώνα βρήκε τον πατέρα Χόιτ εξαντλημένο, αλλά όταν ο γιος του Ρικ τού είπε ότι όταν έτρεχαν αισθάνθηκε σαν να μην είναι ανάπηρος, όλα άλλαξαν. Συνολικά οι δυο τους έτρεξαν περισσότερους από 1.000 αγώνες και δεκάδες μαραθωνίους, με το ρεκόρ τους να είναι 2 ώρες και 40 λεπτά!

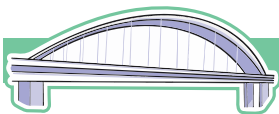
Ανακτήθηκε από:

Ας συνεργαστούμε σε δυάδες για να απαντήσουμε στις παρακάτω ερωτήσεις:

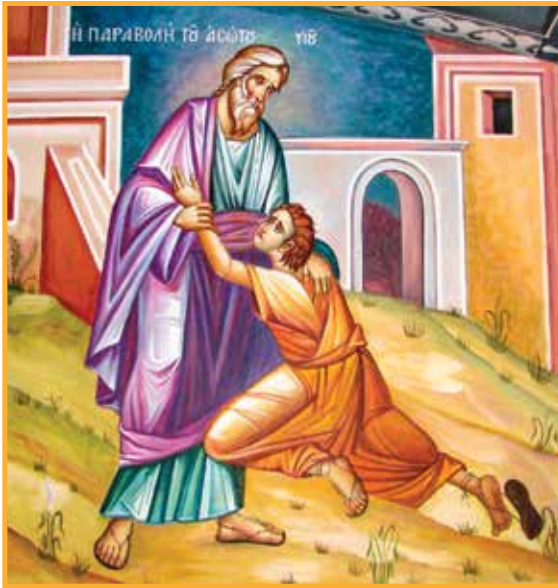
- Τι σκέφτεστε για αυτό που έκανε ο πατέρας για τον γιο του;

- Αν μπορούσατε να ρωτήσετε κάτι τον Ντικ ή τον Ρικ Χόιτ, τι θα ήταν αυτό;

Ας σκεφτούμε αν έχουμε ακούσει ξανά τη φράση «άσωτος υιός» και, αφού συζητήσουμε σε δυάδες, ας αναρωτηθούμε από πού προέρχεται η φράση αυτή.

Ο άσωτος υιός
Κόλλια Νότα,
Ι. Ν. Αγ. Γεωργίου
Βέλο Κορινθίας, 2015

Ο άσωτος υιός

Ας διαβάσουμε την ευαγγελική περικοπή με την παραβολή του «σπλαχνικού πατέρα ή του ασώτου υιού». Ας παρατηρήσουμε πώς αυτή οπτικοποιείται στην παραπάνω εικόνα. Υπογραμμίζουμε έπειτα τους στίχους που γίνονται εικόνα από το ευαγγέλιο του Λουκά.

Τους είπε επίσης ο Ιησούς: «Κάποιος άνθρωπος είχε δύο γιους. Ο μικρότερος απ' αυτούς είπε στον πατέρα του: "Πατέρα, δώσε μου το μερίδιο της περιουσίας που μου αναλογεί"· κι εκείνος τους μοίρασε την περιουσία. Ύστερα από λίγες μέρες, ο μικρότερος γιος τα μάζεψε όλα κι έφυγε σε χώρα μακρινή. Εκεί σκόρπισε την περιουσία του κάνοντας άσπλητη ζωή [...] Τελικά, συνήλθε και είπε: "Πόσοι εργάτες του πατέρα μου έχουν περίσσιο ψωμί, κι εγώ εδώ πεθαίνω της πείνας! Θα σηκωθώ και θα πάω στον πατέρα μου και θα του πω: "Πατέρα, αμάρτησα στον Θεό και σ' εσένα· δεν είμαι άξιος πια να λέγομαι γιος σου· κάνε με σαν έναν από τους εργάτες σου" [...] Ενώ ήταν ακόμη μακριά, τον είδε ο πατέρας του, τον σπλαχνίστηκε, έτρεξε, τον αγκάλιασε σφιχτά και τον καταφιλούσε. Τότε ο γιος του τού είπε: "Πατέρα, αμάρτησα στον Θεό και σ' εσένα και δεν αξίζω να λέγομαι παιδί σου". Ο πατέρας όμως γύρισε στους δούλους του και τους διέταξε: "Βγάλτε γρήγορα την καλύτερη στολή και ντύστε τον· φορέστε του δαχτυλίδι στο χέρι και δώστε του υποδήματα. Φέρτε το σιτευτό μοσχάρι και σφάξτε το να φάμε και να ευφρανθούμε, γιατί αυτός ο γιος μου ήταν νεκρός και αναστήθηκε, ήταν χαμένος και βρέθηκε" [...] Ο μεγαλύτερος γιος του βρισκόταν στο χωράφι· και καθώς ερχόταν και πλησίαζε στο σπίτι, άκουσε μουσικές και χορούς. Φώναξε, λοιπόν, έναν από τους υπηρέτες και ρώτησε να μάθει τι συμβαίνει. Εκείνος του είπε: "Γύρισε ο αδερφός σου, κι ο πατέρας σου έσφαξε το σιτευτό μοσχάρι, γιατί του ήρθε πίσω γερός". Αυτός τότε θύμωσε και δεν ήθελε να μπει μέσα. Ο πατέρας του βγήκε και τον παρακαλούσε, εκείνος όμως του αποκρίθηκε: "Εγώ τόσα χρόνια σού δουλεύω και ποτέ δεν παράκουσα καμιά εντολή σου· κι όμως σ' εμένα δεν έδωσες ποτέ ένα κασίκι για να ευφρανθώ με τους φίλους μου. Όταν όμως ήρθε αυτός ο γιος σου, που κατασπατάλησε την περιουσία σου με πόρνες, έσφαξες για χάρη του το σιτευτό μοσχάρι". Κι ο πατέρας του τού απάντησε: "Παιδί μου, εσύ είσαι πάντοτε μαζί μου κι ό,τι είναι δικό μου είναι και δικό σου. Έπρεπε όμως να ευφρανθούμε και να χαρούμε, γιατί ο αδερφός σου αυτός ήταν νεκρός κι αναστήθηκε, ήταν χαμένος και βρέθηκε"» (Λκ. 15, 11-32).

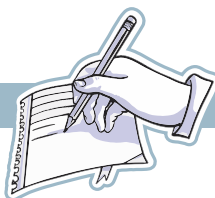
Παραβολές:

Μικρές διηγήσεις που χρησιμοποιούσε ο Ιησούς, με έννοιες βαθύτερες και ουσιαστικότερες. Ο κόσμος την εποχή του Ιησού εκφραζόταν περισσότερο με σύμβολα, εικόνες και μύθους. Τα μηνύματα ήταν πιο εύκολο τότε να φτάσουν βαθιά στις καρδιές των ανθρώπων, να τους συγκινήσουν και να διεγείρουν τη φαντασία τους με εικόνες ζωντανές, προερχόμενες από τη φύση και τη ζωή.

Κατά την Ιουδαϊκή παράδοση,

μόνο μετά τον θάνατο του πατέρα της οικογένειας έπαιρνε κάθε γιος το μερίδιό του από την πατρική περιουσία. Ο πρωτότοκος γιος κληρονομούσε τα 2/3 από την πατρική περιουσία και οι υπόλοιποι γιοι μοιράζονταν το 1/3 σε ίσα μερίδια. Οι κόρες δεν κληρονομούσαν τίποτα. Για τον Ιουδαίο ακροατή, με την εκτροφή των γουρουνιών που θεωρούνταν ακάθαρτα ζώα, ο νεότερος γιος αρνείται τη θρησκευτική και εθνική του ταυτότητα. Φτάνει στο έσχατο σημείο της ηθικής του πτώσης, καθώς λόγω του επαγγέλματός του γίνεται και αυτός ακάθαρτος και δεν μπορεί να τηρεί πια ούτε την αργία του Σαββάτου.

Ας σκεφτούμε πώς μας φαίνεται η πράξη του πατέρα να συγχωρέσει τον μικρότερο γιο του, που σπατάλησε το μερίδιο της πατρικής περιουσίας του, και να τον δεχτεί πίσω. Γιατί άραγε τον συγχώρεσε;

Ο Ροντέν εμπνεύστηκε από την παραβολή του «ασώτου υιού». Το έργο του αναπαριστά τη στιγμή της συγγνώμης του υιού-ανθρώπου προς τον Πατέρα-Θεό. Ο Ροντέν τόνισε τον όγκο των μυών και, σε ορισμένα σημεία, υπερέβαλε στη διάταση των τενόντων για να κάνει πιο έκδηλο το ξέσπασμα της μετάνοιας-ικεσίας του γιου προς τον πατέρα.

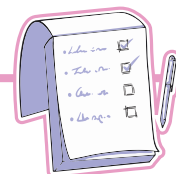

Rodin Auguste (1840 - 1917)
Ο άσωτος υιός

1. Ας χωριστούμε σε ομάδες 2 έως 4 ατόμων για να σχηματίσουμε με τα σώματά μας ένα ομαδικό «γλυπτό», το οποίο θα αποτελεί αναπαράσταση με τη μορφή εικόνας ενός αποσπάσματος από την παραβολή του «ασώτου υιού», που μας έκανε εντύπωση.
2. Ας παραμείνουμε σε ομάδες και κάθε ομάδα ας υποδυθεί από έναν ρόλο: 1) ο πατέρας, 2) ο άσωτος γιος, 3) ο μεγαλύτερος γιος, 4) ο υπηρέτης. Ας γράψουμε στο προσωπικό μας ημερολόγιο το πώς αισθανθήκαμε μετά το γεγονός της επιστροφής και της συγχώρεσής του γιου από τον πατέρα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Ας σκεφτούμε ποιο θεωρούμε καταλληλότερο τίτλο για την παραβολή. «Του σπλαχνικού πατέρα» ή «του ασώτου υιού»;

2. Ας λύσουμε ηλεκτρονικά την άσκηση.

Η παραβολή του ασώτου υιού

B) Ο καλός Σαμαρείτης

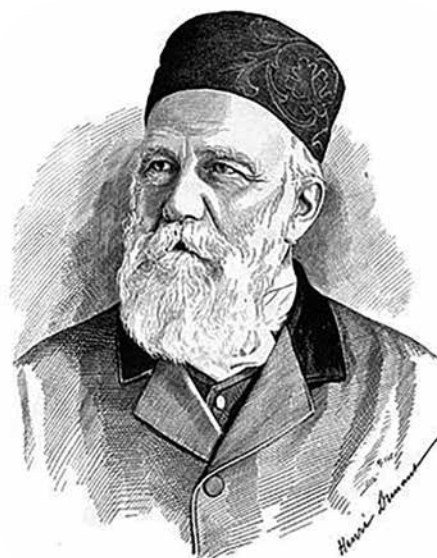
περίθαλψη, πλησίον, εθελοντής, ανακούφιση

Στο μάθημα της Ιστορίας μάθαμε για την οργάνωση του Ερυθρού Σταυρού. Εμπνευστής της οργάνωσης ήταν ο Ελβετός έμπορος Ερρίκος Ντυνάν, που έγινε αυτόπτης μάρτυρας της μάχης του Σολφερίνο το 1859 κατά τη διάρκεια του Β΄ Πολέμου της Ιταλικής Ανεξαρτησίας. Ο Ερρίκος Ντυνάν οργάνωσε υπηρεσίες πρώτων βοηθειών για τους 40.000 Γάλλους, Ιταλούς και Αυστριακούς τραυματίες. Με

το έργο του «Ανάμνηση από το Σολφερίνο» (1862), πρότεινε να δημιουργηθούν σε όλες τις χώρες εθελοντικές οργανώσεις περίθαλψης χωρίς φυλετικές ή θρησκευτικές διακρίσεις. Στη Γενεύη το 1864 ίδρυσε τον Ερυθρό Σταυρό και σχημάτισε τις πρώτες εθνικές οργανώσεις. Το 1901 τιμήθηκε με το πρώτο Νόμπελ Ειρήνης.

Ας γράψουμε σε ένα χαρτί τη γνώμη μας για την πρωτοβουλία που ανέλαβε ο Ερρίκος Ντυνάν να οργάνώσει υπηρεσίες πρώτων βοηθειών για τους στρατιώτες και από τα δύο μέτωπα και τη μετέπειτα δράση του για να δημιουργηθούν εθελοντικές οργανώσεις περίθαλψης σε όλες τις χώρες. Κατόπιν, ας κολλήσουμε τα χαρτιά στον πίνακα της τάξης, όπου όλοι/όλες μπορούμε να τα διαβάσουμε και να τα συζητήσουμε.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

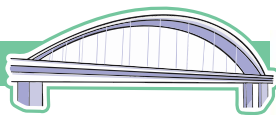
.....

.....

.....

.....

.....

Στο σχολείο μας ήρθαν εκπαιδευτές-νοσηλευτές του Ερυθρού Σταυρού για να μας δείξουν πώς να προσφέρουμε πρώτες βοήθειες. Μας ενημέρωσαν ότι υπάρχει Σχολή Εφήβων Σαμαρειτών, όπου μπορούμε να συμμετέχουμε όταν τελειώσουμε το Γυμνάσιο.

Σαμαρείτες

Οι Σαμαρείτες ήταν μια ανάμεικτη φυλή από Ιουδαίους, Βαβυλωνίους, Σύριους κ.ά. Οι Ιουδαίοι δεν τους θεωρούσαν γνήσιους πατριώτες και το μίσος μεταξύ τους ήταν μεγάλο.

Ας σκεφτούμε αν θα θέλαμε να γίνουμε εθελοντές Σαμαρείτες και να προσφέρουμε και εμείς τη βοήθειά μας σε όσους ανθρώπους βρίσκονται σε ανάγκη.

Ο καλός Σαμαρείτης

Ο Ιησούς λέει την παραβολή του «καλού Σαμαρείτη» σε έναν Ιουδαίο νομοδιδάσκαλο, για να μας διδάξει πως μπορούμε και εμείς να κάνουμε το καλό, όσο περιφρονημένο και να είναι το όνομα και η φήμη μας.

«Κάποιος νομοδιδάσκαλος παρουσιάστηκε στον Ιησού, και για να Τον φέρει σε δύσκολη θέση Του είπε: "Διδάσκαλε, τι πρέπει να κάνω για να κερδίσω την αιώνια ζωή;" Ο Ιησούς τον ρώτησε: "Ο νόμος τι γράφει;" Εκείνος απάντησε: "Ν' αγαπάς τον Κύριο τον Θεό σου μ' όλη την καρδιά σου και μ' όλη την ψυχή σου, μ' όλη τη δύναμή σου και μ' όλο τον νου σου· και τον πλησίον σου όπως τον εαυτό σου". "Πολύ σωστά απάντησες" του είπε ο Ιησούς· "αυτό κάνε και θα ζήσεις". Εκείνος, όμως, θέλοντας να δικαιολογήσει τον εαυτό του, είπε στον Ιησού: "Και ποιος είναι ο πλησίον μου;"

Πήρε τότε αφορμή ο Ιησούς και είπε: "Κάποιος άνθρωπος, κατεβαίνοντας από τα Ιεροσόλυμα για την Ιερικώ, έπεσε πάνω σε ληστές. Αυτοί τον ξεγύμνωσαν, τον τραυμάτισαν και έφυγαν παρατώντας τον μισοπεθαμένο. Από εκείνο τον δρόμο έτυχε να κατεβαίνει και κάποιος ιερέας, ο οποίος τον είδε, αλλά τον προσπέρασε χωρίς να του δώσει σημασία. Το ίδιο και κάποιος Λευίτης, που περνούσε από εκείνο το μέρος· παρόλο που τον είδε κι αυτός, τον προσπέρασε χωρίς να του δώσει σημασία. Κάποιος όμως Σαμαρείτης που ταξίδευε, ήρθε προς το μέρος του, τον είδε και τον σπλαχνίστηκε. Πήγε κοντά του, άλειψε τις πληγές του με λάδι και κρασί και τις έδεσε καλά. Μάλιστα, τον ανέβασε στο δικό του το ζώο, τον οδήγησε στο πανδοχείο και φρόντισε γι' αυτόν. Την άλλη μέρα φεύγοντας έβγαλε κι έδωσε στον πανδοχέα δύο δηνάρια και του είπε: 'φρόντισέ τον, κι ό,τι παραπάνω ξοδέψεις, εγώ όταν ξαναπεράσω θα σε πληρώσω'. Ποιος, λοιπόν, απ' αυτούς τους τρεις κατά τη γνώμη σου αποδείχτηκε 'πλησίον' εκείνου που έπεσε στους ληστές;" Ο νομοδιδάσκαλος απάντησε: "Εκείνος που τον σπλαχνίστηκε".

Τότε ο Ιησούς του είπε: "Πήγαινε, και να κάνεις κι εσύ το ίδιο"» (Λκ. 10, 25-37).

Πού είναι η παγίδα;

Ο νομοδιδάσκαλος έψαχνε να βρει κάποιο λάθος του Χριστού ενάντια στον Μωσαϊκό Νόμο, ώστε να Τον κατηγορήσει μετά και να Τον ενοχοποιήσει. Ο Κύριος γνωρίζει τι είχε ο νομοδιδάσκαλος στην καρδιά του, αλλά πιάστηκε ο ίδιος στην παγίδα του, γιατί δε γνώριζε ο νομοδιδάσκαλος ποιος είναι ο πλησίον του.

Ποιοι ήταν οι λευίτες;

Οι λευίτες ήταν υπεύθυνοι για την τάξη και την καθαριότητα του Ναού. Το θύμα της ληστείας ήταν Ιουδαίος συμπατριώτης του ιερέα και του Λευίτη και έπρεπε να τον φροντίσουν ως πλησίον.

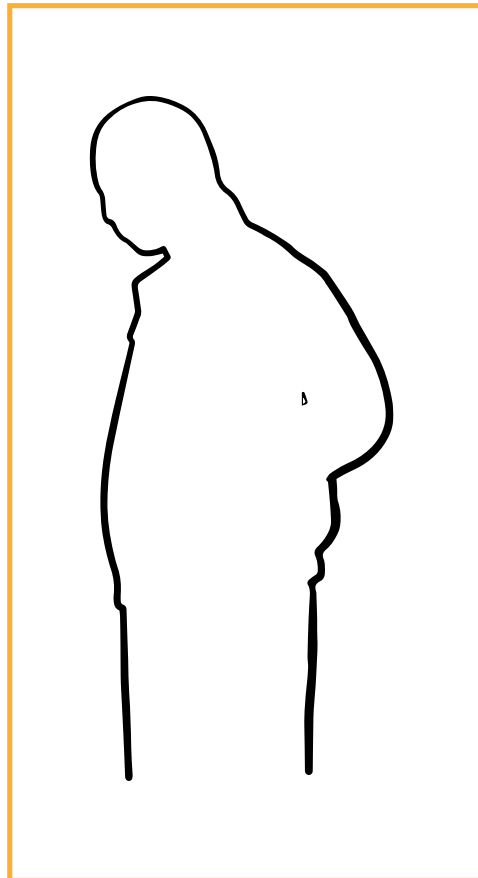
Ο πλησίον

1. Ας συνεργαστούμε σε ομάδες και κάθε ομάδα ας αναλάβει να απαντήσει σε ένα ερώτημα. Στην ολομέλεια ας παρουσιάσουμε τις απαντήσεις και ας συζητήσουμε.

- **Ποιο** είναι το θέμα της παραβολής;
.....
- **Πότε** λέει αυτήν την παραβολή ο Ιησούς;
.....
- **Πού** υποτίθεται ότι διαδραματίζεται η ιστορία της παραβολής;
.....
- **Πώς** συμπεριφέρθηκε ο ιερέας, ο Λευίτης και ο Σαμαρείτης όταν συνάντησαν τον τραυματία;
.....
- **Ποιος** είναι ο κεντρικός ήρωας της παραβολής;
.....
- **Γιατί** λέει ο Ιησούς αυτήν την ιστορία στον νομοδιδάσκαλο;
.....

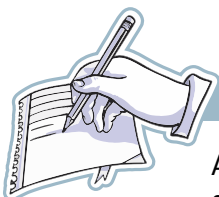
2. Ας συνεργαστούμε σε δυάδες για να γράψουμε μέσα στο περίγραμμα σκέψεις ή συναισθήματα του «καλού Σαμαρείτη» της παραβολής του Ιησού και εκτός του περιγράμματος σκέψεις και συναισθήματα δικά μας.

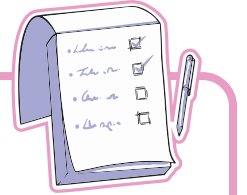
Ενώ ο ιερέας σταμάτησε για λίγο και είδε τον πληγωμένο κι ο Λευίτης σταμάτησε κι αυτός για λίγο να τον δει, ο Σαμαρείτης φρόντισε τόσο την άμεση όσο και τη μελλοντική περιποίησή του. Δεν έδεσε απλά τις πληγές κι έπειτα τον άφησε στην άκρη του δρόμου. Δεν τον έφερε απλά στο πανδοχείο και τον άφησε εκεί. Ίσως τότε ο πανδοχέας να του είχε πει πως δεν είχε τα μέσα να φροντίσει τον πληγωμένο και θα τον πέταγε έξω. Τον πλήρωσε προκαταβολικά για τη φροντίδα και για τα έξοδά του. Υποσχέθηκε πως θα φροντίσει και στη συνέχεια τον πληγωμένο, πως θα ξαναγαυρίσει να τον επισκεφτεί και να πληρώσει στον πανδοχέα ότι άλλα έξοδα έκανε. Αυτό λέγεται «πληρότητα αγάπης». Όταν διαπιστώνεται πως αυτό δεν το έκανε αδερφός σε αδερφό, αλλά ένας Σαμαρείτης σε Ιουδαίο, ένας εχθρός σε εχθρό, πρέπει να πούμε πως αυτή είναι θεϊκή αγάπη. Αυτή είναι η εικόνα της αγάπης του Χριστού για το ανθρώπινο γένος.

Η παραβολή του καλού Σαμαρείτη

Ας χωριστούμε σε ομάδες και να επιλέξουμε έναν/μία συμμαθητή/-τρια που θα έχει έναν από τους παρακάτω ρόλους: 1) καλός Σαμαρείτης 2) αδερφός/-ή του καλού Σαμαρείτη, 3) συμπατριώτης/-τισσα του καλού Σαμαρείτη που τον κατηγορεί ότι βοήθησε έναν εχθρό, 4) συμπατριώτης/-τισσα του καλού Σαμαρείτη που τον επαινεί επειδή βοήθησε τον τραυματία, αν και Ιουδαίος. Ο/Η μαθητής/-τρια που θα υποδυθεί τον καλό Σαμαρείτη δέχεται ερωτήσεις από τους άλλους μαθητές/-τριες σχετικά με τις πράξεις, τα κίνητρα, τις αντιλήψεις, τις αξίες του/της, που τον/την οδήγησαν στο να βοηθήσει έναν εχθρό.

1.

Ας επιλέξουμε τη σωστή απάντηση και ας αιτιολογήσουμε έπειτα την απάντησή μας:

1. Ο Ιουδαίος ταξιδιώτης δέχτηκε επίθεση ληστών στον δρόμο από την Ιερουσαλήμ στη(ν):

- A** Δαμασκό **B** Ιεριχώ **Γ** Καπερναούμ **Δ** Αντιόχεια

2. Από την παραβολή συνάγεται το συμπέρασμα ότι «πλησίον» στη ζωή πρέπει να θεωρείται:

- A** Όποιος/-α μοιράζεται με μας **B** Όποιος/-α είναι συγγενής **Γ** Κάθε συνάνθρωπός μας
τις ίδιες ηθικές αξίες μας ανεξαιρέτως

3. Από όσα γνωρίζουμε από την εβραϊκή ιστορία, ο τραυματίας ταξιδιώτης είχε τις λιγότερες πιθανότητες να δεχθεί φροντίδα από:

- A** τον ιερέα **B** τον Λευίτη **Γ** τον Σαμαρείτη **Δ** κανέναν από τους παραπάνω

4. Ο Σαμαρείτης ήταν εκείνος που αποδείχτηκε «πλησίον» του πληγωμένου ταξιδιώτη επειδή:

- A** είδε τον τραυματία και τον προσέπερασε. **B** έδειξε έμπρακτα ευσπλαχνία προς τον συνάνθρωπο **Γ** αδιαφόρησε για τον τραυματία

2.

Ας γράψουμε κάτω από τον πίνακα το απόσπασμα από την ευαγγελική περικοπή του Λουκά, που αποτέλεσε έμπνευση για τους παρακάτω πίνακες.

Solimena Francesco
Εθνική Πινακοθήκη
18ος αι. μ.Χ.

John Runciman
Εθνική Πινακοθήκη Σκωτίας
18ος αι. μ.Χ.

Van Gogh
μουσείο Kröller-Müller
Οττερό, 1890

Rembrandt
μουσείο Wallace,
Λονδίνο, 1633

Ανακτήθηκε από

3. Ας συμπληρώσουμε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις:

συγχώρεση, φροντίζει, πατέρα, αγάπης, πρότυπο, πλησίον, επιστρέψει, Σαμαρείτη, παραβολές, αναγνωρίζει

Ο Ιησούς χρησιμοποιεί(1) για να αναδείξει βαθύτερες έννοιες. Σε μια τέτοια διήγηση μιλάει για έναν γιο που ζήτησε από τον(2) του το μερίδιο της πατρικής του περιουσίας και αφού τη σπατάλησε, αποφάσισε να(3) και να ζητήσει(4). Ο πατέρας τον(5) από μακριά, τρέχει, τον αγκαλιάζει και τον καταφιλά, κάτι που σύμφωνα με τα έθιμα της εποχής ήταν ασυνήθιστο για έναν άνθρωπο της ηλικίας και της οικονομικής επιφάνειας του πατέρα και δείχνει το μέγεθος της(6) του για το παιδί του. Παρόμοια, στην παραβολή του καλού(7), ο Ιησούς προβάλλει έναν εχθρό των Ιουδαίων ως(8) αγάπης στον συνάνθρωπο. Ο ήρωας της παραβολής(9) τόσο για την άμεση όσο και για τη μελλοντική περιποίηση του πληγωμένου Ιουδαίου και έτσι ο Ιησούς διδάσκει ποιος είναι πραγματικά ο(10).

12η Θεματική Ενότητα - Αποδοχή και συγχώρεση

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

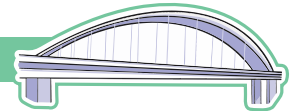
- Ο Χριστός αποδέχεται όλους τους ανθρώπους, άντρες, γυναίκες, παιδιά;
- Τι σημαίνει μετάνοια; Ποια είναι η μοιχαλίδα, ο Ζακχαίος και η Σαμαρείτισσα με τους οποίους ο Χριστός συνομιλεί;
- Γιατί ευλογεί ο Χριστός τα παιδιά;

A) Θύτης ή θύμα;

αμαρτία, συγχώρεση, συμπαράσταση, αποδοχή

Ο Δημήτρης είναι ο ταμίας της τάξης μας και σήμερα μας ανακοινώνει ότι πήρε τα χρήματα που μαζεύαμε για την εκδρομή μας στο τέλος της χρονιάς. Αγόρασε ένα κινητό, γιατί το δικό του έσπασε και οι γονείς του δεν του έδιναν χρήματα για άλλο. Παρ' όλα αυτά, μας ζητάει συγγνώμη και μας υπόσχεται να επιστρέψει τα χρήματα της εκδρομής μας από το χαρτζιλίκι του.

Ας σκεφτούμε πώς θα αντιδράσουμε. Θα τον συγχωρέσουμε ή όχι. Γιατί;

Ο ευαγγελιστής Λουκάς και ο Απόστολος Πέτρος στα κείμενά τους αναφέρουν πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε στους συνανθρώπους μας, έχοντας ως παράδειγμα προς μίμηση τον ίδιο τον Ιησού.

Ας υπογραμμίσουμε τα σπουδαιότερα σημεία με στίλο και τις έννοιες-κλειδιά με μαρκαδόρο.

«Μην κρίνετε τους συνανθρώπους σας, για να μη σας κρίνει κι εσάς ο Θεός. Μην τους καταδικάζετε, για να μη σας καταδικάσει κι εσάς ο Θεός. Συγχωρείτε, για να σας συγχωρήσει κι εσάς ο Θεός. Δίνετε, για να σας δώσει κι εσάς ο Θεός. Η δωρεά Του θα είναι πλούσια, άφθονη, τέλεια και ξέχειλη· γιατί, ό,τι μέτρο χρησιμοποιείτε για τους άλλους, το ίδιο θα χρησιμοποιήσει και για σας ο Θεός» (Λκ. 6, 37-38).

«Αυτός (ο Χριστός) αμαρτία δεν έκανε, και δόλος στο στόμα Του δεν βρέθηκε. Τις λοιδορίες δεν τις ανταπέδιδε, και όταν έπασχε δεν απειλούσε· εμπιστευόταν στον δίκαιο Κριτή. Αυτός σήκωσε τις αμαρτίες μας με το ίδιο Του το σώμα στον Σταυρό, για να πεθάνουμε κι εμείς ως προς την αμαρτία, και να ζήσουμε μέσα στο θέλημα του Θεού» (Α' Πέτρ. 2, 22-24).

Σύμφωνα με τη μωσαϊκή διάταξη, όταν μια έγγαμη γυναίκα απατούσε τον σύζυγό της, ο νόμος έλεγε ότι έπρεπε να θανατωθεί μαζί με τον συνεργό της (Δτ. 22, 23). Ο ευαγγελιστής Ιωάννης μας αναφέρει ότι οι επίσημοι ερμηνευτές του Ισραηλιτικού νόμου και οι *Φαρισαίοι** έψαχναν να βρουν μια κατηγορία κατά τον Ιησού. Πίστευαν ότι ο Ιησούς, με την οποιαδήποτε απάντηση που θα έδινε, θα φαινόταν είτε ως σκληρός τηρητής του νόμου και αφιλάνθρωπος αν λιθοβολούσε τη γυναίκα, είτε ως περιφρονητής του νόμου, εφόσον θα κήρυττε τον μη λιθοβολισμό της.

Ο Ιησούς συγχωρεί τη μοιχαλίδα

Ο Ιησούς πήγε [...] πάλι στον Ναό, κι όλο το πλήθος ερχόταν κοντά Του. Αυτός κάθισε και τους δίδασκε. Τότε οι δάσκαλοι του Νόμου και οι Φαρισαίοι φέρνουν μια γυναίκα που την είχαν πιάσει να διαπράττει μοιχεία· την έβαλαν στη μέση και Του είπαν: «Διδάσκαλε, αυτήν τη γυναίκα την έπιασαν επ' αυτοφώρω να διαπράττει μοιχεία*. Ο Μωυσής στον Νόμο μάς έχει δώσει εντολή να λιθοβολούμε τέτοιου είδους γυναίκες. Εσύ τι γνώμη έχεις;» Αυτό το 'λεγαν για να Του στήσουν παγίδα, ώστε να βρουν κάποια κατηγορία εναντίον Του. Ο Ιησούς τότε έσκυψε κάτω και με το δάχτυλο έγραφε στο χώμα. Καθώς όμως επέμεναν να Τον ρωτούν, σηκώθηκε πάνω και τους είπε: «Όποιος από σας είναι αναμάρτητος, ας ρίξει πρώτος πέτρα πάνω της». Κι έσκυψε πάλι κάτω κι έγραφε στο χώμα. Αυτοί όμως, όταν άκουσαν την απάντηση, άρχισαν με πρώτους τους γεροντότερους να φεύγουν ένας-ένας, μέχρι και τον τελευταίο· κι έμεινε μόνος ο Ιησούς και η γυναίκα στη μέση. Τότε σηκώθηκε όρθιος ο Ιησούς και τη ρώτησε: «Γυναίκα, πού είναι οι κατηγοροί σου; Κανένας δε σε καταδίκασε;» «Κανένας, Κύριε» απάντησε εκείνη. «Ούτε εγώ σε καταδικάζω» της είπε ο Ιησούς. «Πήγαινε, κι από δω και πέρα μην αμαρτάνεις πια» (Ιω. 8, 1-11).

Ας παρατηρήσουμε σε δυάδες την παρακάτω εικόνα με τον Ιησού και τη μοιχαλίδα και ας απαντήσουμε στις ερωτήσεις:

- Τι σκέφτεται η μοιχαλίδα όταν τη φέρνουν μπροστά στον Ιησού για να τη λιθοβολήσουν;

.....

- Τι αισθάνεται;.....

- Τι σκέφτονταν οι παρόντες στον λιθοβολισμό γι' αυτήν;

- Τι της λέει ο Ιησούς και γιατί;

- Τι σκέφτεται η μοιχαλίδα όταν ο Ιησούς τη συγχωρεί και της σώζει τη ζωή;.....

.....

Η Διάσωση της Μοιχαλίδας | Συλλογή εικόνων

Ας προσπαθήσουμε με όσα επεξεργαστήκαμε να εξηγήσουμε τις φράσεις του «Πάτερ ἡμῶν»: «ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν» (χάρισέ μας τα χρέη των αμαρτιών μας, όπως κι εμείς τα χαρίζουμε στους δικούς μας οφειλέτες) (Μτ. 6, 12).

Ο Ιησούς συγχωρεί μία αμαρτωλή γυναίκα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Ας συμπληρώσουμε τον διάλογο του Ιησού με τη μοιχαλίδα που σώζει από τον λιθοβολισμό.
Ας αντιστοιχίσουμε τις προτάσεις από τον πίνακα Α με τις προτάσεις από τον πίνακα Β.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α

1. Οι δάσκαλοι του Νόμου και οι Φαρισαίοι φέρνουν μια γυναίκα στον Ιησού που την είχαν πιάσει να διαπράττει μοιχεία·
2. «Ο Μωυσής στον Νόμο μάς έχει δώσει εντολή να λιθοβολούμε τέτοιου είδους γυναίκες».
3. Ο Ιησούς τότε έσκυψε κάτω και με το δάχτυλο έγραφε στο χώμα. Καθώς όμως επέμεναν να Τον ρωτούν, σηκώθηκε πάνω και τους είπε:
4. Τότε σηκώθηκε όρθιος ο Ιησούς και τη ρώτησε: «Γυναίκα, πού είναι οι κατηγοροί σου; Κανένας δε σε καταδίκασε;».
5. «Ούτε εγώ σε καταδικάζω» της είπε ο Ιησούς.

ΠΙΝΑΚΑΣ Β

- A. «Εσύ τι γνώμη έχεις;» Αυτό το 'λεγαν για να του στήσουν παγίδα, ώστε να βρουν κάποια κατηγορία εναντίον Του.
- B. «Κανένας, Κύριε» απάντησε εκείνη.
- Γ. «Πήγαινε, κι από δω και πέρα μην αμαρτάνεις πια».
- Δ. «Όποιος από σας είναι αναμάρτητος, ας ρίξει πρώτος πέτρα πάνω της».
- E. «Την έβαλαν στη μέση και Του είπαν: «Διδάσκαλε, αυτήν τη γυναίκα την έπιασαν επ' αυτοφώρω να διαπράττει μοιχεία».

1		2		3		4		5	
---	--	---	--	---	--	---	--	---	--

2.

Ας απαντήσουμε ατομικά στις παρακάτω ερωτήσεις:

Τι ήταν σ' αυτό το μάθημα νέο ή έκπληξη για εμάς;.....
.....
.....

B) «Τα μισά μου υπάρχουντα στους φτωχούς και κάτι ακόμα...»

αφύπνιση, υποδοχή, επιστροφή, ανταπόδοση

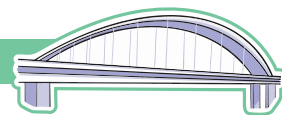
Ας σκεφτούμε 4 από τα υπάρχοντά μας που θεωρούμε σημαντικά: το κατοικίδιο μας, το κινητό μας τηλέφωνο, τον υπολογιστή μας ή κάτι άλλο. Ας τα καταγράψουμε σε δυάδες και έπειτα ας τα ανακοινώσουμε στην ολομέλεια της τάξης προκειμένου να συζητήσουμε τη σπουδαιότητά τους.

Ας παρατηρήσουμε την εικόνα και ας απαντήσουμε:

• Τι σκεφτόμαστε γι' αυτό που βλέπουμε;

• Τι είναι αυτό που μας κάνει να αναρωτιόμαστε;.....
.....

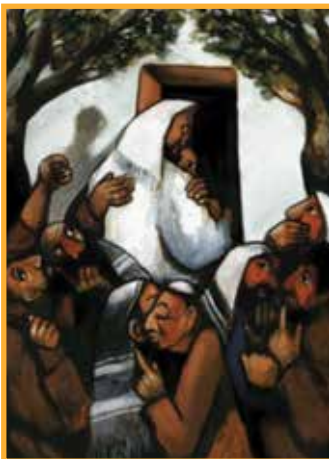

Ο τελώνης Ζακχαίος

Ο ευαγγελιστής Λουκάς μάς μιλάει για έναν πλούσιο, τον Ζακχαίο, που άλλαξε η ζωή του όταν συνάντησε τον Ιησού. Με τη συνοδεία Του ο Ιησούς φτάνει στην Ιεριχώ. Στην είσοδο της πόλης, ο λαός Τον υποδέχεται ως πραγματικό Μεσσία. Εδώ έχουμε και τη συνάντησή Του με τον αρχιτελώνη Ζακχαίο, πρόσωπο μισητό σε όλη την περιοχή εξαιτίας της απληστίας του.

«Ο Ιησούς μπήκε στην Ιεριχώ και περνούσε μέσα από την πόλη. Εκεί υπήρχε κάποιος που το όνομά του ήταν Ζακχαίος. Ήταν αρχιτελώνης και πλούσιος. Αυτός προσπαθούσε να δει ποιος είναι ο Ιησούς· δεν μπορούσε όμως εξαιτίας του πλήθους και γιατί ήταν μικρόσωμος. Έτρεξε, λοιπόν, μπροστά πριν από το πλήθος κι ανέβηκε σε μια συκομουριά για να Τον δει, γιατί θα περνούσε από κει.

Όταν έφτασε ο Ιησούς στο σημείο εκείνο, κοίταξε προς τα πάνω, τον είδε και του είπε: "Ζακχαίε, κατέβα γρήγορα, γιατί σήμερα πρέπει να μείνω στο σπίτι σου". Εκείνος κατέβηκε γρήγορα και Τον υποδέχτηκε με χαρά. Όλοι όσοι τα είδαν αυτά διαμαρτύρονταν κι έλεγαν ότι πήγε να μείνει στο σπίτι ενός αμαρτωλού. Τότε, σηκώθηκε ο Ζακχαίος και είπε στον Κύριο: "Κύριε, υπόσχομαι να δώσω τα μισά από τα υπάρχοντά μου στους φτωχούς και ν' ανταποδώσω στο τετραπλάσιο όσα έχω πάρει με απάτη". Ο Ιησούς, απευθυνόμενος σ' αυτόν, είπε: "Σήμερα αυτή η οικογένειά σώθηκε· γιατί κι αυτός ο τελώνης είναι απόγονος του Αβραάμ. Ο Υιός του Ανθρώπου ήρθε για ν' αναζητήσει και να σώσει αυτούς που έχουν χάσει τον δρόμο τους"» (Λκ. 19, 1-10).

Ο Ιησούς στο σπίτι του Ζακχαίου (Sieger Köder, 20^{ος} αι.)

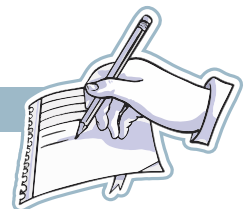
Ας παρατηρήσουμε σε δυάδες τις εικόνες του Ιησού με τον Ζακχαίο και ας απαντήσουμε στις ερωτήσεις:

- Τι σκεφτόταν ο Ζακχαίος όταν ανέβηκε στη συκομουριά;
- Τι σκεφτόταν ο Ζακχαίος όταν ο Χριστός του είπε να κατέβει γιατί σήμερα θα μείνει στο σπίτι του;
- Τι μπορεί να σκέφτονταν όσοι από το πλήθος άκουσαν ότι ο Χριστός θα μείνει στο σπίτι του Ζακχαίου;
- Τι μπορεί να σκέφτονταν αυτοί που άκουσαν τον Ζακχαίο να λέει ότι θα δώσει τα μισά υπάρχοντά του στους φτωχούς και θα ανταποδώσει στο τετραπλάσιο όσα είχε πάρει με απάτη;
- Τι έλεγαν μεταξύ τους αυτοί που άκουσαν τον Χριστό να λέει στον Ζακχαίο ότι σήμερα η οικογένειά του σώθηκε;

Οι τελώνες ήταν αυτοί που εισέπρατταν φόρους για λογαριασμό των Ρωμαίων, που είχαν κατακτήσει τους Εβραίους και όλους του Μεσογειακού λαούς. Εισέπρατταν παράνομα επιπλέον χρήματα και καταπατούσαν την αργία του Σαββάτου, καθώς έμποροι επισκέπτονταν την Παλαιστίνη για συναλλαγές κάθε μέρα, κάτι που υποχρέωνε και τους τελώνες να δουλεύουν κάθε μέρα.

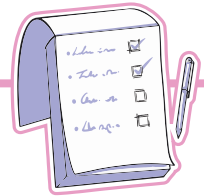
Ισραηλιτικός Νόμος για κλοπή: Σύμφωνα με τον Μωσαϊκό Νόμο (Εξ. 22, 1) αν κάποιος είχε κλέψει κάτι όφειλε να το ανταποδώσει τετραπλάσιο. Αυτή η αποκατάσταση θεωρούνταν έμπρακτη απόδειξη μετάνοιας.

Απόστολος Ζακχαίος: Λέγεται ότι μετά την Ανάληψη του Κυρίου, ο Ζακχαίος ακολούθησε τον Απόστολο Πέτρο, από τον οποίο και χειροτονήθηκε αργότερα Επίσκοπος Καισαρείας. Η μνήμη του εορτάζεται στις 20 Απριλίου.

Με όσα επεξεργαστήκαμε στο μάθημα, ας προσπαθήσουμε να συνθέσουμε έναν χάρτη εννοιών με τις ακόλουθες λέξεις (οι λέξεις να συνδέονται με συνδέσμους, βοηθητικά ρήματα «έχω, είμαι», προθέσεις κ.ά.): αφύπνιση, συνείδηση, μετάνοια, συγγνώμη, συγχώρεση, υποδοχή, αποδοχή, Ιησούς, Ζακχαίος, επιστροφή, ανταπόδοση, υπάρχοντα, συνάνθρωποι.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Κυκλώνουμε Σ ή Λ, αναλόγως αν οι προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες και αιτιολογούμε την απάντησή μας.

A. Ο Ζακχαΐος δεν παραδέχτηκε ποτέ ότι εξαπάτησε κάποιον.	Σ	Λ
B. Ο Ζακχαΐος αποτελεί πρότυπο μετανοημένου ανθρώπου.	Σ	Λ
Γ. Η ζωή του Ζακχαΐου αλλάζει όταν συναντά τον Ιησού.	Σ	Λ
Δ. Ο Ζακχαΐος υποσχέθηκε να δώσει μόνο τα μισά υπάρχοντά του στους φτωχούς.	Σ	Λ
Ε. Ο Ζακχαΐος, μετά τη συγχώρεσή του από τον Χριστό, συνέχισε να κλέβει και να εξαπατά.	Σ	Λ

2. _____
Ας σημειώσουμε με τη μορφή ημερολογίου όσα επεξεργαστήκαμε στο σημερινό μάθημα και ας αναφέρουμε, επίσης, τις απορίες και τους προβληματισμούς μας.

Η ιστορία του Ζακχαΐου
Κρεμάλα

.....

.....

.....

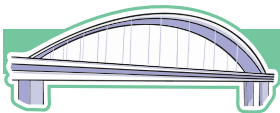
.....

Γ) Το νερό της αιώνιας ζωής

διάλογος, σεβασμός, ισότητα

Στην τάξη μας ήρθε ένας νέος μαθητής, που δεν μιλάει καλά ελληνικά. Αυτός και οι γονείς του είναι μετανάστες από τη Συρία. Ο/Η υπεύθυνος/-η εκπαιδευτικός της τάξης μάς ζήτησε να τον ξεναγήσουμε στο σχολείο και να του συστήσουμε τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς μας. Ας συζητήσουμε σε δυάδες αν θα δεχόμασταν να τον ξεναγήσουμε στο σχολείο ή όχι και γιατί.

Παρατηρώντας την εικόνα: Τι βλέπουμε; Τι σκεφτόμαστε γι' αυτό που βλέπουμε; Τι θα θέλαμε να μάθουμε σχετικά μ' αυτό που απεικονίζεται;

Vincenzo Catena
(1520-1530)

Ο διάλογος του Ιησού με τη Σαμαρείτισσα

«Έφτασε έτσι σε μια πόλη της Σαμαρείας που λεγόταν Συχάρ [...] Ο Ιησούς, κουρασμένος από την πεζοπορία, κάθισε κοντά στο πηγάδι· ήταν γύρω στο μεσημέρι [...] Έρχεται τότε μια γυναίκα από τη Σαμαρεία να βγάλει νερό. Ο Ιησούς της λέει: "Δώσ' μου να πω". Εκείνη Του απάντησε: "Εσύ είσαι Ιουδαίος κι εγώ Σαμαρείτισσα. Πώς μπορείς να μου ζητάς να σου δώσω νερό να πιεις;" (επειδή οι Ιουδαίοι αποφεύγουν κάθε επικοινωνία με τους Σαμαρείτες). Ο Ιησούς της απάντησε: "Αν ήξερες τη δωρεά του Θεού και ποιος είν' αυτός που σου λέει 'δώσ' μου να πω', τότε εσύ θα του ζητούσες κι εκείνος θα σου έδινε ζωντανό νερό". Του λέει η γυναίκα: "Κύριε, εσύ δεν έχεις ούτε καν κουβά, και το πηγάδι είναι βαθύ· από πού, λοιπόν, το 'χεις το τρεχούμενο νερό;" [...] Ο Ιησούς της απάντησε: "Όποιος πίνει απ' αυτό το νερό, θα διψάσει πάλι· όποιος όμως πει από το νερό που θα του δώσω εγώ, δε θα διψάσει ποτέ, αλλά το νερό που θα του δώσω θα γίνει μέσα του μια πηγή που θ' αναβλύζει νερό ζωής αιώνιας". [...] Του λέει η γυναίκα: "Κύριε, βλέπω ότι εσύ είσαι προφήτης· οι προπάτορές μας λάτρεψαν τον Θεό σ' αυτό το βουνό· εσείς, όμως, λέτε ότι στα Ιεροσόλυμα βρίσκεται ο τόπος όπου πρέπει κανείς να Τον

λατρεύει". "Πίστεψέ με, γυναίκα" της λέει τότε ο Ιησούς, "είναι κοντά ο καιρός που δε θα λατρεύετε τον Πατέρα ούτε σ' αυτό το βουνό ούτε στα Ιεροσόλυμα [...] Είναι όμως κοντά ο καιρός, ήρθε κιόλας, που οι πραγματικοί λάτρες θα λατρεύσουν τον Πατέρα με τη δύναμη του Πνεύματος [...] Ο Θεός είναι Πνεύμα. Κι αυτοί που Τον λατρεύουν πρέπει να Τον λατρεύουν με τη δύναμη του Πνεύματος, που φανερώνει την αλήθεια". Του λέει τότε η γυναίκα: "Ξέρω ότι θα έρθει ο Μεσσίας, δηλαδή ο Χριστός· όταν έρθει Εκείνος, θα μας τα εξηγήσει όλα". "Εγώ είμαι" της λέει ο Ιησούς, "εγώ, που σου μιλάω αυτήν τη στιγμή" [...] Τότε, η γυναίκα άφησε τη στάμνα της, πήγε στην πόλη κι άρχισε να λέει στον κόσμο: "Ελάτε να δείτε έναν άνθρωπο που μου είπε όλα όσα έχω κάνει στη ζωή μου· μήπως αυτός είναι ο Μεσσίας;" Βγήκαν, λοιπόν, από την πόλη κι έρχονταν σ' Αυτόν [...] Πολλοί από τους Σαμαρείτες εκείνης της πόλης πίστεψαν σ' Αυτόν [...] κι έλεγαν στη γυναίκα: "Η πίστη μας δε στηρίζεται πια στα δικά σου λόγια· γιατί εμείς οι ίδιοι Τον έχουμε τώρα ακούσει και ξέρουμε πως πραγματικά αυτός είναι ο Σωτήρας του κόσμου, ο Χριστός» (Ιω. 4, 5-42).

Ας συνεργαστούμε σε ομάδες και κάθε ομάδα ας αναλάβει να απαντήσει σε ένα ερώτημα. Ας παρουσιάσουμε τις απαντήσεις στην ολομέλεια και ας συζητήσουμε.

- **Ποια** πρόσωπα συμμετέχουν στη συζήτηση που μας σώζει ο ευαγγελιστής Ιωάννης;
- **Πού** γίνεται η συζήτηση αυτή;
- **Πότε** γίνεται αυτή η συζήτηση;
- **Ποιο** είναι το θέμα για το οποίο συζητούν τα παραπάνω πρόσωπα;
- **Πώς** συμπεριφέρονται τα πρόσωπα μετά το τέλος της συζήτησης;
- **Γιατί** συμπεριφέρονται με τον συγκεκριμένο τρόπο;

Ο Διάλογος του Ιησού με τη Σαμαρείτισσα
Συλλογή Εικόνων

Η τυχαία συνάντηση του Ιησού με τη Σαμαρείτισσα, τη μετέπειτα αγία Φωτεινή, φέρνει αντιμέτωπους δυο διαφορετικούς κόσμους. Ο ένας εκπροσωπούσε τον παραδοσιακό ιουδαϊκό κόσμο των εκλεκτών του Θεού και η Σαμαρείτισσα τον κόσμο των αλλοεθνών (από διαφορετικά έθνη) και αλλοθρήσκων (με άλλα θρησκευτικά πιστεύω).

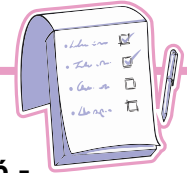
Αγία Φωτεινή, η Σαμαρείτισσα. Τιμάται από την Εκκλησία κατά την Κυριακή της Σαμαρείτιδος, την 4η Κυριακή μετά το Πάσχα, καθώς και στις 26 Φεβρουαρίου. Η αγία Φωτεινή βαπτίστηκε από τους Αποστόλους την ημέρα της Πεντηκοστής μετά την Ανάσταση του Κυρίου. Μαρτύρησε στη Ρώμη, όταν αυτοκράτορας ήταν ο Νέρωνας, μαζί με τις αδερφές της και τους γιους της.

Φορητή εικόνα της Αγίας Φωτεινής του 1876 στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Αγίου Στεφάνου Αττικής

Ας σημειώσουμε στο τετράδιό μας όσα μάθαμε από τη στάση του Ιησού απέναντι στη Σαμαρείτισσα για την αποδοχή των γυναικών, των αλλοεθνών και αλλοθρήσκων ως ισότιμων μεταξύ όλων των ανθρώπων. Ας διατυπώσουμε σκέψεις για τη θέση αυτών χτες και σήμερα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Ας συμπληρώσουμε τα κενά με τις λέξεις που δίνονται.

Ιησούς - πνεύμα - Σαμάρειας - πατέρας - Ιεροσολύμων - προφήτη - ναούς - Θεό - τόπο - αμαρτωλή - λαών - σωτηρία - Ιουδαίοι - λατρεύουμε

Το θέμα της συζήτησης του Ιησού με τη Σαμαρείτισσα είναι η λύτρωση και η (1)..... Η Σαμαρείτισσα ρωτά τον Ιησού, τον Οποίο θεωρεί «(2).....», σχετικά με τη φύση και τους χώρους λατρείας του Θεού και για τον Μεσσία. Ο (3)..... δε διστάζει να αποκαλύψει ότι Αυτός είναι ο Μεσσίας, έστω και προς μια (4)..... γυναίκα. Ανοίγει την πόρτα για τη σωτηρία όλης της (5)..... και κατ' επέκταση και όλων των (6)..... και εθνών της γης. Οι Σαμαρείτες λάτρευαν και αυτοί τον αληθινό (7)....., οικοδομώντας τα ιερά πάνω σε κορυφές βουνών, ενώ οι (8)..... λάτρευαν τον Θεό σε (9)....., που έκτιζαν μέσα σε πόλεις και χωριά και ιδιαίτερα στην ιερή πόλη των (10)..... Για τον Ιησού το βάρος πέφτει όχι στον (11)..... λατρείας αλλά στο (12)..... και στους σκοπούς της λατρείας. Ο Ιησούς αποκαλύπτει ότι δεν καλούμαστε να (13)..... κάποιον Θεό που δε γνωρίζουμε, αλλά έναν Θεό που γνωρίζουμε καλά και που είναι (14)..... μας.

2. Ας βρούμε τις λέξεις μέσα στο κρυπτόλεξο.

Ο Διάλογος του Ιησού με τη Σαμαρείτισσα

3. Ας σκεφτούμε όλα όσα είπαμε σήμερα στην τάξη και ας γράψουμε έναν άλλο τίτλο για το σημερινό μάθημα.

.....

Δ) Τα παιδιά την εποχή του Χριστού και σήμερα

αθωότητα, ειλικρίνεια, εμπιστοσύνη, ευλογία

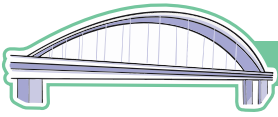

Ας διαβάσουμε τις ιστορίες των παιδιών που ακολουθούν και, αφού παρατηρήσουμε τις φωτογραφίες, ας σκεφτούμε τι έχουμε να πούμε για τις ιστορίες αυτές. Η Χέμα ζει στην Ινδία. Εργάζεται σε μια επιχείρηση κεροποιίας για να μπορέσει να ζήσει την οικογένειά της. Πολλές φορές μεταφέρει τούβλα στο κεφάλι της. Ο Μοχαμεντίν έφτασε από το Χαλέπι στην Τουρκία πριν από μερικά χρόνια. Δουλεύει σε μια βιοτεχνία. Ράβει ετικέτες σε επώνυμα ρούχα και τα τοποθετεί προσεκτικά σε πλαστικές σακούλες για να πουληθούν στην Ευρώπη. Σε παγκόσμιο επίπεδο εκτιμάται ότι το 2021, 160 εκατομμύρια παιδιά, ηλικίας από 5 έως 17 ετών, παραμένουν θύματα εργασιακής εκμετάλλευσης. Η 12η Ιουνίου έχει οριστεί από τα Ηνωμένα Έθνη ως παγκόσμια ημέρα κατά της παιδικής

εργασίας που κλέβει από τα παιδιά την παιδική τους ηλικία, την εκπαίδευση και το μέλλον τους.

Ανακτήθηκε από:

Τι βλέπουμε;
Τι σκεφτόμαστε για αυτό που βλέπουμε;
Τι μας κάνει να αναρωτιόμαστε;

Carl Bloch (1834-1890)
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, Δανία

Ο Ιησούς ευλογεί τα παιδιά

«Έφεραν στον Ιησού παιδιά για να τα ευλογήσει· οι μαθητές όμως μάλωσαν αυτούς που τα είχαν φέρει. Όταν το είδε αυτό ο Ιησούς, αγανάκτησε και τους είπε: "Αφήστε τα παιδιά να έρχονται σ' εμένα. Μην τα εμποδίζετε. Γιατί η βασιλεία του Θεού ανήκει σε ανθρώπους που είναι σαν κι αυτά. Σας βεβαιώνω πως όποιος δε δεχτεί τη βασιλεία του Θεού σαν παιδί, δε θα μπει σ' αυτήν". Τότε πήρε τα παιδιά στην αγκαλιά Του και τα ευλογούσε βάζοντας τα χέρια του πάνω τους» (Μκ. 10, 13-16).

Στην ιουδαϊκή κοινωνία την εποχή του Ιησού, τα παιδιά θεωρούνταν ως δωρεά και ευλογία του Θεού. Οι μητέρες συνήθιζαν να πηγαίνουν τα παιδιά τους στους θρησκευτικούς δασκάλους (ραβίνους), για να δώσουν σε αυτά την ευλογία τους. Η θέση τους, όμως, στην κοινωνία ήταν τελευταία, μετά τις γυναίκες και τους δούλους. Η θρησκευτική και κοινωνική αξία των αγοριών άρχιζε να αναγνωρίζεται από τη στιγμή που μπορούσαν να τηρούν υπεύθυνα τον Νόμο του Θεού, δηλαδή από 12 ετών και μετά.

Τι σκέφτονταν άραγε τα παιδιά όταν ο Ιησούς τα ευλογούσε; Μπορείτε να μπείτε στις σκέψεις τους; Ας χωριστούμε σε ομάδες και να επιλέξουμε έναν/μία συμμαθητή/-τρια που θα υποδυθεί ένα παιδί που ευλογήθηκε από τον Ιησού. Οι υπόλοιποι θα του/της κάνουν ερωτήσεις σχετικά με τις σκέψεις που έκανε και τα συναισθήματά του/της, όταν ο Ιησούς τον/την ευλογούσε.

Με αφορμή την ευλογία των παιδιών από τον Ιησού, ας αναζητήσουμε ανά ομάδες άρθρα, εικόνες, φωτογραφίες σε εφημερίδες και περιοδικά, όπου θα προβάλλονται τα δικαιώματα των παιδιών και ας συνθέσουμε ένα κολάζ. Εναλλακτικά, μπορούμε να φτιάξουμε ένα ψηφιακό κολάζ και να το παρουσιάσουμε στην τάξη.

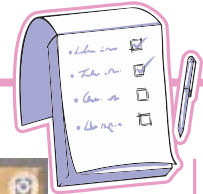

Τα δικαιώματα του παιδιού

Συνήγορος του παιδιού

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Ας βάλουμε τα κομμάτια του παζλ στη σωστή θέση.

2. Ας συνεργαστούμε σε δυάδες και ας σκεφτούμε γιατί προβάλλει ο Ιησούς τα παιδιά ως πρότυπο των ανθρώπων που ανήκουν στη βασιλεία του Θεού. Ας επιλέξουμε τις σωστές λέξεις για να απαντήσουμε στην ερώτηση.

αθά - πονηρά - δύσπιστα, εμπιστεύονται εύκολα - δέχονται το καινούριο - συγχωρούν - στενόμυαλα - καχύποπτα - ανοιχτόμυαλα

3. Ας αντιστοιχίσουμε τις προτάσεις από τον πίνακα Α με τις προτάσεις από τον πίνακα Β:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α

1. Ο Ιησούς σώζει τη μοιχαλίδα...
2. Το θέμα της συζήτησης του Ιησού με τη Σαμαρείτισσα είναι...
3. Ο Ζακχαίος έδωσε τα μισά του υπάρχοντα στους φτωχούς και...
4. Ο Ιησούς εξηγεί στη Σαμαρείτισσα ότι ο Θεός...
5. Ο Ιησούς αποκαλύπτει στη Σαμαρείτισσα ότι Αυτός είναι...
6. Ο Ιησούς ευλογεί τα παιδιά και τα προβάλλει ως...
7. Ο Ιησούς απαντάει στους κατηγορούς της μοιχαλίδας λέγοντας: «Όποιος από σας είναι αναμάρτητος...

ΠΙΝΑΚΑΣ Β

- Α. είναι Πνεύμα και Πατέρας όλων μας.
- Β. από βέβαιο λιθοβολισμό.
- Γ. ο Μεσσίας.
- Δ. πρότυπο των ανθρώπων που ανήκουν στη βασιλεία του Θεού.
- Ε. η λύτρωση και η σωτηρία.
- ΣΤ. ας ρίξει πρώτος πέτρα πάνω της».
- Ζ. ανταπόδωσε στο τετραπλάσιο όσα είχε πάρει με απάτη.

1

2

3

4

5

6

7

13η Θεματική Ενότητα - Ο Χριστός θεραπεύει τον ανθρώπινο πόνο

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

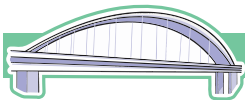
- Θεραπεύει ο Χριστός τους ανθρώπους;
- Η θεραπεία Του αφορά μόνο το σώμα ή και την ψυχή;
- Η θεραπεία Του αφορά τις αρρώστιες ή και τον ίδιο τον θάνατο;
- Ένωθε ο Χριστός τον πόνο των ανθρώπων γύρω Του;
- Γιατί καλούσε άρχοντες και λαό σε μετάνοια και σε έργα αγάπης για τον συνάνθρωπο;

A) Όλοι μαζί για καλό σκοπό

ψυχή, σώμα, ασθένεια, θεραπεία

Στο μάθημα της Γυμναστικής η Μαρία είχε ένα ατύχημα και τώρα πρέπει να έχει το πόδι της στον γύψο για λίγο καιρό. Τι μπορεί να σκέφτεται; Τι αισθάνεται για αυτό που της συμβαίνει;

Το θέμα της εικόνας είναι «Η τοῦ παραλύτου ἴασις». Κεντρικά πρόσωπα της εικόνας είναι ο Ιησούς και ένας παράλυτος άνθρωπος που θεραπεύεται.

- Τι σκεφτόμαστε γι'αυτό που βλέπουμε;

.....

- Τι αναριωτιόμαστε;

.....

Ιερά Μονή Σταυρονικήτα
Άγιον Όρος, 16ος αι. μ.Χ.

Η θεραπεία του παράλυτου

«Υστερα από μερικές μέρες, μπήκε πάλι ο Ιησούς στην Καπερναούμ και διαδόθηκε ότι βρίσκεται σε κάποιο σπίτι [...] Τον πλησίασαν τότε μερικοί φέρνοντας έναν παράλυτο που τον βάσταζαν τέσσερα άτομα. Κι επειδή δεν μπορούσαν να τον φέρουν κοντά στον Ιησού εξαιτίας του πλήθους, έβγαλαν τη στέγη πάνω από κει που ήταν ο Ιησούς, έκαναν ένα άνοιγμα και κατέβασαν το κρεβάτι, πάνω στο οποίο ήταν ξαπλωμένος ο παράλυτος. Όταν είδε ο Ιησούς την πίστη τους, είπε στον παράλυτο: "Παιδί μου, σου συγχωρούνται οι αμαρτίες". Κάθονταν όμως εκεί μερικοί γραμματείς και συλλογίζονταν μέσα τους: "Μα πώς μιλάει αυτός έτσι, προσβάλλοντας τον Θεό; Ποιος μπορεί να συγχωρεί αμαρτίες; Μόνον ένας, ο Θεός". Αμέσως ο Ιησούς κατάλαβε τι σκέφτονται και τους είπε: "Γιατί κάνετε αυτές τις σκέψεις; Τι είναι ευκολότερο να πω στον παράλυτο: "σου συγχωρούνται οι αμαρτίες"

ή να του πω "σήκω, πάρε το κρεβάτι σου και περπάτα"; Για να μάθετε λοιπόν ότι ο Υιός του Ανθρώπου έχει την εξουσία να συγχωρεί πάνω στη γη αμαρτίες» - λέει στον παράλυτο: "Σ' εσένα το λέω, σήκω, πάρε το κρεβάτι σου και πήγαινε στο σπίτι σου". Εκείνος σηκώθηκε αμέσως, πήρε το κρεβάτι του και μπροστά σ' όλους βγήκε έξω, έτσι που όλοι θαύμαζαν και δόξαζαν το Θεό: "Τέτοια πράγματα" έλεγαν, "ποτέ μέχρι τώρα δεν έχουμε δει!"» (Μκ. 2, 1-12).

Η θεραπεία του Παράλυτου
Alexander Bida, 1875

Οι φίλοι του παράλυτου, επειδή δεν μπορούσαν να τον φέρουν κοντά στον Ιησού εξαιτίας του πλήθους, έβγαλαν τη στέγη πάνω από κει που ήταν ο Ιησούς, έκαναν ένα άνοιγμα και κατέβασαν το κρεβάτι, πάνω στο οποίο ήταν ξαπλωμένος ο παράλυτος. Ας χωριστούμε ξανά σε ομάδες και κάθε ομάδα ας πάρει τον ρόλο ενός από τους φίλους του παράλυτου.

Ας συζητήσουμε στην ομάδα για τρία λεπτά:

- Την ανακοίνωση της είδησης ότι ο Ιησούς βρίσκεται στην Καπερναούμ.
- Τη σύλληψη του σχεδίου των φίλων του για το πώς θα φέρουν τον παράλυτο κοντά στον Ιησού.
- Την πιθανότητα να μην μπορέσουν να πλησιάσουν τον Ιησού και να μη θεραπευτεί ο φίλος τους.
- Την πιθανότητα να θεραπευτεί ο φίλος τους.

Αφού συζητήσουμε, σχηματίζουμε έναν κύκλο.

Ένας/Μία από κάθε ομάδα θα έρθει στο κέντρο για να συναντήσει τους άλλους φίλους του παράλυτου και με τη σειρά θα πει τις σκέψεις του.

Στη συνέχεια, ας συζητήσουμε στην τάξη:

- Πόση σημασία είχε η πίστη των τεσσάρων φίλων στον Ιησού για τη ζωή του παράλυτου;
- Άλλαξε η ζωή του παράλυτου μετά τη γνωριμία του με τον Ιησού; Αν ναι, πώς;

Η θεραπεία ενός
παράλυτου από τον Ιησού
Συλλογή εικόνων

Οι **γραμματείς** ήταν οι ερμηνευτές του Μωσαϊκού Νόμου (ή αλλιώς της Τορά: τα πέντε πρώτα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης). Τους αποκαλούσαν «ραββί», δηλαδή «διδάσκαλε». Την εποχή του Ιησού, σύμφωνα με το Λευιτικό (το 3ο βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης), τιμωρόνταν με ποινή θανάτου όσοι τολμούσαν να συγχωρέσουν τις αμαρτίες των ανθρώπων, καθώς αυτό αποτελούσε προσβολή κατά του Θεού (Λευ. 24, 15-16).

1. Ο παράλυτος που θεραπεύτηκε από τον Ιησού, στο τέλος εκείνης της ημέρας, γράφει στο ημερολόγιό του τις σκέψεις και τα συναισθήματά του, μετά τη θεραπεία του. Ας σκεφτούμε, τι μπορεί να γράφει για τον εαυτό του και τον Ιησού; Ποιες είναι οι σκέψεις του για το μέλλον; Τι μπορεί να αισθάνεται τώρα που θεραπεύτηκε;

2. Ανά ομάδες ας κάνουμε μια έρευνα για τα προγράμματα, τις υπηρεσίες, τις δράσεις της ΕΛΕΠΑΠ και τους τρόπους που μπορούμε να στηρίξουμε τον οργανισμό.

ΕΛΕΠΑΠ

Η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας και Αποκατάστασης Αναπήρων Προσώπων (ΕΛΕΠΑΠ) αποτελεί τον παλαιότερο φιλανθρωπικό οργανισμό της χώρας με 85 χρόνια λειτουργίας. Όραμα της ΕΛΕΠΑΠ είναι κάθε παιδί με αναπηρία, οπουδήποτε κι αν ζει στην Ελλάδα, να έχει την περίθαλψη που χρειάζεται. Έτσι, θα μπορέσει να φτάσει στο μέγιστο των δυνατοτήτων του, να έχει τη θέση του στην κοινωνία, να έχει εργασία, προσωπική ζωή, φίλους, σύντροφο, να μπορεί να διασκεδάσει και να ζει αυτόνομα.

3. Στο σχολείο μας μαζεύουμε καπάκια από μπουκάλια νερού, αναψυκτικών, χυμών, απορρυπαντικών, συσκευασιών γάλατος για να δοθούν σε εταιρίες ανακύκλωσης με αντάλλαγμα την αγορά αναπηρικών αμαξιδίων για συλλόγους αναπήρων, παραπληγικών και θυμάτων από τροχαία ατυχήματα.

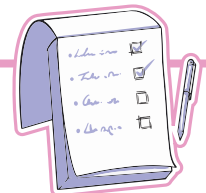
Ας χωριστούμε σε ομάδες 4-5 ατόμων για να σκεφτούμε ένα σύνθημα με το οποίο θα καλούμε τους μαθητές και τις μαθήτριες του σχολείου μας να συμμετέχουν στη δράση αυτή για καλό σκοπό.

Πώς τα πλαστικά καπάκια μετατρέπονται σε αμαξίδια;

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Ας συμπληρώσουμε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις: **Θεό - σώμα - ψυχής - θεική - υγεία - προσβάλλει**

Ο Κύριος Ιησούς χαιρόταν να προσφέρει πλήρη (1)....., τόσο στην ψυχή όσο και στο (2)..... Γι' αυτό και πρώτα θεράπευσε την ψυχή κι έπειτα περίμενε τους γραμματείς να κάνουν το δικό τους, να πουν δηλαδή πως αυτός (3).....τον (4)..... Έτσι, εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία να εκθέσει την προτεραιότητα της (5)..... πάνω στο σώμα και να φανερώσει τη (6)..... του δύναμη.

(Αγ. Νικολάου Βελιμίροβιτς, *Ομιλίες Δ' - Κυριακοδρόμιο Α'*, σελ. 130).

2.
Ας δώσουμε έναν διαφορετικό τίτλο για το σημερινό μάθημα.

.....

B) Η «Κοιμωμένη» του Ιάειρου

απώλεια, πόνος, ανάγκη, συμπαράσταση

Επίσκεψη στην Εθνική Γλυπτοθήκη.

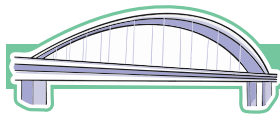
Το σχολείο σας οργανώνει εκδρομή στην Εθνική Γλυπτοθήκη και ένα από τα γλυπτά που θα δείτε είναι η «Κοιμωμένη» του γλύπτη Γιαννούλη Χαλεπά. Η πρωτότυπη σύνθεση σε μάρμαρο έγινε για τον τάφο της δεκαοχτάχρονης Σοφίας Αφεντάκη στο Α΄ Νεκροταφείο της Αθήνας. Το πρόσωπο της νεκρής κοπέλας έχει μια έκφραση ηρεμίας. Με τα μάτια κλειστά και τα χείλη μισάνοιχτα, μοιάζει παραδομένη σε έναν γαλήνιο ύπνο. Το μοναδικό στοιχείο πάνω της που παραπέμπει στον κόσμο των νεκρών είναι ο σταυρός που κρατάει στο στήθος.

Ας δώσουμε έναν άλλο τίτλο στο γλυπτό.

Ανακτήθηκε από
Εθνική Γλυπτοθήκη

Vasily Polenov
μουσείο Καλών Τεχνών, Ρωσία, 1871

Ας παρατηρήσουμε τις εικόνες.

- Τι πιστεύουμε ότι συμβαίνει;

.....
.....

- Τι μας κάνει να το λέμε αυτό;

.....
.....

Τοιχογραφία από τη Μονή της Χώρας
στην Κωνσταντινούπολη, 14ος αι. μ.Χ.

Η ανάσταση της κόρης του Ιάειρου

«Ἦρθε τότε ένας από τους άρχοντες της συναγωγής*, που λεγόταν Ιάειρος· μόλις είδε τον Ιησού, έπεσε στα πόδια Του και Τον παρακαλούσε θερμά λέγοντας: "Η κορούλα μου βρίσκεται στα τελευταία της· έλα να βάλεις τα χέρια σου πάνω της για να γιαιτρευτεί και να ζήσει". Ο Ιησούς έφυγε μαζί του [...]

Ενώ μιλούσε ακόμα ο Ιησούς, πλησίασαν κάποιοι τον άρχοντα της συναγωγής και του λένε: "Η κόρη σου πέθανε· τι εξακολουθείς να ενοχλείς τον δάσκαλο;"

Ο Ιησούς, όμως, αμέσως μόλις άκουσε να λένε τα λόγια αυτά, είπε στον άρχοντα της συναγωγής: "Εσύ μη φοβάσαι· μόνο πίστευε". Και δεν επέτρεψε σε κανέναν να Τον ακολουθήσει, παρά μόνο στον Πέτρο, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη, τον αδερφό του Ιακώβου. Πήγαν στο σπίτι του άρχοντα της συναγωγής και παρατήρησε ο Ιησούς ότι υπήρχε αναστάτωση,

και ότι οι άνθρωποι έκλαιγαν και οδύρονταν.

Μπήκε μέσα και τους είπε: «Γιατί αυτός ο θόρυβος και τα κλάματα; Το παιδί δεν πέθανε, αλλά κοιμάται».

Εκείνοι Τον περιγελούσαν. Αυτός όμως, αφού τους έβγαλε όλους έξω, παίρνει τον πατέρα και τη μητέρα του παιδιού και τους μαθητές Του και μπαίνει εκεί που ήταν το παιδί ξαπλωμένο.

Έπιασε το κορίτσι από το χέρι και του λέει: "Ταλιθά, κοῦμι", που σημαίνει «Κορίτσι, σε διατάζω να σηκωθείς!» Το κορίτσι σηκώθηκε αμέσως και περπατούσε. Ήταν δώδεκα ετών. Όλοι τότε κυριεύτηκαν από μεγάλη κατάπληξη. Ο Ιησούς όμως τους έδωσε αυστηρή παραγγελία να μην το μάθει κανείς αυτό, και είπε να δώσουν στο κορίτσι να φάει» (Μρ. 5, 22-43).

Ας χωριστούμε σε ομάδες 4-5 ατόμων και ας αναλάβει κάθε ομάδα να μελετήσει ένα από τα παρακάτω πρόσωπα που συναντούν τον Ιησού. Διαβάζουμε στις ομάδες την ευαγγελική περικοπή και την κάρτα που αντιστοιχεί στο πρόσωπο και απαντάμε στα ερωτήματα που θα μας κάνει η άλλη ομάδα, όταν έρθει η στιγμή.

ΚΑΡΤΑ: Ιάειρος

Άρχοντας της συναγωγής, όπου εκεί ρυθμίζονται όλα τα θρησκευτικά και κοινωνικά ζητήματα της ιουδαϊκής κοινωνίας. Είσαι πλούσιος και μαζί με τη σύζυγό σου έχεις μια μονάκριβη δωδεκάχρονη κόρη, που είναι βαριά άρρωστη και ετοιμοθάνατη. Πηγαίνεις να βρεις τον Ιησού για να θεραπεύσει το παιδί σου, όταν μαθαίνεις ότι είναι πια αργά γιατί το παιδί σου έχει πεθάνει.

ΚΑΡΤΑ: Η σύζυγος του Ιάειρου

Η σύζυγος του άρχοντα της συναγωγής. Είσαι πλούσια με σεβασμό από την ιουδαϊκή κοινωνία. Η μονάκριβη κόρη σου ήταν βαριά άρρωστη και ο σύζυγός σου, ο Ιάειρος, πηγαίνει να βρει κάποιον που τον λένε Ιησού για να τη θεραπεύσει, αλλά το παιδί σου πεθαίνει πριν να προλάβει ο σύζυγός σου να γυρίσει.

ΚΑΡΤΑ: Φίλος/Φίλη του Ιάειρου

Κατοικείς στο διπλανό σπίτι και είσαι φίλος/-η του Ιάειρου. Έχεις έρθει στο σπίτι του Ιάειρου για να του συμπαρασταθείς, γιατί η κόρη του είναι βαριά άρρωστη και ετοιμοθάνατη. Το κορίτσι πεθαίνει και λυπάσαι πολύ. Ξαφνικά, βλέπεις τον Ιησού να μπαίνει στο σπίτι και Τον ακούς να λέει: «Το παιδί δεν πέθανε, αλλά κοιμάται» και γελάς. Μετά από λίγο, βλέπεις το κορίτσι που είχε πεθάνει να περπατάει και δεν πιστεύεις στα μάτια σου.

ΚΑΡΤΑ: Υπηρέτης/-τρια του Ιάειρου

Είσαι στην υπηρεσία του Ιάειρου, που έχει πάει να βρει τον Ιησού για να θεραπεύσει την κόρη του. Πηγαίνεις να τον ειδοποιήσεις ότι η κόρη του πέθανε και δεν υπάρχει λόγος να φωνάξει τον Ιησού να έρθει στο σπίτι του.

Μυστική πληροφορία για όλες τις ομάδες:

Την εποχή του Ιησού, οι Εβραίοι θεωρούσαν τον θάνατο ενός παιδιού τιμωρία από τον Θεό, εξαιτίας κάποιας αμαρτίας που έκανε το ίδιο το παιδί ή κάποιο συγγενικό του πρόσωπο.

Ας συζητήσουμε στην ομάδα μας για τρία λεπτά όσα αναγράφονται στις κάρτες μας. Σε λίγο, ο/η εκπαιδευτικός θα μας καλέσει να συνομιλήσουμε ως ομάδα με την ομάδα που έχει αναλάβει έναν άλλον ρόλο.

Με το σύνθημα του/της εκπαιδευτικού συζητάμε με βάση τα παρακάτω ερωτήματα:

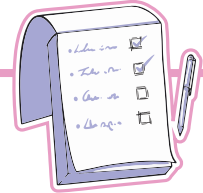
- Ποιος/Ποια είστε;
- Ποια είναι η ψυχική σας κατάσταση όταν βλέπετε πρώτη φορά τον Χριστό;
- Τι κάνετε και λέτε όταν συναντάτε τον Χριστό;
- Αφού γίνουν οι συναντήσεις των ομάδων, συζητάμε στην τάξη:
- Γιατί πίστευε ο Ιάειρος ότι ο Ιησούς μπορούσε να σώσει την κόρη του;
- Πώς ανταποκρίθηκε ο Ιησούς στο κάλεσμά του Ιάειρου;
- Γιατί ανταποκρίθηκε ο Ιησούς στο κάλεσμά του Ιάειρου;
- Ποια αλλαγή έφερε στη ζωή του Ιάειρου και της οικογένειάς του η γνωριμία τους με τον Ιησού;

*Η ανάσταση της κόρης του Ιάειρου
από τον Ιησού
Συλλογή εικόνων*

Ας σκεφτούμε ότι είμαστε ζωγράφοι και θέλουμε να φτιάξουμε έναν πίνακα για την ανάσταση της κόρης του Ιάειρου. Ποια σκηνή από την ιστορία θα επιλέγαμε και γιατί; Πού θα τοποθετούσαμε τον Ιησού, τους μαθητές Του, την κόρη του Ιάειρου και τους γονείς της;

1. Συμπληρώνουμε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις:

Ιησούς - μάθει - ζήσει - δώδεκα - φάει - κατάπληξη - πίστευε - σηκωθείς - κόρη - χέρια - κοιμάται - περπατούσε

- A) Ο Ιάειρος παρακαλεί τον Ιησού να σώσει την(1) του.
 B) Ο Ιάειρος είπε στον Ιησού: «έλα να βάλεις τα(2) σου πάνω της για να γιαιτρευτεί και να(3)».
 Γ) Ο Ιησούς είπε στον Ιάειρο: «Εσύ μη φοβάσαι· μόνο(4)».
 Δ) Ο Ιησούς μπήκε στο σπίτι του Ιάειρου και λέει: «Το παιδί δεν πέθανε αλλά(5)».
 E) Ο(6) πιάνει το κορίτσι από το χέρι και του λέει: «κορίτσι, σε διατάζω να(7)!».
 ΣΤ) Το κορίτσι σηκώθηκε αμέσως και(8). Ήταν(9) ετών.
 Ζ) Όλοι τότε κυριεύτηκαν από μεγάλη(10).
 Η) Ο Ιησούς όμως τους έδωσε αυστηρή παραγγελία να μην το(11) κανείς αυτό, και είπε να δώσουν στο κορίτσι να(12).

2. Ας αφηγηθούμε την ιστορία της ανάστασης της κόρης του Ιάειρου στον μικρό μας αδερφό ή στη μικρή μας αδερφή.

Γ) Λάζαρος, ο φίλος του Ιησού

τέλος, νίκη, ζωή, λύτρωση

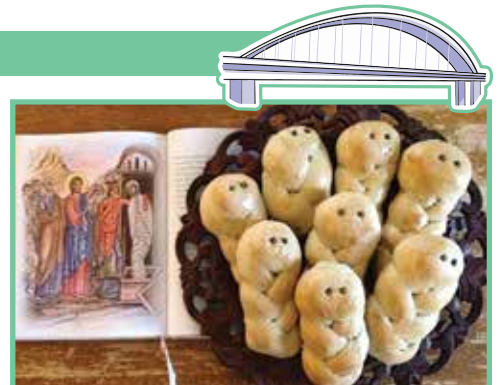

Κατά τη διάρκεια της εορτή της 25ης Μαρτίου μάθαμε ότι ο «φοίνικας» υπήρξε το έμβλημα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους και τα πρώτα νομίσματα που κόπηκαν τότε από τον Ιωάννη Καποδίστρια ονομάστηκαν «φοίνικες» και έφεραν τον φοίνικα στη μία τους όψη. Ο φοίνικας ήταν ένα μυθικό πουλί που μπορούσε να αναγεννιέται από τις ίδιες του τις στάχτες, αφού είχε πρώτα πεθάνει. Ας σκεφτούμε γιατί οι άνθρωποι δημιούργησαν έναν τέτοιο μύθο.

Στις κατακόμβες, στα υπόγεια νεκροταφεία δηλαδή των Χριστιανών, βρίσκουμε *νωπογραφίες**, όπου βλέπουμε και τον φοίνικα που συμβολίζει τη νίκη κατά του θανάτου. Υπάρχουν, όμως, και άλλα σύμβολα που δηλώνουν τη νίκη κατά του θανάτου. Για παράδειγμα, τα «λαζαρκία».

Ψηφιδωτό με θέμα τον Φοίνικα σε τρίκλιτη παλιохριστιανική Βασιλική, Θεσσαλονίκη, 5ος αι. μ.Χ.

Ας παρατηρήσουμε την εικόνα και ας σκεφτούμε:

- Τι πιστεύουμε ότι αναπαριστά;

.....

- Τι μας κάνει να το λέμε αυτό;

.....

Η ανάσταση του Λαζάρου

«Κάποιος που ονομαζόταν Λάζαρος αρρώστησε. Ήταν από τη Βηθανία [...] Έστειλαν, λοιπόν, οι αδερφές του (η Μάρθα και η Μαρία) μήνυμα στον Ιησού, λέγοντάς του: "Κύριε, ο αγαπημένος σου φίλος είναι άρρωστος" [...] Όταν λοιπόν έφτασε ο Ιησούς, ο Λάζαρος βρισκόταν κιάλας τέσσερις μέρες στο μνήμα [...] Όταν, όμως, η Μάρθα έμαθε ότι έρχεται ο Ιησούς, πήγε να Τον προϋπαντήσει, ενώ η Μαρία έμεινε στο σπίτι. Είπε τότε η Μάρθα στον Ιησού: "Κύριε, αν ήσουν εδώ, δε θα πέθαινε ο αδερφός μου. Ξέρω όμως πως και τώρα, ό,τι κι αν ζητήσεις από τον Θεό, Αυτός θα σου το δώσει". "Ο αδερφός σου θ' αναστηθεί", της απάντησε ο Ιησούς. "Το ξέρω πως θ' αναστηθεί, όταν θα γίνει η ανάσταση στην έσχατη ημέρα", Του αποκρίθηκε η Μάρθα. Ο Ιησούς της είπε: "Εγώ είμαι η ανάσταση και η ζωή· εκείνος που πιστεύει σ' εμένα, ακόμα και αν πεθάνει, θα ζήσει· και καθένας που ζει και με εμπιστεύεται, δε θα πεθάνει ποτέ. Το πιστεύεις αυτό;". "Ναι, Κύριε", του είπε, "εγώ έχω πιστέψει πως εσύ είσαι ο Χριστός, ο Υιός του Θεού, που περιμέναμε να έρθει στον κόσμο".

Αφού τα είπε αυτά η Μάρθα, έφυγε και ειδοποίησε κρυφά την αδερφή της τη Μαρία, λέγοντας: "Ο Διδάσκαλος έφτασε και σε ζητάει". Εκείνη, μόλις το άκουσε, σηκώθηκε γρήγορα κι έτρεξε να πάει κοντά Του. [...] Έπεσε στα πόδια Του και του έλεγε: "Κύριε, αν ήσουν εδώ, δε θα πέθαινε ο αδερφός μου". Ο Ιησούς, όταν την είδε να κλαίει και να κλαίνει κι οι Ιουδαίοι που είχαν έρθει μαζί της, λυπήθηκε βαθιά και ταράχτηκε. "Πού τον έχετε βάλει;" τους ρώτησε. Του λένε: "Κύριε, έλα και δες". Τότε ο Ιησούς δάκρυσε [...] Ο Ιησούς, ταραγμένος και θλιμμένος ταυτόχρονα, πήγε στο μνήμα. Αυτό ήταν μια σπηλιά, που την είσοδό της την έφραζε μια μεγάλη πέτρα. "Βγάλετε την πέτρα" τους είπε ο Ιησούς. Η Μάρθα Του απάντησε: "Κύριε, τώρα πια θα μυρίζει

Βλ. Τσοτσώνης, Η έγερση του Λαζάρου, Ι. Ν. Αγ. Γεωργίου, Χαλάνδρι

άσχημα, γιατί είναι τέσσερις μέρες στο μνήμα". Ο Ιησούς όμως της είπε: "Δε σου είπα πως, αν πιστέψεις, θα δεις τη δύναμη του Θεού;" Έβγαλαν, λοιπόν, την πέτρα από το μνήμα του νεκρού. Τότε ο Ιησούς σήκωσε τα μάτια ψηλά και [...] κραύγασε με φωνή δυνατή: "Λάζαρε, έλα έξω!". Βγήκε ο νεκρός με δεμένα τα πόδια και τα χέρια σε πάνινες λουρίδες, και το πρόσωπό του περιτυλιγμένο [...] Τους λέει τότε ο Ιησούς: "Λύστε τον κι αφήστε τον να περπατήσει!" (Ιω. 11, 1-44).

Η ανάσταση του Λαζάρου δεν είναι φανταστική, αλλά πραγματική. Ο Λάζαρος επιστρέφει ζωντανός στην προηγούμενη καθημερινή ζωή του, τρώει και πίνει, συναναστρέφεται εντελώς φυσιολογικά με τους υπόλοιπους.

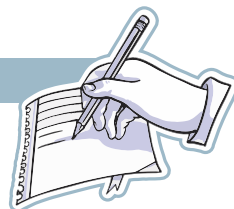
Άγιος Λάζαρος

Κατά τις παραδόσεις, ο Λάζαρος, όταν ο Χριστός τον ανέστησε, ήταν 30 χρονών και έζησε άλλα 30 χρόνια. Τελείωσε τον επίγειο βίο του στην Κύπρο το έτος 63 μ.Χ. σε ηλικία 60 ετών. Το έτος 890 μ.Χ. μετακομίστηκε το λείψανό του στην Κωνσταντινούπολη από τον αυτοκράτορα Λέοντα τον Σοφό. Στη θέση που βρέθηκαν τα λείψανα στη Λάρνακα κτίστηκε ναός, ο οποίος σώζεται μέχρι και σήμερα.

Μετά την ανάστασή του, οι παραδόσεις αναφέρουν ότι δε γέλασε ποτέ στη ζωή του, παρά μόνο μία φορά, όταν είδε κάποιον να κλέβει ένα πήλινο αγγείο και σχολίασε αποφθεγματικά: «το ένα χώμα κλέβει το άλλο».

Ας συνεργαστούμε σε ομάδες και κάθε ομάδα ας αναλάβει να απαντήσει σε ένα ερώτημα.
Ας παρουσιάσουμε τις απαντήσεις μας στην ολομέλεια και ας συζητήσουμε.

- **Ποιο**, σύμφωνα με την ευαγγελική περικοπή, είναι το θαύμα του Ιησού;
- **Πότε** συνέβη;
- **Ποιοι** συμμετείχαν;
- **Γιατί** συνέβη;
- **Πού** συνέβη το θαύμα;
- **Πώς** το θαύμα του Ιησού επηρέασε τη ζωή του Λαζάρου και των συνανθρώπων του;

Το Σάββατο του Λαζάρου, οι «Λαζαρίνες», κορίτσια με στολισμένα καλάθια στα χέρια, γυρίζουν τα σπίτια και τραγουδούν τα «Λαζαρικά», που εξιστορούν την «εκ νεκρών έγερση» του Λαζάρου.

Ας συνεργαστούμε σε δυάδες για να διαβάσουμε την παρακάτω παραλλαγή από τα κάλαντα του Λαζάρου και ας φτιάξουμε μια λίστα με 5 λέξεις ή φράσεις που μας κάνουν εντύπωση. Ας διαβάσουμε για δεύτερη φορά τα κάλαντα και ας σημειώσουμε άλλες 5 λέξεις ή φράσεις:

Σήμερα έρχεται ο Χριστός, ο επουράνιος Θεός, στην πόλη Βηθανία. Μάρθα κλαίει και η Μαρία, Λάζαρο τον αδερφό τους. Τρεις ημέρες τον θρηνούσαν και τον μοιρολογούσαν. Την ημέρα την Τετάρτη κίνησε ο Χριστός για να 'ρθει. Πήγαν τότε και Του δείξαν τον τάφο του Λαζάρου. Είπε ο Χριστός και κύλησαν τον λίθο που είχε πάνω. Τότε ο Χριστός δακρύζει και τον Άδη φοβερίζει: «Δεύρο έξω, Λάζαρε μου, φίλε και αγαπητέ μου». Ευθύς ο Λάζαρος λυτρώθηκε, αναστήθηκε και σηκώθηκε. Εκεί Μάρθα και Μαρία, εκεί κι όλη η Βηθανία, μαθητές και Αποστόλοι, «Δόξα τω Θεώ» φωνάζουν και τον Λάζαρο εξετάζουν.

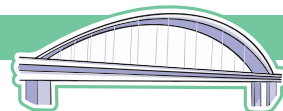
(Διασκευή συγγραφέων)

Η Ανάσταση του Λαζάρου
Εικόνα

Κάλαντα Λαζάρου

Ας παρατηρήσουμε την εικόνα.
Τι συμβαίνει; Τι μας κάνει να το λέμε αυτό;

*Ελ Γκρέκο, Εκδίωξη των εμπόρων
από τον Ναό, 1570, Ινστιτούτο
Τέχνης, Μινεάπολη, ΗΠΑ*

Η δημόσια δράση του Ιησού φτάνει στο τέλος της. Ο Ιησούς μπαίνει στα Ιεροσόλυμα πάνω σε γαϊδουράκι για τη γιορτή του Ιουδαϊκού Πάσχα. Συνοδεύεται από τους μαθητές Του και τον Λάζαρο. Ο λαός φωνάζει «ωσαννά*», στρώνει τα ρούχα του στους δρόμους για να περάσει ως βασιλιάς και κρατάει στα χέρια του κλαδιά φοινίκων. Οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι εξοργίζονται με τη θέα του όχλου που ήρθε για να βεβαιωθεί για την ανάσταση του Λαζάρου. Ο Ιησούς αναχωρεί για τη Βηθανία και, το επόμενο πρωινό, ξεκινά με τους μαθητές Του για τα Ιεροσόλυμα, με σκοπό να μιλήσει μέσα στον Ναό προς τον λαό, πράγμα που δεν μπόρεσε να κάνει την προηγούμενη μέρα.

Η εκδίωξη των εμπόρων από τον Ναό

«(Την επόμενη μέρα)... Καθώς πλησίαζε η γιορτή του Ιουδαϊκού Πάσχα, ανέβηκε ο Ιησούς στα Ιεροσόλυμα. Μέσα στον περίβολο του ιερού βρήκε αυτούς που πουλούσαν βόδια, πρόβατα και περιστέρια για τις θυσίες και τους αργυραμοιβούς καθιστούς πίσω από τους πάγκους. Τότε έφτιαξε ένα μαστίγιο από σκοινιά και τους έβγαλε όλους έξω από τον περίβολο του Ναού [...]. Κι έλεγε σ' αυτούς που πουλούσαν τα περιστέρια: "Πάρτε τα αυτά από δω, μην κάνετε εμπορικό κατάστημα το σπίτι του Πατέρα μου"» (Ιω. 2, 13-16). «Η Γραφή λέει: Ο οίκος μου πρέπει να είναι οίκος προσευχής· εσείς όμως τον κάνατε σπήλαιο ληστών» (Μτ. 21, 13-14).

Ο Ιησούς κατακεραυνώνει τους Φαρισαίους

«Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί κατατρώτε τις περιουσίες των χηρών, κάνετε όμως μεγάλες προσευχές για να φανείτε καλοί [...] δίνετε στον Ναό το ένα δέκατο από το δύοσμο, το άνηθο και το κύμινο, και δεν τηρείτε τις σπουδαιότερες εντολές του νόμου, τη δικαιοσύνη, την ευσπλαχνία και την πιστότητα [...]. Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί καθαρίζεται το εξωτερικό του ποτηριού και του πιάτου, το περιεχόμενό τους, όμως, προέρχεται από αρπαγή και αδικία. Αλίμονό σας, γραμματείς και Φαρισαίοι, υποκριτές, γιατί [...] εξωτερικά φαίνεστε ευσεβείς στους ανθρώπους, κι εσωτερικά είστε γεμάτοι υποκρισία και ανομία» (Μτ. 23, 13-28).

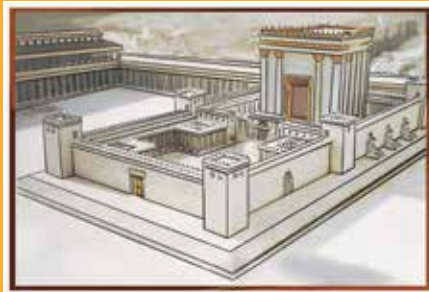
Ας σκεφτούμε σε δυάδες ποιες άσχημες συμπεριφορές των εμπόρων, των γραμματέων και των Φαρισαίων επικρίνει ο Ιησούς και γιατί.

*Η είσοδος του Ιησού στα Ιεροσόλυμα
Θεοφάνης ο Κρης,
Ι. Μ. Σταυρονικήτα, Άγιον Όρος, 1546*

Ιουδαϊκό Πάσχα - Πεσάχ (Διάβαση)

Εορτή οκτώ ημερών (Μάρτιο ή Απρίλιο) προς ανάμνηση της Εξόδου του Εβραϊκού λαού από τη δουλεία της Αιγύπτου.

Ο Ναός του Ηρώδη

Ο Ναός αυτός ήταν ο τρίτος που χτίστηκε πάνω στον λόφο της πόλης της Ιερουσαλήμ. Τον πρώτο Ναό έχτισε ο βασιλιάς Σολομών. Τον δεύτερο, ο βασιλιάς Ζοροβάβελ, όταν ο λαός επέστρεψε από την αιχμαλωσία των Βαβυλωνίων. Την εποχή του Χριστού, ο βασιλιάς Ηρώδης αποφάσισε να επεκτείνει τον Ναό αυτόν και να τον κάνει λαμπρότερο. Ο Ναός καταστράφηκε

ολοκληρωτικά από τους Ρωμαίους το 70 μ.Χ. Στη θέση του σήμερα είναι κτισμένο το μουσουλμανικό τέμενος Αλ Ακσά.

Οι αργυραμοιβοί άλλαζαν τα νομίσματα με το νόμισμα του ναού («το σίκλο το Άγιο»), καθώς θεωρούσαν μόλυνση να μπει στο ταμείο του Ναού νόμισμα με παραστάσεις ειδωλολατρικών θεών.

Ο Ιησούς έβγαλε έξω από τον Ναό τους εμπόρους, γιατί είχαν μετατρέψει τον Ναό από χώρο λατρείας σε εμπορικό κατάστημα. Άς σκεφτούμε αν έχουμε βρεθεί ποτέ σε ανάλογη θέση, να μη συμφωνούμε δηλαδή με τον τρόπο που συμπεριφέρονται οι άνθρωποι σε έναν χώρο ή τόπο. Ας συζητήσουμε πρώτα σε δυάδες και ας ανακοινώσουμε μετά τις σκέψεις μας στην τάξη.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1) Ας επιλέξουμε τη σωστή απάντηση και ας αιτιολογήσουμε έπειτα την απάντησή μας:

I. Ο Ιησούς εισέρχεται στα Ιεροσόλυμα:

- A) για να δείξει στο ιερατικό κατεστημένο πως αυτός είναι ο βασιλιάς τους.
- B) ως ο ταπεινός και αληθινός Μεσσίας.
- Γ) ως ο μεγαλοπρεπής και αληθινός βασιλιάς των Ιουδαίων.

II. Η πράξη του Ιησού για την κάθαρση του Ναού από τους εμπόρους:

- A) ήταν για να επικρίνει την κακή συμπεριφορά των εμπόρων.
- B) ήταν για να εντυπωσιάσει τους ιερείς του Ναού των Ιεροσολύμων.
- Γ) ήταν για να επιβραβεύσει τους εμπόρους για τη συμπεριφορά τους.

III. Ο Ιησούς κατηγορεί τους Φαρισαίους:

- A) γιατί είναι ευσεβείς και τηρούν τον Μωσαϊκό Νόμο.
- B) γιατί είναι φιλόανθρωποι και βοηθούν τους συνανθρώπους τους.
- Γ) γιατί είναι υποκριτές.

IV. Το Ιουδαϊκό Πάσχα είναι εορτή:

- A) για τον εορτασμό του νέου έτους.
- B) προς ανάμνηση της Εξόδου του Εβραϊκού λαού από τη δουλεία της Αιγύπτου.
- Γ) για τη διάσωση του Εβραϊκού λαού από την Περσική Αυτοκρατορία.

V. Ο Ιησούς κατηγορεί τους γραμματείς:

- A) γιατί θέλει να τους πάρει την εξουσία.
- B) για να τον θαυμάζει ο λαός.
- Γ) για να μετανοήσουν για τις πράξεις τους.

2)

Ας βρούμε τις παρακάτω λέξεις που είναι κρυμμένες μέσα στο κρυπτόλεξο.

Μεσσίας	Ρ	Σ	Ο	Σ	Φ	Ο	Λ	Α
βασιλιάς	Θ	Α	Φ	Θ	Ω	Υ	Μ	Ι
λύτρωση	Α	Ι	Ρ	Η	Τ	Ω	Σ	Η
σωτηρία	Ψ	Λ	Π	Ρ	Σ	Ο	Α	Χ
ψυχή	Υ	Ι	Ω	Ψ	Β	Τ	Ζ	Π
σώμα	Υ	Ι	Ω	Ψ	Β	Τ	Ζ	Π
Ιησούς	Χ	Σ	Α	Ι	Σ	Σ	Ε	Μ
	Η	Α	Ι	Η	Σ	Ο	Υ	Σ
	Λ	Β	Σ	Α	Ψ	Σ	Ι	Ξ

3) Κυκλώνουμε Σ ή Λ ανάλογα με το αν οι προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες. Αιτιολογούμε την απάντησή μας.

A. Ο Ιησούς είπε στον παράλυτο να σηκωθεί, να πάρει το κρεβάτι του και να πάει στο σπίτι του.	Σ	Λ
B. Ο Ιησούς ανέστησε την κόρη του Ιάειρου.	Σ	Λ
Γ. Ο Ιησούς έδωσε εντολή να μάθουν όλοι ότι ανέστησε την κόρη του Ιάειρου.	Σ	Λ
Δ. Ο Ιησούς ανέστησε τον Λάζαρο, που είχε πεθάνει εδώ και 8 μέρες.	Σ	Λ
Ε. Ο Ιησούς μπήκε στα Ιεροσόλυμα πάνω σε γαϊδουράκι για τη γιορτή του Ιουδαϊκού Πάσχα.	Σ	Λ
ΣΤ. Ο Ιησούς έδιωξε τους εμπόρους από τον Ναό γιατί τον είχαν μετατρέψει σε χώρο λατρείας.	Σ	Λ

14η Θεματική Ενότητα

Ο Χριστός πρότυπο διακονίας και αγάπης

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

- Στον Μυστικό Δείπνο, ο Χριστός πλένει τα πόδια των μαθητών Του. Τι θέλει να τους δείξει με την πράξη αυτή;
- Γιατί ζητά από τους μαθητές Του κατά τη διάρκεια του Μυστικού Δείπνου να επαναλάβουν τον Δείπνο σε ανάμνησή Του;
- Γιατί η θυσία του Χριστού στον Σταυρό είναι έκφραση της αγάπης Του για τους ανθρώπους;

A) Ακολουθώντας τα βήματα του Χριστού

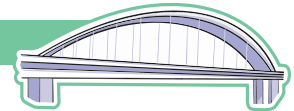
Ιερός Νιπτήρας, διακονία, Γεθσημανή, προδοσία

Παρατηρώντας την εικόνα, τι σκεφτόμαστε γι' αυτό που βλέπουμε;

Ας βρούμε τον τίτλο στις παρακάτω εικόνες;

Προδοσία Ιούδα - Μυστικός Δείπνος - Ιερός Νιπτήρας - Προσευχή στη Γεθσημανή

Μανουήλ Πανσέληνος, τοιχογραφίες, Ιερά Μονή Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος, 1312

Ο Μυστικός Δείπνος

«Ο Ιησούς σηκώνεται [...] παίρνει μια πετσέτα και τη ζώνεται· έπειτα, βάζει νερό στη λεκάνη κι αρχίζει να πλένει τα πόδια των μαθητών και να τα σκουπίζει με την πετσέτα που είχε ζωστεί» (Ιω. 13, 4-5).

«Όταν τους έπλυνε τα πόδια, φόρεσε το ιμάτιό Του, πήρε πάλι τη θέση Του στο τραπέζι και τους είπε:

«Καταλαβαίνετε τι έκανα σ' εσάς; Εσείς με φωνάζετε "Διδάσκαλε" και "Κύριε", και σωστά το λέτε, γιατί είμαι. Αν, λοιπόν, εγώ ο Κύριος κι ο Διδάσκαλος σας έπλυνα τα πόδια, έχετε κι εσείς την υποχρέωση να πλένετε ο ένας τα πόδια του άλλου. Σας έδωσα το παράδειγμα για να κάνετε κι εσείς όπως έκανα εγώ» (Ιω. 13, 12-15).

«Κι εκεί που έτρωγαν τους είπε: “Αλήθεια σας λέω, ένας από σας θα με προδώσει”. Αυτοί λυπήθηκαν κατάκαρδα κι άρχισαν ένας-ένας να ρωτούν: “Μήπως εγώ, Κύριε;” [...] Ρώτησε κι ο Ιούδας, που Τον πρόδωσε: “Μήπως είμαι εγώ, Διδάσκαλε;” Κι ο Ιησούς του απάντησε: “Και βέβαια, όπως το είπες”» (Μτ. 26, 21-25).

«Κι ενώ έτρωγαν, πήρε ο Ιησούς το ψωμί και, αφού είπε ευχαριστήρια προσευχή, το έκοψε σε κομμάτια και το έδωσε στους μαθητές λέγοντας: “Λάβετε και φάγετε· αυτό είναι το Σώμα μου”» (Μτ. 26, 26), «...που παρα-

δίνεται για χάρη σας. Αυτό που κάνω τώρα να το κάνετε σε ανάμνησή μου» (Λκ. 22, 19). «Υστερα πήρε το ποτήρι και, αφού είπε ευχαριστήρια προσευχή, τους το έδωσε λέγοντας: «Πιείτε από αυτό όλοι, γιατί αυτό είναι το Αίμα μου, που επισφραγίζει τη νέα διαθήκη, και χύνεται για χάρη όλων, για να τους συγχωρηθούν οι αμαρτίες» (Μτ. 26, 27, 28).

Οι Εβραίοι, για να θυμούνται την έξοδο από την Αίγυπτο, τελούσαν και τελούν μέχρι σήμερα πασχαλινό δείπνο. Σύμφωνα με την επιθυμία του Ιησού, το Δείπνο με τους μαθητές του έγινε νωρίτερα, την ημέρα της Πέμπτης, με άρτο και πικρά χόρτα, χωρίς αρνί, αντί για το καθιερωμένο πασχαλινό δείπνο της Παρασκευής.

Εβραϊκό
Πάσχα

Ο Μυστικός Δείπνος, Μιχαήλ Δαμασκηνός
Μοναστήρι Αγίας Αικατερίνης, Ηράκλειο, Κρήτη, 16ος αι. μ.Χ.

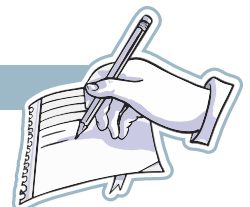
Η διακονία είναι πράξη ανιδιοτελούς αγάπης και θυσίας. Πρότυπό της είναι ο ίδιος ο Χριστός, που ήρθε στον κόσμο για να διακονήσει και να δώσει τη ζωή Του για να λυτρώσει πολλούς μέσω της Ανάστασής Του.

«Όπως θέλετε να σας συμπεριφέρονται οι άνθρωποι, έτσι ακριβώς να συμπεριφέρεστε κι εσείς σ’ αυτούς» (Λκ. 6, 31). «Να είστε λοιπόν σπλαχνικοί, όπως σπλαχνικός είναι κι ο Θεός Πατέρας σας» (Λκ. 6, 36).

Τι σκέφτονταν άραγε οι μαθητές του Ιησού κατά τη διάρκεια του Μυστικού Δείπνου; Μπορείτε να μπείτε στις σκέψεις τους; Ας χωριστούμε σε ομάδες και να επιλέξουμε έναν/μία συμμαθητή/-τρια που θα υποδυθεί ένα μαθητή. Οι υπόλοιποι θα του/της κάνουν ερωτήσεις σχετικά με τις σκέψεις που έκανε και τα συναισθήματά του/της κατά τη διάρκεια εκείνης της νύχτας.

Μυστικός Δείπνος
Συλλογή εικόνων

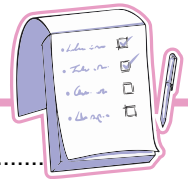

Ο Ιησούς, κατά τη διάρκεια του Μυστικού Δείπνου, θα πλύνει τα πόδια των 12 μαθητών του, συμπεριλαμβανομένου και του Ιούδα, που θα Τον προδώσει. Με την κίνησή Του αυτή, γίνεται παράδειγμα ανιδιοτελούς προσφοράς-διακονίας και αγάπης προς όλους: φίλους και εχθρούς.

Έχοντας τον Χριστό ως παράδειγμα προς μίμηση, ας γράψουμε 3 συμβουλές προς τον εαυτό μας, που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της τάξης μας.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Δημιουργούμε την ακροστοιχίδα της λέξης ΔΙΑΚΟΝΙΑ με λέξεις ή μικρές φράσεις που σχετίζονται με το σημερινό μάθημα.

Δ.....
Ι.....
Α.....
Κ.....
Ο.....
Ν.....
Ι.....
Α.....

2. Ας λύσουμε ηλεκτρονικά την άσκηση:

Μυστικός Δείπνος

3. Συμπληρώνουμε τα κενά με τις λέξεις που μας δίνονται:

Μυστικός - διακονία - αγάπη - Αίμα - Σώμα

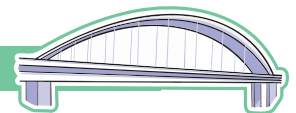
- I. Στο τελευταίο δείπνο του Ιησού με τους μαθητές Του, ο Ιησούς παρομοιάζει το (1) Του με τον άρτο και το(2) Του με τον οίνο.
- II. Ο Ιησούς πλένει τα πόδια των μαθητών Του, για να τους δείξει ότι πρέπει να χρησιμοποιούν την εξουσία τους ως(3).
- III. Το τελευταίο δείπνο του Ιησού με τους μαθητές του ονομάστηκε «.....(4) Δείπνος».
- IV. Σύμφωνα με τα λόγια του Ιησού, πρέπει όλοι να συμπεριφερόμαστε στους συνανθρώπους μας, ακόμα και στους εχθρούς μας, με(5).

B) Ο Χριστός είναι στήριγμα σε όσους αδικούνται και υποφέρουν

θυσία, θλίψη, Πάθη, μαρτύριο

Ας συζητήσουμε σε δυάδες και μετά στην ολομέλεια της τάξης τι σημαίνουν και από που προέρχονται οι φράσεις: «πριν αλέκτωρ λαλήσει τρις», «νίπτω τας χείρας μου», «άρων άρον».

Ας διαβάσουμε το μοιρολόι της Παναγιάς και ας σημειώσουμε σε δυάδες 5 λέξεις με τα συναισθήματα της Παναγιάς και των πιστών για τα Πάθη του Ιησού, τα οποία θέλει να αναδείξει το ποίημα στην επόμενη σελίδα.

«Σήμερα μαύρος ουρανός, σήμερα μαύρη μέρα, σήμερα σταυρώσανε τον Βασιλιά των ανθρώπων. Σήμερα όλοι θλίβονται και τα βουνά λυπούνται. Σαν κλέφτη Τον πιάσανε και σαν φονιά Τον πάνε και στου Πιλάτου τις αυλές εκεί Τον τυραννάνε. Και η Παναγιά, η Δέσποινα, και οι άλλες οι γυναίκες έπιασαν το μονοπάτι για του ληστή την πόρτα. Κοιτά η Παναγιά δεξιά βλέπει τον άγιο Γιάννη.

“Άγιε μου Γιάννη Πρόδρομε και βαπτιστή του γιου μου, μην είδες τον γιόκα μου και σένα δάσκαλό σου;”

“Βλέπεις εκείνον τον γυμνό, τον παραπονεμένο, που φοράει πουκάμισο στο αίμα βουτηγμένο; Που είναι τα ματάκια του ραμμένα με μετάξι και που φορεί στην κεφαλή αγκάθινο στεφάνι; Εκείνος είναι ο γιόκας σου και μένα δάσκαλός μου”».

(Διασκευή από τους συγγραφείς)

Το μοιρολόι της Παναγίας

Το μοιρολόι της Παναγίας είναι ένα εντυπωσιακό μακροσκελέστατο ποίημα, που το συναντάμε σε περίπου 256 παραλλαγές σε όλη την Ελλάδα και χρονολογείται περίπου από τον 14ο - 15ο αιώνα. Αποτελεί έναν επιτάφιο θρήνο που περιγράφει το μαρτύριο του Θεανθρώπου Ιησού και τη θλίψη της Παναγίας για την άδικη Σταύρωση του Υιού της.

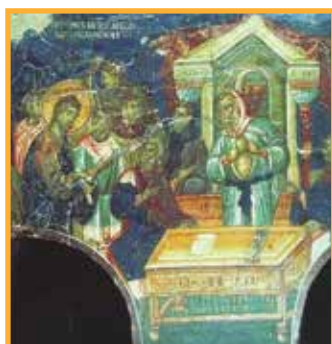
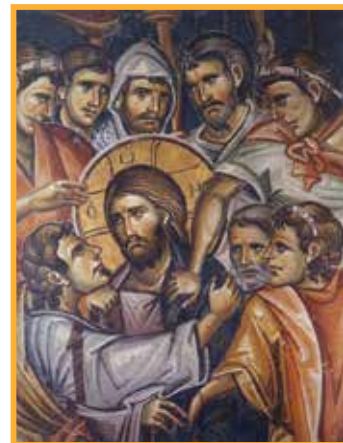

Τα Θεία Πάθη

Ας συγκρίνουμε τα ευαγγελικά αποσπάσματα από τα Πάθη του Ιησού με τις εικόνες για να αντιληφθούμε πώς το κείμενο μπορεί να γίνει εικόνα.

I. Μετά τον Μυστικό Δείπνο, ο Ιησούς με τους 11 μαθητές του πήγε στον κήπο της Γεθσημανής για να προσευχηθεί. Εκεί, ο Ιούδας οδήγησε τους φρουρούς του *Μεγάλου Συνεδρίου**: «Ο Ιησούς [...] προχώρησε προς το μέρος τους και ρώτησε: “Ποιον γυρεύετε;” “Τον Ιησού από τη Ναζαρέτ”, Του αποκρίθηκαν. Τους είπε τότε ο Ιησούς: “Εγώ είμαι” [...] Τότε, ρώτησε πάλι: “Ποιον γυρεύετε;” Και αυτοί είπαν: “Τον Ιησού από τη Ναζαρέτ”. “Σας είπα ότι εγώ είμαι”, τους αποκρίθηκε ο Ιησούς· “αν λοιπόν γυρεύετε εμένα, αφήστε τους αυτούς να φύγουν”» (Ιω. 18, 4-8). «Αμέσως (ο Ιούδας) πλησίασε τον Ιησού και του είπε: “Χαίρε, Διδάσκαλε!” και Τον φίλησε θερμά» (Μτ. 26, 29). «Ο Ιησούς όμως του είπε: “Ιούδα, με φίλημα παραδίνεις τον Υιό του Ανθρώπου;”» (Λκ. 22, 18).

Η σύλληψη του Ιησού, Μανουήλ Πανσέληνος
Ι. Μ. Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος, 1312

II. «Οι στρατιώτες οδηγούν τον Ιησού στον αρχιερέα Άννα του Μεγάλου Συνεδρίου και μετά στον αρχιερέα Καϊάφα. Κι ο αρχιερέας του είπε: “Σε εξορκίζω στο όνομα του αληθινού Θεού, να μας πεις αν εσύ είσαι ο Μεσσίας, ο Υιός του Θεού”. Του είπε ο Ιησούς: “Είμαι, όπως μόνος σου το είπες”. Έσκισε τα ιμάτιά του από αγανάκτηση ο αρχιερέας» (Μτ. 26, 63-65).

Ο αρχιερέας σκίζει τα ιμάτιά του, τοιχογραφία αγνώστου Θεσσαλονικέα
αιογράφου του 1310-1320, από τον Άγιο Νικόλαο τον Ορφανό

III. Το Μεγάλο Συνέδριο των Ιουδαίων αποφασίζει τη θανάτωση του Ιησού λόγω βλασφημίας, καθώς ο Ιησούς ομολόγησε ότι είναι «ο Υιός του Θεού». Ο Πέτρος, που παρακολουθεί τη δίκη από την αυλή του κτιρίου του Καϊάφα, αρνείται τρεις φορές ότι γνωρίζει τον Ιησού: «Και θυμήθηκε ο Πέτρος τα λόγια του Ιησού που του είχε πει: “Πριν λαλήσει ο πετεινός, θα αρνηθείς τρεις φορές πως με ξέρεις”. Βγήκε τότε έξω και έκλαψε πικρά» (Μτ. 26, 75).

Η άρνηση του Πέτρου, τοιχογραφία 1795 μ.Χ.,
Ι. Ν. Αγ. Γεωργίου, Νεγάδες Ζαγορίου

IV. Το πρωί της Παρασκευής, το Μεγάλο Συνέδριο επικυρώνει την απόφαση για τη θανάτωση του Ιησού και Τον οδηγεί δέσμιον στον Ρωμαίο διοικητή Πιλάτο: «Ο Πιλάτος [...] προσπάθησε για άλλη μία φορά να βρει τρόπο να τον αφήσει ελεύθερο, οι Ιουδαίοι όμως κραύγαζαν λέγοντας: "Αν τον ελευθερώσεις αυτόν, δεν μπορείς να είσαι φίλος του αυτοκράτορα-όποιος κάνει τον εαυτό του βασιλιά, είναι εχθρός του αυτοκράτορα"» (Ιω. 19, 12).

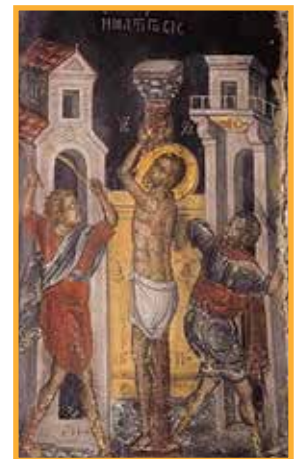

Χαλκογραφία για τη Δίκη του Ιησού από τον Πόντιο Πιλάτο, Βιέννη 1818

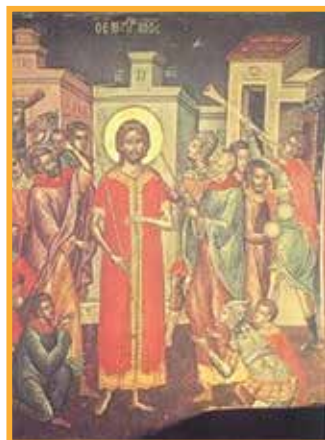
V. «Ο Πόντιος Πιλάτος δίνει στον λαό που είναι συγκεντρωμένος στο πραιτώριο (το Διοικητήριο) να επιλέξει ανάμεσα στον Ιησού και τον Βαραββά. Το πλήθος όμως κραύγαζε με περισσότερη δύναμη: "Να σταυρωθεί!". Όταν είδε ο Πιλάτος πως έτσι δεν πετυχαίνει τίποτα [...], πήρε νερό κι ένιψε τα χέρια του μπροστά στο πλήθος, λέγοντας: "Εγώ είμαι αθώος για το αίμα αυτού του δικαίου· το κρίμα πάνω σας"» (Μτ. 27, 23-24).

Η απόνιση του Πιλάτου, Θεοφάνης ο Κρης, Ι. Μ. Αγ. Νικολάου, Μετέωρα

Η Μαστίγωση, Θεοφάνης ο Κρης, Ι. Μ. Αγ. Νικολάου, Μετέωρα.

VI. «Τότε (ο Πιλάτος) απέλυσε τον Βαραββά, ενώ τον Ιησού Τον μαστίγωσε και Τον παρέδωσε να σταυρωθεί» (Μτ. 27, 26).

Ο εμπαιγμός, Θεοφάνης ο Κρης, Ι. Μ. Σταυρονικήτα, Άγιον Όρος.

VII. «Τότε οι στρατιώτες του Πιλάτου πήραν τον Ιησού στο πραιτώριο και μάζεψαν γύρω του όλη τη φρουρά. Του έβγαλαν τα ρούχα και Τον έντυσαν με κόκκινη χλαίνη. Έπλεξαν ένα στεφάνι από αγκάθια και Του το φόρεσαν στο κεφάλι σαν στέμμα, και στο δεξί Του χέρι Τού έβαλαν καλάμι. Ύστερα, γονάτισαν μπροστά Του και Του έλεγαν περιπαιχτικά: "Ζήτω ο βασιλιάς των Ιουδαίων!". Έπειτα Τον έφτυσαν, Του πήραν το καλάμι και με αυτό Τον χτυπούσαν στο κεφάλι» (Μτ. 27, 27-30).

Ο Χριστός ελκόμενος, Θεοφάνης ο Κρης, Ι. Μ. Αγ. Νικολάου, Μετέωρα.

VIII. «Βγαίνοντας από το πραιτώριο, οι στρατιώτες βρήκαν κάποιον Σίμωνα από την Κυρήνη (της Λιβύης) και τον αγγάρεψαν να σηκώσει τον σταυρό του Ιησού» (Μτ. 27, 32).

Τα Πάθη
Το Γλωσσάρι

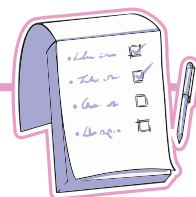
Ο Ιησούς καταδικάζεται από το Μεγάλο Συνέδριο, καθώς ομολόγησε ότι είναι «ο Υιός του Θεού». Οδηγείται στον Πόντιο Πιλάτο και εκεί η θρησκευτική ηγεσία των Ιουδαίων αλλάζει την κατηγορία και καταγγέλλει τον Ιησού ως επαναστάτη κατά της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και αυτοαποκαλούμενο βασιλιά-Μεσσία. Ο Πιλάτος Τον ανακρίνει και διαπιστώνει την αθωότητά Του. Προτείνει στον λαό να ελευθερώσει, λόγω του εορτασμού του ιουδαϊκού Πάσχα, τον Ιησού ή τον Βαραββά, έναν γνωστό ληστή, κατηγορούμενο για φόνο. Ο λαός προτιμά τον Βαραββά και ο Ιησούς μαστιγώνεται ξανά. Του τοποθετούν στεφάνι με αγκάθια. Οδηγείται εκτός των τειχών της Ιερουσαλήμ, στον μικρό λόφο Γολγοθά για να σταυρωθεί, μεταφέροντας στους ώμους Του τον βαρύ ξύλινο Σταυρό Του.

Ας απαντήσουμε ατομικά, τι ήταν σ' αυτό το μάθημα νέο ή έκπληξη για εμάς;

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Κυκλώνουμε Σ ή Λ, αναλόγως αν οι προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες και αιτιολογούμε την απάντησή μας.

1. Ο Ιησούς καταδικάζεται από το Μεγάλο Συνέδριο καθώς ομολόγησε ότι είναι «ο Υιός του Θεού».	Σ	Λ
2. Ο Ιησούς οδηγείται στον Πόντιο Πιλάτο από τον Ιούδα.	Σ	Λ
3. Η θρησκευτική ηγεσία των Ιουδαίων καταγγέλλει τον Ιησού στον Πιλάτο ως επαναστάτη κατά της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και αυτοαποκαλούμενο βασιλιά-Μεσσία.	Σ	Λ
4. Ο Πιλάτος ανακρίνει τον Ιησού και διαπιστώνει την ενοχή Του.	Σ	Λ
5. Ο Πιλάτος προτείνει στον λαό να ελευθερώσει τον Ιησού ή τον Βαραββά.	Σ	Λ
6. Ο λαός προτιμά να ελευθερώσει τον Ιησού.	Σ	Λ
7. Ο Ιησούς οδηγείται στον λόφο Γολγοθά για να σταυρωθεί, μεταφέροντας στους ώμους Του τον βαρύ ξύλινο Σταυρό Του.	Σ	Λ

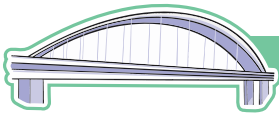
Γ) Ο Χριστός θυσιάζεται για όλους τους ανθρώπους

Γολγοθάς, σταύρωση, εκπήρωση, συγχώρεση

Ας διαβάσουμε το παρακάτω κείμενο και ας καταγράψουμε τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας για την αυτοθυσία του ήρωα της ιστορίας.

«Στις 26 Σεπτεμβρίου 2000 το επιβατηγό-οχηματαγωγό «Εξηρές Σάμινα» προσέκρουσε σε βραχονησίδες κοντά στην Πάρο και βυθίστηκε, με τραγική κατάληξη 81 νεκρούς, σε μία από τις σοβαρότερες ναυτικές τραγωδίες στην Ελλάδα. Ο Βασίλης Ραχούτης μαζί με άλλους 19 στρατιώτες ήταν οι άνθρωποι που έσωσαν δεκάδες ζωές επιβατών. Κατά τη διάρκεια της προσπάθειάς του να σώσει ένα μωρό και αφού πρώτα είχε σώσει τη μητέρα του, ο Βασίλης Ραχούτης έχασε τη ζωή του στη θάλασσα όταν τραυματίστηκε θανάσιμα».

Ας διαβάσουμε το τροπάριο της Μεγάλης Πέμπτης, που ψέλνουμε όταν γίνεται η έξοδος του Εσταυρωμένου και ας γράψουμε έπειτα 5 λέξεις που μας έρχονται στο μυαλό. Ας το διαβάσουμε ξανά και ας συμπληρώσουμε τη λίστα με ακόμα 5 λέξεις.

«Σήμερα κρεμάται πάνω σε ξύλο, Εκείνος που κρέμασε τη γη πάνω στα ύδατα. Στεφάνι από αγκάθια φοράει στην κεφαλή, Εκείνος που είναι ο βασιλιάς των αγγέλων. Ντύνεται με ψεύτικη πορφύρα (βασιλικό ένδυμα, χαρακτηριστικό χρώμα που φορούσαν οι βασιλείς), Αυτός που περιβάλλει τον ουρανό με σύννεφα. Δέχτηκε ράπισμα, Εκείνος που με το βάπτισμά Του στον Ιορδάνη ελευθέρωσε τον Αδάμ από τον δεσμό της αμαρτίας. Με καρφιά καρφώθηκε, ο Νύμφιος της Εκκλησίας. Με λόγχη κεντήθηκε, ο Υιός της Παρθένου. Προσκυνούμε τα Πάθη Σου, Χριστέ. Δείξε μας και την ένδοξή Σου Ανάσταση».

(Διασκευή από τους συγγραφείς)

Ας διαβάσουμε τις ευαγγελικές περικοπές για τη Σταύρωση του Ιησού και ας γράψουμε ανά δυάδες σε τι αναφέρεται κάθε περικοπή.

Βλ. Τσοτσώνης, *Η Σταύρωση*
Ιερά Μονή Οσίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου Λυκόβρυση

Η Σταύρωση

- 1) «Όταν έφτασαν στο μέρος που ονομαζόταν "Κρανίο" (στα εβραϊκά "Γολγοθά"), σταύρωσαν εκεί τον Ιησού και τους κακούργους, τον ένα στα δεξιά Του και τον άλλο στα αριστερά. Ο Ιησούς έλεγε: "Πατέρα, συγχώρησέ τους, δεν ξέρουν τι κάνουν..."» (Λκ. 23, 33-34).

- 2) «Ο Πιλάτος διέταξε επίσης και έγραψαν μια επιγραφή, την οποία τοποθέτησαν πάνω στον Σταυρό. Αυτή έγραφε: "Ο Ιησούς ο Ναζωραίος, ο Βασιλιάς των Ιουδαίων" [...] Οι στρατιώτες σταύρωσαν τον Ιησού, πήραν τα ρούχα Του και τα μοίρασαν σε τέσσερα μερίδια [...] Πήραν και τον χιτώνα, που ήταν [...] χωρίς καμιά ραφή, υφαντός [...] από πάνω ως κάτω. Και είπαν...: "Ας μην τον σκίσουμε, αλλά να ρίξουμε κλήρο [...] ποιος θα τον πάρει". Έτσι εκπληρώθηκε η Γραφή, που έλεγε: "Τα ρούχα μου μοίρασαν μεταξύ τους και το ιμάτιό μου το έβαλαν στον κλήρο", [...] Κοντά στον Σταυρό του Ιησού στεκόταν η μητέρα Του και η αδελφή της μητέρας Του, η Μαρία η γυναίκα του Κλωπά, και η Μαρία η Μαγδαληνή. Ο Ιησούς, όταν είδε τη μητέρα Του και τον μαθητή που αγαπούσε να στέκεται πλάι της, είπε στη μητέρα Του: "Αυτός τώρα είναι ο γιος σου". Ύστερα στράφηκε προς τον μαθητή: "Αυτή τώρα είναι η μητέρα σου". Από εκείνη την ώρα, ο μαθητής την πήρε στο σπίτι του» (Ιω. 19, 19-27).

- 3) «Ένας από τους κακούργους που ήταν κρεμασμένος στον σταυρό Τον βλαστημούσε και Του έλεγε: "Εαν εσύ είσαι ο Μεσσίας, σώσε τον εαυτό σου και εμάς". Ο άλλος στράφηκε σ' αυτόν, τον μάλωσε και του είπε: "Ούτε τον Θεό δε φοβάσαι εσύ; [...] Εμείς βέβαια δίκαια τιμωρούμαστε γι' αυτά που κάναμε· Αυτός όμως δεν έκανε κανένα κακό". Κι έλεγε στον Ιησού: "Θυμήσου με, Κύριε, όταν έρθεις στη βασιλεία σου". Ο Ιησούς του απάντησε: "Σε βεβαιώνω πως σήμερα κιόλας θα είσαι μαζί μου στον παράδεισο"» (Λκ. 23, 39-43).

- 4) «Από το μεσημέρι ως τις τρεις το απόγευμα έπεσε σκοτάδι σε όλη τη γη. Γύρω στις τρεις κραύγασε ο Ιησούς με δυνατή φωνή: "ήλι ήλί, λιμᾶ σαβαχθανί;" δηλαδή, "Θεέ μου, Θεέ μου, γιατί με εγκατέλειψες;" (Ψλ. 21, 2)» (Μτ. 27, 45-46).

- 5) «... ο Ιησούς γνωρίζοντας πως όλα είχαν φτάσει πια στο καθορισμένο τέλος, για να εκπληρωθεί η προφητεία της Γραφής, λέει: "Διψώ". Εκεί κοντά βρισκόταν ένα σκευός γεμάτο ξίδι. Οι στρατιώτες βούτηξαν ένα σφουγγάρι στο ξίδι, το στήριξαν στην άκρη ενός κλαδιού [...] και το έφεραν στο στόμα Του. Όταν εκείνος γεύτηκε το ξίδι, είπε: "Τετέλεσται (Όλα τώρα εκπληρώθηκαν)"» (Ιω. 19, 28-30).

- 6) «Τότε ο Ιησούς κραύγασε με δυνατή φωνή και είπε: "Πατέρα, στα χέρια Σου παραδίνω το πνεύμα μου" (Ψλ. 30, 6). Μόλις το είπε αυτό, ξεψύχησε» (Λκ. 23, 46).

- 7) «Τότε το καταπέτασμα του Ναού σκίστηκε στα δύο, από πάνω ως κάτω, η γη σειστήκε, οι πέτρες σκίστηκαν [...] Ο Ρωμαίος εκατόνταρχος και οι στρατιώτες που φύλαγαν μαζί του τον Ιησού, όταν είδαν τον σεισμό και τα άλλα συμβάντα, φοβήθηκαν πάρα πολύ και είπαν: "Στ' αλήθεια, αυτός ήταν Υιός Θεού"» (Μτ. 27, 51-54).

- 8) «Ήταν παραμονή του Πάσχα, και οι Ιουδαίοι δεν ήθελαν να μείνουν τα σώματα των σταυρωμένων πάνω στον σταυρό την ημέρα του Σαββάτου [...] Γι' αυτό παρακάλεσαν τον Πιλάτο να διατάξει να σπάσουν τα σκέλη τους και να τους πάρουν από εκεί [...] Όταν όμως (οι στρατιώτες) ήρθαν στον Ιησού, δεν Του έσπασαν τα σκέλη, γιατί Τον βρήκαν ήδη νεκρό. Ένας όμως από τους στρατιώτες Τού τρύπησε την πλευρά με τη λόγχη, και αμέσως βγήκε από την πληγή αίμα και νερό» (Ιω. 19, 31-34).

9) «Κατά το δειλινό, ένας άνθρωπος πλούσιος από την Αριμαθαία, που τον έλεγαν Ιωσήφ και ήταν και αυτός μαθητής του Ιησού, ήρθε στον Πιλάτο και ζήτησε το σώμα του Ιησού [...] Αφού λοιπόν ο Ιωσήφ πήρε το σώμα του Ιησού, το τύλιξε σε ένα καθαρό σεντόνι και το έβαλε έπειτα στο δικό του καινούριο μνήμα, που ήταν λαξευμένο στον βράχο. Ύστερα, κύλησε μια μεγάλη πέτρα, έκλεισε την είσοδο του μνήματος και έφυγε. Εκεί έμειναν καθισμένες απέναντι από τον τάφο η Μαρία η Μαγδαληνή και η άλλη Μαρία. Την άλλη μέρα, που ήταν Σάββατο, πήγαν οι αρχιερείς και οι Φαρισαίοι [...] στον Πιλάτο και του είπαν: "Κύριε, θυμηθήκαμε πως εκείνος ο λαοπλάνος είχε πει όταν ζούσε: 'Σε τρεις μέρες θα αναστηθώ'. Γι' αυτό

Ιωσήφ της Αριμαθαίας
Μέλος του Ιουδαϊκού συνεδρίου της Ιερουσαλήμ, φίλος και κρυφός μαθητής του Ιησού Χριστού. Η Ορθόδοξη Εκκλησία γιορτάζει τη μνήμη του στις 31 Ιουλίου.

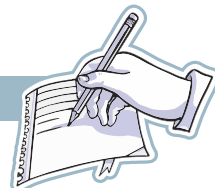

δώσε διαταγή να φρουρηθεί καλά ο τάφος ως την τρίτη μέρα, μην τυχόν έρθουν οι μαθητές Του τη νύχτα και Τον κλέψουν, και έπειτα πουν στον λαό πως αναστήθηκε από νεκρούς, γιατί τότε η τελευταία πλάνη θα είναι χειρότερη από την προηγούμενη". Ο Πιλάτος τούς είπε: "Σας διαθέτω τη φρουρά. Πηγαίνετε και πάρτε όποια μέτρα ασφαλείας νομίζετε". Αυτοί τότε πήγαν στον τάφο [...] σφράγισαν την πέτρα και άφησαν και τη φρουρά εκεί» (Μτ. 27, 57-66).

Βλ. Τσοτσώνης, *Η Αποκαθήλωση, ο Μυρισμός και ο Ενταφιασμός του Χριστού, Πανάγιος Τάφος, Ιεροσόλυμα*

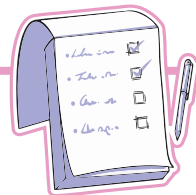
Η Σταύρωση του Ιησού
(Γλωσσάρι)

Η Σταύρωση του Ιησού
Συλλογή Εικόνων

Στο νησί των Λειψών υπάρχει η μοναδική εικόνα της «Παναγίας του Χάρου». Η Παναγία, αντί για το Θείο Βρέφος, κρατά τον Εσταυρωμένο Χριστό. Ας παρατηρήσουμε την εικόνα και ας γράψουμε τι σκεφτόμαστε και πώς νιώθουμε βλέποντάς τη.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1.

Ας βρούμε τις παρακάτω λέξεις στο κρυπτόλεξο:

Γολγοθάς
 βασιλιάς
 γιος
 Πατέρας
 παράδεισος
 διψώ
 σκοτάδι

Ε	Ε	Ρ	Τ	Σ	Ξ	Υ	Ψ	Θ	Ν
Ω	Ν	Χ	Ι	Δ	Α	Τ	Ο	Κ	Σ
Μ	Β	Α	Σ	Ι	Λ	Ι	Α	Σ	Ω
Δ	Ι	Ψ	Ω	Ρ	Λ	Μ	Γ	Θ	Ι
Ξ	Γ	Ο	Λ	Γ	Ο	Θ	Α	Σ	Σ
Γ	Γ	Δ	Α	Ν	Ω	Ω	Ξ	Ι	Λ
Σ	Ο	Σ	Ι	Ε	Δ	Α	Ρ	Α	Π
Ν	Υ	Φ	Π	Α	Τ	Ε	Ρ	Α	Σ
Λ	Ι	Χ	Γ	Χ	Τ	Μ	Θ	Ξ	Ω
Σ	Σ	Ο	Ι	Γ	Ε	Α	Ψ	Δ	Τ

2.

Με όσα επεξεργαστήκαμε στην ενότητα, ας προσπαθήσουμε να συνθέσουμε έναν χάρτη εννοιών με τις ακόλουθες λέξεις (οι λέξεις να συνδέονται με συνδέσμους, βοηθητικά ρήματα «έχω, είμαι», προθέσεις κ.ά.): θυσία, Σταύρωση, Ανάσταση, υπόσχεση, λύτρωση, Παράδεισος, θάνατος.

3. Ας αντιστοιχίσουμε τις προτάσεις από τον πίνακα Α με τις προτάσεις από τον πίνακα Β:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α

1. Ο Ιησούς πλένει τα πόδια των μαθητών Του...
2. Μετά τον Μυστικό Δείπνο, ο Ιησούς με τους 11 μαθητές Του...
3. Το πρωί της Παρασκευής το Μεγάλο Συνέδριο επικυρώνει την απόφαση...
4. Ο Ιησούς καταδικάζεται από το Μεγάλο...
5. Η ηβελημένη θυσία του Ιησού αποτελεί...
6. Ο Ιησούς πορεύεται στον Γολγοθά...
7. Ο Ιησούς οδηγείται στον Πόντιο Πιλάτο και εκεί η θρησκευτική ηγεσία των Ιουδαίων...

ΠΙΝΑΚΑΣ Β

- A. για τη θανάτωση του Ιησού και Τον οδηγεί δέσμιο στον Ρωμαίο διοικητή Πιλάτο.
- B. αλλάζει την κατηγορία και καταγγέλλει τον Ιησού ως επαναστάτη κατά της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και αυτοαποκαλούμενο βασιλιά - Μεσσία.
- Γ. τη μεγαλύτερη απόδειξη της αγάπης Του προς τους ανθρώπους.
- Δ. πηγαίνει στον κήπο της Γεθσημανής για να προσευχηθεί.
- Ε. όπου και σταυρώνεται.
- ΣΤ. Συνέδριο, καθώς ομολόγησε ότι είναι «ο Υιός του Θεού».
- Z. κατά τη διάρκεια του Μυστικού Δείπνου.

1

2

3

4

5

6

7

15η Θεματική Ενότητα - Η χαρά της Ανάστασης

Σε αυτήν τη θεματική ενότητα θα ασχοληθούμε με τα ερωτήματα:

- Πώς ένιωσαν και τι έκαναν οι μαθητές του Χριστού όταν είδαν τον δάσκαλό τους αναστημένο;
- Πόσο σημαντική είναι η Ανάσταση του Χριστού για τους ανθρώπους;
- Ποια είναι η τελευταία υπόσχεση του Ιησού στους μαθητές Του;

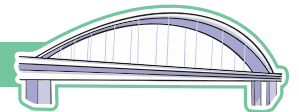
A) Η αρχή της αιωνιότητας

ελευθερωτής, υπόσχεση, πέρασμα, ανακαίνιση

Ας σκεφτούμε αν έχουμε ακούσει τις φράσεις «Αντιμετώπισα πολλά προβλήματα αλλά επιτέλους είδα ανάσταση» και «Άρχισαν να μιλούν όλοι μαζί και έγινε "Ανάστα ο Κύριος"». Ας συνεργαστούμε σε δυάδες κι ας προσπαθήσουμε να βρούμε με ποιο νόημα λέμε αυτές τις φράσεις.

Η Ανάσταση του Χριστού σημαίνει το τέλος της κυριαρχίας του θανάτου για όλους τους ανθρώπους. Ο Χριστός δεν είναι μόνο τέλειος Θεός –ως θεός είναι αυτονόητα έξω από κάθε θάνατο– αλλά είναι και τέλειος άνθρωπος, άρα και εμείς οι άνθρωποι μπορούμε να αναστηθούμε. Αφού ο Χριστός αναστήθηκε από τους νεκρούς, έγινε η αρχή της ανάστασης όλων των νεκρών. Αναστήθηκε ο Χριστός και κανένας νεκρός δε θα μείνει για πάντα στο μνήμα του.

Ας σκεφτούμε αν ήμασταν ζωγράφοι πώς εμείς θα αναπαριστούσαμε τη σκηνή της Ανάστασης του Χριστού.

- Πού θα τοποθετούσαμε τον Χριστό;
- Σε ποιο τοπίο;
- Τι ενδύματα θα φορούσε;
- Τι χρώματα θα χρησιμοποιούσαμε;
- Ποια πρόσωπα θα Τον πλαισίωναν;
- Τι θα έκαναν τα πρόσωπα αυτά στη θέα του Αναστημένου Χριστού;
- Τι έκφραση θα είχαν τα πρόσωπά τους;

Veronese,
Η Ανάσταση του Χριστού, 1570

Ο Βερονέζε αναπαριστά τη σκηνή της Ανάστασης του Χριστού, τον Οποίο τοποθετεί στο κέντρο, να περιβάλλεται από φως. Στα χέρια Του είναι εμφανή τα σημάδια του μαρτυρίου. Οι Ρωμαίοι στρατιώτες είναι πεσμένοι στο έδαφος, τρομαγμένοι, με το βλέμμα τους στραμμένο στον ουρανό.

Βλ. Τσοτσώνης,
Η Ανάσταση,
Ιερά Μονή
Οσίας Ειρήνης
Χρυσοβαλάντου
Λυκόβρυση

Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ

«Την επόμενη μέρα όμως μετά το Σάββατο, από τα βαθιά χαράματα, ήρθαν οι γυναίκες στον τάφο με τα αρώματα που είχαν ετοιμάσει [...] Βρήκαν τότε την πέτρα κυλισμένη από το μνήμα και, όταν μπήκαν σ' αυτό, δε βρήκαν το σώμα του Κυρίου Ιησού. Καθώς απορούσαν, φάνηκαν μπροστά τους δύο άντρες με αστραφτερές στολές. Κι ενώ αυτές κατατρομαγμένες είχαν σκυμμένο το πρόσωπό τους στη γη, τις ρώτησαν:

“Τι ζητάτε τον ζωντανό ανάμεσα στους νεκρούς; Δεν είναι εδώ, αναστήθηκε! Θυμηθείτε τι σας είχε πει όταν ακόμα ήταν στη Γαλιλαία. Σας είπε ότι ο Υιός του Ανθρώπου πρέπει να παραδοθεί στα χέρια των εχθρών του Θεού, να σταυρωθεί και την τρίτη ημέρα ν’ αναστηθεί”. Θυμήθηκαν τότε τα λόγια Του» (Λκ. 24, 1-8).

«Καθώς όμως πήγαιναν να πουν τα νέα στους μαθητές του, τις συνάντησε ο Ιησούς, και τους λέει:

“Χαίρετε!” Αυτές Τον πλησίασαν, έπεσαν στα πόδια Του και Τον προσκύνησαν.

“Μη φοβάστε!” τους λέει ο Ιησούς.

“Πηγαίνετε να πείτε στους αδερφούς μου να φύγουν για τη Γαλιλαία, κι εκεί θα με δουν”» (Μτ. 28, 9-10).

«Επέστρεψαν λοιπόν απ’ το μνήμα και τα ανάγγειλαν όλα αυτά στους έντεκα μαθητές και σ’ όλους τους άλλους. Αυτές που τα έλεγαν αυτά στους Αποστόλους ήταν η Μαρία η Μαγδαληνή, η Ιωάννα, η Μαρία η μητέρα του Ιακώβου και οι υπόλοιπες που ήταν μαζί τους. Τα λόγια αυτά τους φάνηκαν φλυαρίες και δεν τις πίστευαν. Ο Πέτρος όμως σηκώθηκε κι έτρεξε στο μνήμα. Όταν έσκυψε, είδε μέσα μόνο τα σάβανα και γύρισε σπίτι του γεμάτος απορία γι’ αυτό που είχε γίνει» (Λκ. 24, 9-12).

Ας σκεφτούμε σε δυάδες πώς νιώθουν και τι σκέφτονται πριν και μετά την Ανάσταση οι Μυροφόρες και οι μαθητές του Ιησού, ανάλογα με τις πράξεις τους.

Ας δούμε μια συλλογή εικόνων με θέμα την Ανάσταση του Ιησού

Ας δούμε μια εικόνα του Μπάμπη Πυλαρινού με θέμα τις «Μυροφόρες»

1. Ας φτιάξουμε κάρτες με αναστάσιμες ευχές για τις δωρίσουμε σε κάποιο ίδρυμα που θα επιλέξουμε σε συνεργασία με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας.

2. Ας χωριστούμε σε ομάδες και ας επιλέξουμε μια χώρα, ένα νησί ή και το χωριό μας. Θα βρούμε τα ήθη και έθιμα του τόπου αυτού για τον εορτασμό του Πάσχα. Ας παρουσιάσουμε τις εργασίες, τις χειροτεχνίες, τις ζωγραφιές, τα κείμενα και τα τραγούδια που βρήκαμε στην ολομέλεια.

3. Ας ολοκληρώσουμε το παζλ ηλεκτρονικά.

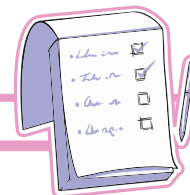

Ανάσταση Παζλ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Ας απαντήσουμε ατομικά στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι ήταν σ’ αυτό το μάθημα νέο ή έκπληξη για εμάς;
- Τι ήταν αυτό που μας έκανε να αλλάξουμε γνώμη μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος;

2. Σωστό ή Λάθος;

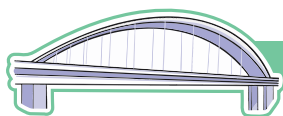
A. Όλοι οι Ευαγγελιστές τοποθετούν την εύρεση του κενού τάφου του Ιησού από τις μυροφόρες γυναίκες και από τους μαθητές τις πρώτες πρωινές ώρες της Δευτέρας.	Σ	Λ
B. Οι μυροφόρες είδαν κοντά στον τάφο του Ιησού δυο άντρες με αστραφτερές στολές που τους είπαν: «Φύγετε γρήγορα από δω».	Σ	Λ
Γ. Καθώς οι μυροφόρες πήγαιναν να πουν τα νέα στους μαθητές Του, τις συναντάει ο Ιησούς και τους λέει: «Χαίρετε».	Σ	Λ
Δ. Οι μαθητές του Χριστού πίστεψαν τις μυροφόρες ότι ο Ιησούς αναστήθηκε.	Σ	Λ
E. Ο Πέτρος σηκώθηκε μετά τα νέα της Ανάστασης του Ιησού και επέστρεψε σπίτι του.	Σ	Λ
ΣΤ. Ο Πέτρος σηκώθηκε μετά τα νέα της Ανάστασης του Ιησού και πήγε στο μνήμα του Ιησού.	Σ	Λ

B) Ανέλπιστα χαρά

συνάντηση, πίστη, απιστία, δωρεά

Ας θυμηθούμε κάποια δύσκολη κατάσταση που αντιμετωπίσαμε και που τελικά είχε ευτυχή κατάληξη. Ας γράψουμε 5 συναισθήματα που νιώσαμε.

Ας παρατηρήσουμε σε δυάδες την εικόνα και ας απαντήσουμε στα ερωτήματα:

- Τι πιστεύουμε ότι συμβαίνει;
- Τι μας κάνει να το λέμε αυτό;

*Ο Χριστός πορευόμενος εις Εμμαούς,
τοιχογραφία Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννη
Προδρόμου Μακρινού, Μέγαρο Αττικής*

Ο Αναστημένος Ιησούς εμφανίζεται στους μαθητές Του. Έχει σώμα, κάθεται στο ίδιο τραπέζι και τρώει μαζί τους. Μπαίνει μέσα στο σπίτι που βρίσκονται, όταν οι πόρτες είναι κλειστές. Δεν περιορίζεται από τον χρόνο και τον χώρο. Ο Ιησούς δεν επιστρέφει στην προηγούμενη ζωή Του από τον κόσμο των νεκρών, αλλά εγκαινιάζει μια νέα ζωή χωρίς τον περιορισμό του θανάτου. Η Ανάστασή Του γεμίζει τους Αποστόλους χαρά και βεβαιότητα για την ανάσταση όλων των ανθρώπων (Α΄ Κορ. 15, 20). Οι μαθητές του Χριστού διηγούνται τη συνάντησή τους με τον Αναστημένο Ιησού σε νέους στην πίστη Χριστιανούς.

Ας χωριστούμε σε ομάδες 3-4 ατόμων για να συνθέσουμε έναν φανταστικό διάλογο με ερωτήσεις που θα έκαναν στους μαθητές οι νέοι/νέες στην πίστη χριστιανοί/-ές και τις απαντήσεις των μαθητών σχετικά με τη συνάντησή τους με τον Αναστημένο Ιησού.

Η πορεία στους Εμμαούς

«Την ίδια μέρα, δύο από τους μαθητές του Ιησού πήγαιναν σ' ένα χωριό που [...] λέγεται Εμμαούς [...] Καθώς μιλούσαν και συζητούσαν, τους πλησίασε ο ίδιος ο Ιησούς και βάδιζε μαζί τους. Τα μάτια τους όμως εμποδίζονταν, έτσι που να μην Τον αναγνωρίζουν [...] Όταν πλησίασαν στο χωριό που πήγαιναν, Αυτός προσποιήθηκε πως πηγαίνει πιο μακριά. Εκείνοι όμως Τον πίεζαν και Του έλεγαν: "Μείνε μαζί μας, γιατί πλησιάζει το βράδυ και η μέρα ήδη τελειώνει". Μπήκε, λοιπόν, στο χωριό για να μείνει μαζί τους. Την ώρα που κάθισε μαζί τους για φαγητό, πήρε το ψωμί, το ευλόγησε και, αφού το έκοψε σε κομμάτια, τους έδωσε. Τότε ανοίχτηκαν τα μάτια τους και κατάλαβαν ποιος είναι. Εκείνος όμως έγινε άφαντος [...] Την ίδια στιγμή, σηκώθηκαν και γύρισαν στην Ιερουσαλήμ. Εκεί βρήκαν συγκεντρωμένους τους έντεκα μαθητές και [...] τους εξήγησαν λοιπόν κι αυτοί τα όσα τους είχαν συμβεί στον δρόμο και πώς Τον αναγνώρισαν όταν τεμάχιζε το ψωμί» (Λκ. 24, 13-35).

Ο Ιησούς και ο Θωμάς

«Ο Θωμάς όμως, ένας από τους δώδεκα μαθητές [...] δεν ήταν μαζί τους όταν ήρθε ο Ιησούς. Του έλεγαν, λοιπόν, οι άλλοι μαθητές: "Είδαμε τον Κύριο με τα μάτια μας». Αυτός όμως τους είπε: "Εγώ αν δε δω στα χέρια Του τα σημάδια από τα καρφιά, κι αν δε βάλω το δάχτυλό μου στα σημάδια από τα καρφιά, και δε βάλω το χέρι μου στη λογισμένη πλευρά Του, δε θα πιστέψω". Οκτώ μέρες αργότερα οι μαθητές βρίσκονταν πάλι στο σπίτι, μαζί τους κι ο Θωμάς. Μπήκε, λοιπόν, ο Ιησούς ενώ οι πόρτες ήταν κλειστές, στάθηκε στη μέση και είπε: "Ειρήνη σ' εσάς". Έπειτα, είπε στον Θωμά: "Φέρε εσύ το δάχτυλό σου εδώ και δες τα χέρια μου, φέρε και το χέρι σου και βάλ' το στην πλευρά μου. Μην αμφιβάλλεις και πίστεψε». Ο Θωμάς τότε Του αποκρίθηκε: "Είσαι ο Κύριός μου και ο Θεός μου". Του λέει τότε ο Ιησούς: "Πείστηκες επειδή με είδες με τα μάτια σου· μακάριοι εκείνοι που πιστεύουν χωρίς να μ' έχουν δει!"» (Ιω. 20, 24-29).

Ας δούμε μία συλλογή εικόνων με θέμα τις εμφανίσεις του Ιησού στους μαθητές Του

Ένα μέλος της οικογένειάς σας είναι στο νοσοκομείο για μια σοβαρή εγχείρηση. Ας του/της γράψουμε ένα γράμμα για να τον/την ενθαρρύνουμε και να του/της δώσουμε ελπίδα, με βάση όσα ακούμε στην εκκλησία το απόγευμα της Μεγάλης Παρασκευής στην Ακολουθία του Επιταφίου Θρήνου. «Ο Χριστός, που είναι η ζωή, αφού γεύτηκε τον θάνατο, ελευθέρωσε τους ανθρώπους από τον θάνατο και δώρισε σε όλους τη ζωή» και σε άλλο σημείο: «Με τον ενταφιασμό Σου, Χριστέ, συντρίβεις τα βασίλεια του Άδη και με τον θάνατό Σου θανατώνεις τον θάνατο και ελευθερώνεις από τη φθορά τους ανθρώπους».

Ας δούμε την εικόνα του Γεωργίου Κόρδη με θέμα την «Ψηλάφηση του Θωμά».

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

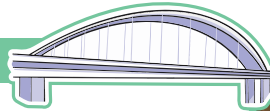
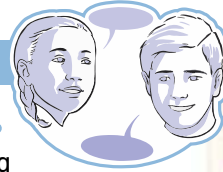
Με λέξεις ή φράσεις από τη σημερινή μας συνάντηση, ας δημιουργήσουμε την ακροστιχίδα της λέξης ΑΝΑΣΤΑΣΗ.

A.....
N.....
A.....
Σ.....
Τ.....
Α.....
Σ.....
Η.....

Ανίχνευση σκέψης:

Ο Κωνσταντίνος είναι στο αεροδρόμιο για να αποχαιρετήσει τα ξαδέρφια του, που επιστρέφουν στο σπίτι τους στην Αγγλία. Κάθε καλοκαίρι κάνουν διακοπές μαζί με τον Κωνσταντίνο και την οικογένειά του στο σπίτι τους, στο χωριό. Σε έναν χρόνο θα είναι πάλι μαζί, αλλά ας φανταστούμε πώς αισθάνεται ο Κωνσταντίνος τώρα που βλέπει το αεροπλάνο με τους αγαπημένους του συγγενείς να ανεβαίνει στον ουρανό. Τι μπορεί να σκέφτεται άραγε;

Ας κοιτάξουμε την εικόνα της Αναλήψεως του Ιησού και ας σκεφτούμε ότι είμαστε εκεί και βλέπουμε τον Ιησού να ανυψώνεται στον ουρανό. Ένα σύννεφο τον κρύβει από τα μάτια μας και ξαφνικά δυο άντρες εμφανίζονται μπροστά μας και μας λένε ότι θα ξανάρθει.

Γράφουμε τι σκεφτόμαστε:

.....

Η Ανάληψη του Χριστού, Ρέμπραντ
Πινακοθήκη Μονάχου
1636

Η Ανάληψη

«Μετά τον θάνατό Του, παρουσιάστηκε σ' αυτούς ζωντανός με πολλές αποδείξεις· για σαράντα μέρες εμφανιζόταν μπροστά τους και τους μιλούσε σχετικά με τη βασιλεία του Θεού. Ενώσω ήταν μαζί τους και έτρωγε, τους παρήγγειλε: "Μην απομακρυνθείτε από τα Ιεροσόλυμα, αλλά να περιμένετε από τον Πατέρα την εκπλήρωση της υποσχέσεως για την οποία σαςμίλησα· ότι, δηλαδή, ενώ ο Ιωάννης βάφτιζε με νερό, εσείς θα βαφτιστείτε σε λίγες μέρες με το Άγιο Πνεύμα". Οι μαθητές, λοιπόν, συγκεντρώθηκαν μια μέρα και Τον ρωτούσαν: "Κύριε, έφτασε άραγε η ώρα να αποκαταστήσεις τη βασιλεία στον Ισραήλ;" Κι Αυτός τους απάντησε: "Εσείς δεν μπορείτε να γνωρίζετε τον ακριβή χρόνο· αυτόν τον κρατάει ο Πατέρας στην αποκλειστική του εξουσία. Θα λάβετε όμως δύναμη όταν θα έρθει το Άγιο Πνεύμα σ' εσάς, και θα γίνετε μάρτυρες δικοί μου, στην Ιερουσαλήμ, σε όλη την Ιουδαία και στη Σαμάρεια και ως τα πέρατα της γης".

Ο Ιησούς Χριστός είναι ο Υιός του Θεού και με την Ανάληψή Του αρχίζει ο χρόνος αναμονής για τη «Δεύτερη Παρουσία» Του. Είναι ο Υιός του Θεού και πανταχού παρών και δίπλα στους ανθρώπους, όλες τις ημέρες μέχρι «τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Μτ. 28, 20). Πότε, όμως, θα έρθει ξανά; Ο Απόστολος Παύλος απαντά: «όπως ακριβώς έρχεται ο κλέφτης μέσα στη νύχτα. Γι' αυτό εμείς πρέπει να αγωνιζόμαστε κατά της αμαρτίας με ασπίδα μας την πίστη και την αγάπη» (Α' Θεσ. 5, 4-8).

Μόλις τα είπε αυτά, κι ενώ εκείνοι Τον κοίταζαν, ανυψώθηκε προς τον ουρανό, και μια νεφέλη τον έκρυψε από τα μάτια τους. Καθώς οι μαθητές κοίταζαν που ανέβαινε προς τον ουρανό, ξαφνικά δυο άντρες με άσπρα ενδύματα εμφανίστηκαν μπροστά τους και τους είπαν: "Γαλιλαίοι, τι σταθήκατε και κοιτάτε στον ουρανό; Αυτός ο Ιησούς, που αναλήφθηκε από ανάμεσά σας στον ουρανό, έτσι θα 'ρθει πάλι, με τον ίδιο τρόπο που τον είδατε να πηγαίνει εκεί"» (Πρ. 1, 3-11).

«Αυτοί τότε Τον προσκύνησαν και γύρισαν στην Ιερουσαλήμ με μεγάλη χαρά» (Λκ. 24, 52).

Ας συνεργαστούμε σε ομάδες και κάθε ομάδα ας αναλάβει να απαντήσει σε ένα ερώτημα. Ας παρουσιάσουμε τις απαντήσεις στην ολομέλεια και ας συζητήσουμε.

• **Ποιο** είναι το γεγονός της Αναλήψης του Ιησού;

• **Γιατί** συνέβη;

• **Ποιος / Ποιοι** συμμετείχαν;

• **Πώς** δέχτηκαν οι μαθητές του Χριστού την Ανάληψή Του;

• **Πού** συνέβη;

• **Πότε** συνέβη;

Ας παρατηρήσουμε σε δυάδες την εικόνα και ας διαβάσουμε το απολυτίκιο της γιορτής για πέντε λεπτά.

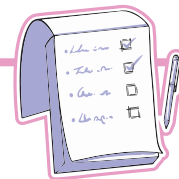
- Ας φτιάξουμε έναν κατάλογο από 5 λέξεις ή φράσεις σχετικές με την εικόνα και το απολυτίκιο.
- Ας κοιτάξουμε πάλι την εικόνα και το απολυτίκιο προσπαθώντας να βρούμε άλλες 5 λέξεις ή φράσεις για τον κατάλογό μας και ας ανακοινώσουμε τις λέξεις μας στην ολομέλεια της τάξης.

«Χριστέ και Θεέ μας, αναλήφθηκες μέσα στη δόξα και έδωσες χαρά στους μαθητές με την υπόσχεσή Σου ότι θα έλθει το Άγιο Πνεύμα. Έτσι, με την ευλογία Σου, οι μαθητές βεβαιώθηκαν ότι Εσύ είσαι ο Γιος του Θεού, ο λυτρωτής του κόσμου».

Ας δούμε μία συλλογή εικόνων με θέμα την Ανάληψη του Ιησού

Η Ανάληψη, Θεοφάνης ο Κρης
Ιερά Μονή Σταυρονικήτα, Άγιον Όρος, 16ος αι. μ.Χ.

1. Ας λύσουμε ηλεκτρονικά την κρεμάλα.

Η Ανάληψη του Ιησού
(Κρεμάλα)

2.

Ας απαντήσουμε στις ερωτήσεις για την Ανάληψη του Ιησού.

A) Η Ανάληψη έγινε:

- 1) 40 μέρες μετά την Ανάσταση πάνω στο Όρος των Ελαιών.
- 2) 40 μέρες μετά την Ανάσταση πάνω στο Όρος Θαβώρ.
- 3) 40 μέρες μετά την Ανάσταση πάνω στη λίμνη Γεννησαρέτ.

B) Παρόντες στην Ανάληψη του Ιησού ήταν:

- 1) οι μαθητές Του.
- 2) οι μαθητές Του, οι Φαρισαίοι και οι Γραμματείς.
- 3) οι μαθητές Του και η Παναγία.

Γ) Ο Ιησούς υποσχέθηκε στους μαθητές Του πριν την Ανάληψή Του ότι:

- 1) θα ξαναέρθει σύντομα.
- 2) θα λάβουν δύναμη όταν έρθει το Άγιο Πνεύμα .
- 3) θα αποκαταστήσει άμεσα τη βασιλεία στον Ισραήλ.

Δ) Καθώς ο Ιησούς ανέβαινε στον ουρανό, εμφανίστηκαν δυο άντρες που:

- 1) είπαν στους μαθητές ότι ο Ιησούς θα ξαναέρθει.
- 2) έδιωχναν τους μαθητές από το Όρος.
- 3) έψελναν και υμνούσαν τον Ιησού.

3. Ας κυκλώσουμε Σ ή Λ αν οι προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες και ας αιτιολογήσουμε την απάντησή μας.

A. Η Ανάσταση του Ιησού συμβαίνει τις πρώτες πρωινές ώρες του Σαββάτου.	Σ	Λ
B. Ο Αναστημένος Ιησούς εμφανίζεται στους μαθητές Του και τρώει μαζί τους.	Σ	Λ
Γ. Ο Θωμάς, ο μαθητής του Ιησού, πίστεψε αμέσως τους άλλους μαθητές όταν του είπαν ότι είδαν τον Αναστημένο Ιησού.	Σ	Λ
Δ. Ο Αναστημένος Ιησούς εμφανιζόταν για 50 μέρες στους μαθητές Του.	Σ	Λ
E. Η Ανάληψη του Ιησού έγινε στο Όρος των Ελαιών.	Σ	Λ

Ανακεφαλαιωτικές Δραστηριότητες Θεματικού Πεδίου «Ενανθρώπηση - Θεός»

1. Ας βρούμε τις λέξεις στο κρυπτόλεξο: _____

- ελπίδα
- Μεσσίας
- προφητείες
- Υπαπαντή
- υπόσχεση
- κάθαρση
- δούλος
- βάπτισμα
- Θεοφάνια
- θεραπεία

B	A	Π	T	I	Σ	M	A	Λ	X
Λ	N	Υ	Π	O	Σ	X	E	Σ	H
Π	P	O	Φ	H	T	E	I	E	Σ
Σ	T	E	Λ	Π	I	Δ	A	K	M
O	Ω	Γ	M	E	Σ	Σ	I	A	Σ
Λ	Z	T	K	Ψ	Σ	Ξ	Λ	Ω	Δ
Υ	H	K	A	Θ	A	P	Σ	H	Θ
O	X	Θ	E	P	A	Π	E	I	A
Δ	Δ	Υ	Π	A	Π	A	N	T	H
A	I	E	N	A	Φ	O	E	Θ	N

2. Ας συμπληρώσουμε το σταυρόλεξο: _____

Οριζόντια

3. Ο Ιησούς βαπτίζεται από τον Ιωάννη τον...
4. Ο Ιησούς σώζει τη μοιχαλίδα από βέβαιο...
5. Στην ιστορία του «καλού Σαμαρείτη», ο Ιησούς προβάλλει τον Σαμαρείτη ως πρότυπο της θεϊκής...
7. Ο Ζακχαίος μετάνιωσε και έδωσε τα μισά του υπάρχοντα στους...

Κάθετα

1. Το πρώτο θαύμα του Ιησού ήταν σε έναν...
2. Στην ιστορία του «ασώτου υιού», ο πατέρας συμβολίζει τον...
3. Ο Ιησούς μιλούσε με...
6. Ο Ιησούς θα χορτάσει 5.000 ανθρώπους με πέντε...

3.

Ας κυκλώσουμε Σ ή Λ, ανάλογα με το αν οι προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες και ας αιτιολογήσουμε την απάντησή μας.

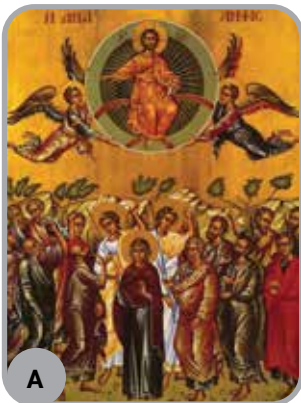
A. Ο Ιησούς αποκαλύπτει στη Σαμαρείτισσα ότι είναι Σαμαρείτης.	Σ	Λ
B. Ο Ιησούς προβάλλει τα παιδιά ως πρότυπο των ανθρώπων που ανήκουν στη βασιλεία του Θεού.	Σ	Λ
Γ. Ο Ιησούς κατηγορεί τον παράλυτο για τις αμαρτίες του.	Σ	Λ
Δ. Ο Ιησούς προσφέρει σωματική και ψυχική υγεία στον παράλυτο.	Σ	Λ
E. Ο Ιησούς τιμώρησε την κόρη του Ιάειρου για τις αμαρτίες της.	Σ	Λ
ΣΤ. Ο Ιησούς θα αναστήσει τον Λάζαρο και τις αδελφές του, τη Μάρθα και τη Μαρία.	Σ	Λ

4. Ας συμπληρώσουμε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις:

Γολγοθά - βία - Σταύρωση - αγάπης - ανακρίσεις - θυσία - θύμα - εκτέλεση - συλλαμβάνεται - βασανίζεται - προδίδεται

Η ηθελημένη (1).....του Ιησού αποτελεί την μεγαλύτερη απόδειξη της (2)..... Του προς τους ανθρώπους. Μέχρι να φτάσει στη (3)....., μια βασανιστική και ατιμωτική (4)..... για την εποχή εκείνη, ο Ιησούς βιώνει μια σειρά γεγονότων: (5)..... εγκαταλείπεται από τον κύκλο Του, (6)....., σύρεται σε αλλεπάλληλες (7))..... υπό ψυχολογική και σωματική (8)....., πέφτει (9)..... κακοδικίας με ψευδομάρτυρες, (10)....., διαπομπεύεται και στο τέλος πορεύεται στον (11)..... όπου και σταυρώνεται.

5. Ας τοποθετήσουμε τις εικόνες στη σωστή χρονολογική σειρά:

Α Η Ανάληψη, Θεοφάνης ο Κρης, Ιερά Μονή Σταυρονικήτα, Άγιον Όρος, 16ος αι. μ.Χ.

B Η πορεία του Ιησού προς τον Γολγοθά Andrea di Bartolo, μουσείο Thyssen Μαδρίτη, 14ος αι. μ.Χ.

Γ Η σύλληψη του Ιησού Μανουήλ Πανσέληνος I. Μ. Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος, 1312

Δ Η Μαστίγωση Θεοφάνης ο Κρης Μονή Αγ. Νικολάου Μετέωρα, 16ος αι. μ.Χ.

E Η Ανάσταση, Ιερά Μονή Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος, 14ος αι.

ΣΤ Η Σταύρωση, Rubens Λούβρο, Παρίσι 17ος αι. μ.Χ.

1		2		3		4		5		6	
---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--

“

Αγαπημένοι/-ες μαθητές /-τριες,

Πέρασαν οι μέρες, πέρασαν οι μήνες και φτάσατε στο τέλος της φετινής σχολικής χρονιάς. Σκεφτείτε τα πρόσωπα που γνωρίσατε, που συναναστραφήκατε, που συνεργαστήκατε και που, ενδεχομένως, κάποιες φορές διαφωνήσατε μαζί τους. Αναλογιστείτε ακόμα και την προσπάθειά σας να αποδεχτείτε το διαφορετικό και να συνυπάρξετε με αλληλοκατανόηση και σεβασμό τόσο στην αίθουσα του τμήματος σας όσο και στην αυλή του σχολείου και σε όλους τους χώρους και τις δράσεις της σχολικής ζωής.

Αξίζει, επίσης, να θυμηθείτε και τα άλλα πρόσωπα, αυτά που γνωρίσατε στο βιβλίο των Θρησκευτικών. Ο Αβραάμ, ο Ιωσήφ, ο Μωυσής, ο Γεδεών, οι βασιλιάδες Δαβίδ και Σολομώντας και τόσοι άλλοι, που ανήκουν σε χρόνους μακρινούς για σας αλλά σας συντρόφευσαν φέτος με την πίστη, τις δυσκολίες, τις ελπίδες τους, δείχνοντας πως ο άνθρωπος κάθε εποχής διψά για αγάπη κι αλήθεια. Προπάντων, σας συντρόφευσε ο Θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός, που από τη Γέννησή Του ως την Ανάληψή Του σας κάλεσε αλλά και μέχρι σήμερα σας καλεί μέσω από το σωτηριώδες έργο Του να περπατήσετε μαζί Του προς τη χαρά του Θεού.

Τώρα πια, πιο πλούσιοι και πλούσιες σε γνώσεις, συναισθήματα, απόψεις, εμπειρίες, αφήνετε την Α΄ Γυμνασίου για να προχωρήσετε στους επόμενους δρόμους της σχολικής και γενικά όλης της ζωής σας.

Μέσα από την καρδιά μας ευχόμαστε η συνοδοιπορία με το μάθημα των Θρησκευτικών να σας στηρίζει και να σας οδηγεί σε δρόμους ανακάλυψης και ψυχικής ολοκλήρωσης!

Οι συγγραφείς

”

Απολυτικό: εκκλησιαστικός ύμνος (τροπάριο) που ψάλλεται πριν την απόλυση και το περιεχόμενό του σχετίζεται με τη γιορτή της ημέρας.

Απόστολοι: οι απεσταλμένοι, αυτοί που έχουν μια συγκεκριμένη αποστολή. Ο όρος αναφέρεται ειδικότερα στους μαθητές του Χριστού, που διέδωσαν τη διδασκαλία Του στον τότε γνωστό κόσμο.

Ελισάβετ: μητέρα του αγίου Ιωάννη Προδρόμου (τον γέννησε σε μεγάλη ηλικία) και ξαδέλφη της Παναγίας. Τιμάται από την Εκκλησία στις 5 Σεπτεμβρίου μαζί με τον σύζυγό της (και πατέρα του αγίου Ιωάννη), Ζαχαρία.

Ιεραπόστολος: ιερέας ή μοναχός που δρα σε ξένη χώρα με στόχο τη διάδοση της διδασκαλίας μιας θρησκείας.

Ισραήλ: ο λαός που έζησε στην περιοχή της Παλαιστίνης. Σήμερα το Ισραήλ συνορεύει ανατολικά με τη Συρία και την Ιορδανία, βόρεια με τον Λίβανο, νότια με τη χερσόνησο του Σινά και δυτικά βρέχεται από τη Μεσόγειο θάλασσα. Έχει πολλές και εύφορες πεδιάδες, έναν ποταμό, τον Ιορδάνη και δύο λίμνες, τη Γεννησαρέτ και τη λεγόμενη Νεκρά θάλασσα (λέγεται έτσι επειδή δεν έχει καθόλου ζωή, καθώς το νερό της έχει πολύ αλάτι).

Ιωσήφ (ο μνήστωρ): ήταν απόγονος του βασιλιά Δαβίδ. Καταγόταν από τη Βηθλεέμ, αλλά κατοικούσε στη Ναζαρέτ, όπου ασκούσε το επάγγελμα του ξυλουργού. Μεγάλος στην ηλικία και χήρος, μνηστεύθηκε την Παρθένο Μαρία. Η μνήμη του εορτάζεται την πρώτη Κυριακή μετά τα Χριστούγεννα.

Κήπος της Εδέμ: θεωρείτο ότι βρισκόταν στη Μεσοποταμία και ότι τον πλαισίωναν τέσσερις ποταμοί: ο Τίγρης, ο Ευφράτης και δύο άλλοι (άγνωστοι ακόμα σήμερα), ο Πισών (ίσως ο Νείλος) και Γιών (ίσως ο Γάγγης).

Κιβωτός της Διαθήκης: ένα ιερό κιβώτιο όπου φυλάσσονταν οι 2 πέτρινες πλάκες με τις 10 εντολές, μια στάμνα με το μάννα και η ράβδος του Ααρών, όλα ιερά κειμήλια από τη σχέση του Θεού με τους Ισραηλίτες.

Κοντάκιο: σύντομος εκκλησιαστικός ύμνος.

Κριτές: χαρισματικοί ηγέτες, οι οποίοι είχαν στρατιωτική εξουσία για όσο διάστημα υπήρχε κίνδυνος για τον ισραηλιτικό λαό. Σπουδαίοι Κριτές είναι η Δεββώρα, ο Γεδεών, ο Σαμψών, ο Σαμουήλ. Η περίοδος των Κριτών διήρκεσε περίπου από το 1200 π.Χ. έως το 1012 π.Χ.

Μαρτύριο (θρησκ.): το βασανιστήριο που υφίσταται κάποιος για λόγους πίστης.

Μεγάλο Συνέδριο: ανώτατο εβραϊκό νομοθετικό και θρησκευτικό συμβούλιο που λειτουργούσε και ως δικαστήριο με έδρα την Ιερουσαλήμ. Μετά την καταστροφή της Ιερουσαλήμ από τους Ρωμαίους, το 70 μ.Χ., έπαψε και η λειτουργία του. Ο αρχιερέας του Ναού των Ιεροσολύμων ήταν και πρόεδρος του Μεγάλου Συνεδρίου.

Μεσσίας: στην Παλαιά Διαθήκη ονομάζεται αυτός που χρίεται με αγιασμένο λάδι προκειμένου να αναλάβει θρησκευτική ή βασιλική εξουσία. Σύμφωνα με την Παλαιά Διαθήκη, ο Ιησούς συγκεντρώνει στο πρόσωπό Του τα τρία αξιώματα του Αρχιερέα, του Προφήτη και του Βασιλιά, και ήταν ο κατεξοχήν Χριστός.

Μοιχεία: η απιστία μεταξύ των συζύγων.

Μωυσής: το όνομά του σημαίνει «αυτός που τραβήχτηκε από το νερό».

Νωπογραφίες: τεχνική στη ζωγραφική, όπου τα χρώματα απλώνονται απευθείας σε νωπή επιφάνεια.

Όρθρος: η πρωινή ακολουθία που τελείται πριν από τη Θεία Λειτουργία.

Ο ων: Εγώ είμαι εκείνος που είμαι. Στα ελληνικά αποδίδεται με τη φράση «Ο ὢν». Στα εβραϊκά εκφράζεται με τετραγράμματο, που μεταγράφεται ως «Γιαχβέ» ή «Ιεχωβά».

Παγκόσμια ημέρα της γυναίκας: εορτάζεται στις 8 Μαρτίου κάθε χρόνο ως ημέρα μνήμης των αγώνων του κινήματος για τα δικαιώματα των γυναικών. Ενώ η πρώτη τήρηση της Ημέρας της Γυναίκας πραγματοποιήθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 1909 στη Νέα Υόρκη, η 8η Μαρτίου προτάθηκε από τη Διεθνή Διάσκεψη Γυναικών του 1910 ώστε να καθιερωθεί μια «Διεθνής Ημέρα της Γυναίκας».

Πατριάρχης: ο αρχηγός πατριάς, δηλαδή ομάδας ανθρώπων με κοινό πρόγονο.

Πάχνη: η πάχνη αυτή είναι γνωστή ως μάννα.

Σολομών: ο σοφός βασιλιάς του Ισραήλ εβραϊκά «Shelomoh» (= ειρηνικός). Συνέγραψε τα έργα «Εκκλησιαστής», «Άσμα Ασμάτων» και «Παροιμίες».

Συναγωγή: ο τόπος που οι Ιουδαίοι συγκεντρώνονταν για να προσευχηθούν και να μελετήσουν τον Νόμο του Θεού.

Τροπάριο: σύντομος εκκλησιαστικός ύμνος που αναφέρεται σε τιμώμενο πρόσωπο ή γεγονός.

Φαραώ: ονομάζονταν έτσι οι βασιλιάδες της αρχαίας Αιγύπτου.

Φαρισαίοι: θρησκευτικό κίνημα λαϊκών με ηγέτες ραβίνους. Προσπαθούσαν να τηρούν με ακρίβεια τις εντολές του Θεού.

Χρίω: κατά τη χρήση του βασιλιά, κάποιος άνθρωπος του Θεού –προφήτης ή ιερέας– του έχυνε λάδι στο κεφάλι. Έτσι, ο βασιλιάς ευλογούνταν και γινόταν «χριστός», δηλαδή αποκτούσε σπουδαίο αξίωμα και αποστολή για χάρη του λαού του.

Ωσαννά: σώσε μας, Σωτήρα

Αγία Γραφή, Ελληνική Βιβλική Εταιρία greek.bible

Βελιμίροβιτς, Ν. (2012), *Ομιλίες Δ' – Κυριακοδρόμιο Α' – Από την Κυριακή των Αγίων Πάντων ως την Ενδέκατη Κυριακή μετά την Πεντηκοστή*, Αθήνα: Μπότση.

Βελιμίροβιτς, Ν. (2014), *Ομιλίες ΣΤ' – Κυριακοδρόμιο Γ' – Παράρτημα: Ομιλίες στην εορτή των Θεοφανείων και στις Κυριακές προ των Φώτων και μετά τα Φώτα*, Αθήνα: Μπότση.

Βλάρας, Σπ. (2018), *Η εορτή του Αγίου Σπυρίδωνος στη Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Μελοποιία*, Διπλωματική εργασία, Θεολογική Σχολή ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη.

Γκότσης, Χρ., Μεταλληνός, π. Γ., Φίλιας, Γ. (2011), *Ορθόδοξη πίστη και λατρεία Α' Γενικού Λυκείου*, Αθήνα: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής ΙΤΥΕ «Διόφαντος».

Ζαμάνη, Δ. (2023), Διδακτικό σενάριο βασισμένο στις αρχές της βιωματικής εκπαίδευσης: Η δύναμη της θείας δικαιοσύνης και προστασίας, *Νέος Παιδαγωγός online*, 39, σσ. 339-350 neospaidagogos.online/files/39_Teychos_Neou_Paidagogou_Noemvrios_2023.pdf

Καραγιάννης, Χρ. (2013), *Αρχαιολογία και Θεσμολογία του Βιβλικού Ισραήλ*, Αθήνα: Έννοια.

Καρακόλης, Χρ. (2002) *Θέματα Ερμηνείας και Θεολογίας της Καινής Διαθήκης*, Θεσσαλονίκη: Π. Πουρναράς.

Κουκουνάρας - Λιάγκης, Μ., Τριανταφυλλίδου-Μπαθρέλλου, Κ. (2019), *365 Μέρες στον δρόμο*, Αθήνα: Ελληνική Βιβλική Εταιρία.

Ματσούκας, Ν. (2016), *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Α', Β', Γ'*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.

Ολυμπίου, Ν. (2006), *Ερμηνεία Παλαιάς Διαθήκης*, τόμ. Α', Αθήνα: Έννοια.

Ολυμπίου, Ν. (2008), *Ερμηνεία Παλαιάς Διαθήκης*, τόμ. Β', Αθήνα: Έννοια.

Ολυμπίου, Ν. (2008), *Ατλας της Βίβλου*, Αθήνα: Έννοια.

Παπαδόπουλος, Ν. (1994), *Σύντομος εισαγωγή εις την Παλαιάν Διαθήκην*, Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Πατρώνος, Γ. (1997), *Η Ιστορική πορεία του Ιησού, από τη φάτνη ως τον κενό τάφο*, Αθήνα: Δόμος.

Πατρώνος, Γ. (1994), *Θέματα Θεολογίας της Καινής Διαθήκης (Το αποστολικό κήρυγμα στην πρώτη Εκκλησία)*, Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Σώμα Εθελοντών Σαμαρειτών και Διασωστών (2008), *Ερυθρός Σταυρός - Θεμέλιο του Ανθρωπισμού*, Πάτρα: Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός.

Τσανανάς, Γ., Μπάρλος Απ. (2008), *Θρησκευτικά Β' Γυμνασίου, Καινή Διαθήκη, Ο Ιησούς και το έργο του*, Αθήνα: ΟΕΔΒ.

